STELIAN TĂNASE

MOARTEA UNUI DANSATOR DE TANGO

ROMAN

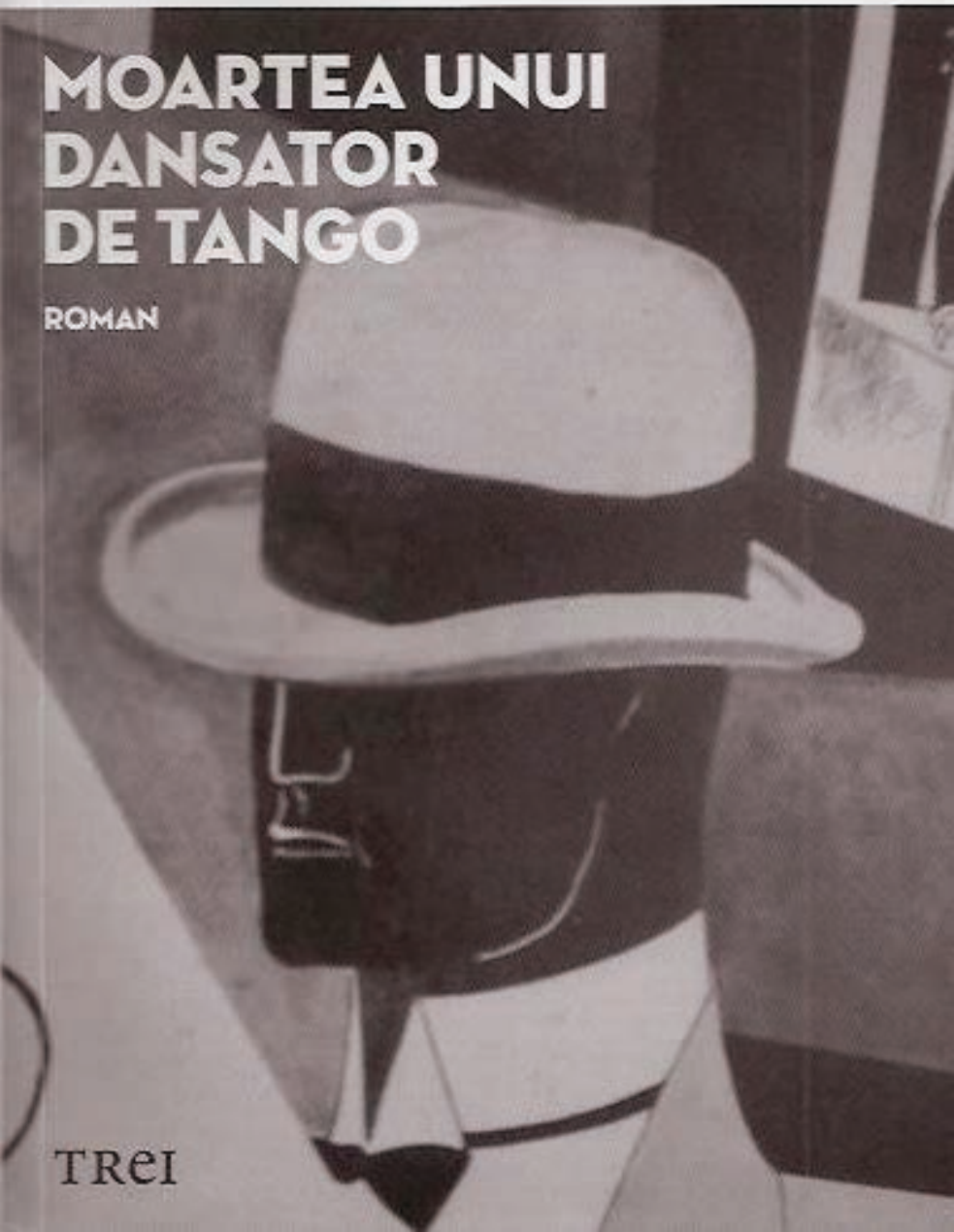

TREI

STELIAN TĂNASE

Moartea unui dansator de tango

STELIAN TĂNASE

Moartea unui dansator de tango

Un dosar

3
TREI

Editori:
Silviu Dragomir
Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:
Magdalena Mărculescu

Coperta:
Alexe Popescu

Director producţie:
Cristian Claudiu Coban

Dtp:
Eugenia Ursu

Corectură:
Roxana Samoilescu

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
TĂNASE, STELIAN
Moartea unui dansator de tangou : un dosar /
Stelian Tănase. - Bucureşti : Editura Trei, 2011
ISBN 978-973-707-502-4

821.135.1-31

© Editura Trei, 2011
pentru prezenta ediţie

C.P. 27-0490, Bucureşti
Tel./Fax: +4 021 300 60 90
e-mail: comenzi@edituratrei.ro, www.edituratrei.ro

ISBN: 978-973-707-502-4

Părinţilor mei.
S-au cunoscut
într-un salon de dans.

Motto

„...ya una noche tendrás que bailar el tango grotesco del Juicio Final.“

Carlos Gardel

„Libertatea costă scump. Mult mai scump decît robia. Şi nu poate fi plătită nici cu aur, nici cu sînge. Nici cu cele mai nobile sacrificii, ci cu laşitate, prostituţie, trădare, cu toată murdăria sufletului omenesc.“

Curzio Malaparte

PARTEA ÎNTÎI

CAPITOLUL 1

1.

Cf. notă informativă 41/03/, sursa Ioan, DGP, şchiopilor le e frică de cîini. Cine ar crede văzîndu-l alb ca varul, că e chiar Gogu Vrabete, zis Tango? Nu se amesteca el cu tipii din pasajul Macca unde fierbea tărîţa bursei negre, dar de la Matache Măcelarul pînă la Chibrit, era cineva. Farsa cu asmuţitul cîinilor, cînd ieşeau de la cinema seara, venea de la invidioşi. Cairo, Prafu Jumară, Buză, Nazarie&'mnealui boier Mişu Banu. Îl tachinau de-ai Dracului. Le sufla ponturile şi le ciupea damele de cur. Pînă înceta lătratul, zîmbea de i se învineţea obrazul. Cînd se făcea ca indigoul, alungau cîinii! Rîdeau de se dărîma Gara de Nord. Aceeaşi figură i-o făceau şi cînd ieşea din local şi vrăjea dama s-o ducă într-o cameră la „Hotel Bristol". Rămînea ca o statuie. Se învineţea pe el cămaşa aia de şmecher. Prin pereţi se auzea *Jealousy*. Recunoştea acordurile dintr-un miliard. Cîndva ţinuse să danseze pe o scenă adevărată. Totul s-a năruit într-o joi. Imaginează-ţi că Gogu a fost idolul saloanelor de dans. Cînd apărea, cu talia lui subţire, aaaah.

Bătea cu zvîc din tocuri. Strîngea dama la sentiment. Bre, făcea ravagii, zău!

În acele timpuri fericite ducea o viaţă dublă. De luni pînă vineri era amploiat pe undeva prin Filantropia. Mai ţuţerea la curse. Avea cîţiva cai favoriţi, Grette, April, Surcica. Împuşca francul. Mergea la gale de box şi paria. Păgubos, nu lua nimic. Fusese băiat de prăvălie la Safarian, cafegiul din Villacros, nu i-a plăcut la tejghea.Visa mai mult pentru el. Eh, amărîtul ăsta mai cenuşiu ca şobolanul — un nimeni — sîmbăta şi duminica învia. Lepăda pielea de fraier şi strălucea cîteva ceasuri. Se ducea la salonul lui Akim înţolit în costum cenuşiu la două rînduri, cu dunguliţe subţiri ca firul pînzei de păianjen. Un trandafir înfipt în rever. Avea nişte cravate bestiale. Făceai moarte de om numai să-ţi atîrni una de gît. Unde Dracu le găsea? Odată, comisarul Ţepeluş l-a luat nu pentru trafic de devize&contrabandă. Voia să afle cum face rost de zdrenţele alea catifelate gri fer, foaie de ceapă, chihlimbar, prună brumărie. Comisarul, mare curvar, plusa la o damă din lumea mare, bd. Pake 34. S-a gîndit la Gogu — să-i dea o faţă comercială cu una dintre cravatele lui miraculoase. A luat şi lecţii de tango de la el. Da' tot l-a băgat la beci. Pesemne că aia îi rezista. Gogu al nostru s-a purtat eroic. Nu a cedat la strînsul cu uşa. Era exact în ziua cînd Ribbentrop&Molotov se gratulau cu şampanie&caviar la Kremlin sub privirea de peşte mort a lui Stalin. În acele momente disperate pentru Europa, Gogu a fost tratat cu scatoalce. Lumea ieşea din ţîţîni. Ce dacă! Într-o mahala din Bucureşti se discuta aprins la Poliţie despre nodul cravatei. Peste o săptămînă, nemţii au hăcuit Polonia şi Gogu s-a întors la ale lui. A pierdut multe ceasuri

ascultînd la radio declaraţii londoneze. Parisul îşi exprima dezolarea. Ce treabă avea Gogu cu Europa! Scotea de pe şanuri pantofii. Avea unii speciali, cu scîrţ şi placheuri extra. Îi plăcea să simtă scîndura tare cînd bătea din picior, ţac.

La salon nu mergea pe jos, să nu-şi strice ţinuta de gală. Avea un şofer în gară, amic. Ştia ora şi se înfiinţa să-l ia. Odată ajuns la salonul Akim, îl imita pe Bogart dîndu-se jos din Packard. Îi plăcuse scena din film la nebunie. Portiera întredeschisă, întîi apărea pălăria. Punea talpa şi se strecura afară, după ce privea lung prin parbriz. Un minut cît să observe lumea strînsă pe trotuar că a sosit. Iată-l sub firmamentul „Salon de dans" — litere albastre verzi violet, alături de o pereche îmbrăţişată pe un afiş înalt cît felinarul. Difuzoarele date la maximum zăpăceau strada. *Cavaleri şi domnişoare, intraţi înăuntru!* zbiera un grăsan. *Să vezi cea mai tare orchestră, acordeon, ghitară, contrabas, pian Steinway, la tobe Sergiu Malagamba. Băuturi fine la discreţie, sifon la gheaţă, pateurile maestrului Zigu"*. La intrare cîţiva duri îl recunoşteau. Se dădeau în lături plini de respect. La vederea lui, renunţau la mutrele de bătăuşi. Aferim. Gogu era naşul lor. Îl admirau într-atît că îi vedeai gudurîndu-se fericiţi să-i strîngă mîna, să-i ia o scamă de pe guler, să-i spună pe nume. Să se afişeze cu el, să-l întrebe cum te simţi în seara asta. Numai de la dans i se trăgea. Află că era nr.1 în salon. Dansator brava, fiţos, cu trupul ca un arc, cabrat. Arunca o privire întunecată, ridica din sprînceană, zîmbea scurt din colţul gurii ca un mafioso. Dădea un bobîrnac pălăriei. Închipuie-ţi, tipele se umezeau. Trecea de mardeiaşii de la intrare ca în filmele cu Clark Gable. Muşcîndu-şi mustăcioara, trăgîndu-se de lobul urechii. Zicînd —

hai, salut! Nonşalant, şanticler, nepăsător cum îi stă ţuţ unui şmecher.

Odată intrat în salon, îl întîmpina maestrul de ceremonii. Un rus scăpătat, Vasea, de la Odessa, gonit de bolşevici. Îi anunţa cu voce de bas intrarea ca la un mare bal moscovit, bătînd cu bastonul în parchet. Îi plăcea chestia asta. În rest, plecăciuni, respect, bine aţi venit, domnule Vrabete. Patronul îl plătea cu ora să facă tot circul ăsta. Rusul se achita perfect. Mulţi veneau la „salonul de dans Akim“ să fie salutaţi ceremonios de lunganul slăbănog în haine de epocă. Gogu cuprindea dintr-o privire parchetul dat cu ceară. Scaunele goale, pîlcurile de cavaleri şi dame. Era regatul lui. Se întreţinea un minut cu tipii din orchestră. Se înghesuia la tejghea. Bere Luther, bragă gălbioară, sifoane la gheaţă. Stătea o vreme la taifas cu Bogart, Clark Gable, James Cagney din cartier. Fetele, în colţul opus, fîlfîiau din evantaie în rochiile lor înfoiate, încărcate de panglici&volane. Găseai, după gust, Garbo, Rita Hayworth, Lana Turner, Mae West. Fiecare cu zeul lui împrumutat pe doi lei de la cinema „Marna“. Gogu n-apărea de la început, era sub demnitatea lui. Venea cînd dansul era-n toi, fix între piesa 4 şi 5, maximum de rafinament în ce priveşte protocolul. Ştia să-şi vîndă marfa. O seară de dans fără Gogu Vrabete era de neimaginat. Dat în Paşte. Toţi ochii se întorceau spre el cînd se ivea în cadrul uşii. Cartierul era plin cu case de rendez-vous, cîrciumi şi tractiruri cu felinare roşii. De pivniţe, ganguri întunecoase cu curve, curţi umbroase cu mese şi muşterii care îşi negociau tariful. Încăierări în fiecare seară. Se luau în cuţit să-şi probeze onoarea. Ultimul rest al codului cavalerilor din Europa îl găseai într-un colţ din Valahia. Aici dădeai de Gogu Vrabete.

Noaptea, cartierul era mai nesigur ca frontul. Pegră, interlopi, tipi de mînă forte, ex-boxeri, tîlhari. Venea şi lume din afară, nu doar fanţii dintre Chibrit şi Matache Măcelarul. Figură aparte făcea Mişu Banu zis Conaşul. Ce căuta un boier sadea aici? Bună întrebare. Eh! Venea să-i pută transpiraţia curvelor. Se înnebunea să asculte vulgarităţile mahalalei. Cînd auzea una mai groasă, te ruga politicos să repeţi, cu r-ul lui catifelat. Lăsa un bal deocheat dintr-o locantă de lux, „Dancing Colorado“ sau „Fu Chang“, se arunca în Hispano Suiza ştiut de tot oraşul, verde ou de raţă, şi venea la Akim. Altă figură era un gazetar, Nazarie. Ce căuta? Detalii morbide, poveşti despre fetele din bordeluri. Făcea reportaje senzaţionale despre crime, drame sentimentale, jafuri. Gara de Nord şi împrejurimile — fieful lui. Era expert în scotocirea mizeriei. Şi cînd nu găsea drama de care avea nevoie, inventa una. Cine l-ar fi contrazis? Mai era şi Prafu Jumară întors din America. Spunea basme cu gangsteri, cu sinucigaşi faliţi care se aruncau de la etaj şi şomeri aşteptînd la coadă să primească o supă. Apoi, Rudolf Buză, colonel în acea vreme. Îl surprindeai ascultînd poveştile mirosind a pizdă, a alcool, a sînge, debitate de Moni Refec — Akim, în acte — patronul speluncii. Pentru Gogu Vrabete, idolul intersecţiei Griviţa cu Buzeşti, universul era acel salon cu perechi patinînd pe parchetul dat cu ceară, cu scaunele trase la pereţi, populate cu domnişoare pudrate şi rujate, agitînd evantaie de hîrtie… Astea ar fi personajele dramei. Eşti mulţumit? Ah, mai era şi Cairo, un gangster.

2.

Orchestra lui Ochialbi începea să se tînguie. Sunetul era ca fumul de ţigară. Ţi se insinua în suflet o boală incurabilă. Apoi se făcea cleios, languros, funerar. Într-o clipă parchetul se încărca de perechi. Gogu rămînea pe margine, aştepta să se încingă atmosfera. Trei–patru tangouri nu le dansa, se ţinea deoparte. Zeul nu se amesteca în jocurile novicilor. Se lăsa rugat de cavaleri să intre pe ring. În fine, se cabra şi trecea prin sală urmărit de priviri nerăbdătoare. Unii îi doreau să cadă tăiat de un cuţit. La mahala aşa se încheiau duşmăniile. Gogu ridica o sprînceană, strîngea fălcile, expectora aerul din plămîni. Urma reverenţa exersată în oglindă. La asta nu rezista nimeni. Nu dansa cu oricine, numai cine ştia paşii avea onoarea. Cuprindea dama de talie, cotul sus, înţepenea. Veneau primele acorduri. Cădea melancolic acordeonul. O privea insolent drept în ochi ca în filmul ăla argentinian *Romance del diablo*. Gogu l-a văzut de 3 000 de ori. Scotea fiţos din manşetă o batistă imaculată ca Sfînta Fecioară şi o întindea în palmă. Era maximum de rafinament la Akim. Să dansezi tango şi să n-o atingi. Numai frison, excitaţie, ţi se sburlea părul. De unde Dracu' scornise figura asta, pentru că dumneaei era deja înnebunită de manierele cu care o trata respectivul, Gogu adică. Făcea mai mult decît un compliment şi o conversaţie pe terasă. Dizeurul Bubu Felix lansa un tremolo baritonal de vită înjunghiată. Îţi simţeai coaiele grele în nădragi. Ziceai că e Gardel, nimeni altul. Întîi, sunetelele ghitarei. Apoi sîngera vioara, suspina un pian. Nostalgia, dacă îţi închipui că Gogu ar fi fost vreodată nostalgic,

îi înfigea gheara în inimă. Făcea să-i pulseze tîmplele. În opt secunde începea să leviteze. Se rotea înceeeet, paşi rari, strînşi, răbdător, ca îngerul din poarta cimitirului Sfînta Vineri. Tangoul e o conversaţie intimă. Sunetele îţi şoptesc ceva la ureche. Puţine vorbe, aspre şi pătimaşe. Îţi încredinţează un secret. Că nu mai ai mult de trăit. Femeia lipită de tine, e viaţa însăşi. Soarbe-i respiraţia, sileşte-o să simtă că sunteţi priviţi de Diavol. Tangoul îl făcea zdrenţe, cu patima de nimic astîmpărată. Schiţa un pas, adăuga încă unul, se învîrtea pe tocuri. O privea intens. Îşi smucea nărăvaş capul într-o parte. Ea îşi lipea obrazul de al lui. Aaaaah! Nu Gogu Vrabete era tipul care dansa, ci tangoul se folosea de el ca de o unealtă. Celelalte perechi se retrăgeau lîngă pereţi. Era un dansator desăvîrşit. La bar şi afară nu rămînea nimeni. Se strîngeau să-l privească. Înţepeneau ca într-un tablou. Era climaxul serii. Toţi, cu ochii aţintiţi asupra lui şi a damei pe care o strîngea în braţe cu fason. Se auzea vocea lui Bubu Felix, cel mai tare dizeur dintre Fiume, Istanbul&Odessa. Leit Gardel, glas, ţinută, privire. Gogu dansa pînă cînd îşi simţea cămaşa udă-n spate. Ochialbi anunţa: *„Spriţ, pauză! Cavalerii sunt invitaţi în grădină să servească bere Luther de la gheaţă şi să trateze domnişoarele cu minunate gustări&dulciuri oferite de maestrul Zigu. Poftiţi!“*

Era lumea lui. Fericită. Tot ce iubea mai mult. Săptămîna trudea în praf, alerga ca nebunul de colo colo. Făcea bani, se descurca, mişuna pe unde avea clienţi. Se acoperea de jeg, de sudoare, dizgraţios, cu hainele de rînd, fără ţinută — era un trepăduş. Sîmbăta&duminica, stropit cu parfum, costumat la fix, cu pantofii de şmecher — devenea om. În salonul de dans era Gogu

Vrabete. Pentru asta, toată ziua îşi cremuia pantofii. Avea unii, comandă specială din viţel neînţărcat, hrănit numai cu bere, zicea Gore cizmarul. Cioc strălucitor, tocuri, scîrţîiau la mers. Placheurile făceau ţac cînd lovea parchetul. Tre' să-l fi costat o avere. Se împarfuma, punea vesta neagră. Nu îşi văxuia pantofii în colţ la Vică lustragiul. Prefera să le dea luciu cu mîinile lui. Era un ceremonial pe care nu-l rata niciodată. Îi pregătea de joi la prînz şi-i cremuia vineri seara. Îi lăsa să se usuce în marchiză. Era superstiţios, cînd soarele se ridica de un deget peste zarzări&roşcovi, el abia scotea şanurile pe scăunel în curte. Începea să-i frece încet cu o cîrpă de tafta moale. Operaţia dura vreo trei ore, lucra ca un ceasornicar. Pînă cînd nu simţea pielea catifelată ca buca unei femei tinere, nu se oprea. Îi dădea cu ceară tîrziu, sîmbătă dimineaţa. Îi lăsa la aer o noapte, să se pătrundă. Cînd bătea soarele deasupra casei şi trebuia să te ascunzi la umbră, termina. În sfîrşit, avea pantofi clasa întîi, dansau singuri. Trecea pe la Take, între colivii cu păsările cîntătoare, să-l tundă la ceafă, să-i aranjeze în foarfeci mustaţa, să-i scurteze perciunii. Îi purta zburliţi, pînă la lobul urechii. Frizerul îl lua obrajii cu briciul pînă se albăstreau. Ca să-i facă o plăcere, punea la patefon plăci vechi. Ce zici, ascultăm un potpuri cu Gardel? Gogu n-ar mai fi plecat, dar era grăbit să strălucească la Akim. Cînd era în toane bune, Take lua mandolina din perete şi-i cînta. Păsărelele din colivii îşi recunoşteau stăpînul şi îl îngînau fericite.

Bref, costumul i l-a făcut moş Efraim, „croitor extra pentru domni eleganţi". Îl îmbrăca numai cînd mergea la salon. Dăduse ultimul şfanţ. Ca fanaticii, care dau oricît să-şi facă damblaua. Avea clasă, bre! Nimeni din

cartier n-arăta aşa. Spre sfîrşitul scurtei lui cariere de dansator, n-a mai pus cravată. Parcă prevestea ceva. Venea la salon deschis la ultimii doi nasturi. Şi fără pălărie!!! Expresia tupeului şi aroganţei lui. Era cel mai tare de la Gara de Nord pînă-n Obor. Ce şoc a fost! Numai el îşi putea permite să vină la dans fără ţinuta de rigoare. Încălca o lege nescrisă. Cîţiva l-au imitat, dar păreau nişte nespălaţi şi terchea-berchea. Asta şi erau, fie vorba-ntre noi. Se vedea mahalaua pe ei fără binoclu. Damele aveau ochi numai pentru Gogu.

Pentru asta, cînd a ieşit să se răcorească, haaarşt, pe spinare! Jean Glonţ zis Cairo se întorsese din Egipt. Ajunsese acum cinci ani în arest pentru că-l turnase amoreaza Cati Cioara unde se ascundea. Aia se încurcase cu un evreiaş, comersant cu prăvălie în Lipscani. Deşi poreclit Glonţ, folosea cuţitul. Ţi-l înfigea în beregată şi te buzunărea. În rest, amabil, spilcuit şi politicos. L-a despicat — de hatîr — de la gură la buric. Beregata i-a lăsat-o intactă. L-a tăiat fîşii şi i-a întins pielea pe sîrmă în curtea bordelului „Maria Tereza". L-au găsit curvele în zori, întins pe gard ca o rufă. Resturile amorezului le-a lăsat damei într-un lighean, pe zăpadă, în faţa uşii, ca pomană de Crăciun. Ăsta era tipul care l-a atacat pe eroul nostru. Noroc că Gogu îşi luase haina pe umeri să nu-i fie frig. Cuţitul a sfîşiat stofa, atît. A fost o minune c-a scăpat viu. Culiţă Afanei, un pierde-vară, parior înrăit la Hipodrom, s-a băgat între ei. Au sărit mahalagiii: hoooo, boala dracului, ţi s-a făcut de hoit? Bre, înainte să se care în Egipt, fusese regele neîncoronat al saloanelor de dans. Venise acasă şi găsise pe altul cocoţat pe tron. Timpul nu şedea în loc. Erau alte vremuri. Cine e ăsta? a întrebat. Un naşparliu din Grant. Ţi-a luat locul. N-a răbdat. Aşa a ajuns

Cairo să dea cu cuţitul. Nu s-a lăsat, dar saloniştii au impus ordinea — exista una şi nimeni nu cuteza s-o încalce. Au dat cu banul, au ales două gagici ţuţ. Arbitru a fost Vasea — maestrul de ceremonii al salonului. Ca să tranşeze conflictul, au făcut 12 tangouri. La final, Gogu Vrabete a ieşit nr.1. Jean Glonţ-Cairo a trebuit să-i strîngă mîna şi să-i dea şireturile de la pantofi, ca semn că pierduse supremaţia. Gata! Asta a fost. La partidă a asistat, pe lîngă Buză, Prafu Jumară, Nazarie, Mişu Banu şi impresarul Haim Bernstein. Căuta prospături pentru spectacole la Istanbul. Îl mai folosise pe Gogu în şantan la „Maxim“ — aici îl invita contra cost să danseze nişte babete — alţi bani, altă distracţie. I le plasa discret, iar el făcea pe cavalerul. Bernstein îi ştia talentele. L-a momit. Pfiu, ce noroc am! şi-a zis. Eu, Gogu Vrabete, din salonul de dans Akim din Piaţa Matache Măcelaru, Calea Griviţei nr. 78! Visa la o carieră de dansator de tango. S-a dus acasă dansînd prin ploaie. Se vedea culegînd aplauze, poza pe afiş. În mahala vor auzi de el la radio, o să-i citească toţi numele în jurnale. Aşa vor afla despre spectacolele lui nemaipomenite la Buenos Aires, Caracas, New York. Era fericit. Trecătorii şi-au fluturat degetele la tîmplă — ce să-i faci, e ţăcănit. Ţara căzuse la ananghie, nori negri pe cer, şi el dansa bezmetic pe străzi! A ajuns tîrziu acasă, sub podul Grant. A găsit în cutia poştală plicul bleu cu ştampila Comisariatului militar din strada Francmasonă. Îi cerea să se prezinte la vizita medicală pentru încorporare. Habar n-avea că Rusia lui Stalin trebuia nimicită şi carnea de tun era la mare căutare. *Notă informativă 40/b/ sursa Luca/DGP.*

3.

Visul s-a destrămat. Harta se modifica zilnic. A văzut imaginile într-un jurnal de actualităţi. Mutilaţii, răniţii, ambuscaţii — ruine fumegînd, pompieri, brancardieri prin moloz, piloţi făcînd cu mîna din carlingă. La radio, ştiri din oră în oră. Atunci i-a venit întîi ideea să emigreze în Argentina. Să iasă cumva din capcana numită Europa. Nu avea de gînd să-şi lase maţele în tranşee. Şmecherii ştiau că de război scapi la cabinetul doctorului Isidor Weiss. Salvase pe mulţi — contra cost, fireşte. Dacă îţi operai la el tendonul, se rezolva. La comisariat te despuia în pielea goală. Te plimbau prin faţa cîtorva dudui drăguţe. Îţi scriau pe foaie cu creion chimic: „inapt serviciu militar“. Nu erau aşa de proşti să nu vadă că te-ai mutilat singur. Erai bun de tribunalul militar. Judecătorii te trimiteau la ocnă să tai sare, dacă nu ajungeai în linia întîi să mori brav pentru patrie, să-ţi răscumperi păcatele! Ce onoare! Bre, trebuia să te descurci. Aşa că Gogu a împărţit plicurile. Mergeau bine lira sterlină, francul elveţian&dolarul. Din bursa valutelor s-au aflat mai multe despre soarta frontului decît din comunicatele oficiale. Cădea marca, era clar că ruşii avansau — şi invers, bre. Fritzii nu prea erau cotaţi în pasajul Macca. Însemna că pierd războiul chiar dacă îşi făceau de cap cu blindatele. Prăpădiseră deja Austria, Polonia, Danemarca. Urma iubita noastră Franţă. Hehe, Gogu era dispus să dea oricît. Trebuia să scape de militărie dacă voia să fie dansator de tango.

La Bucureşti nimeni nu voia să se sacrifice pentru patrie decît în vorbe. Se fereau ca dracu’ de tămîie să îmbrace uniforma. Cum să lase costumul croit la Moşu

Efraim, să îmbrace un veston de soldat? Nebun să fii! Mai mişto era să-ţi cînte la ureche Sile Chitaristul decît katiuşele. A făcut cum l-a învăţat Prafu Jumară. Ăsta purta eşarfă roşie la gît, de unde zvonul că ar fi bolşevic. Era parior îndrăcit la cursele de cai, ca şi Gogu. El l-a trimis la colonelul Rudolf Buză, şef cu recrutările. N-a uitat pe nimeni, a plătit toată lista. S-a împrumutat, a vîndut cîte ceva, afacere scumpă. Odată scăpat de belea, îl aştepta Istanbulul. Era tot ce dorea de la viaţă. Să iasă din mahala. Să fie domn. Pentru asta te duceai la clinica lui Weiss, strada Witting 36, să te taie la tendon. Doctorul, văduv. Avea două fete de măritat, Bela, spălăcită, serafică, cu tenul ca varul, Raşela, măslinie, cu nasu-n gură şi fonfăită. Nu le cerea nimeni de neveste, dar ta-su voia neapărat să le cuminţească. Păreau fericite să facă partuze cu ofiţerii încartiruiţi în vecini. Macaronari, fritzi, englezi, ce pica. De dotă se ocupa Weiss personal.

A ajuns la clinică după ce se întunecase. Să nu-l cerceteze vreo patrulă. Forfoteau în jurul gării. A durat cam 25 de minute să-i frece cu spirt laba piciorului, să-i înfigă o injecţie în fesă. Anestezia şi-a făcut efectul. Nu a simţit nimic. A fost fericit — se temea de dureri. Mata zăpăceşti damele prin mahala? Le iei la dans, i-a zis vesel. Weiss a dat drumul la radio. Nemţii intrau în Paris. A tăcut brusc, a mînuit chiureta în tăcere strîngînd din dinţi. Ce a priceput era că îi scotea un zgîrci. După o vreme ţesutul se refăcea. Asta se întîmplă după încheierea păcii şi tu, valid, o luai de la capăt cu aventurile galante. Aşa scăpa de armată tinerimea din mahala. Weiss făcuse de zeci de ori asta, caz de curtea marţială. La sfîrşit, i-a arătat chiureta. Te-ai născut din nou! Carne de tun scria pe tine! Gogu s-a sculat de pe patul învelit în muşama verde.

Lumina puternică l-a obligat să închidă ochii. Ce fericit a fost. La vreo 5 zile, l-au chemat la încorporare. S-a aliniat în pielea goală pe coridor. După un ceas l-au luat înăuntru. A trecut prin faţa cîtorva dudui simpatice. I-au cerut să-şi ia palmele din dreptul sexului, să vadă dacă e întreg. Ohooo! Au chicotit, cu asta zdruncini bordelurile! S-a fîstîcit. O blondă i-a prins scrotul între degete să vadă dacă reacţionează la atingere. Alţii i-au luat pulsul şi sînge din venă. Era să leşine. L-au ascultat cu stetoscopul. I-au făcut raze la plămîni, să afle dacă are TBC. Stătea prost doar cu călcîiul. L-au tuns chilug cu tot dichisul, l-au internat în Spitalul militar să verifice ce păţise la picior. Nu le-a plăcut ce au văzut. L-au bănuit că s-a mutilat singur. I-a zis unul: cum, tinere, mata, dansator, şchioapeţi? L-a prins la pisoar şi i-a trecut plicul. Ceilalţi membri ai comisiei erau deja cumpăraţi.

Ieşit de acolo, ştia ce are de făcut. Anume să se care dracului cît mai era timp. Trebuia să obţină paşaportul şi să-şi urce valiza-n tren. Zuza-roşcata, partenera lui de dans, îi povestise cît de mişto e la Istanbul. Gogu se înţelesese cu Haim Bernstein să prezinte tangouri în duet. Zuza a zis da, apoi a preferat să fugă în Egipt de unde i-a trimis o scrisoare să-l înştiinţeze că nu mai vine, îmi pare rău, pupici. Impresarul s-a văicărit că dă faliment din cauza curvei. Afişul s-a schimbat peste noapte. Gogu urma să apară cu nişte panarame refugiate din Galiţia. Un banc prost a fost că tăietura operată de dr.Weiss nu s-a resorbit deşi plătise trei miare. Să fie din cauză că refuzase să se însoare cu una din fetele lui, Bela sau Raşela, cum i-a cerut Weiss? Ce ştim e că i-a montat la călcîi o tijă de argint. Să meargă totuşi cît de cît normal. Dacă nu făcea piruete să se dea fante, era gigea, ca în vremurile bune.

Măcar îţi rămîne viaţa. Nu ajungi un stîrv prin tranşee. De tango, însă, nici vorbă. I-a făcut cadou un baston. Să uiţi că ai dansat! Proteza scîrţîia de trezea căţeaua cînd venea acasă. Mirosea a curve, a vin fiert cu scorţişoară, a flori uscate. A jelit ce a jelit şi i-a trecut! Ce era să facă? A trebuit să înapoieze biletul de tren. Bernstein nu l-a crezut că a rămas infirm. Ai să-ţi trăieşti toată viaţa în mahala! Aici te îngropi ! Ce mare dansator ai fi ajuns dacă nu erai os rău! L-a ascultat în tăcere.

4.

Aşa a murit dansatorul de tango Gogu Vrabete. Zornăitul istoriei Europei a acoperit sunetul tălpii lui ortopedice pe caldarîmul mahalalei. Tot oraşul, Valahia, Balcanii, mai departe, s-au umplut de acest sunet sîcîitor. L-am avut în auz pe toată durata războiului începînd din acea noapte. Cum s-a întîmplat tărăşenia? Lui Weiss i-a tremurat mîna auzind la radio că a căzut Parisul. Îşi făcuse studiile acolo. Răposata era franţuzoaică. A tăiat prea adînc şi tendonul nu s-a mai refăcut. Gogu a rămas şchiop din cauza lui Hitler. Nazarie zicea mai tîrziu că a avut un noroc chior! L-a salvat de Stalingrad. Ce dacă ţi s-a făcut visul praf! Gogu, golit pe dinăuntru, s-a apucat să vîndă bilete loto. Ia norocul, bre! Pînă cînd a primit un anunţ: „*D-le Vrabete Georgel, începînd cu ziua de 1 septembrie anul curent sunteţi concediat. Treceţi pe la casieria noastră din Bd. Ferdinand nr. 23, să depuneţi suma de (…) pentru care sunteţi dator la companie*.“ Aşa i-a trebuit, a pierdut la biliard. Jucase contra lui Prafu Jumară, învăţase în America tertipurile. Se întorsese acasă în preajma

războiului din nostalgie, boală incurabilă. Vînjos, cu mînecile suflecate, cu şapca pe ceafă şmechereşte ca Sacco&Vanzetti pentru care mărşăluise la New York. Proprietatea e un furt, un scandal! striga vegheat de politişti costumaţi în mahalagii. Cu şapca pe ceafă, cu ciuful sîrmos ieşit de sub cozoroc, cu eşarfa roşie la gît. Zeul lui era Max Goldstein, tipul care a pus bomba la Senat. Mergea la curve în zi de leafă, odată cu proletariatul, din spirit de clasă. În loc să ajungă la neveste, uvrierii se aliniau la bordel să-şi toace banii. Aici îi întîmpina Prafu Jumară cu discursuri incendiare. Vedea în prostituţie nu unealta Diavolului, ca popa Manafu, ci a burgheziei, menită să subjuge oropsiţii. Sexul, alcoolul&religia înmuiau voinţa de luptă — capitalismul, victorios. Urmau cîteva cuvinte despre utopia lumii fără clase, despre pămîntul făgăduinţei care nu e în ceruri, ci aici pe pămînt. Să ne mobilizăm, tovarăşi! Nu zicea nimic rău de fete, nişte fiinţe ajunse acolo datorită exploatării nemiloase. În celelalte zile era mare jucător de biliard. La el a pierdut Gogu al nostru 18 partide la rînd. A golit casieria loteriei să-şi plătească datoria de onoare, drept pentru care s-a trezit în stradă. Providenţa nu-l apăra în acea vreme. 1940 a fost un an prost pentru el.

S-a apucat de făcut bani, ce altceva? Cînd începe povestea noastră — aprilie 4, 1944 — avea deja afacerea lui. La el în depozit: în curtea cazărmii Malmaison, într-o magazie a armatei scoasă din uz, găseai de cumpărat burlane de tablă, lăzi de marmeladă nemţească, sulfamide, ţigări fine, stofe, zahăr candel, făină, canistre de benzină, săpun de rufe, ulei de măsline. Toate de contrabandă şi vîndute la negru. Era un trepăduş, un

misit, un traficant. Caid al bursei negre. Cînd îl vedeai nostalgic, retrăia zilele de glorie cînd era zeul saloanelor de dans. Afacerea a început-o modest, în vara lui '40, cînd ruşii ne-au luat Basarabia. Viaţa lui n-a avut niciodată legătură cu restul. Ignora ce se întîmpla, nu voia să ştie de Stalin şi Hitler, convins că, dacă întoarce privirea, scapă neatins. Se ducea în gară, căuta din priviri o amărăşteancă picată din provincie. Se apropia cu o reverenţă şi-i oferea braţul. O fixa cu ochii lui catifelaţi, de cărbune. Purta părul dat cu briantină. Cu mustăcioara fină şi favoriţii pînă la lobul urechii, impresiona. Numai zîmbete şi plecăciuni, îşi oferea serviciile. O invita la un birt, o descosea, o găzduia „pînă se aranja cumva". Era o chestie de ore pînă ajungeau la cearşaf. Veneau apoi cutii de bomboane, baticuri, filme prin cartier, plimbări pe Kiseleff. La ţanc descoperea că avea de plătit datorii mari, îl fraierise un ticălos, fugise cu banii şi cămătarii îl căutau să-l schilodească. Numai ea putea să-l ajute. Aşa, fata ajungea prospătură în grija lui Iţic Fischer, patron la „Maria Tereza". Gogu, cu guriţa lui de aur, era bun de avocat. Cînd şi-a rostit Churchill declaraţia în Parlament, l-a înhăţat poliţia pentru corupere de minore&proxenetism. Nu s-a înţeles cu comisarul Ţepeluş la preţ. L-a costat 6 săptămîni de arest. Acolo l-a găsit din nou pe Jean Glonţ, zis Cairo. Îşi făcuse un nume în tagmă colindînd lumea, spărgînd bănci, tîlhărind la Istanbul şi Ierusalim în anii cînd Clark Gable prăpădea damele la cinema „Marna". Coco Chanel dădea tonul la pălării şi parfumuri. Apărătorii Madridului scandau *venceremos*. Platinata Jean Harlow s-a sinucis, Bîzu Cantacuzino pregătea un raid spre Capetown. Buharin&Rakovski erau judecaţi pentru

înaltă trădare la Moscova. Ceva mai devreme, prin '35–'36, Cairo a prăduit un furgon al băncii „Marmorosch Blank" şi a dispărut. A hălăduit o vreme prin porturile Mediteranei, apoi s-a fixat la Cairo. De aici i s-a tras porecla.

S-a întors acasă momit de Amza Argintaru cu un pont gras: un transport de aur din Spania trebuia să ajungă la Odessa. Vasul poposea întîi la Constanţa, în portul vechi, pentru reparaţii. Urmau să urce noaptea pe vapor deghizaţi în hamali, sechestrau echipajul şi plecau fluierînd cu lingourile. Cineva i-a vîndut şi i-a înhăţat poliţia. I-a pus la popreală, Cairo şi toată banda, Amza Argintaru, Florica Florescu *e tutti quanti*. Cairo a luat zece ani, zăcea la Jilava în celula 16, cînd Vrabete a ajuns la răcoare. L-a zărit în curtea închisorii, în zeghe, parlamentînd cu gardianul. Şi-a fluturat basmaua de la gît. Şase săptămîni au trecut repede. Au istorisit una-alta. Cînd Gogu a ieşit, şi-a extins afacerile. A devenit cineva important. Nu mai era un pungaş de rînd. S-a întîmplat după ce în palatul Belvedere granzii au tăiat cu cuţitul Transilvania şi au împărţit kekul jumi-juma cu Horthy. Cît despre vampiri, aceştia s-au tras spre Valahia, nepriindu-le aerul Europei centrale.

Cum ţi-am zis, Gogu avea o teorie: istoria lucra ca să-i fie lui bine. Cînd s-a dat comunicatul de la Viena, a tras un chef monstru în vagonul restaurant cu colonelul Rudolf Buză, anturaţi de 12 patrioate din Cluj care preferaseră să nu se fută cu ocupantul străin. Au evacuat bordelul unde prestau cu onor. Nu trebuia lăsat nimic inamicului. Matroana, o nesuferită, le lua banii cu japca şi le înfometa să rămînă slabe. În plus, trebuia s-o facă pe gratis cu poliţaiul oraşului care avea şi un frate vitreg,

cordaci, pe Pişta. Voia acelaşi tratament, deşi plătea un sfert din preţ. Gureşe, i-au povestit lui Gogu cum au lăsat-o pe Tanti Ildiko, deşi era văduvă de contabil şef. Oraşul se lăuda cu o gară, un hotel cu şase camere, poştă, două cîrciumi, un felcer&dentist, o moaşă, 4 cerşetori, 3 biserici, lutherană, catolică, greco-ortodoxă. La prostituate stăteau bine, 12 înregistrate oficial şi vreo 800 care lucrau clandestin fiind futeşe. Se anunţau vremuri fericite pentru tîrfe şi agenţii de bursă neagră. Lor războiul le aducea prosperitate. Fetele trăiseră binemersi cu români, bozgori, evrei, ţigani&saşi. Toţi seamănă la coiţe. Clienţii sîmbătă seara, după leafă, se înghesuiau la coadă. Aşteptau cuminţi cu banii pregătiţi. Cereau aceleaşi chestii: sex normal, anal, oral. Totuşi, au părăsit bordelul refugiindu-se din faţa inamicului. Ce treabă aveau ele cu politica! Încasau preţul, al nostru eşti, te iubim. Cînd au plecat, şi-au atîrnat chiloţii, sutienele, furourile la ferestre în semn de omagiu pentru ce au pierdut. Grănicerii au dat onorul, au udat cu lacrimile lor sfinte un km de batiste. Pe peron fîlfîia ca o zdreanţă steagul tricolor. Un soldat beat îl cobora de pe catarg. În vagon mai erau, în afară de dom' colonel Buză de care am vorbit, un ministru secretar de stat sîsîit, un bancher vînăt care trişa la cărţi, un popă. Sfinţia sa a refuzat să joace poker cu domnii, zicînd că e păcat. A propus în schimb să reguleze toate fetele — aplaudat de ele cu entuziasm. Pînă la Gara de Nord n-a iertat niciuna. Meseriaşe, domne! Cînd a coborît pe peron, preoteasa îl aştepta, era cam supt la faţă şi se clătina pe picioare. *Notă informativă 12/c/ sursa Matei/DGP.*

5.

Gogu a luat fetele sub protecţia lui. Le-a cazat în Griviţa la „Maria Teresa“. L-a întîmpinat Vasea — rusul din regimentul de gardă al ţarului, îl ştii de la Akim. Aici păzea, se amesteca în scandaluri — negociind pacea între nene, curvet şi clienţi. Dădea ştaif bordelului. Avea ţinută, un găligan care impunea respect. Mulţi îl bănuiau că e spion. Fireşte, cînd nu cînta în corul de la biserica rusă. Pentru un pol strecurat în palmă, te saluta cu o uşoară plecăciune. Gogu a parlamentat cu Iţic Fischer, patronul, un obez roşcovan, cu ochelari de sîrmă pe un nas borcănat şi vînăt. Puţea a tutun şi a motorina cu care freca podelele. Îşi făcea vînt cu un evantai uriaş pe lîngă coana Manda, ex-amanta feldmareşalului Mackensen în timpul ocupaţiei germane din celălalt război. Nu era uşor s-o impresionezi. Toate tîrfele se laudă cu amanţii glorioşi din tinereţe. Fost-ai lele cît ai fost, i-a zis Gogu cînd s-a aşezat pe un fotoliu şi coana Manda a dat să-i debiteze povestea cu Mackensen. Să ne înţelegem, statutul lui se schimbase. Venea cu o trupă întreagă de prostituate, nu cu o fătucă rătăcită în Gara de Nord. A obţinut chiuvete, prosoape curate, săpun şi a ţinut la preţ. Le-a înregistrat la poliţie. A adus doctorul să le controleze pizdulicea să n-aibă herpes sau, Doamne fereşte, sifilis. Profesioniste, ştiau să păstreze igiena. Inspectorul a catadicsit contra şperţ să semneze&ştampileze condicuţa. Gogu pica marţea să-şi ia procentele. În jur prăvălii, cafenele, birouri, treceau multe tramvaie. A dus-o boiereşte. Ce vremuri bune! Europa se prăbuşea, dar era de trăit.

Regele Carol s-a cărat din ţară, dar nici aşa istoria nu s-a oprit. S-au înştiftat legionarii. Cîntau de zăngăneau

geamurile pe bulevarde. Seara năvăleau la „Maria Teresa“ ameţiţi de bătut pas de defilare. Şi ce? Iţic Fischer le vindea şi lor fofoloancă. Nu prea obişnuiau să plătească. Cînd să scoată portofelul, tîrfa vedea un pistol, mai puţin paralele. Aşa îţi pierdeai sigur muşteriii. Lumea voia să fută în linişte, discret, fără scandal. Prin octombrie a venit un ordin: evreii să fie scoşi din comerţ. Comisarul Ţepeluş a zis că trebuie găsit un românaş de-al nostru să preia bordelul. Cînd se schimbă totul nu se schimbă nimic. Citise la gazetă că *„jidanii distrugeau naţia“*. Semna Nazarie. *„Inclusiv prin practici sexuale care depravau poporul. Trebuia făcută ordine în ţara asta după fuga tîlharului rege Carol de Hohenzollern! Industria sexului trebuie să rămînă strict tricoloră, întrucît e vorba de puritatea rasei. Mai ales la Gara de Nord, unde coboară şi urcă regimentele bravei noastre armate.“* Gazetarul îşi arăta ataşamentul faţă de noua ordine europeană. Au căzut la pace. Gogu Vrabete a preluat afacerea. Curvăsăria se scotea prin decret din ghearele murdare ale jidanilor şi trecută sub patronajul unor băştinaşi pur sînge. Totul se româniza în Valahia. Iţic Fischer a fost obligat să cureţe zăpada la Triaj. Cînd i-a pasat cheile de la seif şi registrul contabil — au tras un chef grozav. Erau înţeleşi, Fischer 45%, 45% Gogu. Mai intrau în porţie comisarul Ţepeluş şi coana Manda 5%. De ce coana Manda? Bărbaţilor le era interzis să deţină case de toleranţă. Au plîns laolaltă cu fetele, s-au dus apoi vizavi să vadă filmul cu Michelle Morgan. Cînd s-a cîntat Marseieza pe ecran, lumea s-a ridicat în picioare şi a cîntat odată cu actorii. La sfîrşit s-a aplaudat. Fritzii din sală, vreo 5, n-au zis nimic. Gogu&Iţic s-au ameţit în colţ la Akim cu şampanie. Pentru futut s-au dus la „Casanova“ în Crucea de Piatră. Veniseră nişte

basarabence — înlocuiau polonezele care serveau onor public bucureştean din septembrie '39.

Marele cutremur din '40 l-a prins între cracii lu' Rozina, croitoreasă de pălării, o şantalie şi o superstiţioasă. A ochit-o într-o băcănie pe Ştirbei Vodă. A aranjat cu amicul Buză să-i trimită soţul, maiorul Ţuki Majuru, la manevre pe Prut. Gogu s-a suit grăbit pe damă. Ahahahah, făcea ca toţi dracii. Venea din baie, curăţică dama. Nu trecea un sfert de ceas şi trebuia s-o încalece iar. Se desfutea repede. Aşa, în noaptea, de 9/10 noiembrie, la 3,40, a început să se zgîlţîie casa. Dama a zis că Gogu în sfîrşit face ce trebuie. A rîs fericită pînă cînd tabloul cu fotografia maiorului în mare ţinută a căzut de pe perete. Cînd a văzut aşa, s-a speriat. Era clar, Ţuki a aflat că-l înşeală! L-a obligat pe Gogu să-şi strîngă boarfele. Nu mai avea chef să păcătuiască. În loc să ajungă în curte pe scări, zăpăcit, cînd a văzut cum se bîţîie treptele, s-a suit în pod şi de aici pe acoperiş. Într-un minut strada s-a umplut de lume speriată, fugită din case. Ce s-a întîmplat? 7,4 pe scara Richter, a anunţat la radio! Cei de pe trotuar l-au arătat cu degetul pe eroul nostru. În izmene, cu hainele în mînă şi în maieu. Ce cauţi acolo? l-au întrebat. Ţin cerul să nu cadă! i-a asigurat. În lipsa maiorului? Era o figură arhicunoscută, pentru că plimba trei ogari afgani după-amiaza, iarnă-vară, frig-caniculă, ploaie-zăpadă. Au dat alarma! Poliţia l-a luat drept tîlhar, pompierii l-au înmuiat ca pe un burete. L-au dat jos cu scara. A încasat scatoalce şi şuturi în cur. L-au dus la poliţie. Iar, Vrabete!? s-a mirat Ţepeluş. Nu te saturi de pizdă! Croitoreasa de pălării, invitată să-l identifice, a zis că nu-l cunoaşte. A pedepsit-o Dumnezeu. A treia zi a primit înştiinţare oficială că domnului maior i-a explodat o grenadă în mînă

în timpul unui exerciţiu în vreme ce se simula un atac asupra URSS. Cf. decret, a „căzut la datorie“. Coşciugul împachetat în drapelul tricolor, însoţit de garda de ofiţeri, a fost înmormîntat cu onoruri militare. Ruşii invadaseră Finlanda. Moralul trupei trebuia ţinut sus, dat un exemplu de abnegaţie şi sacrificiu. Aşa, croitoreasa a avut parte de pensie. Nu era să se spună că ofiţerul a murit ca prostu' fiind beat. Cînd a trecut doliul, văduva i-a cerut să se întoarcă la ea. Să ne iubim după poftă, i-a zis. Ochii îi sclipeau. Gogu voia carne tînără şi i-a zis băbătiei să-l lase în pace.

La rebeliunea din ianuarie 1941, Gogu al nostru a răcit grav şi a purtat ţurţuri la nas după ce a zăcut într-un frigider 5 zile şi nopţi. Istoria este o confuzie de nedescris. Jidane! i-a zis unul înfigîndu-i pistolul în tîmplă. L-o fi văzut cu perciunii zburliţi, cu mustăcioară, cu părul dat cu briantină. N-a avut curaj să-l contrazică. Tîrît într-o măcelărie din Hale, s-a ales cu o boală misterioasă: a rămas fără miros şi au început să-i ţiuie urechile. Pesemne nu de la frig, ci de la patul de armă. De frig a îngheţat şi rahatul în el. Din Gogu Vrabete s-a salvat numai sufletul. A apucat într-o clipă de graţie să se strecoare afară din trup, pînă să închidă ăla uşile frigiderului. Nu s-a plictisit, l-a luat somnul şi a visat frumos. Se făcea că e într-un salon de dans şi rotea o brunetă într-o rochie lungă din satin bej — cu braţele încolăcite în jurul lui. Orchestra pe podium, la smoking şi papillon. Mesele în jur, mici, rotunde, luminate de veioze. Chelnerii în negru pe lîngă pereţi. Gogu apărea brusc sub reflectorul din tavan. Se cabra, era periculos ca un cuţitar. Fixa dama cu privirea lui neagră. Dumnezeule! S-a aprins lumina, sirena

dădea alarma — aviaţia inamică! Gogu s-a trezit din vis ca prostul. Se găsea deodată într-o lume pe care n-o suferea deloc şi unde era un biet traficant de bursă neagră. Patronul măcelăriei, cu un halat alb însîngerat peste burdihan, l-a găsit agăţat într-un cîrlig printre jumătăţile de vită. I-a turnat pe gît un termos cu ceai fierbinte. I-a trebuit o noapte să se dezgheţe, în vreme ce legionarii au îmbulinat-o. I-a văzut la cinema cu mîinile în sus duşi între baionete, într-un jurnal alb-negru ca şi istoria. Era la „Marna", pe Buzeşti, unde cotea tramvaiul, înainte de filmul *Broadway Parade*. Dar asta a fost numai după ce măcelarul l-a lăsat pe trotuar, crezîndu-l mort. Cine supravieţuieste după 5 zile şi 5 nopţi într-un frigider de abator? Unul ca Gogu Vrabete, os rău, dat dracului. Puteau să-l taie şi să-l azvîrle la cîini, dacă aveau chef. A fost declarat oficial mort. Act de deces, certificat de înmormîntare. Nu era prima dată şi nici ultima. Aşa se întîmplă cînd sufletul iese din trup. Te aşteaptă cuminte afară la o ţigară. Altfel nu se explică. A mai trăit destul pentru a furniza unui autor de duzină personajul acestui roman. Dacă ar fi murit, nu prea mai aveam ce povesti.

Cînd Conducătorul a pornit cruciada împotriva bolşevismului, Gogu Vrabete a avut o poluţie nocturnă. Visa o roşcată cu ţîţe mari care îl aţîţa să le muşte. Ar fi uitat totul dacă în seara aia n-ar fi pierdut banii la biliard. Şi-a mizat coiţele ca să mai joace un rînd. Puteau să le piseze cu piuliţa, să le înghită, să li se scoale cît bulanul poliţaiului. L-au refuzat dispreţuitori. Păstrează-le, bă, mai ai nevoie de ele! Cînd soldaţii noştri au ajuns la Nistru acoperindu-se de glorie, Gogu a rămas lefter. Anul 1941 a fost ceva mai bun decît 1942 totuşi.

Carta Atlanticului semnată la Casablanca de Churchill&Roosevelt l-a prins sănătos voinic, ceea ce vă dorim şi dvs. Nu mai frecventa saloane de dans, dar nu-i ieşiseră de la suflet. Visa parascovenii, cu el pe afiş mare star de tango. Cînd Armata Roşie a împresurat Stalingradul, cu ai noştri sub nămeţi, Ţepeluş l-a scos de la o damă, hotel Kiriazi. Gogu abia venise din Rusia unde îşi extinsese comerţul. Se descurca binişor, începuse s-o rupă şi ruseşte. Comisarul nu-l uitase după povestea cu cravatele de mătase. În plus, dăduse o lovitură proastă. Făcuse dispărut din Triaj un vagon burduşit cu prăzi de ale generalului Buză, întors din Crimeea. Mobile, blănuri, covoare, icoane, bijuterii. Nasol. Şmecheria era simplă: dădea spargerea, golea vagonul. A vîndut marfa repede, au împărţit banii. Generalul s-a apucat imprudent să spargă paralele cu curvele, caviar&şampanie la „Benito“, cum se numea acum salonul de dans „Akim“, patron — tot Moni Refec. Degeaba s-a grăbit Gogu. Un denunţ a clarificat iţele. La Triaj legea o făceau tipii lui Cairo. Gogu a fost trimis la Jilava şase luni. Generalul şi-a zdrăngănit decoraţiile la tribunal. A făcut mare impresie asupra magistraţilor cînd s-a arătat cu crucea de fier la gît. A încasat trei zile de cazarmă, atît. Gogu a găsit masoni, malagambişti, homosexuali, bolşevici. Tot răul spre bine, a înţeles cît de mare e grădina Domnului. De Cairo n-a dat, evadase. Ar fi avut de schimbat nişte vorbe cu el. Dacă îl întrebai, ţi s-ar fi spus că gangsterul se ascundea la „Maria Teresa“ între cracii unei fufe, Malaeza, cea mai tare-n pizdă între Viena şi Istanbul. Dacă Ţepeluş îl voia cu cătuşe, acolo îl găsea — vizavi de „Marna“. Comisarul avea grijă să nu treacă pe acolo cînd îl ştia prin preajmă.

6.

S-a eliberat de la Văcăreşti cînd au debarcat Aliaţii în Sicilia — „Universul“, p. 3. A vagabondat cu mîinile înfundate-n buzunare. O vreme a trăit din măruntiş şi furtişaguri. Comerţul n-a mers. Părea că soldaţii fut rar, iar civilii deloc. Permisiile — de la o vreme extrem de puţine. Ruşii decimaseră floarea mîndrei noastre tinerimi pe Volga. Clientela se subţiase nepermis. Ce-or fi căutat la Stalingrad, habar n-avea. Poate un tractir cu rusoaice. Or fi ele femei frumoase, dar să te duci să fuţi în iad e o prostie. Sunt mai bune lîngă casă. În stepă, chiar dacă prinzi una, de frig nu ţi se scoală ţuţurelul. Efectul capitulării feldmareşalului Paulus s-a simţit imediat în casele de toleranţă. Marca şi leul au căzut. Profesia de prostituată a scăpătat în Crucea de piatră, la Matache Măcelarul, în Bariera Vergului şi Gramont. Între Cercul Militar şi Cişmigiu, unde odinioară curvele defilau fără număr, nu mai vedeai una. Gogu a vîndut partea lui din „Maria Teresa“ lu' Madame Puica, venită în retragere de la Odessa cu parale. Le-a păstrat la el numai pe Tarsiţa&Lucsiţa. A trebuit să le dea pentru un loc de veci la Bellu. Vîndut ca adăpost antiaerian&ascunzătoare de bani&bijuterii unui negustor de cafea, Safarian, din pasajul Macca. Cafegiul dădea ca sigură venirea ruşilor pînă-ntr-un an. A prezis cînd Stalin, Churchill&Roosevelt s-au întîlnit la Teheran. Făceţi-vă bagajele, puişorilor! ar fi zis, aprobat de Vasea.

Nimeni nu i-a mai împrumutat un ban. Singur, Culiţă Afanei şi-a întors buzunarele pe dos, unde a găsit de o bere (pierduse la curse, calul April ratase potoul). Au băut una în gura pieţei. Gogu a ajuns un lepros, un ciumat, un paria. Dispreţuit de mahala ca un nevrednic!

Auzea în spate: Uite-l pe Şchiopu'! Parcă ziceau „uite-l pe Dracu'". Aducea ghinion. Dacă te frecai de el, primeai înştiinţare că ţi-a murit copilul pe front sau ţi-a luat casa foc. Gogu Vrabete era piaza rea a Gării de Nord. Războiul mergea prost, vreme nasoală, ploua tare. Frig, bătea vîntul. A dat cu cuţitul, a julit paltoane în săli de aşteptare. A tîlhărit în Obor, a fost hamal la Arsenal. Era atît de sărac că n-avea după ce bea apă. La „Benito" îi dădeau pe datorie, fie plăteau alţii. Soarta lui Gogu — schimbătoare ca şi curva asta de istorie. Cînd blindatele ruseşti au trecut la vest de Kursk, ca prin minune, banii au început să i se lipească de degete. Şi-a comandat pantofi cu scîrţ, baston cu măciulie de argint, pălărie borsalino, şase cămăşi de poplin. Şi-a croit un costum de haine la două rînduri. Vestă şi pantaloni cu manşetă de trei cm, la moş Efraim, cel mai extra croitor din cîţi existau. A trăit aşa pînă la 4 aprilie '44. Mahalaua fusese paradis pînă cînd bombele au distrus calea ferată&gara, cîrciumile, triajul, 7 săli de cinema, 4 agenţii de pariuri, 11 bordeluri, 114 prăvălii. S-a întîmplat pe cînd juca biliard cu Prafu Jumară. Mişu Banu, întors în chip de erou de pe front, privea şi atît. Gazetarul Nazarie a venit de afară să anunţe: Bombardament! Yankeii dracului! Gogu avea o bilă de carambol. A ratat-o pentru că s-a imaginat o clipă în carlinga unui B/27. Drag i-ar fi fost în scurtă de piele, cu insignă RAF la inimioară — cum văzuse într-un film cu James Stewart. S-a trezit repede pentru că Liberatoarele făceau prăpăd. El se distra, ca toată lumea, şi, baf, a văzut vecinii terciuţi, cu sîngele pe pereţi. Din cer dădeau un spectacol pentru domni şi doamne. Gogu, hola, le-a făcut semn cu mîna din infern. Nu a apucat să facă mai mult, că a înţepenit. A simţit cum îl ia fierbinţeala. A rămas cu ochii

ficşi. L-au stropit cu apă tulumbele pompierilor. Au aruncat canistre de benzină şi i-au dat foc. Au încercat să-l disloce cu un Panzer; Vrabete bloca intersecţia de la Matache Măcelaru. L-au considerat mort. Explicabil, stare de şoc! a zis dr. Weiss. S-a dezmeticit la lăsarea întunericului. Aşa şi-a recuperat banii pierduţi la biliard. L-a scotocit prin buzunare pe Prafu Jumară, rămas cu gura căscată spre Gogu, devenit statuie. A luat exact cît pierduse, restul i-a pus înapoi în portofel. L-a lăsat acolo să-l ridice brancardierii. Nazarie estimp dispăruse spre redacţie să scrie la gazetă despre Apocalipsa.

Ce privelişte! Torsuri, picioare rupte, măruntaie peste cărămizi, o pereche de ochi lipiţi ca o flegmă pe zid. Miros fetid, sirene urlînd. Tăcere s-o tai cu cuţitul. La poarta spitalului Polizu, duceau mormane de carne amestecate cu praf gălbui. Două capete rămase pe caldarîm, cu limbuţele vinete scoase la vedere. Un cîine lingea sîngele. Cum capetele vorbeau, cîinele, un dulău roşcovan flocos, mîrîia şi-şi arăta colţii. Cam atît despre această imagine din mintea lui Gogu. Vacarm — o înghesuială vecină cu nebunia. Tramvaiele răsturnate pe Griviţa. Doamne, şi ce aprilie frumos! În toate curţile plesnea bobocul. Venea peste mulţime damful halei de carne. Puţea ca într-un abator. Benzina incendiată şi molozul, cărămizile împrăştiate peste tot, irosind morţii şi viii deopotrivă. Păzea, păzea! îşi făcea loc patrula. Fum înecăcios, petrol, cenuşiu, negru, peste tot. Lui Gogu îi venea să rîdă, ca prostul. Pesemne îi plăcea peisajul. Cartierul nu mai exista. În nări avea mirosul cărnii de om arse, de scînduri făcute scrum. Ziduri prăvălite în gol, lucruri vechi ajunse pe trotuare, pivniţe dezgolite. Găini rătăcind

printre ruine, cîini scîncind după stăpîni. Morţii aliniaţi pe trotuar. Gogu inspecta cu o curiozitate morbidă să vadă dacă recunoaşte vreo figură. Norocosule, ai scăpat! Ai pus talpa într-un căcat negru de beţiv. Aşa nărăvit, şchiop, terchea berchea, ai viaţă-n tine. Negustorii pricopsiţi, cu parale multe, burjui sadea, cu damele lor îmblănite, kaput. Privea chipurile desfigurate, cioturile de om, capetele separate de trup, cadavrele ciopîrţite întinse pe caldarîm în pijamale, cu cravata la gît, în halate şi capoate, în chiloţi, despuiate. Moartea n-a ales, n-a cerut ţinută de gală, n-a cerut nimic. Şi-a luat ce era al ei. Gogu a înţeles că restul zilelor lui sunt un dar şi s-a simţit pătruns de Duhul Sfînt. Rece ca gheaţa. Mare e mila ta! Ridicînd privirea spre cer, a zis: „Îţi mulţumesc. Eu, un nimeni, trăiesc". În jur şinele smulse, contorsionate, îmbrăţişînd stîlpii de telegraf. Vagoanele proptite într-o streaşină. O pisică, aprinsă din nimic, ca măciulia unui chibrit, i-a zburat pe la ureche. A incendiat mahalaua şi a luminat noaptea. A atins ziarele pregătite pachete-pachete pentru dimineaţă. A dat foc chioşcului de unde se hlizeau Fred Astaire&Ginger Rogers, Mareşalul&Hitler, campionul de bobsleight Papană şi reclama Nivea. A incendiat depozitul de lemne, magazia cu mobile, florăria lui Vafiadis, pe colţ grădina cinematografului „Volta". Sergentul Ghiu a ars de viu pe cînd dirija circulaţia, cu chipiul lăsat pe ceafă. Cîţiva pe trotuar i-au aplaudat apariţia. Au crezut că se reia iluminatul nocturn. Ceea ce nu s-a întîmplat. Sergentul a ars ca un ziar. La fel şi două babe nebune pe cînd cumpărau, una pînzeturi, cealaltă pastile contra balonărilor de stomac.

Era numai el, Gogu, singur, înconjurat de bălării, ziduri prăbuşite şi resturi umane. Umbre scotoceau printre

dărîmături. Descălţau morţii, îi despuiau, şterpeleau portofele, scoteau ceasurile de la încheieturi. Cadavrele — visătoare — se lăsau buzunărite&tîlhărite, umilite, tîrîte pe caldarîm. Unul s-a ridicat din morţi şi s-a şters de praf. Avea un halat bleu, a observat Gogu. I-a întins obrazul să fie pălmuit. Nu ştia dacă e viu. I-a explicat că yankeii ne-au făcut cadou Apocalipsa. E sau nu e mort? a întrebat. Nu e. L-a luat la palme, i-a dat şi un şut în cur, apoi şi-a aprins o ţigară. Tabachera a sclipit în întuneric. Au apărut poliţaii să someze pe cei ieşiţi după pradă. Au suflat în fluiere şi atît, dă-i dracului. S-au dus să vadă o urmărire tare la cinematograful din cartierul vecin unde nu se bombardase. Gogu a avut folosul lui: cînd hoţul a trecut în fugă strada, dexter, a agăţat tabachera.“ Matale nu-ţi trebuie! Ai murit!“, ceea ce era şi adevărat. O clipă mai tîrziu s-a descompus. *Notă informativă 44.04/sursa Marcu/ DGP.*

Capitolul 2

1.

Venea des la „Benito". I-a zis aşa pînă cînd regele Victor Emmanuele l-a demis pe mascalţonele Mussolini. Înainte de război se numea „Akim, salon de dans". Acum Refec i-a pus firma „Adăpost. Local şic, antren, combo, program de tangouri&jazz, tochitură&bulz, serviţi cu încredere. Vă găteşte maestrul albanez Zigu." La intrare — o vitrină cu două manechine, în rochie de seară şi în smoking. Pe zid a desenat un A mare în cerc, semn că acolo puteai să te ascunzi de bombe. Dacă sirenele începeau să urle, apărea patronul: onor clientela este rugată să rămînă pe loc. Mişto. Nu trebuia să te repezi vizavi cu dumicatu-n gît. Să se ţină chelnerii după tine să-ţi ia banii. Şmecher patron. Aviaţia inamică îi făcea reclamă gratis. Cînd se dădea alarma, lumea gonea spre localul lui. S-a umplut de bani şmecherul. Coborai cinci trepte, intrai într-un tunel abia luminat de un bec. De aici păşeai într-o încăpere cît o juma de teren de tenis. Cîndva Bucureştiul era o înşiruire de pivniţe şi bolţi unde negustorii îşi ascundeau avutul şi familionul de invazii străine,

incendii, cutremure, epidemii şi inundaţii. Dracul lăsase vorbă să se întîlnească aici toate relele. Casa de deasupra nu valora nimic, totul era să ai o pivniţă largă, uscată şi sigură. Localul lui Refec, o pivniţă săpată în 1828 (era marcat în prag cu dalta) de un străunchi al lui, Zaharia Akim, cînd năvăliseră ruşii să se bată cu otomanii pe Dunăre.

Gogu s-a oprit în prag la „Adăpost", 10 ore după bombardament. Era vesel şi vorbea singur: eşti viu, fericitule, ce-ţi pasă? Corpul îţi aparţine, sufletul e la purtător. S-a simţit bine că se afla printre supravieţuitorii împrăştiaţi la mese. Destui cunoscuţi. Filip Găzarul (îşi spăla părul cu gaz şi puţea ca o staţie de benzină), croitor de lux pentru dame. Era şi Maţe Fripte cu una Liza, aristocrată scăpătată, numai oase, cam dusă cu cocaina. Jean Gaşperu, cocoţat la bar, ameţit, cu coatele pe zinc, textilist. Croia cămăşi lîngă podul Grant. Apoi, Nazarie, iubitor de spelunci, în separeu cu Neli Fute-tot, povestea cum fusese la Vapniarka. Dama semăna cu preafrumoasa regina Maria şi îşi lua un aer fatal. Explica, dulcică, dom'le, cum s-a defenestrat junkerul Josef von Hoffstadt din amor pentru ea. Uite-o şi pe Ghizela. Asta, dacă ţi-o sugea, rămîneai fără urmaşi. Se oferea nemţilor să-i înveţe meserie în pat. Trata lipsa de erecţie şi ejacularea precoce. Preda şi perversităţi, te costa dublu. Colaboraţionismul o s-o coste. Salut! Pe scenă toboşarul Malagamba. Şi chitarisul Lake Dinţirupţi, informator al Siguranţei. Dacă îi erai prieten te avertiza: Vezi că ciripesc. Voiai un paşaport fals, la el găseai. Afacerea îi mergea extraordinar. Cine fugea din calea ruşilor vindea pe nimic case, pămînturi, mobile, bijuterii. Dorea să-şi facă suma şi să dispară unde-o vedea cu ochii. Uite-o pe vaca de Fifina cu şeful

gării, Şurubel Belitu; avea un obraz ca o bucată de carne crudă, jupuită cu cuţitul. Le plăcea să danseze un ceas şi să dispară într-o cameră de deasupra să se reguleze cu geamul deschis. Cînd ieşeai de la film seara, îţi ajungeau în auz oftaturile damei şi grohăielile domnului. Fifina făcea pe astroloaga. Lui Gogu i-a prezis că ajunge în portul Buenos Aires, bogat, armator. El ar fi preferat dansator de tango. Cati Cioara trăia din leacuri pentru chelie, mirosul urît al gurii şi hemoroizi. Cuplată cu ofiţeri, deşi se cam trecuse. Le făcea farmece şi îi zăpăcea cînd nu spiona pentru englezi. O să atîrni în ştreang, i-a spus. Ea a rîs. Un maior tocmai îi turna şampanie în decolteu. Gogu l-a zărit pe Năroduʼ de la Siguranţă, în filaj după Take, vorbea gura fără el. Culiţă Afanei, cînd cîştiga la Hipodrom, beau pe socoteala lui. Îi rîdeau ochii ca farurile motocicletei lui cu ataş. Titi Borţosu, afaceri cu sulfamidă&seringi suedeze. Stătea retras cu nişte interlopi. Pentru ăştia, viaţa ta e mărunţis, caca, o respiraţie. Uite-o şi pe Suzi. Apărea în pauze la „Marna“, unde zicea cuplete scabroase. Neruşinata, te făcea să duci mîna la gura, fireşte dacă nu te scărpinai de purici. A venit cu un trişor, unu Jubi Ţekini, codoş. A avut 7 neveste de ambele sexe. Uite-l şi pe Conaşul. Mişu Banu, mîndru în uniforma de aviaţie. Abia se întorsese din Rusia şi se lăsa rugat de meseni să-şi povestească isprăvile din campanie. Armata română în retragere din Crimeea, Istmul Perekop şi despre evacuarea Sevastopolului.

Îi plăcea să vină aici. Vedea lumea, caracuda, avortonii. Gubernia, bre! A regăsit bucuros toţi muşteriii din seara precedentă. Mă rog, aproape. Lipsea Osînză, făcut terci la linia 4, cînd aştepta acceleratul de Sibiu. La el găseai parfumuri franţuzeşti. Lipsea Maimuţica, descăpăţînată pe

şina tramvaiului 6. Îi zburase capul într-o vitrină — drogheria „Le Chic de Paris“ — o făcuse ţăndări. Cînd prăvăliaşul a ieşit afară să vadă ce s-a întîmplat, l-a spulberat suflul exploziei. Nişte băbuţe venite la piaţă s-au amuzat cum se zvîrcolea pe trotuar — ca o găină tăiată. Ele cumpăraseră din piaţă cîteva şi se duceau acasă să le taie, să le jumulească, să le fiarbă în oala de 3 litri. Au fost pulverizate, dacă ne luăm după faptul că atunci cînd praful s-a risipit, dispăruseră din faţa vitrinei. De la „Adăpost“ lipsea Clonţ, sperţar la Ministerul Finanţelor. Făcuse bani aprobînd exporturi/importuri. Gogu era clientul lui. Lipseau Fănuţă&nevastă-sa, Vuza. Ţineau un atelier foto lîngă gară. Erau în atelierul lor pe întuneric, developau un film, foto cu soldaţi în permisie. Bomba i-a făcut surcele. Lipseau muieraticul Baftă, trişorul Vio şi Make, traficant de ciorapi de mătase. O gagicuţă, Lola Muista — de la madame Puica. Bordelul, în 4 aprilie la prînz, cînd au venit Liberatoarele, gol. Clienţi nexam, fetele la coafor şi manichiură, la dermato-venerice. Aşa au scăpat. Erau ieşite în oraş cînd bomba a căzut prin tunelul liftului. Cioburile de geam sărite din cercevele au ajuns trei staţii de tramvai mai încolo. Dedesubt Coana Manda, surprinsă spălînd rufe. Madame Puica îşi plimba căţeluşa Ţuki. Aşa a dispărut de pe faţa pămîntului bordelul „Maria Teresa“, local de mare tradiţie în Valahia. Sperau unii, dar curvăsăria nu dispare. A doua zi a pus geamurile şi uşile înapoi, a zugrăvit, a adus mobile cu ajutorul unui regiment de soldaţi daţi de Buză, pentru „refacerea zonei distruse de bombardamentul anglo-american“. La schimb au fost serviţi de fete gratis o lună. Ce s-au mai bucurat! „Maria Teresa“ s-a redeschis la 1 septembrie. Tocmai bine să-i primească pe ruşi. Lipsea şi Armand Jegozel, engrosist

de ceasuri elveţiene refugiat în ’38 din Viena. L-a prins incendiara cînd umbla în garaj cu o canistră de benzină. A rămas din ditamai omul, cîntărea 160 kg, 16 gr de cenuşă. S-a auzit că dr. Weiss fusese făcut terci. Americanii i-au făcut astfel dreptate lui Gogu Vrabete, de unde simpatia lui pentru ei. Eh, dr. Weiss a apărut binemersi după bombardament. Să vezi dezamăgirea lui Gogu. Ăştia nu ştiau să ţintească. Americani de cacao. Absent de la „Adăpost“ era şi Firică Barbu, manglitor. S-a prăpădit după ce a ieşit din hotelul unde închiriase o cameră s-o reguleze pe una, Flori Sugativa, ţigăncoasă-oxigenată. Dama a constatat că şi-a uitat blana sus. La cererea ei, prostul s-a întors să i-o aducă. L-a storcit una bombiţă mică şi drăguţă trimisă *hello* de pe un avion poreclit Flo ca şi dama. Jos la sol, se uitau unii la alţii şi bifau. Nae Xeni, negustorul de conserve, va lipsi o vreme de la „Adăpost“, storcit pe cînd juca poker.

Pofta de viaţă îi întărîta pe cei rămaşi. Gogu a cuprins cu privirea încăperea plină de umbre. Se simţea bine aici. A crezut că numai el se salvase. Şi alţii călcaseră în rahat cînd flotila de bombardiere se ridica în aer la Bari&Foggia. A dedus că absenţii au creieraşii împrăştiaţi. Măruntaiele amestecate cu moloz pe maidane. Ochii sticloşi lipiţi de un geam spart. Vagoanele răsturnate de-a curmezişul în piaţă. Eh, şi în clipa aia, prin fumul de ţigară, Gogu Vrabete a zărit-o sub un reflector, cu părul roşu, înfoiat, cu ochii mov-sidefii. Cu pomeţi lucioşi şi buze ciclam, răsfrînte. Din păcate, dama nu era singură. Păşea strîns lipită de un mascalţone cu stomacul supt ca un cîine flămînd. Costeliv, scîndurică, agil. Dansau în mijlocul ringului, sub lumina verzuie a unui reflector. Gogu a ghicit la minut secretul acelui tango:

pantofii de şuţ. Încălţările îl făceau pe tip să patineze, să bată din tocuri. Îl învîrteau pe loc, îl ridicau în aer. I-a spus barmanului Grişa Schwartz, dacă îi luai pantofii cu spiţ şi placheuri de aur, ce rămînea? Făceau în bani cam cît o cutie cu sticle de şampanie Pommery. Dama îl privea languroasă. Tipul, în vestă de brocart şi pălăria lăsată pe ochi. Cu rînjetul satisfăcut, lipit de obrazul ei. Aaaah, tangooo! Dama îi aluneca pe coapse, pe piept, pe braţe. Cu ţîţele, cu burtica, sexul şi pulpele. Gogu al nostru — interzis.

Din acea clipă magică, viaţa lui a fost o bubă, un moft, un nimic. A întîlnit destinul. I-au zvîcnit tîmplele. Pulsul i-a sărit sub cureluşa ceasului. Cunoştea toate prospăturile venite din Kiev, Odessa şi Istanbul, din Dubrovnik, Salonic şi Cernăuţi. Numai vagaboande de lux. Pe damă nexam! A părut idiot, amnezic. Gogu, în Paştele mă-sii, habar n-avea de unde s-o ia. De unde ai apărut, frumoaso? Din spuma mării? Din bulele şampaniei? Din fumul ţigării? Tot ce vieţuia în bordeluri, cîrciumi, şantane, prin case de rendez-vous, în Bucureşti, cunoştea pe dinafară. N-a mai văzut aşa ceva nicăieri, niciodată. Pentru una ca asta te duci la ocnă. Tîlhăreşti, bagi cuţitul. Te flagelezi, orbeşti. L-a apucat durerea de ficat. Sufleţelul i-a sîngerat. I-au clănţănit dinţii. Inima i-a căzut în călcîie. A înţepenit, după cum avea prostul obicei.

Tipa şi-a înfipt obraznică ţîţele în omoplaţii brunetului. Îl ţinea încolăcită din spate, l-a cuprins cu braţele de gît. Rochia purpurie, eşarfa neagră. S-a învîrtit scurt în jurul lui. S-a prelins de sus pînă jos, cu buzele lipite de el. A îngenuncheat, l-a prins de glezne fără să se deslipească de el măcar o respiraţie. Tot aerul din hrubă — încărcat de sex. Acordeonul se tînguia, vioara sfîşia aerul.

Toboşarul ţinea ritmul mărunt. Mai era şi chitarisul Lake Dinţirupţi, rafrafraf. Tipa s-a deslipit înceeeet, l-a jupuit de viu, înceeeet, tangoooo. Cum ai da afară fumul de ţigară, fără grabă. Gogu a simţit pe pielea lui mişcarea *au ralenti*. Aaaah, Gogu, Gogu! Era ca şi cum a înjunghiat-o! A simţit că se sufocă. Eh, şi tipa îl ţintea cu privirea aia mov de belea. Cine era străinul care o fixa atît de intens? Gogu s-a întors să vadă după cine se uită ea şi n-a văzut pe nimeni. Ţi se pare, suflete, şi-a spus. Aşa ceva nu există. Şi chiar dacă există, n-are ochi pentru tine. E dată lu' ăla! Nu se uită la tine, ţi se năzare. Gogu s-a simţit brusc ros de singurătate — ca de lepră. Bre, a înţeles într-o clipă ce plictis trăia. Degeaba scăpase cu viaţă. Cînd întîlneşti asemenea femeie, înţelegi că n-ai pe nimeni — ea îţi trebuie ca aerul. Ea te vindecă de boala incurabilă a melancoliei. E ultimul leac după ce ai încercat tot. O marfă inexistentă la bursa neagră. Ai chef să supravieţuieşti încă o zi în haznaua asta. Tocmai cînd destinul, duşmanii, poliţia, Diavolul te apasă cu talpa pe creştet să te înfunde în căcat. Cînd tipa şi-a luat privirea de la el, pe Gogu l-a durut. S-a simţit o fleandură, jefuit de suflet, un cadavru eviscerat. Asta e, bre! Ultima figură, o piruetă şi poza de final. *Tango pasion y erotismo, amigo*. Luminile s-au aprins. Perechea a făcut reverenţa; au dispărut în întunericul din culise. A durat ceva pînă cînd s-a dezmeticit. Hruba s-a animat. El tot în prag. Boala lui veche. A rămas ţeapăn vreme îndelungată. Îi ţiuiau urechile, îi vîjîia capul. Ca atunci cînd îl lătrau cîinii. I-a lua Dracul minţile. Lumina trecea prin el. El însuşi era o umbră, nimic altceva. Un reflex în oglindă. Privea scena. Fabuloasa făptură care îl trezise din morţi dispăruse.

Iată o femeie! i-a zis Mişu Banu, coborînd scările.

2.

A rămas stop cadru pînă i-a făcut semn Grişa Schwartz, barmanul.

Eşti viu?

Nu! Sunt în trecere. Am murit, a zis Gogu Vrabete. Avea chef să bea ceva tare.

Am la vînzare havane cubaneze trei duzini, vreau lire englezeşti.

Nu am! a şoptit Gogu cu gura strîmbă, cum îl văzuse pe Humphrey Bogard.

Ar merge şi un motor de Opel, fabricat în 1942, a zis barmanul, un blond cu ochii spălăciţi şi mustăcioară ca spicul. Se dădea sas din Braşov, dar era sefard din Silistra.

O să caut, l-a asigurat Gogu. Scump şi nu se găseşte. E la Constanţa un vapor cu marfă. Vorbim după. Gogu, cu ochii după damă, a ras scurt un coniac. S-a înviorat. Dansatoarea de tango îl făcuse zob mai tare ca bombele americane. Era sfîrşit. Alături, cu coatele rezemate pe tejgheaua de zinc, Nazarie perora:

„Cine vorbeşte despre moarte? Despre marii mutilaţi, despre timpul ăsta care se scurge întruna? D-aia vii într-o hrubă infectă ca asta. Să dai de un zîmbet înainte să te cureţi. Vii să te freci de nişte ţîţe… Să prinzi o quintă şi să pierzi potul. Ăsta noroc! Cînd ai de-a face cu moartea, e totuna dacă pierzi sau cîştigi…“

Gogu, înfipt în scaun, s-a răcorit cu încă un Courvoisier, fals, dar bun. Aştepta să se repete minunea. Să apară orchestra cu tangourile lui Gardel. Să-i stoarcă o lacrimă şi să-şi bage pula în ea de viaţă. Să se care dracu’ de aici, pînă nu se împute treaba. Îi venea să sară la bătaie, să spargă vitrinele, să se umple de sînge. Bre,

era furios! Se holba în oglinda din spatele barmanului cînd s-au stins becurile. Alt dans, cu ea în rochie verde! Şerpuia pe lîngă pianul negru&lucios. A băgat în dîrdori grangurii&fufele lor. Panaramele ar fi făcut-o bucăţi. N-aveau ochi decît pentru ea, guşaţii, donjuanii, burtoşii. Noaptea care vine vor ejacula gîndindu-se la ea. Moţatele au de ce s-o urască. Mesele luminate clar-obscur de veioze. Gogu a auzit vag aplauze, le plăcea şi lor dama, nu numai lui. Au apărut şi clonţoşii, şi-au acordat instrumentele. Au luat-o repede, languros, pasional, cu vibrato. Tangoooo, aaah. Acordeonul s-a tînguit în întuneric. Dansatoarea aştepta în mijlocul scenei nemişcată, moartă. Apropo, că tot veni vorba. A apărut brunetul, cămaşă roşie, jabou alb, mutră de codoş din port. Plin de sine, de icre&ifose, tropăind din călcîie. Gogu i-a simţit mirosul. Duhnea a tavernă, a băutură şi a vomă, a tutun, a clor, a spermă, a prăjeală, a parfum ieftin. Avea un ochi verde stins şi unul căprui, sticlos. A ridicat braţele deasupra capului, a alunecat pe parchet. S-a auzit ţăcănitul placheurilor. Vestă, fără haină, pălăria pe ochi, rapraprap. Gogu a simţit brusc că-l urăşte. A lovit podeaua cu piciorul mai scurt. Pierduse gheata ortopedică şi folosea o copită. Dansatorul era tot ce şi-ar fi dorit Gogu să fie. Aşa se visa cînd nu începuse încă războiul. A îngheţat inima în el. De ce? Pentru că tipul o strîngea în braţe. Erau amanţi! Aştiut din prima clipă. L-a trecut un curent rece pe şira spinării.

Gogu Vrabete a tresărit la fiecare răsucire. Cînd a aruncat-o spre tavan şi cînd a strîns-o la piept. Cînd a tîrît-o pe parchet şi ea l-a implorat deznădăjduită să n-o părăsească. Brunetul, arogant, cu mîinile înfipte în

şolduri, a respins-o. Fese musculoase, cabrat ca un armăsar. Ea a făcut cîţiva paşi, părea că se depărtează. Acum ea voia să-l părăsească. Gogu s-a înviorat, spera — prins de vrajă — să rămînă singură şi s-o ceară la dans. Şi-a aminti că e şchiop. În veci nu va dansa cu ea. Tipul avea tot ce ar fi vrut Gogu să aibă. Anume, să iasă pe o scenă să-şi arate pulpele&pectoralii, un costum mulat pe corp, să danseze. Mai bine decît agent de bursă neagră să pipăie dama pe ring. Şi-a amintit locul unde se afla. Cocoţat la bar, cu coaiele ca doua bile de biliard în nădragi.

Cît costă? l-a întrebat pe Grişa Schwartz.

Dama? N-are preţ.

Unde aţi găsit-o?

Patronul ştie, întreabă-l.

Zi, bă! Gogu a scos două piţule.

Mă omoară şefu' dacă îţi spun.

A mai pus trei piţule.

Gogu, ai dat de belea. Încă n-ai văzut nimic.

Pe barman n-a căzut nicio bombă. E binemersi, prosper. A scuturat shakerul în timpul unu. Timpul doi, shakerul l-a scuturat pe el.

Asta era figura de care ziceai?

Scena — goală, întuneric. Acordeonul s-a lăbărţat ca un motan întins pe pervaz. S-au auzit cinelele. Lumina s-a aprins brusc. Iluzia, completă. Pe scenă — două dame, nu una singură! Amîndouă lipite strîns de tip. Pe Gogu nu-l prostea nimeni, chiar dacă abia scăpase de sub bombe. Cum să fie două, trase la indigo!? Şi-a zis: „Imposibil, nu sunt idiot. Te-ai născut dintr-o labă tristă. Dacă se stinge lumina, trepăduşul rămîne cu una. Ailaltă nu există, e un efect de scenă. Ceva cu lumina, cu

reflectorul şi oglinzile.“ Ştia că nimic din ce vede nu e adevărat. Cînd dracul vrea să te piardă, întîi îţi ia minţile. O văzuse cu ochii lui pe damă. L-a privit insistent cînd el se oprise la intrare. Gogu — pierit. De cînd a mai apărut încă una, era confuz. Brunetul le ţinea de talie. Gogu şi-a zis isteţ: M-au tîmpit bombele yankee, ruinele, oraşul zob, cadavrele. Lumea a aplaudat încîntată. O figură, este!? Cum făcea dintr-una două, zi! Un scamator o ciopîrţise pe una într-un număr de magie… Aşa bănuia Gogu că stă treaba.

Ce zici, facem tîrgul?

Cît mă costă?

Damele? Nu sunt de vînzare.

O noapte.

Nu au tarif.

Pe tipul de pe scenă dă-l la cîini.

Niet.

Denunţă-l că îl înjură pe mareşal.

Niet.

Fă-l să dispară! Dau oricît.

N-are a face. Îmi faci rost de un motor Opel? Hai, că frige.

Îmi pasezi tipa o noapte. Nu plec fără ea.

Pe care din ele o vrei, Gogule?

Mă iei de prost. Văd numai una.

Sunt gemene, rusoaice din Odessa, venite în retragere.

Minţi! Gogu l-a apucat de guler.

Zău.

Localul a rămas în întuneric. Patronul a vărsat cîteva glume răsuflate. Cînd şi-a terminat scheciul, a invitat onor clienţii la dans. Roşcovana Diana, cu ţigara

în colţul gurii, cu un ochi închis din cauza fumului, a tras de acordeon. Perechile s-au ridicat de la mese. A aşteptat încordat să apară dama pe ring. Şi, nimic! Pesemne a dispărut cu cordaciul. Gogu l-a lăsat pe Grişa Schwartz cu coatele pe zinc. S-a dus glonţ s-o caute. A scotocit cabinele, garderoba cu ţoalele aruncate alandala. Aşa a zărit pantofii miraculoşi într-un colţ, lîngă o chiuvetă murdară. I-a ascuns sub haină. A ieşit afară traversînd bucătăria. Mirosea a peşte, a prăjeală, a varză fiartă, a ceapă. Curtea din spatele localului, plină de cîini. Cînd i-a auzit hămăind, a tras speriat uşa înapoi. Cîinii îl înfricoşau mai tare ca moartea. Cuplul miraculos nicăieri. Dacă îi găsea, avea cuţitul în buzunar. L-ar fi înfipt în tip haaaarşt. Lua dama şi fugea direct la Constanţa cu trenul de 23,43. Se suia pe vapor şi ajungea la Istanbul vineri în zori. A făcut stînga împrejur sub o ploaie măruntă şi rece. Acasă a pus pantofii şutiţi pe un raft. I-a privit hipnotizat, fără să se mişte de pe scăunelul din marchiză. I-a încălţat. A schiţat cîţiva paşi de dans. Undeva, întunecată, se vedea Gara de Nord. În jur, curtea cu pomii înfloriţi. Bombardierele s-au întors pe la 2,00 a.m. Au aruncat peste acoperişuri tot ce aveau în burtă. Vacarm, hărmălaia sirenelor şi a exploziilor. Apoi s-a lăsat brusc o linişte speriată. Credeai că ţi s-a părut. A dansat singur, ştia la perfecţie paşii. Îi avea întipăriţi în minte. Gogu a fost minute bune un produs al închipuirii lui. Se vedea dansînd, rotindu-şi elegant partenera. Plutind într-un salon pe parchetul lucios. Purta pantofii miraculoşi. Îmbrăcat în negru, cu pălăria pe ochi. Tandru, o strîngea la piept. *Notă informativă 44/D/sursa Luca/DGP*

3.

Cartierul Gării de Nord a ars. La 7,43 zidurile încă fumegau. Bombele au prăpădit pînă dincolo de mahalaua Dracului şi cartierul burghez Domenii, au bătut piaţa Chibrit. Depou, triaj, Grant, zob. Jale mare. Mii de morţi şi tot atîţia răniţi, într-o jumătate de oră, la prînz, cînd mîncau toţi de prînz, să le stea bine dumicatul. Gogu se amorezase rău. Era în contratimp cu istoria, dar de aici i-a venit binele. Fiecare ţinea să aibă mortul lui. Dispariţia cuiva dădea insomnii. Ca să rămînă întregi la suflet, le trebuia un cadavru. Să facă funeralii, să-şi plîngă mortul. Altfel nu era primit în cer, rămînea în mahala să hălăduie pe la ferestre, să cerşească de mîncare, să-i fie sete, să îţi ceară să-i faci conversaţie. Şi cum să te duci cu mîna goală la cimitir? Să te întrebe cineva unde ţi-e răposatul şi tu să ridici din umeri ca păgînii. Să nu ştii unde sunt îngropaţi părinţii, copilul, bărbatu', nevasta — mai mare ruşinea! Decît un mormînt gol, îţi livra Gogu un cadavru şi nu te costa cine ştie ce. Se ocupa şi de ceremonie. Tocmea precupeţe să ţipe îndurerate, să-şi smulgă părul din cap. Privea cu coada ochiului cortegiul, să vadă dacă familia era mulţumită. În doliu, păşind îndărătul grămezii de carne înghesuită în sicriu. Fericită că s-a reunit, zdrenţuită, petrecînd prin praful Griviţei. Să vadă vecinii că ai bani de înmormîntare. Popa Manafu, gras, roşu din guşă pînă-n ceafă, cu ochii injectaţi, căutînd parale din priviri. Atîţia morţi, atîtea slujbe! E o afacere bună în Valahia, Gogule, să te ocupi de cadavre. Furniza la cerere picioare, torsuri, spinări, căpăţîni. Astea se cereau cel mai mult. Se dădeau cam 30 lei/kilu'. Preţul varia după sex, vîrstă şi îmbrăcăminte. S-a vîndut cel mai bine un filfizon din

Grant ucis de o incendiară. L-a livrat pîrlit ca un porc. Purta un palton îmblănit păstrat excelent. Făcea impresie. A fost bătaie pe cadavrul lui. Toţi l-au vrut chiar dacă avea faţa înnegrită şi găvanele ochilor goale. Gogu i-a numărat dinţii — îi avea pe toţi. Cu surîsul ăsta, neneo, amăgeai cuconiţele prin cartier! Ce folos? Acum eşti mort. De-ai noştri. A vîndut acest cadavru' unei văduve. Îi dispăruse soţul în Rusia şi n-avea la cine să meargă la cimitir unde să plîngă. A plasat la preţ bun şi o adolescentă, dar numai bust. Frumoasă de pica, sutien 8,5, virgină. Ce a mai plîns-o lumea! Şoldurile, pulpele, sexul, pînă la genunchi, le-a ataşat de la o pasageră nimerită ca proasta pe peronul 5, la cursa de Iaşi. Nu avea tors&cap, restul s-a găsit între şine. Chiloţii, portjartier, fustă pepit, pantofi albi. Gogu a adunat frumuşel totul. Avea un carneţel unde nota minuţios. Le-a asamblat sub şopron în curte. Cumpărătorii, o familie de profesori, au fost multumiţi, nu s-au tocmit. Nici la crucea de marmoră neagră, la bocitoare, la corul condus de Vasea. A angajat trei preoţi lacomi. Nazarie cam şoma şi a ţinut un discurs funebru, a scris epitaful. Tot cartierul a venit. A fost una dintre capodoperele lui. Lumea l-a iubit şi respectat pentru asta.

Bre, imaginează-ţi-l — Gogu Vrabete, mare maestru de ceremonii! Deschidea drumul prin praf. În negru, cu pălărie pe cap, urmat de un ucenic rotofei, cu prapurii, şi altul, cu bube pe faţă, cu crucea. Urmau caii mascaţi, nervoşi, smucindu-şi panaşele. Apoi dricul cu perdele negre, unde se hîţîna sicriul. Lumea făcea cruci mari, boscorodea în barbă vorbe de neînţeles, pînă cînd mortul dispărea într-un nor de praf. Se întîmpla să iuţească pasul, în spatele dricului. Treceau ambulanţe, dubele poliţiei, camioane militare kaki, pompierii. Cu mişcări

mecanice, cortegiul părea ieşit dintr-un film burlesc. Tramvaiele în staţie la Podul Grant. Gogu trebuia să oprească, să aştepte să se deschidă uşile vagoanelor. Ţinea ochii închişi, auzea doar clopoţelul scuturat de vatman. Deschideau umbrelele, îşi făceau coifuri din ziare. Nevestele scoteau coliva. Beau vin, ciocneau veseli. Reuşită înmormîntare, ziceau mulţumiţi. Se distrau bine pe acel drum larg, torid, învăluit în praf. Şi defunctul se bucura. Merita să vezi spectacolul. Gogu şchiop şonticăind ca un Diavol, precedînd vesel moartea. Niciodată nu îşi pierdea cumpătul. Calm, solemn ca un spectru. Însoţea morţii&viii aferat, cu capul ridicat semeţ, pieptul bombat. Din păcate, şchiop. Gogu Vrabete pe post de cioclu. Au fost zilele lui de glorie. Îl salutau, făceau plecăciuni, reverenţe, cruci, decum se apropia dricul. Avea unul furat din Rusia. Vechi, tras de nişte cai superbi. Cred că îi plăcea să defileze, de-a lungul trotuarelor populate. Să conducă, în mare ţinută, ceremonia funerară. A salvat onoarea multor familii în vremuri de restrişte.

4.

Secretul afacerii: s-a aranjat cu ăia care scotoceau prin ruine să-i dea resturi umane. Le ridica răbdător cu brancardierii — nişte orfani închiriaţi cu ziua. Căutau acte, documente, încerca să identifice morţii. Făcea juma-juma. Capetele, de preferat să fie desfigurate, pocite, cu nasul stîlcit, gura ruptă, urechile lipsă, părul ars. Costau mai scump desfigurate. Lua şi torsuri, omoplaţi, crupe, coaste, gambe, dar le plătea mai puţin. A tocmit

taraful lui Gînsac. Cînd avea prea mulţi clienţi, o angaja ieftin pe Diana acordeonista. Omul plătea şi-şi înşira familionul în linie spre cimitirul Sf. Vineri. Vă ţineţi după cruce, să nu vă rătăciţi. Mortul solemn, la ţol festiv, în pantofii de nuntă. Zicea: să fii mulţumit că ai pe cine să duci la groapă. Mare ruşine în mahala să n-ai omul tău îngropat cu slujbă, popi şi muzici. Cum să-ţi laşi rudele sub formă de zoaie pe ziduri! Sau ca măruntaie halite de cîini!? Doar dacă ai înnebunit! De cînd se apropiase frontul şi ne pisau anglo-americanii, mahalagiii deveniseră bisericoşi. Sfintele lăcaşuri — pline. Pentru cît timp, nu ştim. Totul trece, durerea mai întîi. Era înaintea Paştelui, zile de post, săptămîna mare. Nu te mai salvează nimic, dacă îţi laşi oasele într-o groapă căscată de bombe. Creieraşii pe ziduri, să vină salubrizarea să spele locul unde ai crăpat fericit.

Gogu a făcut bani frumoşi cu morţii. Le-a cules rămăşiţele din dărîmături, ca hiena. Se ţinea de nas, cu tampoane, cu spirt. Altora le era scîrbă, lui Gogu nu. Îi plăcea să vadă atîta lume bravă, cu parale, în putere, făcută zob. Şi el, infirmul, un nimeni, viu, hehe!... Drace! exclama trecînd şontîc-şontîc, cu creionul după ureche, socotind cadavre. Le ţinea în gheaţă, 5 blocuri pe zi/3 lei/bucata. Le-a stivuit frumos, capete cu capete; tot aşa torsuri, şolduri, picioare, braţe, cutii toracice, maţe. Veneai şi cereai ce pofteai. De exemplu: bătrîn, înalt, slab, blond, cu 2 dinţi din faţă lipsă, costum de haine nr. 54, sandale galbene, papion, fost contabil. Corp de artistă, femeie sprîncenată, şcolită la pension, vopsită roşcat. Dispărută de acasă cu Juju Ioanid, student la conservator, terciuiţi îmbrăţişaţi. Gogu s-a achitat glorios, amestecînd un rest din Lori, manichiurista, prinsă de explozii cînd

sugea giugiuc din Ada Kaleh în aşteptare de cliente. I-a ataşat un manechin din carton. Capul se potrivea destul de bine. A cerut la un atelier de scris firme s-o machieze puţin. Că era blondă, nu brunetă, şi îşi făcea buzele în formă de inimioară ca Mae West. Popii s-au făcut că nu observă. Părinţii au fost fericiţi să aibă un mormînt s-o plîngă. Artist, Gogu! Samson Grunstein, atelier de lux, pantofi de damă. A trebuit să-l eviscereze ca să-l toaleteze să-i dea o faţă comercială. Arăta stîlcit în bătaie de poliţie. Poliţia nu bate pe nimeni, se ştie. Comisarul a refuzat să dea autorizaţia. Samson Grunstein făcea pe sionistul. În schimb, doamna era intactă, şi tot moartă. Familionul i-a incinerat. Întîi trebuia să fie priviţi şi plînşi, să-şi ia adio de la ei. Fapt întîmplat la „Adăpost", închis în onoarea lor. Alt succes profesional al lui Gogu a fost un jazzist, Niki Maltz. Ucis pe cînd îşi acorda pianul. A lăsat patru copii, trei amante, doi pisici şi o nevastă oarbă. De negăsit prin moloz. Gogu l-a bricolat din terţi. Coapsele le-a luat de la duduia Tanţa, moartă în staţia tramvaiului 6, colţ cu Ştirbei Vodă, pe cînd citea un afiş pe care scria „Zidurile au urechi!". Costum de haine pepit, vestă neagră, papillon, pălărie panama. Le-a luat de ocazie în tîrg, la haine vechi. Defunctul n-avea degete şi Gogu le-a desenat expert cu cărbune pe o foaie de hîrtie. A tăiat pe contur cu foarfeca, le-a cusut de mîneci. Un pianist fără degete n-a mai pomenit nimeni. A găsit un trunchi atîrnat de un copac carbonizat. A şterpelit nişte izmene, chiloţi, maieu, întinse pe sîrmă la uscat. Înfloriseră liliacul, teiul, oţetarul. Totul se scumpise brusc, coşciugul, caii&dricul, lumînările, crucea, icoanele. Avea cîteva procente din toată mascarada. Restul împărţea cu nişte şmecheri, îngeri coborîţi din cer. Aşa zicea Gogu.

Ce bani a făcut! Cînd auzea bîzîitul motoarelor pe cer îşi freca palmele. Era inexpugnabil, pe el nu-l atingeau bombele. Ştia că va supravieţui. Avea o misiune, era hărăzit. L-am întîlnit odată la hala Matache Măcelarul. Se certa cu un sergent care îi cerea să se adăpostească. Bre, Gogu, nu şi nu. Stătea cu palma streaşină la ochi şi arăta cu bastonul avioanele cît nişte gîngănii. Mai şi rîzi! a făcut sergentul. L-a dus la secţia de poliţie. Comisarul Ţepeluş a considerat că numitul Vrabete Georgel, zis Gogu Tango, căzuse pradă unei crize de nebunie. I-a dat drumul cînd zgomotul escadrei s-a îndepărtat şi s-au auzit sirenele. Pompierii şi ambulanţele scotoceau mahalaua. Gogu a dispărut printre ruine, să numere morţii.

5.

Era o primăvară plină de mirosuri, splendidă. Morţii au fost fericiţi în asemenea peisaj. Nu le ducea el grija. Serviciile lui Gogu, perfecte. S-a dedicat trecerii pe lumea cealaltă a sufletelor neîmpărtăşite. A trecut mulţi dincolo. Coana Zuzi proba nişte pantofi albi, să meargă la o nuntă. A lovit-o suflul la tejghea. Jean se tundea la frizeria lui Take, cînd a fost aruncat în oglindă şi n-a mai revenit. S-a zis că o avea amantă pe Tuţi, modista sfîşiată de cîini turbaţi la Mandravela. Fetele de la pension traversau bulevardul fluierate de un cîrd de liceeni cînd au devenit un rest. Totul a durat o clipă. Surorile Mendelsohn se duceau la cimitirul Filantropia să-şi vadă iubitul. Le regula pe amîndouă. Şi ce dacă! L-au găsit tăiat de tramvai. Bre, şi au traversat oraşul ca să dea nas în nas cu moartea. Suflul bombei le-a găsit pe banca de piatră,

bîrfind ofiţerul de roşiori amintit. Au mierlit-o ţinîndu-se de mînă. Gogu a ridicat cadavrele din moloz, amestecate cu var şi praf de cărămidă, cu pielea jupuită de pe oase, cu ochii scoşi. Le-a cusut, lipit, înnodat, peticit, ca pe nişte păpuşi stricate. Le-a pus în coşciuge din scînduri furate la Triaj. Cu familionul plîns, Gogu a defilat măreţ înaintea fanfarei. Pentru Sarah, care ţinea un magazin de coloniale cu notarul Katz, a plătit o şpagă cît Gara de Nord. Muzicanţii aparţineau regimentului 9 infanterie, trimişi de generalul Rudolf Buză care îi cîntase cîndva serenade sub balcon.

Gogu l-a avut la inimă pe flaşnetarul Sake zis Skeletu', cel mai vechi muzicant din oraş. Avea 247 ani, aşa zicea. Se văita că-l uitase Dumnezeu pe pămînt din cauza unor contabili proşti. L-au sărit la rînd să se ducă în Rai. Aşa păţise şi la puşcărie. Fusese condamnat zece ani şi a făcut 50. A dat cu cuţitul. Un ţuţer, Puişor Cosmopolitu' i-a luat femeia. I-a găsit în cerceafuri în flagrant la hotel Kiriazi. Pe ea, îşi zicea Isolda, a iertat-o. A doua zi, cînd cocoşelul ieşea de la casa de pariuri „Hai noroc" colţ cu frizeria „Palermo", Sake i-a tăiat beregata. Niciodată n-a cunoscut plăcere mai mare, le-a povestit lui Nazarie şi Gogu. „Aş mai face-o o dată, să mai trăiesc clipa cînd sîngele mi-a murdărit cămaşa. Iei o viaţă, ca s-o trăieşti pe a ta! Îi atîrna căpăţîna uite aşa!" le-a arătat celor doi, lăsîndu-şi capul pe piept. „I-am zis: «Ce ai căutat la femeia altuia? Uite ce-ai ajuns! O zdreanţă!» După aia m-am predat. Nu tre' să iei viaţa nimănui, e păcat mare. Numai pe a greşiţilor noştri, da, e voie! Ăştia nu merită să trăiască. Se bagă în patul nevestei, te buzunăresc, te mint. Să moară înainte de vremea lor! E cel mai bun lucru pentru ei." „De ce ai stat aşa mult la pîrnaie?" l-a

întrebat Nazarie. „Din vina unuia cu creionul. Îl ţinea după ureche, aşa ca dom' Gogu. Socotea zilele şi nopţile, ţinea registrele. M-a uitat într-o celulă. Aşa! Eu, Sake Skeletu, am încălcat voinţa divină. Numai Dumnezeu hotărăşte cine moare, cum, cînd şi de ce. Nu te bagi tu, un nimenea, să faci legea. Ca pedeapsă, m-a lăsat să putrezesc de viu. Nici acum nu vrea sa mă ia în cer ca să nu-i spurc aerul. Sunt prea murdar, put. Iadul e un concediu pe lîngă ce îndur eu de un secol pe pămînt. Am trăit 2 ocupaţii nemţeşti, 3 otomane, 5 ruseşti. Sper să nu mă lase să trăiesc încă una. Viu, e mai rău decît la ocnă. Am exact vîrsta papagalului de pe flaşnetă."

Pe Sake Skeletu îl întîlneai în Gara de Nord. Se certa cu cineva nevăzut pe care îl ruga aspru să-l ia în cer! O voce gîjîită, glaspapir în gît. Hai, ce mai aştepţi! striga. Mai mult făcea scandal papagalul Tony, verde cu roşu, adus din Filipine. Bătea din aripi, răcnea: ia-mă de aici! ia-mă de aici! Mă plictisesc, vreau la îngeri să jucăm zaruri! Scuipa, cîrîia. Se calma cînd îl rugai să tragă un bilet şi Sake încasa moneda. Învîrtea amuzat manivela. Cînd auzea miorlăitul flaşnetei, Tony devenea agreabil. Bre, a avut noroc. Pe 4 aprilie suflul unei explozii l-a proiectat în zid. Sake Skeletu s-a scurs pe caldarîm ca lăturile aruncate dintr-o găleată. Dumnezeu, în mila şi mărinimia Sa infinite, i-a făcut favorul să nu-l ciopîrţească. Nu a rupt din el măcar o geană. Era intact. A fost o minune. I-a extras uşurel sufletul cu penseta, i-a închis ochii. Semn că îşi plătise datoria. La înmormîntare, Gogu a adunat lăutarii. N-a trebuit să insiste, veneau oricum. Cînd s-au născut, toţi l-au găsit lîngă staţia cu trăsuri, apoi de taxiuri, cu flaşneta. L-au însoţit la Sfînta Vineri cîntînd, veselindu-se, cum cerea protocolul pe lumea asta

tristă. O clipă înainte să închidă capacul, Gogu a strecurat papagalul în coşciug, să rămînă nedespărţiţi. Groparii s-au grăbit să bată cuiele. Au răsturnat cîteva lopeţi de pămînt prăfos peste scîndura negeluită. Nazarie a scris un frumos articol de despărţire, cu un titlu simplu: „Adio!" Dispariţia lui Sake Skeletu — născut în Fanar-Istanbul, fiul unei curve şi al unui braconier (în timpul celei de-a doua domnii a 'mnealui gospodar Io Vodă Constantin Mavrocordat) anunţa nenoroc. „Oh, Valahie, Valahie, haznaua unde se deşartă toţi, ţi-a venit iar rîndul!" Suntem în 1944, primăvara. Sake Skeletu era întruchiparea lumii vechi. Moartea lui a fost un semn că ordinea lumii se schimba.

Capitolul 3

1.

Ziua Gogu Vrabete, prin mahala. Seara îl găseai la „Akim“ în pivniţa plină de fum. Aici se întîlneau pegra, speculatorii&traficanţii, belferii. Haleau momiţe&bulz, dansau dama o oră, beau fineţuri. Veneau să se frece unii de alţii, să capete senzaţia aia tare că sunt binemersi în viaţă. Ştii, uneori trebuie să-ţi spună cineva că n-ai murit. Bravos! Se întîlneau, încheiau afaceri, se vînturau prin lume. Cînd venea de pe front în permisie, capul de afiş era ţinut de Conaşul, Mişu Banu. Apărea într-o maşină sport decapotabilă, anturat de dame şi petrecăreţi. Pilot de vînătoare, arhicunoscut pentru bravura din Est. O fotografie la gazetă (Moni Refec o agăţase cu pioneze în vitrină) îl arăta ieşind din carlingă. Reputaţia lui grozavă marca graniţa cu ambuscaţii şi civilii ca Gogu şi Nazarie. Profitorii s-au aranjat să rămînă acasă, să nu fie nimeriţi de glonţ şi să-şi piardă vieţile lor de căcat. Ca şi cum viaţa fără eroism şi onoare, fără cavalerism şi fără înfruntarea morţii şi neantului ar valora ceva. Erau nişte laşi şi neisprăviţi, atît! Mişu Banu era, clar, un zeu.

Pe Gogu, rămas în pragul uşii, îl auzeam vorbind cu el însuşi, (dacă n-o fi fost Îngerul lui păzitor care îl sfătuia), în ciuda zgomotului ghetei ortopedice pe scări: Tu, Gogule, cu ce te lauzi? Că ţii pe genunchi curvele la „Maria Teresa"? Că învîrţi grămezi de bani, că joci biliard? Că îţi pierzi vremea la „Marna". Nu te-ai săturat de Gable, Bogart, Cagney, de spart seminţe pe întuneric? Asta în vreme ce „floarea magnifică a tinerimii se sacrifică în cruciada contra bolşevismului pe Volga, în Crimeea" cum scria Nazarie în pagina întîi. Mişu Banu a scăpat nevătămat dintr-o mie de bătălii aeriene — de unde reputaţia că ar fi nemuritor. Unde mai pui că era oacheş, înalt, cu umerii laţi. Avea şi ceva balcanic, pervers, piperat. Toţi îl adorau, avea umor cît încape. Mai ales cînd relata ca fapt divers cum înfruntase deodată trei avioane de vînătoare ruseşti. Povestea rar, ce e drept. Se pasiona mai ales de curse. Era un cunoscător desăvîrşit de bujii, motoare în şase cilindri. Apoi, în ordine, de crupe de cai şi de dame. Venea la „Adăpost" să se uite la ultimele frumuseţi apărute în zonă, să danseze puţin, să piardă o noapte. Îi plăcea să fie anturat, să strălucească şi o făcea fără efort. Aduna o gaşcă de gură-cască şi fani, onoraţi să-l însoţească şi să facă haz. A ţinut afişul în toţi acei ani tulburi. Dispărea brusc, cînd se întorcea pe front. Aflai că i-a luat foc aparatul, a sărit cu paraşuta, a fost mitraliat, ajuns la sol ca prin minune cu cîteva oase rupte. Găsit într-un şanţ, a deschis cu briceagul o conservă. De ce rîdea? Păi, văzuse moartea cu ochii! Generalii i-au mai dat nişte tinichele, deşi avea destule şi nu obişnuia să le poarte. Credea că aduc ghinion. Aşa se face că o vreme era văzut prin oraş. Se refăcea — nu prin spitale militare, mai curînd la dame.

Găseai la „Adăpost“ jurnalişti, spioni, contrabandişti, agenti de bursă neagră, traficanti de devize. Se răspîndeau zvonuri, se schimbau ştirile difuzate de BBC, radio Moscova. Se trăgea cu urechea la greu. Dacă voiai să afli un secret, veneai aici. Ce se întîmpla la Palat de exemplu. Ce negocia Ştirbei la Cairo? În ce case se ascundeau piloţii anglo-americani. Cum merg lira şi dolarul? Ce fac macaronarii după ce Mussolini kaput? Ce au discutat Hitler&Antonescu la ultima întrevedere? Cu cine trăia ministrul X? Se aranjau ploile. Se rescriau biografii în grabă. Erau siguri că nenorocirile&dezastrele vor ocoli Bucureştiul şi o vor lua de la capăt cu viaţa dinainte de război cu tot ce avea ea îmbelşugat, dulce şi plăcut. Întrebare: cine ajunge întîi în oraş? O belim dacă mujicul se face stăpîn aici. Ajungem gubernie! Îl omoară pe rege, ne iau casele, tîlhăresc tot, strîng ţăranii în kolhoz. Femeile o să fie la comun, dar întîi le fute Armata Roşie! Prafu Jumară se ţinea de burtă şi rîdea de se prăpădea: Statul dispare şi o să fim fericiţi, domnilor. Nazarie: Vine Apocalipsul. Cairo: Distraţi-vă, sunt ultimele zile. Moni Refec: Primul rînd e din partea casei! Lumea aclama, patronul cerea orchestrei „Marseieeza“. Toată suflarea se emoţiona. Pînă şi Ţepeluş asculta în picioare. Apoi îl băga pe patron la beci. Îl trata cu ulei de ricin (i-l turna pe gît cu o pîlnie) pînă cînd veneau vagaboandele să-i plîngă de milă, să-l ia acasă şi să-l spele la cur. Diana acordeonista, Lola Muista, Reta Grasa. Nene, ce ţi-au făcut? Refec nu se învăţa minte. Onoarea lui era să fie contra. Cam la o lună repeta figura. Marseieza, Tepeluş, ulei de ricin etc.

2.

Ce dacă era infirm? Mare mutilat de război, soldat vajnic al patriei lui. Întrebat, zicea că şi-a pierdut piciorul la Cotul Donului cînd a salvat un camarad. Tancul se îndrepta spre tranşeea lor. A preferat să fie călcat cu şenila decît să fugă. A aruncat un cockteil Molotov şi a făcut praf un T 34 cît Gara de Nord. A fost citat cu ordin de zi pe armată. Mareşalul personal i-a strîns mîna. Ştia destule poveşti despre piciorul lui mai scurt. Prin 1942, zicea că îl înţepase un şarpe într-o expediţie în Egipt. Voia să găsească mumia faraonului Aftalion. Debita volubil istoria cînd îl întrebai de ce şontîcăie. Scutura cîteva decoraţii cumpărate la Taica Lazăr în Hala de vechituri. A dat pe ele 12 conserve de carne, o pereche de cîrje, 6 cutii de bomboane cu mentă, trei sticle de petrol lampant. Îi plăcea mai ales „crucea Sf. Gheorghe", ţaristă, „leul neîmblînzit în grad de cavaler", etiopiană, şi „marele cordon cu dragoni", chinezească. Restul, tinichele. Rar avea prilejul să le scoată din sertar să le poarte. Atîrna 2–3 de rever cînd mergea la negocieri, să impresioneze.

Îl vedeai la colţul străzii, spărgînd între dinţi seminţe de floarea soarelui ca un zeu. Sau prin vitrina unei cîrciumi, cu coatele pe masă, sporovăind. Avea ceva antipatic, un rictus nesuferit, cînd se lăsa de pe un picior pe altul. D-aia îi plăcea să stea aşezat — se arăta numai bust mesenilor, trecătorilor&curvelor. Vedeai doar mutra lui de ras, tuns şi frezat. Bre, trasul piciorului, balansul lui de copil tîmpit pe trotuare erau nimic pe lîngă ciopîrţiţii care umpluseră brusc mahalaua. Coborau cu miile din trenuri de pe front. Gogu întorcea privirea. Războiul nu s-a simţit la Bucureşti pînă cînd n-au apărut schilozii din

Rusia după Stalingrad. Povesteau grozăvii. Milică Dricaru a fost răstiginit pe acoperişul unei biserici, i-au găsit numai oasele. Ciorile s-au hrănit din trupul lui toată iarna şi au devenit carnivore, atacau omul. Cădeau în picaj, ciuguleau corneea, luau lumina şi îţi lăsau ţie întunericul. L-au adus acasă cu roaba într-un sac de hîrtie. Gogu s-a ocupat de ceremonia funerară. Pe vremuri mersese cu el la gale de box. A achitat cheltuielile din fondul de protocol. Nişte călugări i-au cerut grămada de oase gata înnegrite. Doreau să le plaseze în mănăstirea lor prea săracă, drept moaştele sfîntulului Milică. Strîngeau bani să restaureze chiliile. Veneau prăpădul, Antichristul, bolşevicii. Poporul&clerul, să se întărească prin rugăciuni, penitenţă&pelerinaje. Mănăstirea lor n-avea nicio relicvă. Grămada de oase de la firma „Dr. Stein&Ass." era ce le trebuia. Din păcate, familia a refuzat. Gogu a reuşit totuşi să le servească pe sfinţiile lor din alt transport. Un sergent căzut la Kerci, Lulu Africanul, un grăsan care rupea bilete la cinema Volta. Pînă să degere fericitul, lupii i-au golit cutia toracică. Era viu cînd l-au înşfăcat. Gogu a trecut oaselele călugărilor. Să fie primit, au zis bucuroşi. Nu a văzut un bănuţ de la ei. În schimb au înfăţişat mahalagiilor racla unui Sfînt Haralambie, protectorul celor care n-au murit de moarte bună, adus din insula Chios, unde aşteptase 800 de ani pînă să ajungă în Valahia, după nesfîrşite rugăciuni şi posturi, la drept-credincioşii întru Hristos. De fapt numai cîteva babe. Bărbaţii preferau cîrciumile. Au organizat mari procesiuni ca să umple cutia milei. Fireşte, au apelat la Gogu Vrabete care avea negustorie cu îngerii&heruvimii. Mă rog, aşa pretindea. Aşteptau soldatul sovietic cu post negru, frecînd mătăniile, alungînd dracii cu cădelniţa, bătînd covoarele în cur-

te, punînd otravă de şoareci prin colţurile casei, îngenuncheaţi la icoane.

A venit din stepă, cu veşti, Zozo Pantazi care se scăldase cu Gogu, la gîrlă. A făcut elefantiazis de teama katiuşelor. Cînd ruşii trăgeau, i se umfla capul şi-i creşteau membrele. În iarna 43/4 pula i-a ajuns pînă la genunchi. S-a ordonat careu şi bietul Zozo a fost pus să-şi dea izmenele jos. Să constate regimentele de infanterie motorizată 2 şi 5 efectele devastatoare ale tirului de katiuşe. Ruşii trăgeau zi şi noapte pe frontul de sud/est, mareşal Koniev, cf raportului BBC/7/MSM. L-au trimis pe nea Pantazi la Bucureşti, la nevastă&copii. Risca să-şi tîrască pula ca pe un cîine în lesă şi să dea un prost exemplu trupei. A bîntuit prin bordeluri, făcînd fericirea multor tîrfe, pînă cînd într-o noapte nevasta i-a tăiat-o şi a pus-o în formol. Spera s-o scoată din borcan şi s-o folosească numai ea. Fapt ştiinţific inexact. Zozo Pantazi s-a angajat portar la „Athénée Palace". Deschidea portiera limuzinelor, trăgea cu urechea în hol şi informa pe dl. comisar. Saluta respectuos cu vocea lui de castrat pînă cînd l-a descoperit un regizor de operă din Milano, oaspete al hotelului. L-a învăţat să cînte partituri de contratenor. A plecat în Italia, lăsîndu-şi nevasta neconsolată. A jucat multe roluri, a apărut pe afişul Scalei, la Veneţia şi Neapole. Cam atît despre acest personaj episodic. A fost ciopîrţit de acel regizor, în mai 1947, în camera de hotel. O istorie sordidă, n-o povestim aici.

Se murea *in anno domini* 1944 şi Gogu livra cadavre cu bucata. Avea cereri multe, dar a făcut faţă. Servea numai pe cei cu capital lichid. O vreme i-a mers la fix. Afacerea a scăpătat prin august, deşi bombardamentele au continuat. Ziua se căcau în capul nostru yankeii, noaptea

englezii. În nord, ruşii forfoteau. Ţineau mortiş, pînă-n toamnă, să-şi treacă blindatele în Balcani. Lui Gogu i se tăia calea spre Istanbul, de unde aducea marfă. Cu gările şi porturile ocupate, comerţul se va nărui. Vremurile se schimbau repede. Îi trebuia urgent ceva cu skepsis. În preajma sărbătorii Sfintei Maria, oraşul s-a golit brusc. Filip Găzaru, Momiţe Pîrlite, Jean Gaşperu şi tîrfele lor au fugit în provincie de frică. Habar n-aveau că era mai bine să te ucidă Aliaţii. Fraiere, B-27! O onoare! Lehamitea bucureşteanului, cinismul şi indiferenţa lui — puse pe tapet. Aşa Ghizela Găoz, Fifi Cioara s-au dus după coit la hotel Rex, Mamaia. Inspectorul de Siguranţă Nărodu şi-a căutat o ieşire spre vest. Tipul cu seringi, Bubu Berl, zis Borţosu, umbla după clienţi degeaba. Cam pustie gubernia în august. Şi o arsiţă de te trăznea. Nazarie bîntuia să afle la ce să se aştepte. Mişu Banu părea neatins de veştile proaste. Surîzător, seniorial, întîmpinat de dame, tipi de bani gata, agenţi, gură-cască şi pegră. „Adăpost“ erau regatul&curtea lui.

Gogu a tras obloanele firmei lui „Dr. Stein&Ass.“ din piaţa Matache Măcelaru, în noaptea de Sf. Maria, cînd a livrat sub podul Basarab inventarul de căpăţîni, picioare, buci, cutii toracice. Cumpărător, un şmecher de culoare bej-vînăt care se ocupa de chestii scîrboase. Treaba a mers zeiss, şi-a încasat bănuţii. Nu l-a privit în ochi pe negustor, de teamă să nu-i transmită vreun microb şi să moară mîine pe un pat de spital. A cerut pentru toată marfa unt nemţesc, 2 baloţi stofă englezească, 4 cutii cafea adusă de la Haiffa. Nu avea. A preferat 100 fiole de penicilină. Se vindeau mai bine ca francii elveţieni. Gogu a tras oblonul, a închis prăvălia. A scăpat de creditori. A împărţit mărunţiş manglitorilor din Gară. A luat o mină bună

şi a anunţat la „Adăpost“ că s-a retras din afaceri. Cu ruşii o să fie bine! Se gîndea să înceapă o treaba cu ei, să lase găinăriile. Export/import, Orient Expres Ltd, Istanbul, Viena, Skt Petersburg, Odessa via Bucureşti. Cu o armată străină la tine acasă dacă eşti deştept, n-are ce să ţi se întîmple. Ştia din istorie că ocupaţiile sunt vremuri bune de negoţ. Banii se revarsă, baluri, restaurante&cafenele pline, încartiruiri&chirii mari. Bursa neagră înfloreşte, clienţi cu ghiotura. Îşi imagina combinaţii cu puşcoace, haleală, curve. Soldatul trebuie hrănit&băut. Să îl scoţi la futut în permisie, ca să nu şi-o ia la labă şi să damblagească. Hotelurile, negustorii, traficanţii, prăvăliaşii, tîrfele, chelnerii, cîştigă. Îşi freca palmele mulţumit. De la ruşi voia foi de cort, căciuli, mantăi, cizme, AKM-uri, caviar&votcă. Iar pentru el, o gheată ortopedică. Îşi dorea şi un baston cu măciulie de argint. El boier ar fi vrut să fie, ca Mişu Banu. Să apară pe ringul de dans, să-l admire damele la „Adăpost“.

3.

Date în stambă amîndouă. Dacă erau două! Gogu nu era sigur. Îi apărea una în vis dormind goală, răscrăcărată peste cearşaf. A Dracului, cînd să i-o bage, ejacula şi se trezea. Visa că una îl şterge cu buretele pe spinare acolo unde se îmbină fesele. Cealaltă îi înfigea limba în ureche. Îşi amintea bine. S-a dus a doua zi la „Adăpost“, nu mai avea linişte. Să verifice dacă minunea exista. Nu-i dispărea din minte o secundă. Cînd a ajuns, tocmai se anunţa că programul se amînă. Din nenorocire, a spus patronul la microfon, au dispărut pantofii cu placheuri

şi şpiţ din aur ai lui Pedro Ruiz Y Rocha, „dansatorul minune“. Era singura pereche pe care o avea. Dacă ar comanda alta acum la Buenos Aires, făcea trei luni cu vaporul peste Atlantic. Ar fi ajuns la Gara de Nord abia în iarnă, cînd nu se ştie dacă mai suntem vii. Stagiunea, compromisă, trioul se destrăma. Gemenele plecau să apară la Palermo într-un număr pentru americani. Partenerul lor — fără pantofii miraculoşi — era un tip oarecare. Gogu îşi pipăia cuţitul, îşi promitea să-l taie. Îl va aştepta după spectacol sub felinarul de la intrare. Şi haaaaarşt, pe burtă! Banditeşte, să ştie o treabă. Ce plăcere să-l vadă într-o baltă de sînge, întins pe trotuar. Aşa îi apărea în somn Pedro, întins la picioarele lui. Apoi se va preda lui Ţepeluş, mereu i-a zis: o sfîrşeşti prost, ascultă la mine! Să-l ucidă şi să-i dea tribunalul ocnă. Gogu are onoarea lui. Îl va provoca, ca pe timpuri. Să meargă în spatele Garii de Nord, pe maidanul lui Şbiltz cu martori. Dacă au ceva de împărţit să se înfrunte ca nişte cavaleri. Figura cu dansul nu mai ţine. Îşi amintea gloria serii cînd îl detronase pe Cairo. Acum Gogu era un şchiop, îi rămînea cuţitul. Scurt: cine scapă iese viu, ia gagicile. Larisa&Katia se pregăteau de plecare. Asta era partea nasoală a viziunii lui Gogu. Dansatoarele cu bagajele în hol, pe trepte. Akim dădea din colţ în colţ. Au rupt contractul sub ochii lui. O foaie de hîrtie, nimic. Să vină trăsura să le ducă la Gară. Beau un drink de despărţire cu Diana acordeonista. Guristul Bubu Felix plîngea. Au deja biletele de tren. Şi paşapoartele, bre? Cine vă lasă să plecaţi? La graniţă, vă întorc grănicerii înapoi! Ei şi! Vor dansa restul sezonului la „Fu Chang“, unde vine lumea bună şi sunt aşteptate cu bani dubli. Şi la „Zissu“ e bine! a sărit gureşă Larisa.

S-a pornit o căutare de zile mari a pantofilor. Cu cîini, amprente, poliţie, telefoane, agitaţie multă, plînsete, ţipete. Fără Trio Tango afacerea murea. Gogu a înţeles îndată şi i-a spus barmanului că era fericitul care i-a găsit, zicea, într-un coş de gunoi. I-a scos dintr-un ziar, anunţa că începuse debarcarea în Normandia. Dacă ar fi ştiut că îi mai şutise de multe ori şi-i pusese la loc pe blat! Se ducea acasă, îi încălţa, dansa de unul singur în faţa oglinzii. După ce îşi făcea damblaua, îi aducea a doua zi, fără să-l prindă. Acum era groasă, aşa că i-a înmînat pachetul solemn patronului. Dansatorul, brunet, focos, Pedro Ruiz y Rocha pe numele lui de artist — avea vreo 15 nume, purtate într-o perioadă sau alta a vieţii lui agitate — i-a mulţumit prin translator. Bagajele despre care am vorbit — vreo 100 de valize — au fost desfăcute, duse în camera 23, hotel „Astoria". Gogu înţolit în costumul de ginerică la două rînduri, făcut pe comandă la Moş Efraim. Cravată italienească, borsalino lăsat pe o sprînceană, baston cu măciulie de argint, garoafa albă la rever. Nu vedea pe nimeni din cauza fumului. Auzea doar zumzetul vocilor şi-şi imagina înghesuiala. Aici nu le citea nimeni listele cu morţi, dispăruţi şi răniţi apărute în ziare. Se purtau ca şi cum nu era război. Se simţeau bine, şi erau puşi pe distracţie. Nu se ştie, mîine, te face chisăliţă. Îţi închei socotelile şi te dai în grija lui Gogu Vrabete. Să te ducă el la groapă la Sf. Vineri, cu dric şi cai mascaţi. Bre, veneau ruşii. Ne bombardau anglo-americanii. Ce dacă! O viaţă are omul! Se agăţau de ultimele zile fericite. Au sărbătorit găsirea pantofilor. Patronul, omul tuturor serviciilor secrete — a oferit de băut un rînd, gratis. Vrabete vivat! Păcat că, în grabă, a uitat să-şi agaţe nişte decoraţii. Cu aşa fason, damele ar fi fost încîntate

să-l facă să zornăie pe ringul de dans. I-a zis scurt lui Akim că în seara asta nu bea. Oferă şampania muzicanţilor. I-a omenit. I-au cîntat tangoul lui favorit. A lovit cu bastonul în podea şi a zis că ar prefera să facă un dans cu dama, pe scenă. Patronul a zis: alege! Credea că îl amăgeşte şi-i vinde şmecheria cu „gemenele din Odessa". Nu sunt nici gemene, nici din Odessa, clar! Există doar o dansatoare, multiplicată în oglinzi. Pe parcursul unei vieţi o singură femeie îţi e dat să te năucească. E scris. Niciodată două, nu vrea Dracul să îţi dea încă o şansă. Şi asta, numai dacă ai norocul s-o întîlneşti cît eşti viu. Nu mai tîrziu, cînd arzi într-un cazan de smoală sau ronţăi smochine ascuns într-un nor. Băftosule! îşi zicea aşteptînd să se tragă cortina, să apară dama. Nimeni din Grant, Gramont, Obor n-a avut noroc ca Gogu Vrabete, născut cu căiţă pe cap. Îl fătase mă-sa în picioare într-un gang din Gara de Nord. Totdeauna există una pentru care merită să te sinucizi. Cînd nu mai poţi să visezi la viaţa ta decît în patul ei. Nu există două, niciodată, nicăieri. Şi asta numai dacă te iubeşte Dumnezeu. Miracolul este irepetabil. O ştie şi Manafu, popă analfabet de mahala, plătit de Gogu să oficieze slujbe cu cadavre bricolate. Patronul Akim n-are decît să distreze onor asistenţa cu dubla apariţie. Pe Gogu Vrabete nu!

Cum a apărut în prag, sub ghirlanda de becuri aprinse, Grişa Schwartz l-a întrebat de afacere. Gogu s-a prefăcut că nu-l aude. A întîrziat. Găteala, stropitul cu apa de colonie, înnodatul cravatei, dunga la pantaloni, cremuitul pantofilor. Să-şi facă apariţia într-o trăsură trasă de cai. Să privească obosit cartierul pe sub coşul trăsurii, cu bastonul între pulpe, cu pălăria pe ochi. Privind cînd şi

cînd ceasul agăţat de nasturii vestei. Să zică lumea: uite-l pe Vrabete! Era seara lui cea mare. Cînd a ajuns, café-concert-ul de la „Adăpost“ era pe terminate. Iată splendoarea cu ochi mov în braţele întunecatului Pedro! Ah, tango! Seară cu antren, şampanii, rîsete în prostie. Încercau să uite. Cine avea urechi auzea deja katiuşele. Liberatoarele îşi lăsau găinaţii peste valahi, populaţie inferioară care trebuia anihilată. Pe cer, bravul nostru Mişu Banu, exersînd tonouri şi loopinguri. D-aia lipsea de la „Adăpost“. Bucureşti trăia ultimele zile, dintr-o sută de ani fericiţi. Femeile excitate vorbeau tare. Clănţănitul unui hohot de rîs, Gogu cobora scările. Bărbaţii mormăiau. Cam neraşi, hainele stăteau strîmbe pe ei. Nu păreau deloc interesaţi de femeile de care se frecau. Să nu-ţi imaginezi că apariţia lui a atras atenţia. Un personaj oarecare, rătăcit printre interlopi. Supravieţuia şi el în vremuri tulburi. Ce mare scofală! Gogu Vrabete, am mai spus-o, se simţea acasă aici. O fufă îi picta cu rujul un bot de clown lui Filip Găzarul. Momiţe Pîrlite&Liza coafeza dansau pe ring fără muzică. Nazarie sugea o pipă. Neli Fute-tot avea un nou iubit şi o făcea pe virgina. Ghizela Găoz se uita fix în prohabul barmanului. Se băgase în el şi încerca să-i plaseze nişte prafuri bune să ţi se scoale. Grişa Schwartz o privea sceptic. Las' că vin ruşii şi vă satură! i-a zis s-o sperie. Dama se afişase prea mult cu fritzii. Toboşarul Malagamba se dregea la masa orchestrei. Lake Dinţirupţi, cu un ochi vînăt, fotografia cine intra şi ieşea, cine stătea de vorbă cu cine. L-a înregistrat şi pe Gogu, cocoţat la bar cu coatele pe blatul de zinc. Tot cu ochiul vînăt auzea şi ce se vorbea în jur. Trebuia să-i vomite lui Ţepeluş ce afla. Nu avea urechi, i le-a tăiat cu briciul la frizeria „Palermo“ a lui dom' Take, plină de colivii. Cînd Gogu şi-a rotit

privirea prin hrubă, Diana acordeonista se spovedea: Îmi fac calabalîcul, plec. Astrele sunt poziţionate nefast. Călătorii şi vagabonzii nu trebuie să iasă din casă. Dacă te fecundează bărbată-tu, naşti copii tîmpiţi. Să o întrebe pe Fifi Cioara, ea vindea leacuri. Să te ungi pe tot corpul, să devii invizibil, dacă vrei să pleci spre Bosfor. Fă, tu o să atîrni în ştreang! i-a strigat barmanul. Pentru cine spionezi în seara asta? Ea a rîs. Ţepeluş se făcea că e în filaj ca să consume gratis. Patronul îl finanţa bucuros, să nu scrie de rău în raport şi să-i închidă cîrciuma, cum se mai întîmplase. Avea un armistiţiu cu comisarul. Rînduiala lumii nu se schimbase de sute de ani. Unul ca Ţepeluş era şi util. Cu ochii lui decoloraţi îl fixa pe Şmil Berl bijutierul. Tocmai îi trimitea prin chelnerul Tase o sticlă bună contra plictiselii. Era cam toată lumea prezentă. Uite-o pe Suzi, care zicea scheciuri în antracte la „Marna“, cu cartoforul ei, Ţekini, zis Codoşu. Plictis, nu se dansa, ringul pustiu. Maestrul Bimbo Stern a vîndut pianul, casa, Packardul şi dus a fost. A fugit cu o artistă s-o caute la păsărică. Şmecherii îşi depuneau din iarnă banii în bănci elveţiene.

Gogu voia să se dumirească cum de apăreau două rusoaice în loc de una pe scena aia. Aflase că Akim fusese în tinereţe scamator la circul „Sidoli“. Întindea dama pe un blat, trăgea cortina şi cînd o dădea la o parte ieşeau nişte figurante vesele. Ceva asemănător se întîmpla la „Adăpost“. Akim îşi reluase trucurile, ca să aducă muşterii. Gogu dăduse pe informaţie o cutie de sulfamidă americănească, te scăpa de gonoree. Cum a intrat, le-a zărit. Akim ăsta, ce bani învîrtea! Şofa un Daimler Benz baban, lucios, roşu cum e curul maimuţei. Burdihan peste curea, lanţ de aur, păr ras soldăţeşte. Larisa şi Katia chicoteau

de-a dreapta şi stînga Tatălui şi a Sfîntului Duh, amin. Amîndouă deja umede pînă să fie regulate de nenea care tocmai scotea un teanc din servietă. A azvîrlit în aer bancnotele în cinstea lui Gogu, eroul serii. Erou, nu pentru că venea din tranşee. Găsise pantofii cu spiţ şi placheuri din aur. A salvat localul, atmosfera, gaşca lor veselă. I-a întins cîteva hîrtii prinse cu banderolă. Îi era recunoscător. Aşa au rămas fetele în Bucureşti, refuzînd oferta impresarului Bernstein. Prilej nesperat să se bucure toţi de cărniţă binemirositoare. I-a zis: „Na, mă, şi ţie!“ Gogu a înţepenit cu privirea la dame. De fapt, era una singură, pe care el nu o vedea clar. Îi trebuia urgent un oculist. Singurul lui gînd era că vin, bre, ruşii şi-i termină pe toţi. Ajunge o rafală şi un zid. Se vor salva numai el cu dama. Vor fi cruţaţi din raţiuni de amor. Îngerii îi erau datori şi îl priveau din cer. Vegheau să nu moară ca un prost.

4.

Raport: „Ni se semnalează activităţi suspecte la localul «Adăpost», fost «Benito» — deţinut de un anume Moni Refec, pe numele lui adevărat Emanuel Akim, cunoscut în zonă din 1932 debarcat de la Istanbul unde a avut un restaurant pe Bosfor. S-a întors la Bucureşti după o tinereţe aventuroasă cînd a moştenit localul de la ta-su, Nicolae. Şi el îl avea de la ta-su, anume Dimitrie, mort de bătrîneţe. Vezi testament ataşat anexă. Clientela localului este relativ selectă, atrasă mai ales de bucatărul şef Zigu, în serviciul regelui Albaniei pînă cînd au intrat italienii în Tirana. Programul de varieteu atrage lume. Subliniez prezenţa gemenelor Larisa&Katia, evoluînd în „Trio Tango“, aduse în

1943 de la Odessa de Vasili Olşevski, refugiat din 1922, ex-colonel în armata generalului Vranghel, cîntăreţ în strana bisericii ruse, avînd diverse afaceri mărunte în zona Gării de Nord. Este folosit ca maestru de ceremonii, fiind un cunoscător al protocolului de la Curtea Romanovilor, aşa cum se desfăşura pînă în 1917, pe care zice că încearcă să-l păstreze. Cînd s-a demolat clădirea vechii Legaţii ruse de pe Podul Mogoşoaiei, Vasea Olşevski a fost surprins de gardian printre dărîmături — scotea din incintă însemnele imperiale ţariste: stema de piatră din poartă cu vulturul bicefal, steaguri şi portretele familiei ţarului — ceea ce a dat naştere unui incident rezolvat prin intervenţia fostului ministru plenipotenţiar la Bucureşti, Excelenţa sa, dl. Koziel-Poklevski (între timp decedat) care a declarat în virtutea atribuţiilor sale că îl desemnează pe Vasili Olşevski cu păstrarea lor. De remarcat călătoriile sus-numitului în teritoriul ocupat de armata noastră în Rusia pentru a-şi revedea locurile unde a copilărit. Prezenţa sa acolo a fost motivată şi de dorinţa de a-şi regla cu administraţia chestiuni legate de moşii şi alte proprietăţi ca şi unele probleme de familie. Ştiu că SSI a întreprins prin Divizia Est cercetările de rigoare, existînd cf. denunţ, vezi dosar, suspiciunea de spionaj în favoarea GRU. După unul din sejururile la Odessa, s-a întors însoţit de cele două gemene pe care le-a prezentat drept copii de suflet. Le-a obţinut un contract ca artiste de varieteu la Moni Refec-Akim. Acest Vasea Olşevski exprimă de faţă cu terţi opinia că Stalin va cîştiga războiul, ceea ce ne scade moralul. Rog măsuri. Nu e vorba de bolşevism, cît de Maica Rusia, zice. Nu se îndoieşte că aşa-zisul general Iarnă va fi factorul decisiv. Mujicii nu trebuie să lupte, doar să moară. Cînd se va atinge pragul critic, iar cimitirele şi cîmpiile Rusiei se vor umple, maşinăria germană,

epuizată să tot mestece carne, va da înapoi. Ruşii îl urăsc pe Stalin, le e frică de el ca de Ivan cel Groaznic, dar îşi adoră patria, o sfîntă în ochii lor, am încheiat citatul. Mai zice că ruşii vor invada şi ocupa Europa. Stalin îl imită pe Alexandru I, care a ajuns cu armata la Paris. D-le comisar, l-am acuzat făţiş de bolşevism de faţă cu toţi mesenii. Deşi ne aflăm sub camuflaj, în ciuda interdicţiei de a întîrzia în oraş după ora 22, au rămas la „Adăpost" la invitaţia patronului, să se distreze pretextînd că ultimul tramvai s-a retras, ca şi taxiurile, iar cei cu maşini proprii n-au voie să circule noaptea cf. ordin mareşal. Acuzat de bolşevism de către comisarul Ţepeluş de la brigada a II-a, care mi-a ţinut isonul, numitul Olşevski a rîs şi s-a dezbrăcat de cămaşă. Ne-a arătat cicatricile de pe spate — a fost biciuit, înainte să se refugieze la Constanţa. Comisarul a trebuit să retragă învinuirile.

Permiteţi să raportez cele observate. Abia trecuse de miezul nopţii. Barmanul a aţipit cu capul pe zinc. Chelnerii picoteau, minus subsemnatul care îl fixam cf. instrucţiuni pe patron suspect de legături cu englejii. A fost prins de un acces de grandomanie şi a dat cu banii de-a azvîrlita. Toţi s-au gudurat, i-au lins mîinile, şi-au bătut bucile, ca să nu zic că au şi salivat. Akim a rîs, deşi veştile de pe front sunt proaste. Şi-a dezvelit dantura. Avea ce să arate, numai aur. Comisarul de poliţie Ţepeluş, raportez cu onor, a înşfăcat teancul de bani cuvenit lui Vrabete Gogu, zicînd, citez: „Lasă, bă, ţie nu-ţi trebuie!" Patronul locantei a zis în această atmosferă, de pactizare cu duşmanul, cînd ţara o duce greu: „Să ne trăieşti Gogu, al nostru eşti! Cînd o fi mai rău, aşa să ne fie!" A pocnit din degete spre muzicanţi: „Ai Dracului, ce faceţi? Strîngeţi instrumentele? Vă căraţi acasă? Aţi înnebunit, băăă, blonzilor!? În

Transnistria cu voi, să nu vă mai întoarceţi, beliţilor! Săpun de rufe ajungeţi dacă plecaţi! Ziceţi-o p-aia în onoarea mareşalului, binefăcătorul vostru!" Ţiganul numit Sperjur Grosu, şeful lor, a zis: „Nene, aia cu pula armăsarului?" şi a învîrtit contrabasul să se ferească de scrumiera azvîrlită spre el. Citez: „Faci pe prostul, bă?" „Să n-apuc duminica!" Akim nu s-a lăsat, dînd dovada de spirit patriotic: „Zi-l p-ăla cu Nistrul, eroii bravi din Carpaaaaţi… Ai noştri pe front storciţi de katiuşe! Şi voi, băăă! Baragladinelor, să vă fie ruşine! Ia, dreeeepţi! Fire-aţi ai dracu'!" A aruncat cu bancnote de 100 în lei. Să fi fost vreo 15 000 franci, falşi.

Raportez. Nu a apucat să termine cu aruncatul pentru că s-a înfuriat. I s-au umflat bojocii, s-a învineţit ca piatra acră. Inclusiv părul şi cămaşa albă. A început să scoată un sunet vecin cu şuieratul locomotivei. Aşa păţeşte mereu cînd se enervează, cum v-am mai informat. S-a umflat ca o pernă şi a levitat peste paharele ude, cu urme de ruj, peste scrumierele pline cu chiştoace, peste pălăria borsalino a lui Gogu Vrabete, care tăcea impasibil, învîrtind bastonul. Akim a trecut razant peste tejghea, gata să mă lovească, apoi pe lîngă numitul Mişu Banu. A ajuns cu spinarea de tavan. I-am zărit gaura din pantof. Rudolf Buză, făcut recent general, a cerut un scaun şi s-a suit pe masă. Ţepeluş l-a ţinut de glezne. Cîrciumarul, sus, a chicotit. Se uita fericitul la ţîţele gemenelor Larisa&Katia. O bîrfă auzită ieri zice că ar fi fiicele lui Vasea Olşevski. Ţine secret, să n-aibă ele neplăceri. Voi cerceta şi cum aflu vă informez. „O să dai faliment dacă nu cobori!" i-a strigat Nazarie să rîdă de el. „Ei, şi!" a zis şi s-a rotit în aer. Fetele s-au dumirit că li se uită în decolteu. Una i-a zis veselă: „Neneo, nu-ţi mai trebuie. Ţi-a ruginit aia!" Cairo a

apărut şi el, ud leoarcă, afară ploua. Mă întreb dacă nu venea de la o spargere, vezi ora tîrzie. S-a căţărat pe umerii generalului. Cu arcuşul violonistului Zbanţ l-a împuns în burtă ca să se desumfle şi să cadă. Refec a ripostat cu o băşină. S-a aplaudat. „Dă-te jos, nene. Vine Siguranţa şi te ia de paraşutist yankeu." „La Jilava ajungi! — a întărit comisarul Ţepeluş. Gogu şi Cairo ştiu cum e acolo." „Coboară cu binişorul, să nu-ţi rupi ceva, nene!" „Hai jos să ţi-o sug, cum îţi place matale." Mă întreb dacă nu cumva acest schimb de vorbe aparent nevinovat nu este cifrat. Muşterii de aici sunt o gaşcă, avînd multe fapte reprobabile la activ. Zeflemisesc orice lucru cît de sacru, inclusiv patria, mareşal şi tricolor. Colportează zvonuri dăunătoare liniştii publice, fapt interzis prin ordin 235/42. Comentariile sunt favorabile anglo-americanilor. Am încercat să intervin, să stopez asemenea manifestări ostile. În ciuda fermităţii mele, Mişu Banu m-a repezit cu vorbele: „Vezi-ţi de cockteilurile tale. Dacă te trece, du-te şi te pişe!". Am preferat să nu ripostez, ca să nu mă deconspir. Dacă am greşit, spuneţi-mi franc. Oricum eu la curăţat zăpadă nu vreau să fiu trimis. Aşa că mi-am îndreptat atenţia la scena de levitaţie produsă de patron pentru onor public. Auzind aşa chemare dulce, suptul organului genital, a coborît încetişor, în spatele tejghelei. A aşezat sticloanţele în rafturi. A spălat cu o cîrpă roşie blatul de zinc. Vă informez că e cunoscut ca somnambulul cartierului. Iese nopţile pe acoperiş şi vorbeşte cu piloţii inamici. Aşa mi-a spus, cînd l-am servit joi cu un coniac Hennessy. A fost dus în arestul Poliţiei, bănuit că semnalizează unde se găsesc gara şi triajul. În tinereţe a hălăduit prin Istanbul şi a fost recrutat de Intelligence Service. I-am promis că îi tai limbuţa. Cel mai bucuros de năravul cîrciumarului se arată chiar comisarul Ţepeluş, dacă

nu vă e cu supărare şi-i daţi să citească această notă informativă loială. Cînd îl zăreşte cocoţat pe streaşină, îi pune cătuşe şi îl duce la secţie să joace table, cu zaruri măsluite. Încă speră să-i ia o partidă. Îl tratează cu ulei de ricin să facă mărturisiri complete despre somnambulism şi levitaţie în vreme de război, sub camuflaj. Îl ţine pe întuneric şi igrasie cu vagabonzii şi şmenarii din gară, pînă vine nevasta-sa, Felesica, să reclame că n-are cine servi clienţii. Arăt că, între comisarul Ţepeluş şi Akim zis Moni Refec, este o relaţie veche care trebuie descifrată de organele abilitate. După ce a coborît din tavan, a umplut paharele. Prafu Jumară, element periculos, cum v-am mai scris, şi-a scos eşarfa roşie de la gît, bolşevică (de faţă cu Ţepeluş!!! care avea ochii cît cepele), l-a apucat de nas şi i-a spus să sufle cu putere.

Poate vă gîndiţi să îmi măriţi suma fixată. Zel, cum vedeţi, arăt. Gogu Vrabete a ieşit afară, a lăsat chefliii să se distreze, pe Akim să azvîrle cu bani şi să grohăie fericit. Mă gîndesc că a ales să se retragă cu Mişu Banu şi generalul Buză. Am ieşit să văd unde se duc. Cînd am părăsit localul, gemenele dansau. Mi-am văzut de îndatoririle mele. Am nimerit sub un cer ca o basma dată pomană la morţi. L-am zărit pe Gogu Vrabete îndepărtîndu-se; îşi trăgea piciorul. L-am ajuns din urmă, să-l trag de limbă. L-am găsit amărît în sufletul lui. Zicea de Refec: Al dracu' burjui, cu două şi eu cu niciuna. Bine că vin ruşii la Bucureşti. O să se împartă averea lui Akim şi a altora. Cred că Vrabete vrea să preia cîrciuma. O să-l ţin minte! mi-a zis arătînd cu pumnul spre „Adăpost". S-a auzit departe, pînă la Matache Măcelaru. Cînd mi-o veni bine, îi fac felul. Întîi trebuie duşi în Siberia toţi bandiţii capitalişti! Nu priveşte cu ochi răi sosirea Armatei Roşii, e amorezat de una din pui-

cuţe. Acest amor îl devoră, l-a făcut din om, neom! L-am trimis acasă să nu dea de belea. Mi-a ascultat sfatul. La ora aia, totul era mort. Nu avea chef de bordel. Gheata ortopedică, aşa cum se depărta pe Calea Griviţei spre Filantropia, suna ca un fîlfîit de aripi într-o biserică goală. Din păcate, ocupîndu-mă de Vrabete, i-am pierdut pe ceilalţi doi, ieşiţi în acelaşi timp din local, generalul Buză şi Mişu Banu. S-au dus la femei, sunt sigur. Am căutat la Maria Teresa. Nu i-am găsit. Am întrebat, nu i-a văzut nimeni acolo în seara aceea. Ss indescifrabil.

5.

Aliaţii avansau spre Paris şi Gogu Vrabete visa tot dansatoarea lui. Îi apărea în vis, şi în stare de veghe. Istoria îşi cam bătea joc de el. Frontul mareşalului Tolbuhin, ca mîine ajungea la Brăila, lua tîrfele din bordeluri şi strica piaţa. Gogu, şontîc-şontîc prin praf ca o vrabie. Vrabete, nu? Se potrivea. Ducea servietele burduşite cu lire englezeşti (false&bune), lire italieneşti (fără căutare), mărci nemţeşti (toţi voiau să scape de ele). Dădea turul furnizorilor, al datornicilor, ultimii cam mulţi. Se retrăgea seara cu conaşul Mişu Banu, Nazarie, gangsterul Cairo, generalul Buză, Prafu Jumară anarhistul, gazda lor Moni Refec. Gogu s-a tîmpit de cînd americanii au făcut zob Gara de Nord, n-a mai dormit. Dama i-a distrus inima, i-a otrăvit sufletul, i-a furat liniştea. În rest, trebuia să trăiască. Mai nou, plasa valută, bijuteriile se cumpărau cu kilogramul. Burghezia trăia cu bagajele la uşă. Numai boema şi briganzii de la „Adăpost" îşi făceau de cap nepăsători.

Cînd a fost arestat Mareşalul, Larisa l-a primit pe Gogu în camera ei, etajul 3, hotel Astoria. L-a întrebat, luîndu-l de braţ la ora cînd se auzise la radio comunicatul regelui către ţară: Ce-o să fie acum? Ea i-a şoptit că îl aşteaptă. Cine ar fi crezut un ceas mai devreme că îi va arunca o privire. Simplu: fără ceremonii, ochiade şi plecăciuni, buchete de flori şi telefoane nocturne. Ea s-a apropiat, i-a pasat adresa mîzgălită cu ruj pe un şerveţel. Era cam la două zile după ce el îi umflase botul lui Pedro. I-a plăcut să-l vadă pe Pedro Ruiz y Rocha pe podea, cu nasul spart şi pe Gogu în picioare, cu pieptul dezgolit, gata să-l ucidă. Ce discurs ? a întrebat. Lui nu-i plăcea Mihai, vorbea cu prune-n gură. Rămăsese carlist. Îi amintea vremea cînd era cel mai tare dansator de tango din Bucureşti. Apoi s-a dus la Palat, urmînd mulţimea. Ajunşi aici, au dat de o lume care saluta gălăgioasă pacea. Era clar că neamţul kaput. Tu cum ai înţeles? Aşa ştiau toţi. Ce să li se mai întîmple rău? Gogu, îndrăgostit, o ţinea de mînă. A recunoscut multe figuri de la „Adăpost". Veniseră să sărbătorească, să-l aclame pe rege, să fraternizeze. Unde e soră-ta? Tre' să fie cu Mişu, dacă nu, cu Cairo. Larisa, înfăşurată într-un steag, a dansat de bucurie. Cineva a ţinut un discurs agăţat de un felinar. L-a recunoscut pe Nazarie. În Palat s-au aprins luminile, prima dată după ani. La dracu' cu camuflajul, războiul s-a sfîrşit. Cei vii să se bucure! Eram prada unei mari iluzii. Din asta trăiam de o viaţă. Gogu se învăţase cu şmecheriile şi cacialmalele istoriei.

A rîs cînd i-a strecurat palma între pulpe. O luase înainte, prin holul neluminat, şi urca scara. Cheia a lucit o clipă în broască. El, şontîc-şontîc în urma ei, urca

ultimele trepte la etaj. Cum a pătruns în cameră, a întins palmele, a atins-o. Era o minciună, o iluzie, sau adevăr pur? Cînd a îmbrăţişat-o, era prea tîrziu, a simţit că-i aparţine ca şi cruciuliţa de la gît. Ca sufletul, bre! I-a spus unde să-şi lase hainele. Pe scăunel, în colţ, şi unde să se spele. Un lighean pe un gheridon, avea săpun şi prosop. Larisa era divină. Ce pulpe, ce buzişoare, ce umeri, ce ţîţe! Amorul cu ea i-a evocat un tango. Ay ay ay! Vrăjitoare sadea, Gogu s-a lămurit. Din trupul ei de zeiţă s-a desprins întîi un umăr, apoi şoldurile, o clipă mai tîrziu, părul înfoiat roşu-cînepiu. Ea era de fum, un reflex în oglindă. A fost cea mai lungă noapte din scurta lui viaţă. Nu şi-a amintit ce s-a petrecut cu el cît a durat întunericul. Atît ştia, că s-a dezmeticit trezit de zgomote. Poliţia făcea razie şi ajunsese pe etaj. Iar necazuri. Eh, în afară de o invitaţie la Poliţie să dea explicaţii, nu-l ameninţa nimic. Cu Larisa treaba se schimba. Dacă n-avea condicuţă, o păţea urît. Ştia legile ca un avocat. După paravan, şi-a tras nădragii, s-a închis la nasturi, strîmb. Mereu o păţea cînd se grăbea. Larisa s-a ridicat de pe pat să răspundă la uşă. Brusc lîngă el a apărut o fiinţă identică. S-a prezentat: Spune-mi Katia. Gogu a înţepenit cum i se întîmpla cînd avea emoţii puternice. Uşa s-a dat de perete şi Ţepeluş a pătruns în cameră. A inspectat din priviri boarfele, fereastra, şifonierul. A cerut actele. Pe perete un afiş vechi scris cu chirilice înfăţişînd fetele. Anunţa mare spectacol, sala teatrului din Odessa. Aici e o oficină bolşevică! a zis şi a cerut paşapoarte, permis de lucru, adeverinţă de refugiat, contract, atestate de artist. Pesemne n-aflase că îi trădaserăm pe nemţi şi ne dăduserăm cu ruşii. La farsele istoriei, Gogu era as. S-a auzit

atunci un zgomot din colţul camerei. Cei prezenţi s-au privit lung. Gogu, aflat undeva între rafturile şifonierului, a rîs prosteşte. Ţeapăn, cu un pantof în mînă. Părea din alt film, altă epocă. De ce nu eşti pe front, tinere, să aperi patria? Cartilagiile i s-au înmuiat pentru a răspunde lui Ţepeluş şi zdrahonilor. Gogu Vrabete a ieşit după paravan, le-a întins portofelul. S-a observat că îşi trăgea piciorul. Poliţiştii, brusc, s-au retras salutînd milităreşte cu degetele la tîmplă. Nu înainte de a-l admira ca pe un erou. Marii mutilaţi de război trebuie cinstiţi, a spus comisarul grav. Să-i lăsăm să se distreze după cîte au îndurat — frigul Siberiei, Stalingradul, tranşeele, retragerea din Crimeea, păduchi şi ploşnite, dizenterie... Singur cu două dame! Eşti tare! Bravul ostaş român iese mereu victorios. Ţepeluş i-a făcut cu ochiul şi a ieşit. Nu înainte de a-i cere: Să spui unde ai ascuns aurul, bijuteriile şi valuta. A ridicat din umeri. Cam asta a fost tot. Katia&Larisa au răsuflat uşurate. Gogu a rămas ţeapăn, poză, pînă s-a întunecat şi au ieşit în trei la aer să se răcorească. Degeaba l-au mîngîiat, l-au atins cu pîntecele, cu buzele, cu respiraţia lor parfumată. Ziua aia Gogu nu şi-a amintit-o.

Ce dracu' i-au făcut! I-au pus pizda pe gură, i-au dat ţîţele la supt, l-au futut de l-au rupt. În registrul prăfuit, cu hîrtia roasă de şoareci, apare o notă cum că s-a retras la „Adăpost" să asiste la programul de tango. E inexact de vreme ce în acea seară Gogu s-a lămurit cum stau lucrurile, iată cum. Se distra cu una din fete, o trimitea la duş. Venea înapoi după un minut. O bănuială neagră i-a dat ghes. Da, dom'ne, puteau să fie şi două, de ce nu? Gemene, într-adevăr. Carnaţia splendidă lucind stins în oglinda din tavan cu reflexe

verzi-indigo. A legat-o de pat. A cercetat amănunţit camera, întrebîndu-se unde e exemplarul numărul doi. Atunci a apărut din baie Katia, goală, zicînd sor-sii: De ce ţine atît? Gogu, ca de obicei, a rămas statuie. L-au şters cu prosoape ude, i-au suflat in gură, l-au gîdilat la subţiori şi la tălpi cu limbuţa. Şi l-au pasat de la una la alta, s-au jucat vesele cu ştim noi ce. Dar nu e adevărat că l-ar fi batjocorit. S-au purtat pline de respect. O are cît calul, dragă! Nu am mai văzut aşa ceva, zău! El murise, observa dintr-o depărtare ce i se întîmplă. De văzut le vedea, dar nu putea să scoată o vorbă, să mişte un deget, nimic.

6.

Dacă Ţepeluş făcea arestări, de ce Pedro nu era băgat la zdup? Dacă l-ar fi cercetat, ar fi găsit un traficant lacom şi un trădător. Gogu plănuia să-i sfîşie gleznele delicate cu o haită de cîini. Să-l lase însîngerat într-un şanţ. Cu maţele scoase, răpus de cuţit ca-ntr-un tango. Se întîmplă atîtea, s-a gîndit cu capul lui prost. Cînd îi mirosea a femeie şi era aţîţat, se tîmpea. Din noaptea petrecută cu ea a uitat adresele bordelurilor. Fusese un client harnic, dar nu-i mai trebuia. Larisa, s-o atingi numai, rîdea, murea de plăcere. Înnebunea cînd o auzea chiţăind sub el. Începînd cu 23 august 1944, jur, n-a mai frecventat alte femei. Pur şi simplu, n-a mai putut. O vedea doar pe ea, în cadrul uşii sau în fereastră, privind în depărtare cu teamă. De acolo vin ruşii! zicea, şi baf se dedubla. Oare, numai în privirea parşivă a lui Gogu apăreau două? Cum dracu'

făcea, habar n-am. El zicea că se întîmpla cînd ei i se făcea frică. Altfel rămînea o fiinţă oarecare. Fireşte, dacă îi ignorai frumuseţea fără egal. Ochii migdalaţi, pleoapele transparente, pupilele de un mov intens. Avea gropiţe, bărbia desenată fin. Cracii lungi, crupa sus, talia îngustă, sînii plini. Odată, cînd dormea, Gogu i-a scotocit în poşetă să-i afle secretele. Acte, paşaport în regulă; apărea una singură, Larisa Andreevna Olşevskaia. Buletin de identitate, idem, ruj, fard, forfecuţă de unghii&pensetă, batistă cu monogramă, bani. Cam mulţi pentru o femeie.

Ea i-a explicat cînd s-a trezit din somn că la Odessa, dacă nu te dedublai, ajungeai în lagăr. Cu noroc, făceai infarct. Ce să te mai oboseşti pînă în Siberia? Să călătoreşti 40 de zile într-un vagon de vite spre infern! Cu un glonţ, dura o clipă să ţi se înalţe sufletul la cer. Totuşi, dacă nu ţineai să pieri, dedublarea era singura ieşire. Aşa a înţeles şi Gogu. Era un obicei rusesc. Nu era convins că a auzit bine. Era şi cam surd, încasase un pumn în ureche într-o încăierare cu Găzaru-Găozaru' — pierduse la biliard şi n-a vrut să plătească. De cînd zăcuse într-o măcelărie congelat, nasul lui nu mai avea miros. Gogu Vrabete era inversul unui cîine. Trebuia să fie un maidanez periculos, s-o amuşineze, să-i miroasă trufa, să-şi plimbe botul pe feţişoara ei. Ar fi prins uşor şmecheria. Katia? Larisa? Damele se distrau! Îşi pasau bărbaţii. Le plăcea să treacă una drept cealaltă. Joc pe muchie de cuţit. Nişte perverse! Ce dacă! În acelaşi preţ aveai două, Gogule!

De unde fascinaţia asta, te întrebi. Scena Larisa&Gogu, *tango pasion*, n-a povestit-o nimănui. S-a petrecut într-o noapte, cînd localul era gol. Lumea se

refugiase prin satele din jur de teama bombardamentelor. Programul se terminase. Gogu cu mîna-n falcă, aştepta, cu o sticlă de vin roşu în faţă. Orchestra strînsese instrumentele. Artiştii au dispărut. Scena goală luminată de un singur reflector. El, nevăzut. Şi a apărut ea, între oglinzile de acolo. A privit sala, întuneric. El a înţepenit să nu foşnească o hîrtie, să nu clinchene o linguriţă, să nu tuşească. Ea a lăsat pe scîndură prosopul care îi îmbrobodea capul. Şi-a scos balonseidul, l-a lăsat să-i cadă la picioare. A rămas în costumul de scenă. S-a încordat, a ridicat braţele deasupra ciufului ei roşu-brun. A început să facă paşi, întîi rar, ezitînd, apoi ferm, sacadat. A dansat de una singură, fără sunet. Pentru ea, de bucurie, de tristeţe, melancolică, pătimaşă. Cînd era deja hipnotizat, dintr-un colţ întunecat a apărut cealaltă. Au dansat amîndouă lipite strîns. Podeaua a sunat sec în pivniţa pustie. S-au privit intens, s-au mîngîiat şi pipăit. Gogu mort în colţul lui. Nu a putut nimeni să-i scoată vreodată scena asta din cap. Deznodămîntul acelei seri magice s-a produs cînd a apărut Pedro. S-a interpus între cele două umbre, reflexii, lumini, irealitate pură. Gogu n-a mai răbdat. A sărit din colţul unde stătuse ascuns. L-a lovit cu bastonul. L-a trîntit jos şi a tăbărît pe el cu pumnii. I-a însîngerat faţa. Nebun, cu furie, ucigaş. Răsufla greu, întretăiat, în picioare, lîngă Pedro, fără cunoştinţă. Ele speriate, mute. Mulţumit, şi-a luat pălăria şi bastonul de pe podea. S-a întors înceeet, ca un dansator. Profesionist, cabrat&dramatic. A ieşit prin lumina murdară, împrăştiată de reflector. A trecut prin pivniţa întunecată. Dus a fost.

A doua zi, l-a invitat la ea în cameră. Povestea o ştim.

7.

Vremea toridă te sleia. Fiecare cu ale lui. Frica se lipea de tine ca o cămaşă pe zăpuşală. Mergeai prin mahala şi-ţi ţiuiau urechile. Tot oraşul aştepta încordat. La o săptămînă după noaptea miraculoasă, Gogu s-a dus să vadă tancurile cu stea roşie. Ea nu, oricîte rugăminţi îi făcuse. El ardea de nerăbdare să-i vadă pe mujici, voia să-şi dea seama dacă îi va fi sau nu bine cu ei. D-asta s-a dus, bre, nu ca să caşte gura. Şi-a tîrît piciorul prin înghesuială. La intersecţia cu bulevardul Ferdinand, spre Gara de est, era să fie storcit de o maşină. Aşa a vrut destinul, aşa se scrie istoria. Păţania n-a consemnat-o nimeni. Un scîrţîit de pneuri, atît. Trîntit pe caldarîm. În zilele mari, lui Gogu i se întîmplă ceva. Iată, ruşii au ajuns azi ora prînzului la bariera oraşului şi prostu' era să moară călcat de un Fiat roşu. Se ştia cu şoferul — Nazarie, gazetarul. L-a luat în maşină să-l ducă la spital. Amîndoi s-au gîndit la acelaşi lucru. Ruşii la bariera Bucureştilor! asta da, ştire de prima pagină. Gogu Vrabete trîntit pe caldarîm, nu merita nici cinci rînduri la pagina a 8-a. A urcat şontîc-şontîc lîngă şofer. A privit superior prin parbriz lumea de pe trotuare. Altă viaţă! Căruţe, camioane, biciclete, coloane de lucrători de la SET, STB, Lemaître şi Malaxa. Fanfare, ofiţerime, oficiali la costum închis, cu pălăriile pe ceafă. Vipie! Praf! Se distribuiau steaguri şi pancarte.

„De ce traversez oraşul? mă întrebi. Scriu despre intrarea ruşilor. Şefu' meu le trage o limbă în cur ostăşeşte." Nazarie vorbea fără să-şi ia ochii de la femei, toate în rochii subţiri. Gogu cu aparatul foto al lui Nazarie în poală, avea grijă să nu-l strice. Drăcoveniile astea sunt sensibile. L-a rugat pe Nazarie să facă o

fotografie. Ah, nu lui personal. Nu făcuse poze decît la Poliţie cînd l-au arestat. Din superstiţie! Să le tragă în poză pe Larisa şi Katia lipite de Pedro Ruiz y Rocha. Avea un gînd secret: în poză trebuie să apară numai una din fete, cea vie. Cealaltă, nu, pentru că n-avea carne şi oase. Simplu! Era confecţionată de Moni Refec din oglinzi, umbre&lumini. Numai ochiul omenesc se înşeală, drăcovenia asta, nu! a zis Gogu admirînd aparatul.

„L-a preamărit pe mareşal. Crede că-şi salvează ziarul dacă mîine pune în pagina întîi un reportaj entuziast despre Armata Roşie. Îl interzic oricum, a mîncat prea mult rahat. Acum îşi întoarce haina pe dos!“ Gogu a ridicat din umeri cu gîndul la treburile lui încurcate. Nazarie a fost de acord să-i facă fotografia. Gogu va descifra în sfîrşit enigma care îi luase minţile. Nazarie i-a pus o condiţie, să-i lămurească cum e cu traficanţii de bursă neagră. Gogu era mai deştept decît ai crede, s-a prins că vrea să fugă. El hotărîse să n-o ia spre Lisabona sau Istanbul. Era de ronţăit un pesmet şi cu *tavarişci*. Sunt şi ei oameni, vor distracţie, să fută, să facă parale. „Dracul nu e aşa de negru.“ „Mda, e roşu!…“ „Nu cunosc traficanţi de bursă neagră.“ „Şi tu ce eşti, Gogu? Din ce trăieşti?“ „Zvonuri, bîrfe. Sunt curat, om simplu. Nu te lua după aparenţe. Mă dau mare. Mărunţiş, prosteli, găinării. Supravieţuiesc. Lire? Franci elveţieni? Vorbesc cu cineva din branşă să-ţi facă rost. Eu sunt un intermediar mărunt. Fugi, este“? Dacă i-ar fi dat informaţii gazetarului, ajungea în şanţ cu un glonţ în gură, să-i ţină de foame pe lumea ailaltă. Dacă torni la Poliţie, zici că te-a strîns Ţepeluş cu uşa. Dacă ciripeşti la presă, eşti mort. Viaţa e lucrul cel mai ieftin pe lumea asta.

O coloană de muncitori mărşăluia rînduri/rînduri. Nazarie avea chef de vorbă. „Americanii sunt de bază. Ruşii n-au tehnică. Vin şi pleacă. Popor asiatic. Nu se aşază nicăieri. În şase luni am scăpat de ei.“ „Zău!?“ „Tu ce te faci?“ l-a chestionat. Gogu: „Vinzi maşina? Ţi-o iau eu.“ „Faci o afacere proastă. Ăştia confiscă şi fumul de pe casă. Duc acasă tot ce apucă.“ „Mă descurc“ „La ce-ţi trebuie?“ „Aşa. O ţin în curte ca amintire. Era să mă omori cu ea.“ „Eşti superstiţios?“ „Mda.“ „Am fost în Rusia să scriu reportaje la Stalingrad, în Crimeea, în Kuban. Îi cunosc. Va fi jale. Singura noastră nădeje e să nu stea mult. Nu te mai ruga la Sf. Fecioară, roagă-te la paraliticul de Roosevelt şi la beţivul de Churchill.“ „Mi-o vinzi, ce zici?“ Gogu avea un cumpărător, Ţepeluş. Cumpăra maşini să-şi încarce calabalîcul. Mai avea în garaj un Packard bleu. Plus trei fete anorexice în mansardă şi o nevastă grasă la parter. Îi zisese lui Gogu că se lasă de meserie şi se apucă de o afacere cu taxiuri. La Praga, la Viena, unde? Nu ştia să mintă, cît era el de poliţist.

8.

Au răzbătut printre căruţe pline cu pepeni şi biciclişti flancaţi de tramvaie. S-au tîrît prin ziua fierbinte. La barieră o patrulă le-a zis Stoooop! Tocmai treceau soldaţi absenţi, obosiţi, cu feţele vineţii, în uniforme decolorate, cenuşii, cu ceva sălbatic în priviri. Nu au oprit, n-au răspuns la urale. Pînă diseară îl arestează pe rege. Mîine pun burjuii la zid şi-i împuşcă. Trimit în Siberia femeile şi copiii. Zicea careva. Gogu i-a scrutat pe noii stăpîni ca orice slugă veche. *„Spectacol magnific. La capătul Colentinei*

forfotă de zile mari", a scris Nazarie-n gazetă. Puhoiul aluneca venind din praf. Pe trotuare nicio reacţie, lumea se mulţumea cu privitul. A venit şi ziua Apocalipsului! scanda un popă slăbănog, agitînd o stea roşie deasupra capului. Anticristul e printre noi!... După cîteva clipe — o veşnicie — a început un vacarm imens. Şenilele, caii, roţile camioanelor şi căruţelor ridicau mizeria drumului la streaşină. Nu a văzut mai nimic, a înghiţit praf şi atît. A venit să-i privească de aproape pe învingători. Voia să înţeleagă o clipă mai devreme ce-l aştepta. Nu putea gîndi din cauza huruitului. Feţe închise, de cenuşă, pămîntii. Obraji supţi, pomeţi lucioşi, ochii nişte linii zgîriate cu peniţa. Jumătate adormiţi în uniformele lor albite de vînt şi ploi. Soldaţi ameninţători prin tăcerea lor. Mulţimea a început să scandeze, să bubuie urale, să aplaude. Semnalul l-a dat un tip cu ochelari cu rame groase, cu ţigara în colţul gurii, buze albe-roz, groase, răsfrînte. Gogu îl ştia de cînd îi vîrîse pistolul în gură şi îl închisese într-un frigider de măcelărie. Schimbase cămaşa brună cu cea roşie. Anima mulţimea, saluta entuziast cuceritorii, mîndrii ostaşi din stepele Asiei. Avea şi un complice, Prafu Jumară, care striga cît îl ţineau bojocii. Sta-lin Sta-lin! Gogu s-a făcut că nu vede. A preferat să se ascundă în mulţime. Lua lecţii de istorie, învăţa din mers. Şontîc, şontîc, înţelegea ce era de înţeles.

Ce zici? l-a întrebat Nazarie. Ce să zic? A ridicat din umeri. Te dai cu ei? Încă nu m-am hotărît. Ne omoară azi sau mai tîrziu? Pînă să răspundă, i-a rămas în gît dumicatul. S-a petrecut o minune. Prima, dintr-o serie cu care avea să fie miluit Gogu Vrabete. Îngerii s-au arătat peste toată prăfăraia. Acolo, sus, părea să fie zi de tîrg. Negustori agitaţi, ţărani care îşi strigau preţurile, biciclişti

pedalînd de zor, clienţi setoşi în buza cîrciumii la taifas, femei gureşe certîndu-se la preţ. Avea una dintre vedeniile lui. Şi-a găsit şi cînd! Praful s-a risipit, a apărut iar drumul larg şi bătătorit. De data asta pustiu. De fapt, bre, n-apăruse nicio armată la bariera Bucureştilor. Blindatele s-au ivit strict în imaginaţia lui, avea destulă. Vedea un cîmp şi nişte nori de cobalt alunecînd spre un orizont alb. Locul nu era înţesat de soldaţi, nici de mulţimea gălăgioasă. A simţit că devine stană de piatră. Era familiar cu senzaţia asta. Devenea lucid, ultrasensibil, simţea un fluid rece ca gheaţa prin oase. Genunchii, coatele, gîtul — brusc au înţepenit. Sîngele i-a îngheţat în vine, inima a încetat să bată. A văzut cu ochii minţii ce avea să se întîmple. A afişat un zîmbet care nu era al lui. A durat pînă cînd tipul cu ochelari i-a dat un cot în coaste şi i-a cerut să scandeze: Sta-lin Sta-lin. Ah, au venit, ce fericire! Femei şi bărbaţi, porci, măgăruşi, cîini legaţi cu sfoară, traşi de căruţe. Cîntînd, chiuind, rîzînd, ridicînd copii în braţe. Oprindu-se să ţină/asculte un discurs pe ruseşte. Să fie aplaudaţi, ţinta buchetelor de flori şi a tinerelor care săreau de gîtul lor. Bravii cuceritori se legănau în praful şoselei. Imaginează-ţi că rîdeau. Chiar în faţa lui Gogu Vrabete, un copil a vrut să se ridice pe turelă şi a alunecat. A durat o secundă pînă i-a auzit oasele troznind sub şenilă. Cînd tancul a trecut, ce fusese trupul copilului a rămas pe caldarîm o bucată de carne ca o vomă, o baltă de noroi înroşit. S-a scandat Sta-lin Sta-lin Sta-lin Sta-lin Sta-lin. Hai, nu te mai hlizi. Trebuia adunat ce rămăsese din copilul storcit, cu mătura şi făraşul, spălat caldarîmul. Blindatele — după zgomot — trebuie să fi atins deja linia de tramvai, dincolo de Gara de Est. Nazarie a dispărut în haos. L-a zărit o clipă

cocoţat pe o streaşină, cu braţele ridicate deasupra capului, făcea fotografii.

Gogu a ajuns în Grant tîrziu, într-o remorcă plină cu steaguri, pancarte şi portretele lui Stalin. A traversat tăcut oraşul ca mort. Oraşul, nu el. Ba şi el. Obloanele trase, trotuarele din faţa cîrciumilor fără mese. Agenţi de circulaţie, politişti şi militari în intersecţii. Lume proastă, şi-a zis Gogu pus pe hîrjoană. A trecut pe acasă, s-a spălat de praf la cişmeaua din curte şi s-a dus la bordel, la una Vivi. Fusese ţiitoarea unui colonel din Wehrmacht, Friederich Alexander von Bullow. Tipa va trece prin aprilie '45 în grija unui general rus, Maxim Bulov. Lui Gogu i-a fost clar că trebuie să se pregătească pentru un destin pe potriva lui. Era descurcăreţ şi bun de clanţă ce n-ai văzut. Cu Vivi treaba n-a mers. A plătit dama şi a tras uşa. Aşa a aflat că în afară de Larisa nu mai putea să reguleze nimic. S-a întîmplat chiar cînd Armata Roşie a intrat in Bucureşti croindu-şi drum spre inima Europei. Cu Gogu, istoria avea ceva de împărţit. Într-o zi mare îl lăsa fără pulă. N-o vedea decît pe Larisa, altceva nimic. *Confidenţial. Raport 62/h/sursa Luca/DGP.*

PARTEA A DOUA

Capitolul 4

1.

Un tip înarmat coboară dintr-un furgon. Un soldat te somează înfigîndu-ţi ţeava-n coastă. Să-i laşi portofelul, iar nevastă-ta bijuteriile. Îţi taie nasturii de la pantaloni să nu-ţi dea prin cap să-l urmăreşti. Dacă are umor. Dacă nu, un glonţ. Nopţi perforate cu rafale de pistol. Se preferă foc automat. Ziarele, pline de omoruri, furturi, bătăi la colţ de stradă. Nimic nu e sigur, nimeni nu ştie ce îi rezervă ziua de mîine. Clarvăzătorii îşi caută destinaţii exotice, Palestina, Spania, Portugalia, Argentina. *Notă informativă 14/g/sursa Ioan/DGP*. Ei au supravieţuit, şi-au salvat şi sufletul. Restul au intrat din nebăgare de seamă în maşina de tocat, aia învîrtită în Valahia de Dracul însuşi. S-au rupt oase cu toptanul. Praful s-a ales de vieţile lor. Oh, desigur nu ştiau ce-i aşteaptă. Sperau că mizeria, haosul, violenţa vor dura puţin. Ştiau că ruşii pleacă goniţi de anglo-americani. N-o să-i lase la gurile Dunării şi în Balcani, s-ar strica echilibrul strategic. Asta-i sigur. Mata ai auzit de petrol, de bomba atomică, de supremaţia Occidentului?

Ruşii au văzut întîia oară turlele bisericilor Bucureştiului — oraş al nimănui — în 1769, cînd au apărut la capătul Căii Colentina. Soldaţii şi-au întins corturile pe cîmp. Generalii s-au aşezat prin casele boierilor şi negustorilor. Bucuroşi de oaspeţi. Mai văzuseră uniforme, ale otomanilor şi habsburgilor. Ruşii, apărătorii crucii. Ţineau de-a treia Romă, Moscova. Eh, s-au amorezat de locurile astea, de ţăranul prost, primitor şi supus, de protipendada petrecăreaţă şi servilă. Împărăteasa Ecaterina s-a gîndit pe cînd pregătea rîntaşul pentru porci la sugestia unui grăjdar isteţ că ar fi bine să tranşeze graniţa Rusiei pe Dunăre. L-a trimis pe generalul Suvorov să cureţe terenul. Fluviul avea peşte mult, ape adînci şi porturi bune. Ar face fala preaglorioasei ei domnii, binefăcătoarea şi mîngîietoarea a milioane de suflete. Nu a ieşit nimic din acest vis măreţ, chiar dacă a fost însoţit de o expediţie pravoslavnică viguroasă. Războiul s-a dus ca o păpădie suflată din palmă. Ceva a rămas în dulapurile Cartierului General. Dovada — şase ani, 1806/12, chiorul Kutuzov, prea graţios şi îndatoritor, şi-a întins aici corturile. A încheiat pace în smîrcurile urît mirositoare ale Dîmboviţei, vizavi de Podul Calicilor. Dacă nu-i silea necuviinciosul Buonaparte, îndreptat cu oaste multă să arză Kremlinul, ruşii nu mai plecau acasă în veci. Croiau de o gubernie, ar fi campat întreg secolul aici. Au revenit în 1828, prilej cu care au zăbovit pînă în 1834, cînd otomanii îi hărţuiau rău la Dunăre şi le jigneau privirile. Generalul Kiseleff, pînă să fie ministru plenipotenţiar la Paris, a fost guvernatorul provinciei. În 1848/54 ruşii s-au instalat din nou bine mersi. Pînă cînd s-au speriat că pierd Crimeea şi şi-au făcut grăbiţi bagajele. Soarta nu i-a lăsat să-i civilizeze pe valahii ăştia desculţi şi analfabeţi. Altfel,

trai bun. Şi-au făcut rost de ibovnice, au frecventat cafenelele şi sălile de bal încătărămaţi, cu cizmele vărsuite, drapaţi în mantăi, zăngănind din decoraţii, făcînd exerciţii militare pe străzi. Poliţia lor secretă suspecta pe oricine că urzea să aducă hidra revoluţiei şi să strice Sfînta Alianţă. Jucau stos şi preferans, o nebunie. Se uşurau prin tractiruri. Comerţul&distracţia au mers strună. Au lăsat în oraş milioane de ruble. Spre bucuria negustorilor, podăreselor, hotelierilor, prăvăliaşilor şi cîrciumarilor. Au tratat Principatele ca pe nişte provincii de la marginea Imperiului. Veneau şi plecau cînd pofteau. Era prea cald sau prea rece acasă la ei, motiv să apară la bariera Bucureştilor. Cereau să fie întîmpinaţi de populaţie cu cheile oraşului. Să fie încartiruiţi, omeniţi, trataţi cu supunere şi respect. Drag le-a fost. Prin 1877/8, n-ar mai fi plecat deloc. Lumea se învăţase cu ei. Trecuse multă vreme de cînd ne făceau onoarea să ne ocupe. Au venit şi în 1916, un an înainte să se retragă din tranşee fără onoare. Apoi au pus stea roşie la bonetă, au năvălit în Valahia „urmărind fiara nazistă", „eliberînd Europa". Hehehe! Bucureşteanul şi-a zis că se vor plictisi în ţara asta mică. Ruşii sunt oameni ai întinderilor nesfîrşite. Chinuiţi de nostalgie, se vor întoarce acasă să jelească în singurătatea nopţilor. Să suporte cnutul, să plîngă prin gări cînd trec trenurile spre Siberia lor dragă. Ce le trebuia lor Europa!

Nu-ţi imagina un oraş cenuşiu, posomorît şi înfricoşat. Ne distram de minune. Spectrul morţii dădea vioiciune şi îmbujora obrajii. Viaţa de noapte era extrem de agitată. Se dansau conga şi foxtrot, de bani nu ducea nimeni lipsă. Localurile ocupate nonstop. Teatrele dădeau spectacole cu sălile pline. În magazine se înghesuia lumea.

Mirosul de cafea te îmbăta, stofele fine excitau buricele degetelor. Se făceau afaceri mari, se dădeau lovituri babane. Îmbogăţiţii de război, febrili, lacomi şi-au făcut apariţia ca un stol de ciori la hoit. Piaţa neagră, gangsterii, bandele, corupţia, depravarea — nu lipsea nimic din peisajul obişnuit al ocupaţiilor străine. Excitant să ştii că mîine te nimereşte un glonţ rătăcit. Că îţi intră noaptea în casă nişte soldaţi să-ţi reguleze nevasta şi să-ţi golească şifonierul. Ce te faci? O dai pe veselie. Preţuieşti clipa. Ştii că ţi se confiscă banii din bancă, porcul din curte, prăvălia unde vinzi nimicuri, casa cu marchiză din Obor. Bisericile pline. Popa Manafu îşi freca mîinile mulţumit cînd vedea mahalaua trecîndu-i pragul. Nu avusese atîta lume la slujbă tot războiul. S-a adaptat vremurilor cu vioiciune. A agăţat pe pereţi portretele lui Marx Engels Lenin şi Stalin peste icoanele lui Isaia Grănicerul şi a sfintei Filofteia, aia cu nasul tăiat, protectoarea tîrfelor de la Gara de Nord.

„Adăpost“ şi-a schimbat firma, mobilierul, meniul, perdelele, orchestra. Patronul a lăsat tavanul afumat, pentru atmosferă. Ca amintire; sentimental, banditul. Uniforma portarului semăna acum cu a unui maharajah. Chelnerii păreau nişte majordomi dintr-o colonie britanică. Localul a fost botezat „Picadilly“. În seara aia, Gogu s-a mînjit de vopsea pe haine. Asta a fost în octombrie ’44, cam cînd Churchill s-a dus în vizită oficială la Stalin să-i vîndă Valahia pe nasturi. S-o facă mujicii gubernie, ca să aibă unde-şi hrăni caii, spăla motoarele tancurilor T34 şi deşerta vezica. Muşteriii localului au rămas cam aceiaşi, chiar dacă întîlneai şi uniformele Armatei Roşii. Rar zăreai una englezească în brun kaki, sau yankee, căcăniu-hepatic. Cînd intrai, îţi ziceai că nu s-a

schimbat nimic. Mă rog, aşa voiau mesenii — traficanţi, interlopi, spioni, diplomaţi, gazetari, reşapaţi, curve, rătăciţi în acest loc magic&vulgar. Veneau aici să aibă ce povesti mîine în tîrg. Să culeagă informaţii, să afle cum merg lira&dolarul. Să se excite la vederea celor două dive, Larisa şi Katia, să tresară la orice zgomot (şase, Poliţia!), să danseze, să înfulece prăjelile şi fierturile lui Moni Refec. Uneori patronul le oferea numere de levitaţie. Lipit cu spinarea de tavan, spunea scheciuri. Să nu se plictisească onor clientela acasă, în dancingurile de lux, în vilele cu mobile grele, la hipodrom, pe zgură jucînd nesfîrşite partide de tenis, la Yacht Clubul regal, cu maşinuţele pe şosea. Ieşiţi, dom'le, în lume, nu mai staţi în casă! Ca mîine o mierlim, fără să ştim de ce. La „Picadilly" se păruiau pentru poponeţul uneia, se descărca vreun pistol. Ce frisoon, tangoooo! Apărea patrula, cerea actele, razieeee, făcea arestări, dormeai la garnizoană pe pat de fier, *haraşo*. Ce viaţă! Cînd îmi amintesc, mă apucă melancolia.

Diverşi au început să dispară. Mustaţa Clark Gable a lui nea Take frizerul n-a mai răspuns din prag la bună ziua. Te săpunesc, te iau cu briciul, te fac ţuţ, zicea pînă ieri. Gogu i-a citit numele în fiţuica lui Nazarie la rubrica decese. A fost găsit sfîrtecat de cîini. Igienice animale, precizez. Beleaua a început cînd un colonel, Felix Petrovici, a dat mărgelele de la intrare la o parte. Voia un ras, tuns şi frezat. A auzit unul dintre papagali strigînd isteric printre gratiile coliviei Huooo! Afară, afară cu ruşii din ţară! Huooo! Cînd vedea uniforma Armatei Roşii, îl apuca strechea. Aşa se face că Take a rămas în amintire stînd pe un scăunel în uşa prăvăliei. Estimp Valahia a fost dată

pe mîna cîtorva puşcăriaşi, afacerişti, interlopi, politicieni indexaţi, generali şi funcţionari corupţi. Toţi temători pentru preţioasele lor vieţi. Vezi în arhive faptele lor din timpul campaniei din Est. Cu evreii în Transnistria, cu partizanii capturaţi în pădurile Ucrainei, cu ostatecii în Crimeea. Ne-am pricopsit cu cozi de topor la cîrma statului. Ruşii se bazau pe cei scoşi din închisori, deopotrivă deţinuţi de drept comun şi politici. Au fost din primul ceas hotărîţi să profite la maximum. Nu se distingea cine era şi cine nu, cutare. Hoţii şi vardiştii, eroii şi trădătorii, care Iisus, care Barabas. Toţi se pretindeau suferinzi ai vechiului regim. Dădea bine. Lumpenii, periferia. Ajunşi în primării, în poliţie, în ministere, s-au pus pe jaf. Nu aveau simţ de răspundere, dornici de căpătuială. Nu ştiau cît va dura paradisul. Armata Roşie le-a dat ţara pe mînă. Lucrau la adăpostul ocupaţiei străine. Nimeni nu le cerea socoteală. Dimpotrivă, sovieticii îşi îndemnau vasalii să se distreze bine, să facă praf gubernia. Bucureştiul a ajuns un tripou. Ce distracţie! Bandiţi politici şi gangsteri se găseau la aceeaşi masă învelită cu pluş verde. Crupierii veneau de la Kremlin. Jucătorii erau trişori, pungaşi, falsificatori, şmecheri, tîlhari. Pe scena asta evoluau Gogu Vrabete şi toată banda din fostul salon de dans „Akim", cu sentimentul că mahalaua îşi trăia ceasul ei de glorie. Al nostru eşti, nene!

2.

Nazarie a ajuns în toamna lui 1944 un gazetar apreciat. „Suferise pentru ideile lui." Asta era o marfă care se vindea extrem de bine. *Toată lumea a colaborat, s-a supus*

fără să crîcnească. Puţini au îndrăznit să zică nu dictaturii, ca acest om! Aşa l-a prezentat la ARLUS tov Teohari. A răcnit în microfon şi l-a arătat cu degetul. S-a ridicat modest, a aşteptat să înceteze aplauzele şi a vorbit de la tribună. Avea ce. Nazarie saluta zilnic ostaşii eliberatori la gazetă. Avea un stil rar, folosit numai cînd a fost alungat regele Carol. Publicase cu acel prilej articole unde explica ferm că noua Europă aparţine pentru un secol forţelor noii ordini. Democraţiile burgheze putreziseră din cauza corupţiei şi a minciunilor iudeo-masonice. Vor fi lichidate de elanul vital al tinerei generaţii, purtătoare a valorilor creştine. Nu se poate imagina viitorul fără Hitler&Mussolini. Inspiratul gazetar spera — p.1, pe trei coloane, foto — că dl. general Antonescu se va alătura Axei. Altfel, România e sortită dispariţiei de pe hartă. Încheiat citatul, semnat Marcel Nazarie. Aşa şi-a făcut un nume în presă. Totuşi, în iarna lui '42, după un articol mai piperat la adresa unei cucoane suspuse, i s-a cerut oficial să prezinte actele. Clar, eşti, dom'ne, circumcis, adică jidan? Ancheta n-a dat nimic bun pentru gazetarul nostru, taxat ani buni drept un adevărat patriot, român get beget. S-a dovedit că îl chema Şmil Neuman, din Dorohoi. Îşi schimbase numele în „Monitorul oficial", anunţ reprodus în facsimil de „Universul". Taică-su fusese comersant de coloniale, mă-sa învăţa copiii ebraica. Iată marele lui secret tăinuit cu 7 lacăte. Află că l-a turnat o damă. Îi luase daravela la supt şi i-a văzut-o extrem de aproape. Nazarie se plictisea repede, a părăsit-o ca prostul. Cînd s-a afişat cu o blondă, dama s-a plîns. Cf. denunţ, a trebuit să explice cum a aflat ea că amantul e jidan. Ce haz a făcut domnul comisar Ţepeluş, îţi imaginezi! În presă n-aveau voie „ăştia". Nazarie a scăpat totuşi ieftin, a fost

dat afară. Să-ţi ascunzi originea era o infracţiune pasibilă cu închisoarea de la 2 la 5 ani. O vreme a scris scheciuri pentru „Baraşeum“, a dat meditaţii. S-a descurcat mai mult cu şantajul. Cînd rămînea lefter, te invita politicos la „Capşa“ să-ţi amintească nişte istorii dăunătoare pentru reputaţia matale. Că vinzi secrete britanicilor, via Istanbul. Că ditamai mitropolitul te serveşti de mădularul unui balerin, nu dăm nume. Că ai dat iama în trezoreria ministerului şi un control te-ar trimite să-ţi putrezească oasele pe Volga. Destui au dorit să scape de el, devenise periculos. Un zgîrcit l-a expediat fără ramburs la Vapniarka, în speranţa că nu se mai întoarce. Os rău, Nazarie, după un an, a fost văzut la „Benito“. A izbutit adresîndu-se unor cunoscuţi (avea darul scrisului) care au reuşit să-l aducă înapoi la Bucureşti, unde a făcut mari servicii cauzei. Toţi păcătuim.

Nazarie a ajuns cineva destul de important ca să facă, bre, caz de el. Suntem în toamna lui ’44. Îndată ce ruşii şi-au desfăşurat splendidele lor tancuri la porţile oraşului. A cerut cu patos populaţiei — tot în scris fireşte — să susţină sincer campania împotriva lui Hitler şi a amintit de mareşal, sluga lui. *Cine a colaborat cu zvastica şi a contribuit la dezastrul ţării, trebuie pedepsit. Justiţia poporului se va face negreşit! Va fi pace doar după ce fiara din Berlin va cădea doborîtă chiar în bîrlogul ei de viteaza Armată roşie. Stalin e cel mai mare om al acestei epoci*. Scria bine, al dracului. Te lua cu frisoane, te ridicai pe călcîie la finalul articolului. Dacă erai indiscret şi îl întrebai despre acele timpuri, invoca nişte episoade neclare. Istoria le va lămuri, zicea enigmatic. Se arăta dezamăgit, chiar înşelat de mareşal. A şi complotat împotriva regimului defunct. Colportase ştirile BBC, purtase nişte discuţii la cafenea cu

diverşi care se împotriveau dictaturii. Modest, nu dădea detalii, ca să nu plictisească sau să pară că face pe eroul. Saluta bucuros, cu mari speranţe, armatele lui Konev&Tolbuhin. A fost văzut, zicea, cum anima mulţimea ieşită pe bulevarde să întîmpine bravii noştri eliberatori. Martor îi e Gogu Vrabete — şi el a suferit, săracu'.

Alt erou al poveştii noastre e Cairo. Cînd s-a întors din puşcărie, a dat zbanţul în curul lui. N-a ştiut nimeni că e liber, pînă cînd n-a părăsit bordelul „Maria Teresa". Asta a fost de Sfîntul Dumitru, după ce a luat toate curvele la rînd. L-au sărbătorit că înviase din morţi. Îl pomeneau des în conversaţiile lor. Cairo asigurase la sfîrşitul anilor '30 titluri senzaţionale în gazete. Copiii mahalalei îi ştiau isprăvile, urmăririle, schimburile de focuri, loviturile. Era Zorro — trăgea în maşinile negre ale Poliţiei şi scăpa nevătămat în final, cu gagica aia mişto. *The end*, cinema „Marna". Vă aşteptăm şi săptămîna viitoare cu o premieră americană. Gata cu filmele nemţeşti şi italieneşti! Iată-l pe Cairo în colţul străzii aprinzîndu-şi ţigara sub un felinar. A lui e silueta cu borsalino pe o sprînceană. Cînd era-n toane bune, înfigea o garoafă în rever. Şanticler tip! Trăise mai mult prin puşcării decît în libertate, dar ce clasă avea! Mai mare decît toţi, mahalagiii, cavalerii, don Juanii, marţafoii, fanţii şi şmecheraşii. Numai cu prinţul Mişu Banu rivaliza Cairo la eleganţă. O vreme a frecat menta pe pavajul Bucureştilor fără să-i iasă nimic. A ieşit la lumină la „Picadilly" gata de acţiune. A făcut praf cîte parale avea. A dat de băut la toată lumea. Refec a fost bucuros, localul era plin ochi. Apariţia lui Cairo îi umplea cîrciuma de spărgători, tăinuitori şi tîlhari. Şi banii lor sunt buni, este?! Avem treabă! i-a zis Cairo lui

Vrabete, care făcea pe surdul şi mormăia. Niciun chef nu vedeai pe mutra lui. Cairo zicea că în acest haos se puteau da lovituri frumoase. Gogu: „Nu vreau să am de-a face cu poliţia.“ „Ce vorbeşti, bă? Ce cîştigi tu nu sunt bani, sunt bilete de tramvai. Tre’ să aibă puţin sînge pe ei ca să le ştii valoarea.“ „O fi…“ „Ai căzut la muiere, este?“ „N-are a face. Tu tînjeşti să te întorci la puşcărie. Nu-ţi prieşte în libertate. Eu am fost o dată, mi-ajunge.“ „Asta numeşti tu libertate? Cu ruşii pe străzi, luîndu-ne muierile, jefuind, şi noi tăcem! Odată îl curăţ pe unul...!“ „Mai piano, te aude careva şi degeri în Siberia…“

Era o lume nouă. Avea alte legi şi peste tot oameni noi. Cairo n-o înţelegea. Cînd intrase la Văcăreşti, feţele poliţailor, cuţitarilor, şuţilor erau mai luminoase. Acum obrazele erau spoite cu var, boite, de clovni. Nu ştia cine în ce rol juca. Se gîndea serios s-o ia spre Palermo sau Marsilia, să-şi arate meseria şi clasa. Iubea depărtările. La Alexandria, Istanbul şi Haifa fusese fericit. Se simţise liber. Voia să vagabondeze, să dea din cînd în cînd o lovitură. Să ia de la fraieri atît cît să aibă de cheltuială, să călătorească, să-şi ofere o damă. N-aş spune că era pretenţios. Se întreba: să rămînă unde-s bani puţini? Cîţi sunt, îi tîlhăresc ruşii. Că n-or fi proşti să-i lase în seama noastră. Cairo s-a apucat de mici afaceri, fleacuri, coţcăreli. Aduna ponturi, le plasa contra cost. Dosea marfă furată. Dădea tîrcoale, nu prea ştia de ce să se apuce. Mai făcea combinaţii la bursa neagră cu amicul Vrabete. Cumpăra de la ruşi arme şi le revindea bandiţilor locali pe sub mînă. Gaz, piese de schimb, mantăi, muniţie, cizme. Vesela, argintăria, coniacul, şampania le pasa americanilor. Ruşii preferau spirtul trecut prin pîine. Plasa pe piaţă bunurile jefuite de bravul soldat sovietic plecat să elibereze

Europa. Mobile, lămpi, covoare, patefoane, ceasuri, radiouri, blănuri, ţigări, conserve, salamuri, ulei, făină, băuturi fine. Le muta de colo colo. Din cazărmile cu stea roşie la talcioc, la engrosişti, în prăvălii. Ruşii furau de stingeau. Partenerul lui Cairo era un general, Maxim Bubnov. Îi găseai la „Picadilly", stînd ca berbecii, frunte în frunte, socotind. Ruşilor le plăcea comerţul, dar mai mult să ia cu japca. Prindeau marfa cu degetele s-o pipăie, se prefăceau că o măsoară. Brusc te ameninţau cu ţeava armei în piept. Lasă totul şi cară-te! Azi aşa, mîine aşa. Cînd Cairo le-a învăţat meteahna, a secerat un maior pînă să clipească. Ai lui i-au aruncat hoitul în Dîmboviţa, nu înainte să-i dea onorul cu degetele la chipiu şi să slobozească o salvă în cer. Prilej să bea fiecare o sticlă de votcă dintr-o înghiţitură, *haraşo ciolovec*, i-au zis. După asta i-au plătit corect. Gogu Vrabete, cînd au rămas singuri, i-a zis: Mulţumeşte icoanei făcătoare de minuni de la Sf. Mina că mai eşti viu. Amza Argintaru, tovarăşul lui vechi, a rînjit! Titi Oagăru şi-a arătat şi el gingiile lipsite de dinţi. Cairo s-a uitat lung la pistol, l-a descîntat şi i-a atins oţelul rece cu buzele.

3.

A fost reţinut pe stradă de doi tipi. Nu face prostii, i-a zis unul dintre ei, te caută un camarad din puşcărie. L-au flancat, l-au împins într-o maşină. Invitat la ministrul de Interne. Ghereta la poartă, santinela somnoroasă. Cu Teohari se cunoscuse la Jilava, la Redută. De căldură curgeau zoaiele pe ei, stăteau în pielea goală într-o hrubă. Unul, politic, era băgat cu Kominternul, celălalt,

spargeri şi tîlhării, drept comun. I-au dus la Văcăreşti. Se întîlneau la baie, la cantină, în ateliere. Cum erau şmecheri de Bucureşti, s-au apropiat după ce Teohari a fost atacat la duşuri. Deţinuţii suspectau că toarnă. Ciripitorii erau mai urîţi ca poliţaii şi nevestele adultere. Teohari — victimă sigură. Era să-i taie beregata cu o sticlă spartă. Nazarie ştia din redacţie — Cairo l-a salvat şi l-a luat sub protecţia lui. Cît a mai stat acolo, nu s-a mai legat nimeni de el. Cairo era respectat pentru istorisirile din porturile Mediteranei. Ca Şeherazada, povestea tot felul de chestii şi îi ţinea treji noaptea în celule. Cu colinele de nisip spulberate de vînt, caii negri focoşi, jafuri fabuloase, caravane, bănet mult şi femei de vis. Amiciţia lor a durat pînă cînd Teohari a plecat la Caransebeş, unde erau cazaţi spionii ruşi. Liberat la amnistie, Teohari nu l-a uitat. Îl credea dispărut prin Egipt, lumea evocată de Cairo în puşcărie. Acolo era mai sigur ca în Europa, unde războiul se încinsese. Cînd a auzit că îşi pierde vremea prin Bucureşti, s-a bucurat şi l-a poftit. Să-i fie adus cu maşina ministerului, un Bentley albastru amiral. „Ce onor! a făcut Cairo în birou, după ce s-au îmbrăţişat. Ce dactilografă ai! Te-ai ajuns.“ „Îţi place? a făcut Teohari. Bela. Cînd pleci, o iei cu tine. Să fii gentil, că te ştiu apucat la dame.“ „De ce m-ai adus aici?“ „Te grăbeşti?“

A auzit următoarea poveste: ministrul nu se descurca cu comisarii vechi, fideli burgheziei şi regelui. Restul de poliţai, nici atît. Fură şi fac afaceri.“ „Sunt omul tău!“ a zis să vadă încotro bate. „Partidul stă pe cei din închisori. Lumea se împarte în două — cei care au făcut puşcărie şi restul.“ „Să ştii…“ „E nevoie şi de mulţi bani. Tovii sovietici ne dau, dar trebuie şi noi să venim cu ceva.“„Două–trei spargeri şi se rezolvă!“„Băncile sunt

doldora, nemţii plăteau baban petrolul şi grînele, fasciştii dracului! Le venim de hac, n-ai grijă. E destul prin seifuri. Avem ponturile, ce, cît, unde. Pînă ajungem la putere mai e. Atunci o să le luăm băncile, fabricile, sondele, casele. Îi lăsăm în pielea goală. Pe scurt, ne trebuie cash urgent. Cairo, te-ai prins? Tu eşti nimerit pentru treaba asta.“ „Zău!?...Ce onoare!“ Ministrul a rîs: „Zău! Te-ai cuminţit, te pomeneşti. De cînd?“ A deschis un dosar. „E scris aici tot ce faci de cînd eşti liber.“ „Era mai bine la puşcărie. Al dracu’ să fiu dacă nu e aşa!“ „Tot gangster ai rămas.“ „Da, şi!? Oraşul asta a ajuns un poligon. Dacă nu tragi tu primul, eşti mort. Eu nu circul păzit, ca tine.“ „Eşti la Chicago? Cine te crezi? Dillinger? Un general, Bubnov zice că îl jumuleşti. Cumperi orezul cu 18 mii kila şi i-l dai cu 30.“ „Nuuu, a făcut Cairo. Îl iau cu 10 şi i-l dau cu 50!“ Au rîs ca la Văcăreşti, cînd n-aveau nicio treabă şi lumea era lor.

Au depănat amintiri. Cum ascundeau banii în pîine, cît costau gardienii. Cum dispăreau la cîrciuma de vizavi să tragă o băută şi ajungeau la celulă în zori. Era şi un bordel după colţ, unde se ascundeau să prăjească o fufă. Eh, odată au adus lăutarii în puşcărie. Cotizau la administraţia închisorii, închidea ochii. S-au uitat unul la altul. Teohari făcuse burtă, îşi pierduse aspectul jigărit din puşcărie. „Arăţi înfloritor! Ce-ţi trebuie ţie ministru? Te iau la pont, te fugăreşte poliţia, dai jos trei–patru kile-ntr-o noapte. După asta, o facem lată în Crucea de Piatră.“ „Politica e mai sigură.“ „S-o crezi, tu!“ Priveau prin fereastră Piaţa Palatului. Cădea toamna, copacii ruginiţi. Melancolicii nu sunt buni pentru baricade. „Dar nişte devize, cocoşei ai? Cumpăr, discreţie.“ „Te dă jos? Plecaţi din Guvern? Zi-mi şi mie, să nu mor

prost.“ „Depinde de Truman, de Stalin mai ales.“ „Ţi-ai făcut bagajele?“ „Făcut! Bă, de cînd eram clandestin, ţin valiza după uşă.“ „Aşa te vreau. Teo, dacă ruşii se duc acasă la ei, tu şi ai tăi veţi fi omorîţi cu pietre“ „Aşa o fi!“ „Ce mai şterpeleşti, ia zi?“ l-a întrebat Cairo ca între veterani. La puşcărie, Teohari şmanglea gamele, ziare, ţoale, haleală. Ministrul nu s-a intimidat. S-a făcut cu isprăvile din trecut. Teoria era simplă, revoluţionarii sunt datori să supravieţuiască. Trebuie să ajungi nevătămat în ziua cea mare, să iei cu asalt cerul, să-i distrugi pe burghezi. Aşa i-a povestit Cairo lui Gogu Vrabete discuţia cu Teohari a doua zi.

„Cu femeile cum stai? Ca ministru nu duci lipsă. Ţi se oferă şmechere, dar daravela îţi merge? Te văd cam palid.“ P-asta, Teohari n-a înghiţit-o. S-a mîndrit cum veneau la uşa lui să pună o vorbă bună pentru bărbaţii lor arestaţi, să obţină paşapoarte să ajungă în Occidentul puturos unde îşi ţineau averile prin bănci. Se face, le zicea cu subînţeles şi le cerea cărniţă. Teohari se sacrifica pentru cauza proletariatului! a rîs Nazarie în hohote. Face amor cu duşmanul. Îşi strică dosarul. Cairo avea alte gusturi. Muierea care îi trebuia lui se găsea la bordel. Plăteşti, fuţi, pleci! „De ce o faci, Teo?“ „De-al dracului! E rîndul nostru! Ai auzit de lupta de clasă, de revoluţia proletară?“ „Aşa lupţi tu pe viaţă şi pe moarte, între cracii…“ „Pe inamic îl distrugi, dar n-ajunge. Tre’ să-l şi umileşti. Cucoanele astea… Cu cît scîrba lor e mai mare, mă excit mai tare.“ „Ţie îţi plăceau fetiţele de la „Maria Teresa“, odată! a reluat Cairo. E una Mimi, pfiu, ce craci, ce crupă, ce ţîţe, ce buze! Şi o pizdulice uite atîtica, ţi-o stoarce, nu alta.“ „A călcat-o tramvaiul“ a zis iute Teohari. „Cum,

cînd?“ „Uite aşa! Ştia prea multe.“ „Să moară mortu’! Şi eu cu cine m-am futut aseară?“ „Ţi s-a părut.“ „Fugi, bre…“, a făcut neîncrezător Cairo, obişnuit cu baliverne-le lui Teohari. „Uite! i-a întins raportul Poliţiei. A fost găsită tăiată în două.“ „Teo, vrei să îmi pui mie asta în cîrcă?“ „Numai dacă mă refuzi.“ „Adică?“ „Facem tîrgul?“ I-a întins fotografii cu trupul unei femei hăcuite de un măcelar.“ „Unde ziceai că erai la 1 noaptea?“ „I-o trăgeam gagicii din poză.“ „Nu ai alibi, va să zică.“ „Şi?!…“ Nu l-a lăsat să termine. „Facem tîrgul?“ „Aşa ofertă nu se refuză.“ a zîmbit Cairo. „Zi, suntem tovarăşi?“ Cairo a încuviinţat dînd din cap. „Ce era să zic?“, i-a întrebat pe cei care-l ascultau muţi, Gogu, Nazarie, Banu, Buză în civil. Ajuns în oraş, am descoperit-o pe Mimi nevătămată. Îşi punea părul pe moaţe la coafor. Nu ştia să fi fost omorîtă… „Lasă-te de tîlhării, Cairo. Treci de partea noastră. Cine nu-i cu noi e împotriva noastră şi ăştia n-au zile multe.“ „Şi din ce trăiesc, Teo, ai înnebunit?“ i-am zis. Gogu asculta cu mîna la falcă. Nazarie lua notiţe. „Te fac mai mare peste şuţi şi manglitori. Ce zici? Cunoşti toţi hoţii. În puşcărie erai respectat. Tu erai tartorul. Ne-ar fi greu să te avem duşman dacă vrem să stîrpim bandiţii. Vei fi comisar la brigada criminală. Dar să nu dea Dracu să te ţii de hoţii, că ajungi cu ţeasta găurită! Mi-ar părea rău.“

„Cît sunt ruşii aici. După aia ce va fi?“ „Să trăim pînă atunci.“ „Se aude că în iarnă îşi iau calabalîcul.“ „S-o crezi tu. Stau o mie de ani. N-o să apuci să-i vezi plecînd. Ce zici?“ „Cum se întoarce istoria! a exclamat Nazarie fixîndu-şi creionul după ureche. Ei, Cairo, te faci din hoţ vardist?“ Erau la „Picadilly“. Au încins un biliard.

4.

Pe scenă, tangoul se termina. Dama l-a lăsat pe Pedro Ruiz y Rocha cu privirea încărcată de pofte. S-a retras tîrînd pe podea o eşarfă verde. Ghitara a tăcut. Lumina reflectorului îi urmărea paşii. Aţîţat, Gogu s-a îndreptat spre culise. Grişa Schwartz i-a zis: Nu te duce! E ocupată! Avea de gînd să iasă cu ea la un cinema. Se băgase *Casablanca* cu Bogard. A străbătut şontîc-şontîc acel coridor încărcat cu cîrpe, cuiere şi dulapuri… I-a găsit răsturnaţi pe canapea. Gogu, pînă să se dezmeticească, a prins vorbele: Ieşi afară! Nu s-a sinchisit să se închidă la prohab. Nu s-a ridicat jenat, nimic. N-ai auzit? Gogu s-a grăbit să tragă uşa după el. S-a trezit în hol, aiurit. Nefericit, a numărat clipele, cît să-i revină respiraţia. S-a frecat de doi clowni, de un dresor cu potaia în braţe, de un contorsionist în paiete. Apoi i s-au întunecat minţile. Ştia că Mişu Banu era dat dispărut. Ruşii îl căutau să-l aresteze. Se ascundea pe undeva. Nu, uite-l binemersi, răsturnat peste iubirea lui, cu rochia ridicată-n cap, el cu nădragii în vine. Gogu şi-a pipăit cuţitul prins la curea. Imaginează-ţi ce a simţit cînd ea, numai zîmbet, potrivindu-şi pălărioara, l-a luat de braţ. Hai, m-aştepţi de mult? De unde a apărut? Uşa era închisă. Ce film vedem? El: Unde ai fost? Ea: Nu mă întreba. La clo!

Casablanca nu i-a plăcut, prea era măcinat de gînduri. Era Larisa, nu Katia? Dacă-şi bătea joc de el? Ai prins şpilul, bre? Exista o singură ieşire: cuţitul. Ce e un tango, dacă nu un cuţit care luceşte în noapte o clipă înainte să găsească inima rivalului? Gogu Vrabete&Mişu Banu — ce contrast! Şobolanul de periferie cu zîmbet unsuros, dispreţuitul agent de bursă neagră, ambuscatul

care, şontîc-şontîc, la Gara de Nord momea clienţii cu mărfuri de contrabandă. Un nimeni. Vizavi? Zeul războinic în uniforma lui mîndră. Să-i fi căzut cu tronc Conaşului iubita lui Gogu Vrabete? Mai curînd ea a pus ochii pe el. Era inevitabil să se întîmple. Ţanc! E scris că va curge sînge. Banu avea o reputaţie de mare crai. Şusta s-a aranjat cred cînd, cf. codului de onoare în cucerirea unei femei, i-a trimis printr-un picol, la cabină, buchetul de trandafiri roşii ca sîngele şi cartea lui de vizită. *Prince Michel Banu, pilote de chasse, escadrille deux*. Nu cred să-i fi refuzat vreuna avansurile. Ştia ca nimeni altul cum se face curte. Ceva instinctiv, de cruciat pornit să găsească Graalul în ţara sfîntă. Bărbaţii îşi fereau nevestele şi amantele din calea lui. Cît îl detestau şi îl invidiau fanţii de cartier, curtezanii, *los futadores*! Cele mai tari tipe din Bucureşti îi apaţineau trup şi suflet. Cucoane simandicoase. Domnişoarele aşteptau nerăbdătoare primul bal să-l întîlnească. Demimondenele laolaltă cu prostituatele, fecioarele şi aspirantele de mahala. Dacă n-ai trecut prin patul lui erai vax în Valahia. Gogu o iubea pe dansatoarea din Odessa ca nebunul, uitînd că de tîrfe niciodată nu te îndrăgosteşti dacă nu vrei să rămîi şi fără linişte, şi fără parale. Asta vine tot din codul onoarei.

După scena din cabină, umilul nostru personaj, fostul dansator de tango, mai marele saloanelor din cartier de dinainte de război, i-a urît pe toţi care erau cineva în Valahia. Îndeosebi pe cei în uniforme militare, cu avere şi nume. Pe cine nu ura, m-am întrebat. Gogu — nu tu decoraţii şi deloc erou. Preferase morţii din Rusia, trotuarele&cafenele Bucureştilor. Pierduse vremea în pasajul Macca traficînd devize. N-avea ce să povestească. Cu ce să se laude? Că adunase morţii loviţi de bombe, îi băgase

în coşciuge şi-i dusese cu dricul la Sfînta Vineri? Campaniile erau ale lui Mişu Banu! Gloria tot a lui. De cine s-a amorezat dansatoarea din localul rău famat, Griviţa 78 colţ cu Buzeşti! Ghici! Nu de Gogu. De prinţ, fireşte. Banu era un dandy, un cinic bogat. Îl vedeai la cursele de cai de la Băneasa, avea grajduri, jockey. Pilota bolizi pe şosele, alerga în raliuri, îi găseai numele în ziare la rubrica sport, legat de isprăvi nemaipomenite. Prinţul, cînd agăţa o tipă, o ducea la conac să-i arate biserica din sat unde apăreau zugrăvite chipurile moşilor lui, azi oale şi ulcele. Una n-a scăpat de pelerinajul la moşie, cu tot tacîmul — maşina decapotabilă, beţia vitezei, praful Bărăganului, noaptea sub clar de lună. Dom'le, ştia cum se face. Plăcere, egoism, voluptate — iată cheia personajului. Vasăzică, boierul îi fură iubita şi Gogu Vrabete n-are arme să se apere, fireşte, în afară de cuţit. Se putea ascunde după garderob şi, cînd Mişu Banu se strecoară la ea, îi taie gîtul. Ştia să facă asta fără greş, orice puşti din Grant ştia. Nu trebuia să se simtă onorat? Prinţului îi căzuse cu tronc una care îi gîdilase coiţele şi lui Gogu al nostru. Flatant. Tu, un nimeni, să ai ceva la care rîvneşte zeul neînfricat al războiului, e un noroc. Tre' să te dai la o parte, să-i multumeşti pentru onoarea ce ţi se face şi să-i treci dama. Zău!

Portret de grup în jurul unei mese de biliard. Toţi privesc spre camera unui fotograf anonim. Buză, solemn, în uniformă de general. Refec, cu bretelele căzute de pe umeri, mînuind automatul de bere. Mişu Banu cu degetele la chipiu. Nazarie, încordat, nu cumva să supere pe cineva. Cairo şi veşnicul lui borsalino. Prafu Jumară, în mare campion, cu bilele ţinute în dreptul şliţului. Gogu,

rezemat cu bărbia în vîrful unui tac. O gaşcă veselă, orice ai zice. O clipă vie, întreruptă de comanda zîmbîţi vă rog. Privind după mulţi ani fotografia, ghicim o graniţă nevăzută. În acel timp, mantalele, vestoanele, chipiile, centiroanele aveau mare trecere. Civilii erau priviţi cu dispreţ şi neîncredere. Toţi au cîte un accesoriu militar, real sau de împrumut. Nişte decoraţii, un veston, o manta. Refec, Prafu Jumară, Banu. Adică zeflemeaua, nonşalanţa&bravada. Opuse traficantului odios şi speculantului lacom Vrabete zis Tango, personaj preferat al campaniilor de presă prin 1944–47. Ce ins din bursa neagră nu era detestat? Întruchipa Diavolul şi capitalismul. Citeşte „Scînteia". Cînd vezi caricatura unui tip cu buzunarele nădragilor rupte sub greutatea fişicurilor, el e! Cu burdihanul revărsat peste curea, cu trabucu-n colţul gurii şi ochiul dilatat, $ în loc de pupile. Gogu, un îmbogăţit de război, afacerist jegos. În Ţara Românească a început o scumpete nemaipomenită. Ruşii au prăduit tot, nu se găsea nimic decît la preţuri exorbitante. Gogu părea hotărît să-şi facă suma, să-i dovedească pe toţi. Ambiţia şi patima îl mistuiau. Făcea socoteli, venise vremea lui. Extracţia modestă îl aşeza de o parte a baricadei. Era timpul periferiei! Aşa că vezi, el juca la cazinoul istoriei un rol simplu. Curva care face cărţile l-a distribuit în prost. Amărîtul venea de sub podul Grant. Aici te curăţai simplu: TBC, alcool, cuţit, mai nou în stepele Rusiei, îngropat în zăpadă. Pe el Moartea îl cruţase. Habar n-avea de ce-i făcuse o asemenea favoare. Slut, şontîc-şontîc, chiar şi aşa, visa să se ridice. Neobrăzatul voia să fie domn, să se înţolească, să poarte pantofi cu scîrţ, pălării, vestă cu lănţug, ghiul în degetul mic. Să spargă milioanele ca pe nimic, să se oftice duşmanii. Pe scurt, Gogu era pierdut.

Bre, şi ce mai tropăia cizma străină prin oraş! Şi cum ţăcănea bezmetică noaptea! Cum se trînteau uşile! Şi cum te privea moartea dindărătul ferestrelor! Un nimeni ca Gogu Vrabete se înfiora în zori cînd ieşea abţiguit de la „Picadilly". Măsura primele tramvaie, întîrziaţii prin staţii. Dispărea prin mahala. Se trezea din somn, după prînz, înrăit împotriva lumii strîmbe. Cine îl trata ca pe un rahat? Cine îndrăznea să i-o ia pe Larisa?

Închipuie-ţi, dacă tot bîrfim, nici Banu nu stătea bine. Erou al războiului din Est, cu moşii, boier de neam, nume mare. Vremea lui se sfîrşea. El şi alţii ca el vor plăti factura de data asta. Ştia ce carnagiu fusese în Rusia odată Lenin instalat la Kremlin. Istoria i-a întins una dintre capcanele ei. Din familia lui destule căpăţîni s-au rostogolit în praful Valahiei. Cu ochii scoşi din orbite, năclăite de sînge, cu trupurile svîrcolindu-se sub privirile aţîţate ale haitei de cîini aduşi de la Istanbul să sfîşie cadavre. Prinţul Mişu Banu şi un oarecare Gogu Vrabete rîvneau la aceeaşi femeie. Fiecare îşi făcea jocul lui sortit pe un ecran ale cărui margini nu le vedea nimeni. Ce intrigă de prost gust! Buchetul de roze (unde dracu' îl găsise iarna?) n-a rămas fără replică. Ea n-a avut timp să-i mulţumească. Mişu Banu a dispărut brusc, după prostul lui obicei. Se zicea că ar fi ajuns în Occident unde avea rude. Cineva îl văzuse relaxat pe o terasă la Paris. E fals! A fost ciuruit de o rafală. Unii plasau locul tragediei la est de Viena, unde ruşii l-ar fi dat jos din maşină, relata Moni Refec, l-ar fi pus la zidul unui depozit şi l-ar fi executat. Alţii ziceau că păţania se întîmplase în Bărăgan. Era băut şi nu văzuse semnele de pe şosea. Soldatul a somat. Maşina n-a oprit. A dus arma la ochi şi a tras. De ajuns ca ţeasta să explodeze, sîngele să acopere parbrizul. Botul

bolidului a lovit stîlpul. Era împreună cu artista aia de zăpăcise Bucureştii, Juja B. Fugea cu ea la Sinaia, nerăbdător să-i desfacă cracii. Dama a ţipat pînă a pleznit-o comandantul patrulei cu un dos de palmă. Nu se potrivea cu versiunea cf. căreia Mişu trecuse într-o noapte Dunărea şi fusese prins de Tito şi aruncat într-un beci plin cu şobolani. A rămas din el o grămăjoară de oase. Ziarele n-au publicat ştirea dispariţiei tragice a prinţului Mişu Banu. Şi Nazarie a tăcut, deşi îl cunoştea. Existenţa cenzurii explică aceasta absenţă. Indiferent ce a fost, eroul nostru n-a mai apărut la „Picadilly" în acea iarnă. Terenul de vînătoare era liber. Gogu n-avea decît să-şi arate nervul de amorez.

5.

Mai e ceva. Gogu s-a dat cu bolşevicii să-şi protejeze afacerile, la sfatul lui Nazarie. Dă-te cu ei dacă vrei să supravieţuieşti în iad. Ce pierzi? Nu-mi mai dă nimeni bună ziua, a zis ca prostul. Bre, avea încă un rest de morală. Nu avea chef să se gudure. Pe mujici toată lumea îi detesta. Ne căcam pe noi de frică. Motivul ascuns era Mişu Banu. Eroul nostru se aşeza pe poziţii de clasă, cum se spunea atunci. Îi era frică să nu-i ia prinţul dama. Lumpenul şi boierul. Bastardul şi osul domnesc. De ce să aibă ăştia tot? i-a zis lui Cairo.

Şi-a rezolvat multe treburi cu carnetul roşu în buzunar. Ni l-a arătat să se laude. Ieşiserăm pe trotuar şi ne-am băgat într-un gang să pipăi drăcovenia. Înăuntru la „Picadilly", l-ar fi linşat muşteriii dacă-l scotea la vedere. Avea coperţi nou-nouţe, cartonat. Închipuie-ţi că era

chiar roşu. Credeam că minte. În poză Vrabete avea o moacă între proletar stors de vlagă şi şmecher uns cu toate alifiile. Mi-a zis că s-a pozat la Tanţi Vuza. Minţi, i-am zis, a ars la 4 aprilie — i-a căzut incendiara în cap prin acoperiş. Nu! mi-a zis ascunzînd carnetul în buzunar, Tanti Vuza s-a întors acasă ca şi cum nimic nu s-a întîmplat, prin septembrie, dracu' ştie cum. Numai mahalaua îţi oferă asemenea întîmplări miraculoase. S-a mirat s-o găsească în atelierul foto. A fost aşa: a bătut, n-a răspuns nimeni. A intrat, a zis săru' mîna. Tanti Vuza s-a ridicat din spatele unui reflector. Odată ce a stins lumina, l-a pus pe Gogu să se uite fix în lentilă, să-şi arate dantura. Să-şi înfoaie perciunii ca să-şi ascundă urechile clăpăuge. Parcă ai fi regele Ferdinand, i-a zis, el avea urechile aşa! L-a pus să-şi neteazească sprîncenele şi să-şi potrivească nodul cravatei. Stai aşaaaa! Gaaaa-ta! Nu a vrut bani. I-a pasat bilete la grădina de vară. Rulau filme americane. I-a zis: Să vii mîine. Aşa a făcut. S-a înfiinţat la prînz. Se hlizea pe hîrtie lucioasă, alb-negru, 3/4 cm. Privea fix ca un mort, deşi Tanti Vuza era moartă, Gogu viu. Eh, aşa se întîmplă cînd e să se aleagă praful. De Ajun, frig, viscol, 5 uniforme kaki au dat buzna în „Studio Elegant" să se încălzească. Au demontat aparatele şi au dispărut. Tanti Vuza s-a dus la primărie în unicul ei taior, pepit, pălăriuţa cu voaletă, cu pantofii buni, să se plîngă. Amploiaţii au verificat în registre. Ai murit, nu figurezi! Tanti Vuza a cerut certificatul de deces. Hotărîse să plece înapoi după bărbată-su să se întindă lîngă el, aleea 4, parcela F. A ajutat-o Gogu gratis, de hatîr. Fusese amic cu soţul dumneaei, Fănuţă. În vremuri fericite au jucat table, au ridicat porumbei voltijori, au mers la gale de box pe ANEF. Vrabete, de la firma „Dr. Stein şi Ass.", nu i-a mai organizat

femeii funeralii cînd a decedat a doua oară. Era superstiţios. Tanti Vuza s-a dus singură la cimitir, cu un buchet de flori în mînă. Nimeni n-a mai zărit-o ieşind pe poarta Sfintei Vineri. Lui Gogu i-a rămas, ca mulţumire, poza din carnetul roşu. A fost ultima făcută de ea înainte să fi devalizat soldaţii atelierul. Cînd îl scoteai nu trebuia să repeţi surdului de la poartă ce hram porţi. Roşu din creştet în tălpi. Şi dacă te uitai atent, Gogu se colora în obraji, pe spinare, pe buci. Degetele de la picioare, tot roşii. Arătai carnetul şi gata. Era bun de şperaclu, de leac contra impotenţei şi a căderii părului. Te întinerea, te scăpa de gaze la stomac, îţi albea dinţii, te vindeca de gonoree, te făcea şarmant. Îţi ştergea cazierul din fişierele Poliţiei — cazul lui Vrabete.

Bun, s-a băgat în afaceri cu ruşii. S-a descurcat. Îşi experimentase metodele cu evreii&armenii pînă la evacuarea de la Dunkerque. Cu fritzii&macaronarii pînă în iarna '42/3. Cu otomanii&grecii după Stalingrad. După vedenia de la podul Colentina, cînd i s-a năzărit că vede blindatelele Armatei Roşii, a trăit pe picior mare. Dacă, pentru un şchiop, nu e o vorbă nepotrivită. A trecut de la mărimea 42 la 54 la gheata ortopedică. Afacerile lui s-au extins. I s-a părut, nu au intrat ruşii în oraş. Să nu pleci urechea la zvon, l-a învăţat Prafu Jumară. Gogu, harnic, şi-a văzut de treabă. Îl vedeai cu negoţul în poarta cazărmilor, prin birourile generalilor, sprinten. Cînd vapoarele soseau în portul Constanţa, încărca lăzile în camioane sub prelatele de camuflaj. La stopuri cobora din cabină şi împărţea şpăgi patrulelor. Te controlau şi în cur. Vînau pretexte să-ţi confişte marfa, s-o împartă între ei. Îşi opreau o parte, restul o expediau pe adresa patriei lor nesfîrşite în trenuri confiscate de la proştii de

valahi. Cum făcea, bre, Gogu, habar n-am, dar sosea noaptea la bariera Pantelimonului, cu conservele de carne, pieile box pentru de bocanci. Aducea canistre de benzina, penicilină, cartuşe cu ţigări. Secretul tre' să fi fost decoraţiile pe care le afişa mîndru. Ruşii se lasă impresionaţi de tinichele. Ajungea noaptea, ţinea linia tramvaiului 21, oprea la Malmaison unde avea depozitul. Mai mult îi plăcea la Dunăre cînd aducea peşte. Îl vindea bine pe pieţele Bucureştiului. Cît încărcau crapii, bibanii, lostriţa, privea melancolic apa. Trăgea din ţigară. Spre sud i se părea că zăreşte Istanbulul. Într-o zi va ajunge acolo, clar. Îngerul încuviinţa amuzat, fără o vorbă. Gogu scotea paralele din buzunare, plătea, saluta scurt, prietenos. Ordona oamenilor lui să urce în camioane şi o lua spre nord. Trebuia să ajungă pînă se ridica lumina peste cîmpie. Cînd nu se mai vedea nimic, singura realitate era Valahia. Cu mirosurile ei. Carne arsă, praf, carbid, căcaţi de cîine, tei şi liliac.

Gogu Vrabete a căzut în picioare. Băftosul avea bunăvoinţa stăpînilor. Cum făcea, dracu' ştie! Seara îl găseai la „Picadilly" bînd un vin roşu. Venea după damă. Apărea fix cînd începea numărul ei. Lumea părea nemişcată. Istoria se ocupă de peştii mari, nu de plevuşcă. Gara de Nord, Grantul, Filantropia — lumea de rînd, păreau neatinse. Întreţineau cu bună ştiinţă iluzia că nimic nu s-a schimbat. Dacă te lipeai de zid cînd trecea bravul soldat rus, erai salvat. Rămînea numai sperietura. Totul revenea la normal. Venea la „Picadilly" să vadă acelaşi vechi tango. Să se frece de vechii muşterii, să schimbe o vorbă. Aşa avea dovada că n-a murit. Cu piciorul lui ţeapăn, afişa aerul unui veteran. A făcut, dacă n-ai aflat între timp, campania în Est pînă la Stalingrad. Cînd se

ajungea la acest episod enigmatic din viaţa lui, lăsa frazele neterminate. Îşi rescria biografia, ca fiecare. Regreta că nu purta uniformă. Dacă îl întrebai, zicea că şchiopăta pentru că degerase în stepa unde fusese trimis de Antonescu. Frigul e un ucigaş teribil. Degerase la Cotul Donului, rămăsese infirm. Mai tîrziu, cînd fritzii s-au cărăbănit şi pe faţadele clădirilor oficiale drapelele cu steaua roşie le-au înlocuit pe cele cu zvastică, a schimbat povestea. Zicea că a fost prins în flagrant lipind manifeste bolşevice pe zidul Gării de Nord şi a fost bătut groaznic de zbirii Siguranţei. În alte poveşti, depinde de dispoziţie şi de auditoriu, spunea că a preferat să se automutileze, decît să servească maşinăria de război hitleristă. Iată, o pildă de eroism şi de sacrificiu suprem! Uneori declara că fusese arestat pe cînd semnaliza aviaţiei anglo-americane cu lanterna. Aha, brava tip! Le arăta unde să arunce bombele, să se termine dracu' mai repede. Prea multe suferinţe. Gestapoul l-a înhăţat pe acoperiş. Ce schingiuiri a îndurat! I-au rupt piciorul, l-au ars cu lampa de sudură, i-au smuls unghiile, l-au tratat cu electroşocuri într-o cadă, ca într-un film cu Macquis-ul văzut la matineu. A rămas şchiop, doctorul Weiss, un înger, l-a operat încercînd să-l salveze. Aşa a ajuns să se folosească de baston. În alt episod, lupta cu arma în mînă împotriva ocupantului. Asta a fost după ce a ascultat la radio comunicatul Majestăţii Sale cf. căruia dă-i în mă-sa pe fritzi, ne-am dat cu Aliaţii. Mirosea a trădare, dar treacă-meargă, noi să fim sănătoşi. Gogu zicea că a luat puşca ascunsă în şopron şi a ieşit pe şosea să combată. Într-un schimb de focuri cu un regiment SS, pe cînd apăra de unul singur un pod, a primit un glonţ în gleznă. Blestemaţii de fascişti! Iată unde ne sunt eroii. Gogu era cert unul dintre ei. Schilodit

pe viaţă. Cariera lui de mare dansator de tango a fost frîntă nedrept de soartă. Nu a mai văzut Istanbulul. Şi-a luat adio şi de la Buenos Aires.

Gogu avea har la povestit. Lumea se simţea bine în preajma lui. Debita vrute şi nevrute la „Picadilly". Arhiplin, fum şi gălăgie. Bre, afacerile mergeau strună. Napoleonul făcea 40 lei, lirele englezeşti se dădeau la preţ bun. Scump se vindeau şi bijuteriile. Le puneai pe tine şi te cărai binemersi pe ruta Budapesta -Viena. Bordelurile din jurul Gării nu pridideau să-şi ofere serviciile. În vremea campaniei din Rusia apetitul scăzuse drastic, dar acum deborda. O curvă costa mai ieftin ca o friptură. Dacă voiai şi o sticlă de vin, se schimba treaba. Plăteai peşin, nimeni nu mai dădea pe datorie. La „Picadilly" atmosfera încinsă, ahuri, atingeri, pofte aţîţate. Cu cît veştile erau mai proaste şi listele cu morţi&dispăruţi mai lungi, cu atît se distrau mai bine. Vreme perfectă pentru rîs şi distracţie.

6.

Într-o seară, Gogu îl fixa încordat pe Mişu Banu. Şi-l imagina peste Larisa, dînd din buci. Turba de gelozie. S-a întîmplat cînd Gogu o aştepta. Voia s-o treacă strada la „Astoria". În cartier se trăgea într-o veselie cu arme de toate calibrele. Dacă Larisei i se întîmpla ceva, Gogu făcea moarte de om. D-aia venise. A decis că dansatorul nu era periculos. Pedro y Ruiz Rocha, aflase, era poponar. Cineva i-a şoptit (Ţepeluş?) că povestea cu refugiul de la Barcelona era o balivernă. Era o vrăjeala că a fugit de frica falangiştilor lui Franco. Nici măcar articolul despre

„steaua din Buenos Aires în turneu“, scris de Nazarie plătit de Refec, nu era adevărat. Bre, era un pungaş din Rahova. Vorbea de sanchi stricat româneşte. Un străin dă mai mişto pe afiş. Atrăgea fraierii ca un căcat muştele. Şi cît îl invidiase! Gesturile lui cocoşeşti, de mascul în călduri, erau pentru scenă. În culise se frigea la buci cu Grişa Schwartz. Cît de înşelătoare sunt lucrurile! De pe 4 aprilie (nu trecuse un an), Gogu şi-a zis că dansatorul e amantul ei. Ar fi trebuit să-i verse maţele. Mai tîrziu, că împărţea patul cu Katia, nu cu Larisa. Gogu a trebuit să accepte că existau două şi le-a cerut o partidă de amor. Fetele au fost de acord; au rîs amuzate. Nu era prima dată c-o făceau în trei. Fantasmele sunt mereu aceleaşi. Nu contează cine are puterea şi cît de nasol merge istoria. Partuza avusese loc la hotel „Astoria“, camera 16, et. 1 pe hol, în stînga. A vrut să se convingă că surorile Olşevsky există în realitate. Că nu halucinează, că nu e o scamatorie a lui Refec. Nu era o nălucire care nu te lasă să dormi. Eşti bun de dus la balamuc, şi-a spus. L-a costat ceva. Scumpe gagicile, 80 de lire englezeşti, o cutie cu cafea egipteană, caviar şi curmale. Atît au cerut. Ar fi plătit triplu să scape de îndoială. S-a întîmplat puţin după episodul cu Gogu intrat în cabina lor fără să bată la uşă, cînd a dat de prinţ încălecat ca un cavalerist. Lucrurile s-au lămurit 1/ surorile gemene Olşevski există. 2/ Petro y Ruiz se născuse în Rahova şi 3/ nu era amantul lor, ci al lui Grişa Schwartz. 4/ Mişu Banu trăia cu Katia, nu cu Larisa. Ce uşurare! Cînd a trecut tocilarul pe stradă, i-a dat cuţitul să-l ascută. Avea de gînd să-l spintece pe prinţ. Ca în figura aia de tango: crestezi rivalul pe inimă, ţîsneşte sîngele. Te întorci superb cu spatele. Stînga-mprejur, nepăsător, cu haina pe umeri. Lumina se stinge. Tu în întuneric savurezi

moartea. Pleci cu dama. Becurile se aprind, lumea aplaudă. *The end*, „Marna“ se goleşte de lume.

În afară de acest drăcuşor care îi făcea sufleţelul harcea-parcea, îi mergea bine. Erau vremuri fericite, să nu-l mîniem pe Dumnezeu. Avea buzunarele doldora de gologani. Plătea fără să clipească toate capriciile. Ciorapi de nailon, pantofi italieneşti cu talpa de plută. Portjartier, ţoale pentru vară — contrabandă via Istanbul. În iarnă, guler de vulpe, palton de gabardină, smacuri femeieşti. O scotea seara la film, se ţineau de mînă pe traseul Kiseleff/Herăstrău. Bre, prostii. Uneori — cînd cunoştea graţia, o clipă — se oprea într-o staţie să ia tramvaiul de care vorbea tot oraşul. Ziua nu venea. Numai noaptea apărea cu vagoanele luminate. Nu avea vatman, nu făcea staţii. Povestea dura de cînd făcuse afacerea cu morţii. Descoperise că, dacă ridica mîna, tramvaiul oprea în dreptul lui. O poftea pe Larisa să urce. Ea nu înţelegea ce se întîmplă, dar îşi făcuse deja o impresie despre acest oraş păcătos şi absurd. I-a spus lui Gogu că-l părăseşte. Cînd? Cu prima ocazie! Ştia că face planuri sa fugă cu Katia. Aveau promisiuni de la Bernstein că le îmbarcă pe un vas să danseze pentru pasageri. O croazieră pe Mediterana cu „Steaua Sudului“ era ce-şi doreau amîndouă. Războiul se sfîrşea şi lumea cu bani va începe iar să bată porturile. Impresarul avea nevoie de artişti. Fireşte, Gogu habar n-avea ce i se pregătea. Prostul n-ar părăsi Valahia pentru nimic în lume. Larisa era a lui. Ca atîtea alte lucruri, magaziile pline cu mărfuri, depozitul bancar, cocoşeii ascunşi sub cuşca cîinelui. Avea totuşi un of, singurul în acea vreme. Îi părea rău pînă-n suflet că nu o dansa. Aşa îi apărea în vis. Ei doi îmbrăţişaţi sub reflectoare. Schiţînd paşii. O rotea energic, bătea parchetul, rochia ei se înfoia.

Se depărtau o fracţiune de secundă, încercau să se despartă. El o ţinea cu braţul; brusc se opreau o clipă. În acea tăcere li se auzeau inimile. Stop cadru, poză. Rămîneau nemişcaţi — bandoneoul scîncea. Atunci abia fotografia lor prindea viaţă…O strîngea la piept, ea îi pasa un zîmbet, el continua s-o privească pe sub borul pălăriei… Îi învăluia o lumină gălbuie prin care pluteau fire de praf fosforescente. Era o lumină întunecoasă. Împrăştiată de un bec plasat deasupra lor în taverna aia nenorocită din Buenos Aires. Larisa lipită strîns de pieptul lui. Îi simţea sînii, abdomenul, pulpele… Deodată o rotea spre stînga. Ea făcea o piruetă şi se opreau. El de gheaţă. Se rotea ca un cocoş, bătea tocurile de podea. Ea se agăţa de gleznele lui. El o tîra, ea îl implora să nu plece. El privea spre orizont mîndru ca un zeu. Ea... O ridica leeent, aveau privirile sudate. O ţinea strîns. Îi înghiţea respiraţia. O pedepsea cu privirea lui rece. Aaaaah! Tango!

Agenţia Havas a anunţat încheierea conferinţei de la Yalta, Gogu s-a ridicat nervos de la barul unde Grişa Schwartz şuşotea despre o afacere cu lire sterline. Cînd Larisa nu dispărea la Constanţa cu afaceri, îşi petrecea nopţile între cracii ei. Un detaliu care-l fascina: ochii ei mov în întuneric. Nu ştia cum să se dezbrace mai repede, să se întindă lîngă ea. Să-i mîngîie cu podul palmei sfîrcurile. Să-şi înfigă dinţii în umerii ei rotunzi. Să-i treacă buzele înceeeet pe ceafă, între omoplaţi, pînă în şenţuleţul unde se uneau fesele. Lăsa un sărut după lobul urechii, o atingea uşor cu buricele degetelor. Cobora jos spre plexul solar. Îşi lăsa capul greu între pulpele ei. Rămînea o vreme îngropat aşa. Apoi o pătrundea, îi sfîşia carnea grăbit să aibă în auz oftaturile ei. Îi şoptea: a mea

eşti, te omor! Amorul era pentru Gogu un tango patetic, un ritual, o scenă violentă. O sfîşiere, un cuţit înfipt în carnea celuilalt, moarte de om. Cînd se dădea jos de pe ea, transpirat, cădea sfîrşit. Asta căuta: să piardă contactul cu realitatea. Voia să simtă boarea rece a morţii ştergîndu-i fruntea. Numai cu ea simţea asta, deşi trecuse prin patul multor femei. Cunoştea toate bordelurile, „Casanova", „La Cotul Donului", „Femeia fatală" „Paris, mon amour" „La Ioneasca". Cele ieftine, nepretenţioase, dar şi damele de lux, Lilans, Bot de iepure, Xenia călăreaţa, Lola Muista. Una nu-i scăpase. Ce i se întîmpla cu Larisa era de vis. Otravă, dulceaţă. Fireşte, a devenit sclavul ei. Te ucidea dacă te apropiai. Era a lui.

Cînd au defilat proletarii de la Malaxa şi Herdan, şi la Băneasa a venit Vîşinski, trimisul lui Stalin, Gogu trecea drept amantul ei oficial. Impresarul, protectorul ei, „nene" cum se spunea odată. Să-ţi mai spun că Bucureştiul devenise deodată altă lume. Pînă să se instaleze ruşii cu arme şi bagaje, era un oraş fericit. Cu cîrciumi şi terase pline de clienţi, lume, cu vitrine încărcate de mărfuri cum nu mai găseai nicăieri în Europa. Avertismentul brutal din 4 aprilie '44 a fost uitat în trei zile, atîta ţine o minune în Valahia. Bucureşteanul nu era obişnuit cu nenorocirile. Pur şi simplu, nu le accepta. Le dădea cu tifla, le pasa repede spre un trecut vag. S-a apucat de ce ştia mai bine: de trăit. Îndată ce lumea s-a risipit după ceremoniile funerare cu dric şi fanfare. Şi morţii ar fi dorit să se distreze. Gogu judeca la fel. În creieraşii lui nu scria nimic despre nenorociri. Credea că nu i se putea întîmpla nimic rău. Se salva el cumva, finalul va fi fericit. Desigur, existau perioade mai grele. Treceau şi sfîrşeai într-o apoteoză, cu un chef la cîrciuma din colţ. Larisa îl trăgea de

mînecă, dar el n-avea urechi s-o audă. De cînd ne invadaseră ruşii, ea se schimbase. Dacă le auzea cizmele bătînd pasul, sărea la fereastră. Deschidea geamul şi-i privea. Rămînea cu coatele pe pervaz, cu basmaua peste gură, pînă cînd dispăreau după colţ. Gogu zicea că îi era dor de Rusia. Uniformele, pasul de defilare îi aminteau de Odessa şi avea nostalgii…Fals. Îi era frică. Avea accese de panică. „Într-o noapte vine o maşină neagră, ai să vezi." Zicea că o vor aresta, o vor sui într-un tren cu vagoane pentru vite. O expediază în Rusia. „Tu nu ştii. Bolşevicii sunt mai răi ca Satan. O să închidă localurile, interzic dansul, confiscă tot, adio Buenos Aires… Visele tale fac cît un caca de cîine pentru ei". *Notă informativă 71/b/ sursa Ioan/ DGP.*

Capitolul 5

1.

Totul a fost o fericire pînă cînd i-au oprit nişte soldaţi. A doua zi Nazarie n-a mai publicat elogii la adresa marelui Stalin. S-a întors la p. 5, „fapt divers“, crime şi amoruri prin hoteluri, raziile poliţiei. La prăvăliile de stofe, bijuterii&blănuri atacate noaptea de necunoscuţi. Păţania s-a petrecut aşa. Cum au dat colţul pe strada Regală, au văzut patrula, bloca intersecţia. Nazarie a coborît din maşină cu mîinile sus. Era cu Fiatul roşu luat în vara 1943 de la italienii care se retrăgeau cîntînd arividerci. Mussolini kaput. Soldaţilor tre' să le fi atras atenţia; prea semăna cu scumpul lor drapel. Promisese să-l vîndă lui Gogu şi nu s-a ţinut de cuvînt. L-a pedepsit soarta. Nu l-a lăsat sufletul să renunţe. Îl şofa cu plăcere. Se dăduse cu comuniştii, dar prefera confortul burghez. Gogu Vrabete stătea ţeapăn alături într-o manta îmblănită care îl făcea indiferent la frig. Era seara de Ajun şi se grăbea să ajungă între cracii Larisei. Pe Katia spera s-o plaseze lui Nazarie. Avea ea pe cineva, de tainã, ţinut secret la aşternut, nimeni n-aflase pe cine. Conaşul Mişu Banu? Poate.

O vedea cam încercănată. Gogu dorea să bea ceva la „Picadilly“ şi să asculte tangouri. Făcuse rost de şampanie Veuve Cliquot. Plus caviar de la un colonel, regimentul 4 ucrainian. De pe locul mortului, îşi lăuda mantaua. A dat, zicea, o avere. O căptuşise cu samur să ţină la ger. Cea veche era mîncată de molii.

Şi, baf, o lanternă în ochi. Staaiii! Nazarie a oprit motorul. Vrabete a strigat: *Ni streliaite*! Lucru care s-a întîmplat prin amabilitatea generalului Maxim Bubnov. Comunicatul lămurea lucrurile: Soldatul sovietic nu trage asupra populaţiei paşnice. Lumea să-şi vadă de treburi fără griji. Să rămînă calmă, să nu iasă pe stradă. Pentru a asigura ordinea, oraşul fusese împînzit cu afişe amenin-ţătoare şi patrule înarmate. Aşa ceva nu mai văzuse Bucureştiul. De Crăciun s-a cerut linişte. Popor religios, ţi-am spus. La Bethleem, în iesle, s-au auzit orăcăielile magnifice ale pruncului divin. Nazarie a coborît din Fiat cu carnetul de gazetar în dinţi şi mîinile sus cf. ordin. Avea în buzunar articolul despre generalissimul Stalin, cel mai mare om din istorie, semnat de el. Gogu a scos carnetul minune. Ştampilat, cu poză. Plus o legitimaţie eliberată de comandamentul sovietic. Scria că tovul de faţă, Gogu Vrabete, aproviziona Armata Roşie cu alimente, medicamente, alcool. Să fie lăsat să treacă. Amîndoi au rămas pe trotuar să aştepte citirea hîrtiilor. A mers greu, pe silabe. Şeful patrulei a dorit să încerce mantaua. Alt soldat a scos o oglinjoară, a aburit-o cu respiraţia lui pravoslavnică, a şters-o cu mîneca. Cum îmi stă? a făcut locotenentul. A mărşăluit cîţiva paşi, de probă. Marfă extra. Şi baf, patrula a dispărut într-o tulumbă de zăpadă. Cei doi n-au văzut nimic. Au fost serviţi doar cu o salvă de trasoare frumos colorate. Bre, a fost ca în filme. Nu

cumva civilii să facă gălăgie sau, Drace, să tragă. Gogu purta un pistol în nădragi. Dar nu i-a trecut prin cap să-l folosească. Deloc prost. Nu avea chef să ajungă o halcă de carne consumată chiar în noaptea aia de cîinii flămînzi din gubernie. Soldaţii au tras o rafală, nu ca să-i ucidă. Nu. Să îi culce în zăpadă. Ordin executat prompt. Au apucat totuşi să-i vadă împingînd prin viscol Fiatul cel roşu.

Bref, au trimis o reclamaţie. Gogu s-a pus capră, Nazarie a întins foaia pe spatele lui şi a scris. Tot Gogu i-a dat stiloul lui cu peniţă de aur. Nu îl folosea, dar dădea bine. Plîngerea suna ca o scrisoare de mulţumire. Se proslăvea vitejia soldaţilor eliberatori. Umilă ca ton, cu înfloriturі de stil, marca Nazarie, iubitor fervent de Gogol, Tolstoi&Dostoievski. Cînd îl auzise aducînd vorba despre ei, Gogu Vrabete se exprimase că ar dori să facă afaceri cu susnumiţii. Se întreba ce se vinde bine la Skt Petersburg&Moscova. Gogol părea un nume serios, cu care puteai să legi un comerţ. Nazarie&Vrabete credeau sincer că au excelente relaţii cu stăpînii. Vrabete o rupea binişor ruseşte. Gazetarul mişuna prin redacţii şi elogia cuceritorii Europei. A apărut la recepţii de la ambasada sovietică pe Kiseleff. Gogu înjghebase un negoţ cu ei şi părea aproape fericit. Cumpăra pe sub mînă uniforme, armament orice tip, plătea preţ bun. Se căutau bazooka, cocktеiluri Molotov şi grenade de asalt. Le plasa muieri. Scotea un album cu poze şi zicea *tavarasci ofiţir* să-i arate cu degetul pe care o prefera. Oferea parfumuri&săpun, lenjerie intimă, drojdie, ceasuri, pantofi şi ciorapi de damă. Cumpăra caviar&votcă. Rusul lăsa uniforma&arma la picioarele tale cu condiţia să plăteşti pe loc. Gogu servea şi de tălmaci. Se făcea înţeles cum scotea foto cu curve,

pachete de ţigări&cafea. Dădea din mîini să arate preţul, gesticula apăsat, făcea piruete, scutura din cap energic. *Niet, haraso,* după caz *daraghie druzia*. Ducea palmele la urechi, îşi freca palmele. Parcă era Chaplin cînd matahala îi băga capul în felinar să-l asfixieze. Vorbea ca toată specia din vremea de dinainte ca Dumnezeu să ne încurce limbile în Baylon.

2.

Ruşii mînuiau armele fără să ochească. Pîrrrr, pîrrrrr, din şold! Gogu Vrabete a văzut figura la cinema „Marna" unde se dusese cu Larisa. Cînd apărea Joe, sala arunca băştile în tavan. Vrabete şuiera printre dinţi, neuitînd s-o tragă uşurel cu degetele de jartea. Cădeau *gringos* de pe acoperişuri ca nişte baloturi de paie în Rancho City. Din întuneric vocile guturale ale soldaţilor: *paşolna, zdrasvuite, hehe, kaput*. Ieşeau din cazărmi în permisie. Rătăceau prin oraş. Gara de Nord, Grantul, Filantropia erau pline. Seara mai ales. Se îmbătau şi pîrpîrpîrrrr, *davai zdreanţa, davai ceas*. Cînd vii în Europa din stepele Asiei, ce să faci? Neavînd ocupaţie, fărîmi tot. E ultima invazie mongolo-tătară, i-a spus Nazarie la o bere. În triaj erau vagoane pline cu lucruri strînse din jaf. Chiuvete, păsări împăiate, radiouri, pălării&pantofi, icoane, rochii, pisoare, costume bărbăteşti, ceasuri, covoare, lampadare, fotolii, pături, dulapuri, ficuşi, cuiere, gulere de blană, automobile, tampoane de vată, aspirine, ochelari de vedere, strunguri, gherete, streaşini&burlane, veselă. Gogu poftea visător. Nazarie: Mujicii fac prăpăd. Invazia lăcustelor e nimic. Ce nu pot căra cu spinarea, distrug. Gogu al nostru s-a

înarmat cu un pistol, cum am mai zis. Partidul cerea să umble cu o armă la ei, să nu cadă victime gloanţelor reacţiunii turbate. Larisa îl considera viril cînd scotea pistolul şi-l punea pe noptieră. Avea primul orgasm la vederea acelui Mauser negru şi rece. Pericolul o aducea în extaz. Dacă s-ar descărca atunci cînd buşeau patul, titlurile pe prima pagină ar fi sunat aşa: *„Dubla sinucidere la hotelul Astoria“*. Foto: corpurile însîngerate de-a curmezişul patului. Îl şi vedea pe Nazarie răscrăcărat pe pervaz, luînd imagini cu blitzul. Chiar înainte să vină la film, ea i-a cerut să i-l bage, ştii tu unde. El a scos uşureel încărcătorul. Ea: Nu aşa, cu gloanţe! Le-a pus la loc, în sălaş. Gogu a făcut din nou manevra. Ea excitată la culme. Apoi l-a băgat pe Gogu sub duş. Era unul în capătul culoarului, pe etaj. L-au parcurs în vîrful picioarelor, despuiaţi. După o uşă a ieşit o căpăţînă ciufulită şi mustăcioasă, cînd a văzut pistolul s-a retras repede. În baie nu l-a lăsat pînă nu i-a supt tot ce mai avea prin coiţe.

S-au dus vizavi, la „Marna“, să vadă westernul *Joe în preerie*. Nu se făceau pauze între spectacole. Călătorul cobora din tren, să nu se plictisească, intra la un film. Ieşeai/intrai cînd aveai chef. Un pumn de seminţe şi te trînteai în fundul sălii. În 1945 dispăreau de pe afiş filmele Cinecitta. Apăreau westernuri&comedii Hollywood. Proiecţia mai cădea, pelicula era de dinainte de război. Lumea, huideooo. Lui Gogu îi plăcea atmosfera asta fără pretenţii. De braţ cu Larisa, saluta un rănit de război în cărucior şi-i plasa o carboavă. Bre, filmul era la el o boală veche. Îl vedea de cîteva ori. Intra dimineaţă şi termina seara. Ieşea pentru un sandviş, rădea o sticlă de bere Luther rece şi se întorcea în sală. Teama lui era că, dacă lipsea mai mult, acţiunea filmului o lua razna. Nu îl mai

împuşca Joe pe Dickson, ci invers. Iar Patti cea virginală nu îşi mai recăpăta vederea, ci era închisă într-o mănăstire să-şi ispăşească păcatele de animatoare în saloon-ul lui Matt. Vigilent, vedea filmul pînă se convingea că lucrurile se petreceau cum trebuie. Binele cîştiga partida, happy-end. Fata rămînea cu băiatul, iar grăsanul de Dickson cădea într-o băltoacă, răpus de pistolul lui Joe. S-a dumirit cînd patronul sălii, Iţic Fischer, vechiul lui complice de la „Maria Teresa", revenit în afaceri, a schimbat *Joe în prerie*, cu *Oraşul căutătorilor de aur*. Gogu ştia replicile, le rostea odată cu actorii. Veghea să nu păţească ceva eroul. Îl prevenea cînd apăreau bandiţii: Atenţie la fereastră, se mişcă perdeaua! Îi striga: Scoate pistolul! Trage! Vrea să te lovească unu' cu sticla în cap. Aşa, se făcea că Joe dejuca manevrele banditului, îndrumat de Gogu. Ştia pe dinafară toate scenele. Larisa era încîntată, dar îl ruga să nu-i povestească dinainte scenele, cum avea prostul obicei. Gogu insista, avînd sentimentul că prevede fără greş ce se întîmplă — ca şi în viaţă.

O seară cu Larisa la film. Ea nu purta chiloţi, doar nişte jartiere. El i-a strecurat palma între pulpe. Staaai cuminte, eşti nebun! Gogu şi-a dat seama că pe ecran nu apar personajele ştiute. Replicile — schimbate. Ea a scîncit. Gogu i-a zis: Se întîmplă ceva nasol! De nervi a scos degetele de acolo. Ea: Ce e, dragă? El: Dă alt film decît scrie pe afiş! Ea: Eh, aş! Tot aia, cai, pistolari, sombreros, mese de poker. El: Beţivani, tîrfe, şeriful. Ea: Vezi?! Ţi se pare, eşti ţăcă! a chiţăit ea şi i-a aşezat iar palma între pulpe. Nu te opri. Mă laşi aşa? Dar te pui cu nebunul!? Gogu a mai urmărit cîteva imagini, s-a ridicat în picioare. Stooop! Huooo! a fluierat cu degetele între dinţi. S-a repezit în cabina proiecţionistului şi l-a silit să oprească la

secvenţa cînd, minutul 28, Joe şi Patti se găseau pe veranda casei şi se auzea foşnetul vîntului prin frunziş. Luna rotundă, aurie, pe cer şi Joe o lua în braţe. Cînd colo a văzut o cireadă de bivoli. În sală fluierături, tropăieli. Mutilatul de la intrare a ajuns cu căruciorul în faţa ecranului. A agitat cîrjele, l-a aplaudat pe Gogu: Pe ei, că n-au gloanţe! a strigat. Mama lor! Huideooo! Joooos! Vrem banii înapoi!

Pe Iţic Fischer l-au găsit la „Căţeaua leşinată", unde se desfăta cu borş de miel, garf de porc cu cartofi prăjiţi şi gogoşari muraţi. L-au adus cu dumicatu-n gît şi l-au suit pe scenă. Li s-a adresat cu un aer solemn, după ce şi-a şters ceafa cu o basma roşie. Publicul nu s-a oprit din huiduieli. Toţi plătitorii îl voiau pe Joe. Îl plîngeau ca şi cum l-ar fi omorît. Adu-l înapoi! Explicaţiile lui Fischer au fost primite cu tropăieli, erau gata să-l linşeze. Patronul a început să scandeze: Sta-lin, Sta-lin! Spectatorii s-au ridicat în picioare. Fischer a anunţat că Budapesta a căzut! Primele regimente ale glorioasei Armate Roşii au intrat în oraş. Aplauze frenetice. Sta-lin, Sta-lin, Sta-lin şi poporul rus libertate ne-au adus! Cîţiva au încercat o diversiune scandînd Roose-velt, Chur-chill, dar au fost acoperiţi de vocile celorlaţi. Unul şi-a amintit că yankeii au bombardat draga noastră Gară de Nord pe 4 aprilie. S-au căcat în capul nostru, aţi uitat, nătăfleţilor. Huoooo! Gogu, cu mîna la inimă, a intonat *Trăiască regele în pace şi onor*! cu bărbia în piept. Nu l-a auzit, din fericire, nimeni. Nu era clar cum se termina istoria asta. Şontîc-şontîc, s-a retras în faldurile cortinei. Ce-i păsa lui de război? Voia doar atît, să se asigure că în finalul filmului, Joe rămînea cu Patti, iar cioclul Sam ducea cu căruţa trasă de măgăruş cadavrul lui Bill Dickson în şopronul din

vecinătatea cimitirului să-i croiască un coşciug. Era personajul lui favorit — şi el făcuse pe cioclul. Moartea e o meserie rentabilă oriunde. Îţi aduce bani şi glorie. I-a povestit din prima seară Larisei cum defila în faţa dricului. Ce vremuri! În rest, ducă-se!

Patronul a anunţat că tocmai a intrat o patrulă de bravi soldaţi ai Armatei Roşii. Uraaaa! A dat ordin să se aprindă luminile. Gogu a văzut cam 10–12 uniforme aliniate de-a lungul pereţilor. Căutau dezertori, li s-a explicat. Să rămînă liniştiti la locurile lor. Scurtă manifestaţie de simpatie. Uraaaa! Ordinea a fost restabilită. Proiecţia s-a reluat. Soldaţii au rămas în sală să privească şi ei. Voiau să vadă cum se distrează acest popor inferior pe care tocmai îl cuceriseră. Lumea s-a asezat pe scaune. Ce dacă ecranul a fost ocupat de Stalin, Churchill&Roosevelt, imagini de la Yalta. Apoi Vîşinski ţeapăn la Bucureşti, primit solemn de majestatea sa regele Mihai în sala tronului. În Rancho City s-a lăsat liniştea. Pretenţiosul cinefil Gogu Vrabete a aflat de la Iţic Fischer, pe hol, că cenzura tăia săruturi, împuşcături între gangsteri şi poliţişti, limuzine cu blonde platinate. Filmele veneau fără secvenţe întregi. Nu se mai înţelegea nimic. Aşa că bricolez — din două filme fac unul. Şi Gogu cusese, în trecutul recent, bucăţi de cadavre şi le dusese la groapă. Acelaşi procedeu. Plec în Palestina, domnule Vrabete, dacă o ţine aşa. Săptămîna viitoare, n-am western. Dau *Potemkin*, apoi *Ceapaev*, mare cavalerist în Gărzile roşii! Uite anunţul, l-am primit ieri. În seara asta cum rămîne? l-a chestionat. Iţic Fischer i-a înfundat buzunarele cu caramele şi covrigi calzi. Gogu n-a zis nimic. Un ceas mai tîrziu, cînd Larisa i-a cerut să dea drumul la radio, au aflat că ruşii n-au cucerit Budapesta! Erau la 120 km est. Ea, excitată,

nervoasă, umedă — ştim unde. Cum să fie la Budapesta cînd luptă la Gara de Nord, într-o sală de cinema! I-ai văzut! i-a tăiat-o Gogu închizîndu-se la prohab. Era trist, descoperise că şi Iţic Fischer îl minte. Crezuse că numai Nazarie. Îi dăduse aconto pentru Fiat şi se făcea că a uitat.

3.

Ieşeau cu ochii lipiţi de la „Marna". Tramvaiul fără călători umbla prin oraş. Aluneca pe şine prin zăpadă, nimeni în cabina vatmanului. Gogu nu a vrut sa urce, avea chef de o plimbare. În jur, prea mulţi martori. Nu dorea să-şi dezvăluie secretul care-l separa de ceilalţi. Dacă făcea semn cu mîna, tramvaiul oprea şi deschidea uşile. Putea să-l ia măcar o staţie. A regretat că a rămas pe trotuarul ăla de cum au apărut mantăile kaki. A băgat capu-ntre umeri, a ridicat gulerul, imaginîndu-şi că nu-l mai vede nimeni. Fulguia. Uite tramvaiul! a zis Larisa. Ţi se pare, taci! i-a şoptit. Multă lume pe strada îngustă, blocată de soldaţi. Şeful patrulei a tras o rafală în aer. Spectatorii, buimăciţi, s-au oprit. Cum ieşeai din sală, trebuia să răscrăcărezi picioarele, la ordin, să te laşi scotocit prin buzunare. Să nu chicoteşti dacă te gîdili cumva. Să amuţeşti cu ţeava în coaste. Aproposito, să nu-ţi îngheţe nasul. Sunt zece grade sub zero. Cum bine ştim, Gogu n-avea miros, numai văz şi auz. Dacă ţi-e nasul obraznic, haarşt, ţi-l taie patrula. Şi tre' să ţi-l cauţi la administraţia financiară, la poliţie, la ecarisaj. Ia mult timp. Din prăvălia lui nea Take-Frizeru' se auzeau sticleţi şi canari. Aici se făceau gigea toţi. Cum ar fi să apari prin gubernie fără nas? Dea Domnul, să nu facă Gogu pe eroul. Că Yalta, că

protestez, că e jaf! Ispita să faci pe nebunul era mare. Că mai spălaţi-vă pe picioare, că mujicul miroase a iepe nefătate, a bălegar, a praf de stepă, a jeg. Din fericire, a lăsat-o moartă. Era mai sigur să ţii rahatul în tine. Mîinile pe lîngă corp, te faci mic. Larisa se lipise de el, fierbinte, şoptindu-i: fii cuminte că ăştia trag fără somaţie. Gogu ar turna benzină şi le-ar da foc. Îi stricau şusta. Se grăbea să ajungă în camera lui friguroasă cu Larisa, d-aia. Lui i se umflaseră coaiele, ohooo. Nu voia să moară nefutut. S-a supus ordinelor, ce era să facă? Nu sunt soldaţii lui Stalin stăpînii noştri? Nu au ei drept de viaţă şi moarte asupra supuşilor? Ştia din instrucţiuni că da. Trebuia să te supui ordinelor, atît. Fireşte, dacă nu vrei să rămîi, cu dumicatul în gît cînd îţi perforează pielea un glonţ calibru 9,72 mm.

Peisaj: spectatorii ies din sala de cinema. Baf, ţevile între coaste. Ne despăduchează! s-a dumirit unul. Trăiască prietenia româno-sovietică ! Dintr-o cutie de tablă au aruncat praf DDT. Îi sfinţeau pe valahi. Aşa că au scos toţi bijuteriile din nas, gît&urechi şi le-au aruncat urgent într-o căciula mare şi neagră, cu stea roşie. A nu se uita încheieturile graţioase. Brăţări, ceasuri. Ţineţi mîinile sus, atingeţi cerul cu buricul degetelor cît vă percheziţionează tov ofiţer. Sunt interesaţi de încălţăminte şi paltoane. Campania de iarnă nu s-a terminat. Pe front, sub conducerea marelui Stalin, se dau lupte grele cu fiara hitleristă. Să fiţi voi liberi! explica unul într-o românească stîlcită. Burghezi degeneraţi, putregaiuri infecte, o să sfîrşiţi la gunoi! Ce-aţi căutat la Stalingrad? Dar în Crimeea? Dar la Odessa? Şi pîr pîr pîr, cît să găurească norii întinşi peste Calea Griviţei. Cîţiva îngeri au căzut peste mulţime, seceraţi de muniţia fabricată la Tver. Gogu a trebuit să

rămînă nemişcat. Cînd a încercat să prindă unul dintre îngeri în braţe şi să-l întindă pe caldarîm, să-i facă respiraţie artificială, un soldat i-a înfipt ţeava pistolului în nară şi i-a strigat *paşol*! S-a auzit o rafală. Văzînd aşa, lumea s-a aruncat pe burtă. Ce să facă? Nu rîdeţi! Exerciţiu învăţat de la anglo-americani, la 4 aprilie. Vineţi de frică, cu nasu-n zăpadă. Nu s-a auzit nici pîs. Numai Larisa a rîs în hohote. Singura care a rămas în picioare. În creieraşii ei, se amestecau far-westul şi clitorisul. Cînd a auzit soldatul zicînd „Odessa", urechile i s-au pleoştit. Cuvîntul apărea scris în actele ei, ajungea în Siberia. Tovarăşul, numai pistrui, cu ciuful roşcat, a remarcat-o. Era frumoasă de pica în bordelul ăsta de lume. Şi vorbea prea mult, prea repede, prea tare. Şi-a dat boneta pe ceafă ca să-i vadă ea tot ciuful. Muierea asta se distra, zău aşa! Zi-i aaaa! ca la doctor, Aaaaaa şi zdrang, i-a înfipt ţeava pistolului în gură. Ştii să cînţi? Le-a cîntat o romanţă. Buuun. Ofiţerul, flatat pentru că ea o luase pe ruseşte. Kazaciok ştii? Nu. Şi baf, iar ţeava între dinţi. Ea îi avea ca în reclama aia contra tartrului. Rusul voia să le mai vadă odată strălucirea. Larisa a lăcrimat. Mărul lui Adam se agita ca un lift din Liliput. Părea că ar vrea să muşte, haha, pistolul. Rusnacul a fixat-o cu privirea. Gogu cu coiţele ca hîrtia creponată. Dacă Serioja ar fi tras, îl decorau pentru eroism în teritoriul inamic. Treaba era să scape vii, el şi Larisa, atît. Gogu avea imaginea cadavrelor aliniate pe trotuar, la 4 aprilie. Ce zi norocoasă, ce vremuri fericite! El, cu metrul de croitorie în mînă, luînd măsurile pentru coşciuge frumoase, gata s-o pornească spre cimitir. L-a trezit din reverie pîrrr pîrrr pîrrr — o rafală. Din nou cîţiva îngeri au căzut printre streşini&cabluri în piaţa luminată de felinare chioare. Noroc că ochise becurile; au

rămas pe întuneric. Altfel, cine ştie, ar fi ales alt loc. Văzînd puzderia de îngeri care cădeau din cer, şi crezînd că are de-a face cu un desant inamic, ofiţerul a dat ordin: stîngaaa împreeeejur! Au înhăţat portofele, paltoane, ceasuri, verighete, şoşoni, bocanci, poşete şi s-au retras bătînd pas de defilare ostăşeşte pe acel trotuar îngust al Europei.

Într-o clipă, piaţa a revenit la înfăţişarea de dinainte de război. Trecători anonimi grăbiţi, firme şi vitrine luminate, cîini vagabonzi. Vînzători de castane coapte. Grătare cu fleici mirosind a piper, a cimbru şi a cărbune ars. Suntem într-un oraş păcătos, spre mijlocul secolului XX. N-ai spune că Bucureştii se aflau sub ocupaţie străină. Cînd miracolul a dispărut, Larisa i-a mărturisit lipindu-se de el: Am avut orgasm, imaginează-ţi. Aha, ţi-a plăcut să lingi ţeava aia rece. Era un Nagan, proasto! Ea s-a imaginat cu mădularul între buze. A lui sau a mea! s-a răstit Gogu. A ta! Au urcat în tramvaiul fantomă. Prin geamurile îngheţate, spectatorii iesiţi de la film, pe jumătate dezbrăcaţi şi desculţi. Uşuraţi de portofele, bijuterii&ceasuri. Gogu s-a întors brusc şi i-a pleznit un dos de palmă. Larisa n-a zis nimic. Îl plăcea aşa cum nu-l ştia nimeni. Întunecat şi violent.

Tramvaiul a trecut toată noaptea prin mahalale fără să oprească în staţii. Larisa şi Gogu au dormit în vagonul îngheţat. S-au trezit o dată, de două ori şi au făcut dragoste. Au curăţat abia în zori geamurile de pojghiţa de gheaţă. Cînd au zărit trotuarele animate, au coborît. *Notă informativă 43/c/ sursa Marcu/DGP.*

Capitolul 6

1.

Cairo a fost convocat la Prefectură. Nu s-a dus. L-a abordat Ţepeluş la „Picadilly“. Eşti supărat pe noi? N-aş spune. Sunt curat. Zău? a făcut comisarul. Te facem mare în Poliţie. Zău? i-a întors-o Cairo. Avem ordin, a zis Ţepeluş scoţînd o ţigară din tabacheră, ciocănind-o cu vîrful de podul palmei. A continuat: Îţi dăm un os de ros. Pe vremurile astea, e aur! Cairo: O fi! Mata ştii ce spui, că doar ţi-ai dat haina la întors. Ai slugărit pe Carol, pe legionari, pe Antonescu, acum eşti cu ăştia… Ţepeluş: Aud că iar dai lovituri. Cairo: Doar cît să nu-mi pierd mîna, exerciţii de digitaţie. Fur să am din ce trăi, mărunţis. Ţepeluş: O să te înhaţ într-o zi. Cairo a ridicat din umeri şi şi-a văzut de paharul lui. Aşa să faci!

L-au umflat la Bariera Vergului. După 20 de minute era iar în faţa lui Teohari. Arăta ca în portretele cărate pe umeri de proletari la mitinguri. Roşu-vînăt în obraji, rotofei. Piticania, ca să pară mai înalt, purta talonete la pantofi. „În ce vilă stai bă, Teo! Eşti tare!“, a zis Cairo ca să nu tacă, odată împins într-un birou cu pereţii lambrisaţi,

covoare groase, şemineu şi lampadare. A dat să se descalţe în prag, ca la mahala. Teohari i-a făcut semn că nu trebuie.

Pe pereţi, necunoscuţi în fracuri lucioase, cu piepturile brăzdate de decoraţii, cucoane cu pălării de altădată şi decolteuri adînci. „Rudele tale?…“ „Habar n-am cine sunt, abia m-am mutat; o să aflu.“ „Cît furi să-ţi permiţi aşa ceva?“ l-a întrebat Cairo.“ „Nimic. E revoluţie! i-a explicat ministrul. Burghezii sunt condamnaţi să piară. De sute de ani trudim să-i ţinem în lux. Acum e rîndul nostru, al sărăntocilor. Vor pierde ce au agonisit, ne ocupăm noi de asta. E scris.“ „Ai înnebunit.“ „Treabă serioasă, nu o spargere la un seif.“ „Aha, nu vă mulţumiţi cu banii de la saltea, cu bijuteriile din vitrină, cu un portofel şutit în tramvai. Vreţi tot. Îi lăsaţi în izmene…“ „*Niet!* Le luăm şi izmenele.“ „Sunteţi nişte gangsteri!“ „Just!“ „Dacă voi îi lăsaţi lefteri pe industriaşi, bancheri, negustori, hoţii ca mine de la cine mai fură? De la voi?…“ „Ai înţeles! a făcut Teohari, omul forte al regimului la acea dată, arătîndu-i sticla de coniac. Ia!“ „Ce-i al lor e al lor, ştiu să trăiască!“ a zis prostul de Cairo fixîndu-şi mutra uscată-n marea oglindă din perete. „N-ai grijă, îi distrugem. Şi-au făcut casele astea exploatînd fără milă poporul.“ „Dacă eu şmangleam dintr-una, luam zece ani de puşcărie! Voi furaţi o ţară, şi nimic! Brava bandiţi, nu ca mine.“ Cairo s-a simţit mîndru că îi întîlnise în puşcărie, Dej, Botnăraş, Chişinevski, Teo. Nu e bine să fii duşman cu ăştia. Cairo lucrase cu cei mai tari gangsteri din Valahia, Terente, Coroiu, Iancu Broittman, Florică Florescu. Tovii sunt şi mai tari. S-au liberat şi vor să distrugă, să se răzbune. „Ce zici?“ „Am spart case d-astea…“ „Noi facem mai simplu, le rechiziţionăm. Aducem o mînă de soldaţi şi-i dăm afară.“ „Tot hoţie e şi asta.“ „Proprietatea e un furt, facem dreptate.“

„Faceţi pe Dracu, toată lumea vă înjură.“ „De ce?“ „Aţi dat ţara ruşilor.“ „Nu te ştiam prost. Ei sunt stăpînii. Vrei să ne pişăm contra vîntului? Ne pun la zid pîrrr pîrrr pîrrr. Găsesc cozi de topor cîte vor. Au 20 de milioane de oferte. Ştii cîte denunţuri primesc zilnic? Atîtea cît să te îngrop. Cine nu vrea să pună botul la împărţeală?“ „Destui.“ „Zău? N-am observat. Tu ce faci?“ „Mai dau o gaură, mai şutesc cîte ceva, fleacuri. Mă descurc.“ „Toată viaţa ai furat de la cei avuţi.“ „Ce să iau de la ceilalţi, sărăcia?“ „Tu eşti de-ai noştri, un amărît. Mi-ai povestit în celulă. Hai cu noi! O să-ţi fie bine. Ştergem tot din dosar. Cazier curat. Fii cineva, şef. Îţi place să fii un declasat, la marginea societăţii?“ „Şi dacă refuz?“ „Cum să refuzi, doar n-ai înnebunit! Am dat ordin să se tragă fără somaţie. Eşti mort. Am un dulău, Ţepeluţ. Pînă nu te vede pe trotuar ciuruit de gloanţe, nu se lasă. Cairo, îi place să vadă cadavre, ca amicului tău Vrabete, şi cu el avem o socoteală.“ „Fii sigur.“ „Ce e scris e scris.“ „Dacă ne serveşti, te omenim.“ Îl ştia pe Teohari de la Văcăreşti. Cam potlogar, curvar, un terchea-berchea. Se ajunsese, pariase pe bolşevici, îi ieşise. Cum se întorc lucrurile. Ce băftoşi sunt unii! Născuţi cu căiţă. S-a găinăţat porumbelul păcii în creştetul lor. Pentru unii raiul a coborît deja pe pămînt. Pentru Cairo, un bandit de lîngă Dunăre — nu. „Ce zici?“ „Vorba tovarăşilor tăi: *Niet!* Mi-ar fi ruşine. Sper să ies liber de aici.“ „Da, dar e ultimul favor pe care ţi-l fac. Ferea! Te vînăm!“

2.

S-a întîmplat pe la orele 1 a.m. În dreptul casei cu nr. 7, Prafu Jumară a fost împuşcat. Din gaşca veselă de

la „Picadilly“, a fost primul tăiat de pe listă. Cf. unor mărturii, făptaşii purtau uniforme sovietice. De ce n-a vrut suspectul să prezinte actele la control? Ascundea ceva, clar! În Rusia toţi ascund ceva. Soldaţii şi-au spus isteţi că e un fugar care refuză să se întoarcă în patrie cf. ordin. Patrulele scotoceau oraşul după dezertori. Îi arestau, îi suiau în vagoane de marfă şi-i expediau în Siberia. Trăgeau fără somaţie dacă făceai pe nebunul. Aşa a păţit Prafu Jumară, în ciuda basmalei roşii de la gît. Odată găurit, numitul a fost dus la spitalul Polizu cu o „plagă prin împuşcare“. Soldaţii l-au lăsat la camera de gardă şi au dispărut. Nazarie a scris la gazetă joi: Uvrierul P.J., la orele 22,45, venise din schimbul doi să se distreze ca omul. Şi proletarii au dreptul la bucurii, nota jurnalistul cu bun simţ. Pentru urechile lui Gogu, de fapt zisese aşa: a venit să fută în zi de leafă. Ziarul pretindea că lucra la fabrica Lemaître. Ca să afle detalii, Nazarie s-a înfiinţat la una Puica, madamă la „Maria Teresa“, cu dosar la Poliţie. Servise la Odessa, unde avea tractir. De teamă să nu fie deportată, în bordel afişa, după conferinţa de la Yalta, portretul lui Stalin. Soldaţii intrau, se descălţau de cizme. Ziceau săru-mîna, dădeau cu ochii de generalissim frumos înrămat şi-şi făceau cruce. Repetau jurămîntul militar, rosteau şi *Tatăl nostru*, abia apoi comandau dame şi şaaaam paaaa nieeee! Fetele coborau, Tanţi, Mărguţa, Julietta, Eva, Fifina, Mimi, în furouri, în capoate, cum se nimerea. Toată ziulica se stropiseră cu parfum, dormiseră ca să fie odihnite la marea întîlnire cu publicul. Şi-au tăiat unghiuţele, s-au epilat, şi-au vopsit părul, s-au coafat, s-au despăducheat. Puica personal, a aflat Nazarie scriindu-şi reportajul, i-a invitat pe eliberatorii noştri dragi să vizioneze noutăţile. A sunat la garnizoană luni seara.

În prima vineri a lunii, Puica aducea prospătură de la Brăila. Făcea schimb cu madama Sica, firma „Descalecă şi fute, încalecă şi du-te“. Noutăţile erau necesare, ca să se simtă bine militarul, cînd, beat, se deşerta contra cost în păsărica damei. Puica ieşea în prag. Poftiţi de serviţi, aşa te întîmpina. Punea muzică la patefon, Carlos Gardel, favoritul fetelor. „*Esta noche me emboracho*“ şi „*El dia que me quieras*“. Eh, pe vremuri angaja pe Lake Dinţirupţi&Firuţă Ochialbi noaptea întreagă. Dar afacerea pierduse din dever. Românul, verde pînă în iarna 42/3, a rămas fără pofte după Stalingrad. În retragere l-a lăsat libidoul. Mădularul, flasc. Fireşte, vorbesc de cei scăpaţi vii, numai cîţiva şi ăştia, degeraţi, scobiţi, chisăliţă, ciuruiţi.

De la o vreme, toţi se dădeau drept „tovarăşi“. Ezitau să-şi spună „domnule“ de teama ciripitorilor. Era şi periculos. Bordelul, plin cu bolşevici. Frecventau şi ei, stabilimentul, săracii. Căutau dame de consumaţie, să-şi verse surplusul de spermă adunat, cînd Mareşalul îi ţinea la beci şi erau nevoiţi să şi-o ia la labă, cînd nu preferau să se fută în cur. Cam stătuţi, repeziţi, violenţi şi mai ales rău platnici. Pretenţioşi, grobieni, nu ştiau să aprecieze o damă fină, a zis Puica. Ţara era pe mîini bune, negoţul cu cărniţă înflorea. Curvele mele vor avea din ce trăi, şi eu pe lîngă ele, i-a zis lui Nazarie care nota în blocnotes. I s-a plîns de unul, tov Nelu' Chelu. Proasta mea în loc să-l taxeze cînd se spăla 'mnealui în lighenaş cu săpunelul la coiţe, l-a lăsat să i-o bage. Hîrrr hîrrr! Hîrrr hîrrr! Cînd şi-a scos-o, dus a fost! A fost denunţat în faţa CC al PCR că regula tovarăşe prostituate prin bordeluri şi nu plătea, făcînd de rîs partidul. Povestea a fost tratată la gazetă ca un aspect concret al luptei de clasă. Nazarie o să ajungă mare, i-a prezis Puica. Ştia s-o întoarcă. Tov Nelu

Chelu a încasat un vot de blam să se înveţe minte. Şi curva e om al muncii, înjosită de capitalişti! cf. proces verbal de şedinţă. Nişte amărîte exploatate de burghezia infamă. Şi-a făcut autocritica în spirit leninist, apoi s-a dus la madam Puica însoţit de Nazarie. Şi-au luat două fetiţe în preţul datoriei. Tovul Nelu Chelu a achitat consumaţia ca pedeapsă. Întîi a zis să facă economie, să ia o fetiţă amîndoi, juma-juma. Nazarie a refuzat. Era în control. Bun, fiecare cu a lui, a acceptat să le schimbe după primul număr. Aşa au făcut. Le-au trimis pe roşcata Tănţica şi cîrlionţata Eva, goale pe coridor, să treacă în camera celuilalt. Tănţica a răcit din cauza frigului, dar Eva n-a păţit nimic, cum a notat agentul pus să spioneze localul, ss indescifrabil.

3.

Povestea lui Prafu Jumară lovit de glonţ la „Maria Teresa“ s-a complicat. Victima nu era cine scria în acte. S-a aflat că persoana nu există, folosea un pseudonim. Nu figura ca uvrier la Lemaître, cum scrisese Nazarie. N-apărea ca francmason sau sionist în rapoartele Siguranţei. După amprentele digitale, era un cunoscut samsar de cai. După dantură, părea grangur de şuţi în Mandravela. După portretul robot, nene de curve prin Filantropia. Cf. unui denunţ, era un periculos anarhist care avusese necazuri cu Siguranţa decum s-a întors din America. Era bănuit că lucra ca agent al Intelligence Service. Spionii o sfîrşesc cu ţeasta găurită. În seara fatală îl căutase la bordel pe unul, Gogu Vrabete, să-i ceară datoria de la biliard. În secret voia însă să-l belească, bănuia că-l turnase la

Poliţie. Astfel a ajuns să se intersecteze cu un glonţ din dotarea Armatei Roşii. Nazarie scria baliverne la gazetă, să treacă de cenzură. Proletariatul odată emancipat va fi fericit, se văd zorii lumii noi. Se ştia că victima avea obiceiul să meargă la dame. Aşa va fi în comunism. Ne vom bucura de plăceri — nu doar burghezia degenerată, care oricum va fi nimicită cu ajutorul marelui Stalin. Uvrierul era descris ca un erou al sărăcimii autohtone, ucis bestial de oligarhia putrefactă. „Reacţiunea a trecut la represalii!“ nota perspicace Nazarie. A cerut muncitorimii bucureştene să-l conducă pe ultimul drum pe cel care îşi dăduse viaţa pentru ei. Se va mărşălui cu pumnul sus, scandîndu-se lozinci pentru eliberarea omului de exploatarea capitalistă. Jos guvernul de bandiţi! Maestru de ceremonii, Gogu Vrabete de la „Dr. Stein&Ass.“ , expert în înmormîntări. Adevărul e că amicul Jumară trebuia îngropat discret. Înaltul Comandament a interzis adunările de peste trei persoane. Pedeapsa pentru încălcarea ordinului 45/f era între una sută zile de arest şi doi ani puşcărie. Instigare la revoltă şi sabotarea efortului de război. În acest caz, te aştepta plutonul de execuţie. O onoare de care nu puţini s-au bucurat. Era stare de asediu, frontul nu era departe. Într-o noapte liniştită puteai auzi canonada katiuşelor. Despre adunări, numai la oameni sunt restricţii. În ce priveşte haitele de cîini, acestora le era permis să se adune fără limită de număr. Pentru a se despărţi cum trebuie de Prafu Jumară, Gogu a adunat să-i dea onorul toţi cîinii din mahalalele Grant, Obor, Gara de Nord, Bariera Vergului, Matache Măcelarul, Tei, Gramont. Urletele, hămăitul, lătratul lor — erau cîteva mii bune — i-au înduioşat nu doar pe buimacii locuitori ai Bucureştiului, dar şi pe îngerii cocoţaţi pe zidul

cimitirului Sfînta Vineri, de unde scuipau tacticoşi coji de seminţe peste cortegiul funerar. Ce dacă ploua!

Luni s-a aflat din ziarul lui Nazarie că acel cadavru depus la spitalul Polizu a fost ciuruit nu de agenţii reacţiunii, ci de nişte soldaţi, acoperiţi de glorie nepieritoare în măreţele bătălii împotriva Germaniei lui Hitler. Uvrierul răpus nu era un erou al luptei de clasă, ci un interlop veros. A fost jale în redacţie. Dacă sovieticii suspendă ziarul? Nazarie a dat-o la întors. Articolul era o jignire adusă eliberatorilor noştri sau ce?! S-a întrebat grav dacă nu cumva e un atac al slugilor fasciste. Colaboraţioniştii, lupii deghizaţi în blană de miel, ce făceau? Stăteau la pîndă! Să fie băgaţi în puşcării? Era o provocare a inamicului sau un act de trădare? S-a ascuns sub podul Grant, la Gogu Vrabete. El locuia în camera de hotel a Larisei. Nazarie era bun de trimis în Siberia. S-a ascuns pînă cînd a venit un ucaz, semnat de generalul Maxim Bubnov. Suna cam aşa: *Se interzice să apară articole despre bandiţi, prostituate, traficanţi de bursă neagră! Eroii despre care scriem vor fi de azi încolo fruntaşii ogoarelor, ostaşii viteji, comsomoliştii şi tovarăşul Stalin*. Gazetarul a fost invitat pentru o conversaţie. Toţi îi plîngeau de milă, convinşi că nu-l vor mai întîlni la „Picadilly". Nici la bordelul „Maria Teresa", unde îi plăcea să fută. Şi nicăieri pe lumea asta.

Susnumitul Prafu Jumară se nimerise acolo tocmai cînd soldaţii aşteptau în frig să le vină rîndul. Cf. regulament se serveau întîi tovarăşii ofiţeri. Generalul Maxim Alexandrovici Bubnov a venit personal să verifice dacă fetiţele sunt exact ce trebuie pentru eroii săi. Era un cunoscător al sufletului femeii şi al zonelor ruşinoase ale trupului ei. După inspecţie a dat verdictul: Mda! Cînd te fixa

pe deasupra mustăţilor, îngheţa rahatul în tine. Lui Prafu Jumară îi venise să fută tocmai cînd generalul se găsea răsturnat peste Fifina. Aia care a speriat trei regimente la un sfîrşit de săptămînă, cerînd în continuare parteneneri dornici de regulat. Un secret: generalul se canonea să i-o bage, dar nu prea reuşea. Trupa era nervoasă întrucît aşteptarea se prelungea peste 22.00, cînd erau obligaţi să fie în cazarmă cf. ordin. Prafu Jumară a dat să intre, avea suma în palmă ştiind că damele nu dădeau rest. Obicei burghez de care trebuiau să se dezveţe. Avea cartelă unde scria aşa: „Noaptea întreagă se socoteşte două numere. La mai multe numere se face rabat. Cu stimă Madama Puica Ionescu. Duminica şi de sărbători vizitele se primesc dimineaţa din cauză aglomeraţiei. Carte de abonament valabilă la d-ra Fifina Ostropel, lei 50. Plătit anticipat". A trecut de portar, un zdrahon, Lulu Africanul, vezi raport poliţie. A zis că doreşte un sex normal şi unul oral. Portarul i-a arătat solemn afişul „Seară specială pentru militarii sovietici. Trăiască tovarăşul Stalin!". Nu ştia ruseşte, aşa că n-a înţeles exact. A păşit în hol, a pus mîna pe clanţă. Or, consemnul era să nu intre nimeni. Nu cumva să fie văzut generalul în poziţia misionarului.

L-au somat: staaaaiii. Caporalul Serioja i-a fixat puşca în piept. Altul l-a tras de curea, unul i-a dat căciula de pămînt. L-au despovărat de palton. L-au buzunărit. Nu avea decît cartela şi un nasture verzui. De ce? a întrebat nedumerit. Zeii nu dau socoteală; ordin de la Înaltul Comandament. L-au dus cu mîinile ridicate vizavi, cam în dreptul birtului „Cocoşelul". L-au lipit de stîlpul de telegraf nr. 17, cînd vii dinspre Ştirbei Vodă. Trecătorii — mulţi la acea oră — au continuat să circule, prefăcîndu-se că nu văd nimic. Ce să vadă, bre? Un prost şi

nişte soldaţi care se amuzau. Trăgeau în aer, pîrîiau armele. Fetiţele, în prag, invitau publicul: hai, puişor, înăuntru, să-ţi fac aburelul! Bravii soldaţi înfruntaseră armatele hitleriste 5 000 km prin viscol, geruri năprasnice, călduri sahariene, prin ploi de potop, şi uite-i, capitulau în faţa unei fofoloance dintr-un bordel mizer din gubernia asta de la marginea Imperiului lor. Au pariat: cine îl nimereşte pe futăcios între picioare? Sunt şi eu om! le-a strigat. Ce? Zice că e om!!! Eşti un cîine în călduri! Prafu Jumară le-a arătat palmele bătătorite. Nu era un burjui, duşman de clasă înrăit. Proletari din toate ţările, uniţi-vă! Ruşii au rîs de s-au prăpădit. Nu auziseră de Marx&Engels. Au zis veseli: La Berlin îi pîrlim ca pe şobolani cu aruncătoarele de flăcări.

A avut şansa că nu l-au găurit din prima încercare. Prafu Jumară, de ani 46, înălţimea 1,76 cm; semne particulare n-are; adresa str. Labirint 23. I-au zburat gloanţele pe lîngă urechi 'ţiu, ţiu, ţiu, ţiu. Alexei, Ivan, Fedea au ţintit ca nişte soldaţi neinstruiţi. I-au permis să trăiască încă zece minute pînă să-l belească. Nu au tras pe la spate. Nu l-au ochit ca pe o ţintă în poligon. Ce fericire! I-au făcut favorul să-l lase să-şi privească moartea în faţă. N-a sfîrşit-o ca un cîine. Au tras în aer. Prea beţi? Privire înceţoşată, reglaj defectuos al armelor, dracu' ştie! Tîrziu, un glonţ rătăcit i-a perforat abdomenul. Dezamăgiţi, i-au tras o papară lui Alexei, vinovat că le-a scurtat distracţia. O lună de arest pe întuneric şi frig, fără hrană, cu apă. Au cărat rănitul la spitalul Polizu. Rănitul ţipa şi îşi ţinea maţele cu mîna. A avut un comportament dușmănos. L-au lăsat în uşa camerei de gardă. S-au cărat de acolo convinşi că au făcut o faptă bună de vreme ce nu l-au părăsit pe trotuar, să fie rupt de cîini.

Noapte. Cine să-i mai găsească! Oricum, nu Nazarie. El a notat în ziar „autori necunoscuţi“ deşi îşi făcuse o idee. Reacţiunea ieşise la atac, să ucidă proletari, era o provocare. Acei soldaţi nu erau în stare să omoare o muscă. Gogu Vrabete s-a înfiinţat la Înaltul Comandament Sovietic, unde servea ca misit din 14 octombrie. Incidentul a avut loc la bordelul „Maria Teresa“, ţinut de cunoştinţa noastră, madama Puica. Nimic deosebit de semnalat. A oferit matroanei un transport de bocanci din Bucovina la linia 7/Triaj. A cerut nu ruble, nici caviar, nici votcă. Nişte paşapoarte, zău. Luna de pe cer, nu?!… *Cf. raport 41/agent Luca/DGP.*

4.

Vrabete&Nazarie, în ciuda serviciilor aduse Imperiului, au fost poftiţi tîrziu înăuntru de un aghiotant. Le-a crescut barba 2 cm în 4 zile cît au pierdut vremea moţăind pe scaune. Gogu chiar a înflorit, din omoplat i-au ieşit nişte boboci roz sfîşiindu-i haina. Nazarie, mai sobru, a rămas intact. N-au plecat un minuţel vizavi să înfulece ceva. Nu s-au dus la capătul holului să facă pişu&caca. Şi-ar fi pierdut rîndul. Mai intrau poimarţi în audienţă. Aghiotantul le-a cerut să-şi retragă plîngerea. Era o calomnie grosolană. Nu soldaţii sovietici atacă şi jefuiesc bucureştenii, ci bandiţii autohtoni îmbrăcaţi în uniformele Frontului 2 Ucrainian. Primo. Secundo. Dacă într-adevăr atacatorii erau sovietici, i-ar fi împuşcat pe loc fără somaţie cf. ordin de zi 24/7. Or, domnii aici de faţă nu numai că erau vii, dar au făcut şi plîngere. Sunteţi cumva duşmanii noştri? Doamne fereşte! au zis

retrăgîndu-se speriaţi, pînă s-au lovit de santinela din uşă. „Niciun rus n-a jefuit pe nimeni. Nu a tras salve în aer, n-a ucis nevinovaţi. Sunteţi în cîrdăşie cu fasciştii. La Stalingrad&Kursk, au dat pilde de eroism fără seamăn! a zis colonelul. Soldaţii noştri nu se pretează să confişte o manta, să tîlhărească un distins gazetar de un Fiat. Nici nu omoară la bordel. Rapoartele oficiale indică acest fapt. Ca şi fericirea locuitorilor pentru felul omenos în care sunt trataţi.“ Au admis amîndoi că e adevărat. „Aşa aţi scris la gazetă tov Nazarie!“ Ce logică strînsă avea acest aghiotant! A limpezit misterele afacerii din cîteva vorbe. Lucrurile de care au fost expropriaţi, e bine să le considere o donaţie preaumilă pentru front. Bravii eliberatori ai Europei luptau eroic în urmărirea fiarei hitleriste. Aveţi ceva de zis?

Petenţii Nazarie Marcel&Vrabete Georgel. Unul jefuit de manta, căciulă de samur, baston cu măciulie de argint, o gheată ortopedică. Nazarie rămas fără Fiat. Ceva supranatural. Automobilul părea vulgar, de neînţeles şi nu-l privea pe aghiotant, om de modă veche. Mantaua îmblănită, pentru dumnealui — preocupat de frigul coborît de la cercul polar — era ceva serios. Reclamantul a zis că a moştenit, citez, piesa de îmbrăcăminte hibernală — de la o mătuşă, măritată în Valahia la 1877/8, tot pe timpul unei ocupaţii. Aghiotantul Felix Petrovici l-a contrazis: noi suntem eliberatori, nu ocupantul străin. Aha! am înţeles, să trăiţi, a zis Gogu îndoindu-se din şale. Obiectul descris în raport fusese adus de la Sankt Petersburg, unde un bunic servise ca ataşat. A primit-o cadou de la însuşi ţarul Rusiilor. Aşa s-a răspîndit vorba; dar cu zvonurile ştiţi cum e. Nu, nu ştiu, a făcut Felix Petrovici evaziv. De fapt, a cîştigat-o la cărţi pe Nevski Prospekt.

S-a întîmplat că, deşi mare cartofor, ruşinea Curţii imperiale, a mizat orbeşte. Ţarul l-a felicitat pe bunicul meu, sărutîndu-l pe obraji. Gogu a arătat mîndru spre propriii lui obraji, ca şi cum roşeaţa de acum un secol se mai afla încă acolo. I-a fost acordată pentru serviciile făcute. Ce servicii? Două în esenţă: 1/a spălat rufele ofiţerimii pe durata glorioasei campanii antiotomane din sudul Dunării şi 2/ a furnizat fetiţe d-alea, ştiţi dumneavoastră. Ca răsplată, Luminăţia sa ţarul Alexandru l-a cadorisit cu o frumoasă manta de ofiţer îmblănită cu samur. Se spunea că bunicul înjura urît printre dinţi, la Jockey Club, unde venea seara să joace bridge. Era supărat că nu i-a dat decoraţia Sf. Gheorghe cu spade, în grad de cavaler, cum se cuvenea. Dacă ar fi fost rus, i-ar fi dat-o negreşit. Ţarul n-a admis ca un general al său să fie curăţat de parale la cărţi de un valah. Şi unde? Într-un salon petersburghez, în văzul înaltei societăţi. Ca şi cum isprava de la masa de joc, cînd tăiase juveţii generalulului cu popi, nu era tot bravură. În 1881, bunicul meu s-a bucurat că ţarul a pierit de suflul unei bombe aruncate de anarhişti. Această parte a povestirii n-a împărtăşit-o aghiotantului atît de interesat de istorisiri care aminteau de gloria vechii Rusii. Oricum, nimic nu era adevărat. Gogu ştia povestea de la Mişu Banu.

Cînd au depus plîngerea, era o vreme geroasă. Efectele de iarnă nu sosiseră, aşa că lucrurile de la domnii Marcel Nazarie&Gogu Vrabete în gubernia Valahia prindeau bine. Campania de eliberare a Europei era-n marş. Trupa se bătea vitejeşte prin cîmpia Panoniei. Gogu şi-a luat adio de la manta, romantic, discret, vărsînd o lacrimă. S-a întors cu spatele să nu fie văzut. Era un delicat la ocazii. Nazarie a ţinut un scurt discurs în care a

mulţumit gazdei pentru curtoazia de a-i primi. Gogu s-a oferit să le fie misit şi ghid. Cunoaşte gangurile şi scurtăturile, tractirurile, preţurile, localurile unde se boteza vinul şi unde se juca stos, saloanele de dans. Era harnic şi devotat. Din cauza freneziei, a făcut un pas greşit. S-a apropiat de patefon. Cînd a auzit acul pe ebonită scîrţîind un marş sovietic, a luat poziţie de drepţi. Aghiotantul a salutat cu degetele la chipiu şi a bătut din călcîie. Gogu l-a apucat de piept pe Nazarie şi l-a învîrtit. Împrejurarea începea să pută a arestare. L-a dus spre uşă, l-a scos din încăpere. Un „connaisseur" ar fi spus că n-auzeau un marş sovietic, ci unul din războiul Crimeii, cîntat de regimentul de gardă, în aprilie 1854, cînd englezii îşi desfăşurau flota în rada portului Sevastopol. Mantaua ca mantaua, înţeleg, dar Fiatul? Care Fiat? Civilul Gogu le cam încurca, nu îşi vedea capul de treburi. Unele extrem de delicate. Adevărul e că, de la instalarea ruşilor în Valahia, nu mai înţelegea nimeni nimic. Totul era confuzie&haos. Realitatea devenise irealitate&viceversa. Peste putoarea Balcanilor se aşternuse frigul Siberiei. Ce să te miri că generalul nici nu era acolo ? Biroul lui era gol. Aghiotantul avea misiunea să le dea o lecţie, apoi să-i arunce afară pe scări…

Ca un fapt divers, mantaua purtată de Gogu a apărut la talciocul ţinut la capul tramvaiului 7 după viscolul din '954, cea mai grea iarnă a secolului. O vindea o doamnă cu aspect de coţofană. Extrem de dificil să te înţelegi cu această aristocrată arogantă. Cîrîia, bătea din aripi să-şi ia zborul. Se înalţa mai mult de doi, hai, trei metri. Revenea trasă în jos de greutatea mantalei îmblănite cu samur. Ea — îmi amintesc — apărea cîndva la ex „Benito", „Adăpost", apoi „Picadilly". Îşi zicea Luiza,

dar nu cred că aşa o chema. Spunea că are mantaua de la un general rus cu care trăise între 3 octombrie 1944/28 martie 1949 cînd plecase la nevastă, lîngă Kiev, şi i-o lăsase ei! A fost adusă o colivie şi băgată înăuntru. A spus cîteva vorbe şi a decedat cu ghearele în sus. Avea un penaj galben cu un roşu aprins pe aripi. Atît despre manta. Despre Fiat. Fiatul s-a găsit în curtea ambasadei URSS din Şoseaua Kiseleff, pînă cînd a dispărut. Trimis cu vaporul pe ruta Constanţa-Odessa, ca pradă de război. A fost zărit la periferia Moscovei. O carcasă ruginită, fără roţi şi geamuri, în curtea înecată de bălării a unei case nelocuite. Fusese a unui general ieşit la pensie, între timp decedat.

5.

Nazarie şi Vrabete l-au găsit pe generalul Maxim Bubnov la „Maria Teresa", adus în simţiri cu săruri. Aghiotantul îi dădea cu sticluţa pe la nas. Partida de amor cu Fifina fusese prea tare pentru bătrîneţile lui. Cînd s-a dezmeticit, i-a cerut lui Gogu să-l scape de cadavrul lui Prafu Jumară, „cunoscut anarhist", dacă voia iertarea pentru prostiile scrise în petiţie. Cine era victima? s-a întrebat aghiotantul. S-a întors din America „să moară acasă". „L-am servit! Ştiu că mata eşti cioclu! a făcut generalul revenindu-şi în fine. Aşa-i? Eh, ce zici? Ne serveşti?" „Să trăiţi, sluga, la ordin!" a făcut Gogu cocîrjat, şontîc-şontîc pe parchetul dat cu ceară. A sughiţat. Miza se triplase. Generalul: „Omul a murit în condiţii tragice, răpus de duşmanii proletariatului. Este?" „Este!" a confirmat serios Gogu, după ce Nazarie a făcut grăbit o reverenţă. Se

temea să nu devină un personaj secundar. De obicei, personajele ăstea sunt arestate, puse la zid şi împuşcate fără fason. Or, Nazarie dorea să-şi spună ultima dorinţă, să-i fie legaţi ochii cu o eşarfă neagră, un ofiţer să strige comenzile unui pluton de execuţie. Gogu i-a întrerupt gîndurile. A încuviinţat. Văd că ne înţelegem, bravo! a făcut generalul. Tinere, să-mi organizezi înmormîntarea. Mata — şi a întors privirea spre Nazarie — să scrii la gazetă că balaurul fascist a ieşit din întuneric şi a ucis un nevinovat. Armata Roşie va lovi nimicitor. În curînd Berlinul va cădea sub salvele vitezelor noastre regimente. Despre Prafu Jumară. Îl văd pe un catafalc îmbrăcat în drapelul însîngerat, străbătînd bulevardele. Mulţimea se dă în lături, aducîndu-i pioasă ultimul omagiu. Îşi descoperă capul cu respect. Felix Petrovici, ai grijă de recuzită, 245 pălării bărbăteşti, 5 555 şepci, 3 484 băşti, 5 437 basmale roşii&negre, 1 768 salopete. E vreme rea, să fie destule umbrele. Parcă aud: Se face o tăcere imensă. Întreruptă de sirene şi claxoane îndurerate. Oraşul se umple cu tînguirile lor. Prafu Jumară! Ce a fost el? O pildă vie, vestitorul lumii noi!“

Aghiotantul a sporit măreaţa viziune a generalului. Pe ziduri, cearşafuri cu slogane şi versete scandate la trecerea convoiului. Revolta şi protestul, steaguri roşii, furia noastră îndreptată împotriva odioşilor asasini. Sta-lin Sta-lin! se aude cînd cortegiul funerar ajunge în dreptul tău. Generalul: „Mîine se va vinde bine loţiunea „Franz“ contra răguşelii. Să cumperi de azi toate proviziile din farmacii. Te ocupi! Tov Vrabete, mata apari în capul coloanei. Deschizi ceremonia, în frac, cu joben şi baston de şambelan. Ce zici?“ „Aşa să fie!“ a încuviinţat Gogu, ochi şi urechi. „Colonele, să nu uiţi popii. Dacă nu ies benevol,

scoateţi-i cu forţa din biserică. Rade-le bărbile, cateriseşte cîţiva. Pentru înmormîntare ajung vreo 12. Fără patriarh. E spion, renegat şi trădător. Aşa să scrii la gazetă. Dacă l-am scoate în lume, ar însemna să îi facem propagandă şi ne beleşte tov Stalin. Doi, trei mitropoliţi de ajuns. Dacă nu găseşti, ia din rezerva noastră de cadre. Vezi la Mosfilm hainele, îmbracă nişte bărboşi şi plimbă-i pe străzi. Ne trebuie 554 odăjdii, 32 patrafire, 125 cădelniţe, 5 cruci, 88 icoane. Alături, detaşamentele proletare cu secera&ciocanul. Pancarte, portretele şefilor noştri dragi, 3 456 bucăţi, din care 1 234 color. Poporul să se bucure. Bucureştenii sunt bisericoşi. Să nu le contrariem sentimentele. Prafu Jumară tre' să devină sfîntul lor." „Şi ce facem, tovăraşe general, cu rana de glonţ?" a întrebat aghiotantul. Vrabete&Nazarie — ţepeni ca nişte năluci în acea încăpere care mirosea a Rusia. De frică s-au luat de mînă. „Defilăm cu sicriul închis." „Nu! Mai bine deschis. Să se vadă ravagiile făcute de fascişti pe obrazul unui om căzut la datorie. Iată opera ucigaşilor plătiţi de burghezie! Un bandaj de tifon în jurul frunţii face impresie." „Just!" a aprobat aghiotantul. „Să nu uităm, e un protest împotriva forţelor reacţionare. Aruncaţi-i pe toţi la groapa de gunoi a istoriei, cum a zis Lenin. Megafoanele să inunde piaţa cînd cortegiul ajunge acolo. Marşuri revoluţionare. *Internaţionala*, *Trec batalioanele roşii, A noastră e victoria, Stalin, erou nepieritor*… Ai notat?" Aghiotantul: „A fost împuşcat în burtă, tov general. Ce facem?" „Îi daţi şi o gaură în tîmplă, nu strică. Tot e mort!" „Am înţeles."

Nazarie a inventat pentru gazeta lui o poveste cu un fiu al clasei muncitoare, trăit în bezna capitalistă, ucis de asasini odioşi! Vor fi pedepsiţi, îşi va lua în curînd revanşa. Spiritul lui nu va pieri în veci. Suntem la cîteva

zile după Yalta 11–24 februarie. Gogu a sughiţat tot drumul. Loc de desfăşurare a acţiunii: piaţa Palatului. Cortegiul funerar a trecut întîmplător pe acolo, să vadă împuşcatul ce se întîmplă. Morţii văd mai bine. Puhoi de lume. Prafu Jumară a fost plîns de vorbitorii cocoţaţi pe statuia regelui Carol. Nu se auzea nimic, dar înţelegeai că era de rău. Vezi Arhiva Naţională, Fond, DGP/1945 Dosar 4, p. 45–7. La vederea driculului acoperit de steaguri roşii, lumea a năvălit în clădirea unde-şi avea sediul primul ministru. Excelenţa sa a trebuit să se refugieze în curtea ambasadei britanice. Ca întotdeauna la marile cotituri ale istoriei, lui Gogu i se întîmplă nişte chestii derizorii şi neaşteptate. Un sughiţ l-a chinuit tot timpul.

Capitolul 7

1.

Nu rîde, bre! Cum s-a întors de la cimitirul Sfînta Vineri, a cerut-o de nevastă pe domnişoara Larisa Olşevky. Gogu spera s-o scoată din Valahia, s-o ducă departe de Mişu Banu. Caidul bursei negre avea şansa lui. Măritată la Bucureşti, nu mai risca să fie luată cu japca de pe stradă şi dusă în Rusia. Mă rog, aşa îşi închipuia ea. Treaba se albăstrea. Paradisul arăta în mintea lui Gogu ca Buenos Aires. Un Buenos Aires imaginar, schiţat după tangourile lui Carlos Gardel. Mai întîi trebuia să aranjeze de vapor cu un căpitan din Constanţa. Venea în dolari cam zece mii. Ce făcea cu Katia? N-o uitase. Îi rămînea lui Mişu Banu. *Niet*, se combinase cu Cairo, mare amor. Lumea nu mai era ce a fost. În saloanele de dans se auzea doar Glenn Miller&Archie Ship. Tangoul murea. Nu mai era de trăit. Povestea cu Prafu Jumară îl lămurise. Gogu se visa departe de Balcani, de Rusia, de Europa. Trebuia să fugă. Îmbătat de muzici, va lăcrima lîngă un chitarist nebun. Va sta singur pe malul oceanului, ros de tristeţe. Va lăsa întinderea fără sfîrşit să-i sfîşie inima.

Vedea cîrciumile, firmele, vitrinele, perechile de îndrăgostiţi înlănţuite în port. Va suferi la *corason*. Infarct, aşa să mor! Era cam tot ce-şi dorea. Reveria îl făcea ferfeniţă. Îl desfigura o melancolie slinoasă ca o pată de petrol. Se întindea şi nimic nu o putea opri, decît moartea. Gogu visa cu ochii deschişi. Va deschide un salon de dans. Va duce o existenţă onorabilă, de bogătaş respectat, cu Larisa. Dl&dna Stein sau dl&dna Banu. De ce nu? Nume mai mişto decît Vrabete Georgel. Putea să-i şutească prinţului actele cînd umbla după dame prin culise. Îşi lăsa haina pe spătarul scaunului. Şi o lovitură de cuţit ar fi bună. „*Mi Buenos Aires querido*".

Numai în preajma fericirii, îţi dai seama cît eşti de nenorocit. Moartea scurmă în tine fără răgaz, ca un vierme. Ştia că nu va ajunge niciodată la Buenos Aires. Va muri tînăr în mahalaua Gării de Nord. Ca un cîine, storcit de o maşină neagră. Spintecat cu cuţitul într-o cîrciumă. Ciuruit de patrulă noaptea. Se va întîmpla curînd, era sigur. Nu va emigra cu Larisa, lăsa fericirea asta celor norocoşi. Nu va reuşi să-şi facă suma şi să dispară. Era un cadavru viu, un fost. Gogu murise de cînd îl tăiase Weiss cu bisturiul. Nu se va vindeca niciodată. A înţeles că era infirm pe viaţă. Doctorului Weiss nu i-a reuşit nicio operaţie. Cu Gogu Vrabete a dispărut un dansator de tango înnăscut, frenetic, pătimaş. Viaţa lui a fost un rahat pînă i-a căzut cu tronc Larisa. Totul a părut să capete iar un sens. Trăise viaţa altora. Aiurea, n-a trăit deloc. Şontîc-şontîc prin subteranele Bucureştiului. Prin întuneric, ca şobolanii. El, care se visa într-o sală de bal luminată de candelabre din cristal, cu oglinzi pe pereţi. Strălucitor, la braţul unei dive, cu lumea la picioarele lui.

2.

Ucazul din /14 apr./1945 a decis închiderea sălilor de dans. Clar. Gogu a început să consulte atlasele, rutele vapoarelor, clasa cuşetelor, accesul pe punte, tarifele, porturile. A calculat cît durează voiajul Constanţa/Istanbul/Alexandria/Gibraltar. De aici, direcţia sud-vest Buenos Aires. Se gîndea cum să obţină două paşapoarte. Autorităţile le confiscaseră pe cele vechi şi le păstrau sub lăcat. Graniţele închise. Vrei să te cari, îţi ceri documentul. Nu ţi-l dă nimeni dacă nu eşti un oficial. Gogu Vrabete figura în fişierele Poliţiei ca interlop. Avea şi cazier — şase luni la Jilava. Nicio şansă. Cînd i-au dat lui zeii vreuna? Dacă pleca singur ar fi reuşit. În Pasajul Macca îl ştia pe Otto, falsificator versat. Costa, dar făcea banii. Fără Larisa nu pleca nicăieri, nici Larisa fără Katia. Avea o explicaţie: Larisa s-a ţăcănit dintr-o spaimă mare cînd au bătut la uşă. Era copilă la Odessa. A auzit maşina oprind în curtea interioară, gălăgie pe scară. Comisariatul poporului pentru siguranţa statului! a strigat o voce. Deschide! Au venit după tata să-l ia, să-l împuşte. Pe noi să ne deporteze în Siberia, Katia, mama, bunica, unchiul Vladimir, vărul Nikita.

Bucureştiul devenise o capcană de prins şoareci. Întrebarea era cum să iasă de aici. Să trăiască fericiţi departe, doar el şi ea. Se temea să nu cadă într-o razie, s-o aresteze, grija lui numărul 1. Larisa ar muri, era fragilă. Nu ar rezista în Rusia. Gogu s-ar topi cu zile despărţit de ea. Ruşii scormoneau oraşul şi arestau refugiaţii. Care ai fugit din patria mamă? Nu aveai acte, haţ! Îi suiau în vagoane cu inscripţii kirilice — direcţia Est.

Cercetau cartiere, poduri, pivniţe, gări, staţii de tramvai. În locuri aglomerate, la Hala Unirii şi Piaţa Matache, la Obor. Aveau liste cu adrese, nume, ocupaţii şi veneau să verifice. Perfect dacă nu te găseau acasă. Şi mai bine era să nu figurezi în hîrtiile alea blestemate cu antetul NKVD. Cercetau registrele portarilor, în hoteluri şi imobile cu chiriaşi. Controlau fişierele poliţiei, la oficiul stării civile, la evidenţa populaţiei. Trebuia să te fereşti de Dracul, de vecini, de rude. Bucureşteanul îşi oferea serviciile, se angaja să toarne. Spera să fie lăsat în pace, să nu fie evacuat din casă, să nu îşi piardă slujba şi cartela. Absolut totul se dădea pe cartelă. Pîinea, hainele, lemnele de foc. Numai frica era la liber. Turna cu motiv şi mai ales fără, se dădea cu cel mai tare. Instinct puternic şi vechi în Valahia. Dornic să linguşească, să se pună la adăpost, să facă rău, să-şi satisfacă poftele. Era o vreme a răfuielilor, a cuţitului înfipt pe la spate, a delaţiunii.

Nazarie, la gazetă, îl lingea în cur pe marele Stalin — plata la bucată. Noaptea îşi vărsa amarul la „Maria Teresa“ şi la „Picadilly“, cu Gogu, Banu, Buza, Cairo&Co. Se îmbăta rău. Obicei nou la el, care pînă mai ieri fusese abstinent. Cîtă vreme ne-a mai rămas? se întreba. Cînd ne adună să ne urce în vagoane, direcţia Kamciatka?

Ne termină aici, nu în Siberia. Chisăliţă ne fac, fără să mai cheltuiască cu transportul.

De ce nu scrii asta la gazetă?

D-aia!

Ce aşteptăm? a sărit generalul Buză, în civil, dat afară din armată cu o zi în urmă.

Treci Dunărea, apoi o iei spre Viena, zona americană...

Şi tu, Marcele? l-a întrebat Gogu pe Nazarie.

O să mă sinucid. Ruşii nu ţin cont că i-ai slugărit. Mai devreme sau mai tîrziu, glonţul. Aşa merge treaba la ei. Mă prefac viu, dar nu sunt…

Ce faci cînd vin americanii?

Cînd?

În vreo zece ani, aşa…

Mă împuşcă pentru colaboraţionism.

Dacă te ţineau băierile, rîdeai. De ruşii cu pistoalele slobozite împotriva cui se nimerea. De bordelurile pline de soldaţii lor, mahalagiilor nu le mai venea rîndul. De generalii burtoşi, cu piepturile acoperite de decoraţii. Şi de ai noştri — înspăimîntaţi, cînd nu erau inconştienţi. Gogu se vedea pe puntea unui transatlantic cu Larisa. Întinşi pe şezlonguri la soare. Urmărea o partidă de tenis, ea citea un almanah. Apărea chelnerul, le oferea citronade de la gheaţă, Gogu scăpa un bacşiş, chelnerul se gudura şi făcea stînga împrejur. El o ungea pe spate cu loţiunea Soleil. Ea adormea torcînd ca o pisică. Seara, în prezenţa căpitanului şi a ofiţerilor, a pasagerilor celor mai distinşi, Gogu Vrabete&Larisa Olşevsky dansau înamoraţi tango.

3.

De 10 mai 1945, s-a desfiinţat camuflajul. Lumea a scos din ferestre ziarele, hîrtia albastră şi scîndurile. Felinarele au rămas aprinse pe bulevarde toată noaptea. L-a apucat pîntecăraia exact cînd popoarele serbau pacea. Undeva se întîmplau evenimente mari, consemnate de istorie, nevolnicul de Gogu suferea de crampe. Avea istoria

lui, strict personală, fără legătură cu restul. Sucit, întors, cum îl ştim.

Ziarele sunt pline de tîlhării şi omoruri. Nimic nu e sigur, nu ştii ce îţi rezervă ziua de mîine.

Isteţii îşi iau catrafusele, Palestina, Portugalia, Argentina. Suntem naivi, rămînem aici să ne facă ruşii chisăliţă. Parcă suntem hipnotizaţi.

O să murim toţi ca Prafu Jumară.

Sărbătoreau şi se bucurau. Valahia a fost în seara aia undeva în Europa. O găseai pe hartă, am vrut să spun.

Bibi Grasu i-a scris, de la Tel Aviv, soră-sii că a ajuns în kibuţ.

Coana Lizica e bine mersi la Lisabona…

Aia care dădea cu pizda în populaţie? Nu mă înnebuni!

Bolşevicii pun femeile la kolhoz. Adică nu mai ai nevasta ta, o împarţi cu cin' se nimereşte. Regula e de la fiecare după nevoi, fiecăruia după necesităţi…

Pe nevastă-ta, neneo, o fac poştă, la cît e de mişto. Ascunde-o în pod.

Vor supravieţui numai cei care fug la timp. Ei îşi vor salva şi sufletul, nu doar trupul. Restul intră în maşina de tocat învîrtită de dracu'.

Se alege praful de vieţile noastre.

Lăsaţi balivernele! Anul ăsta ruşii se retrag. Anglo-americanii au interese în Balcani. N-o să-i lase să-şi facă de cap la gurile Dunării.

De ce, mă rog?

Domnule, pentru că se strică echilibrul…

Am sughiţat, mă pomeneşte careva.

E în joc soarta popoarelor lumii. Afacerea s-a decis. Va fi pace. Puneţi-vă pe făcut copii. Înmulţiţi-vă!

Yalta a fost un căcat.

La Potsdam s-au închis jocurile. Stalin s-a înverzit cînd i-a zis Truman că are bomba. Noroc că i-a dat Molotov un pumn în spinare.

Şi ce dacă, Washingtonul e zero!

Gata, domne'. *Les jeux sont faits, messieurs, rien va plus!*

Mi-a zis cantiniera de la garnizoană că ruşii îşi fac bagajele. Îşi spală ciorapii, trimit acasă tot ce au furat. Triajul e blocat cu mobile, maşini de cusut, chiuvete, felinare…

Cîinele nu pleacă din măcelarie nici dacă-l baţi.

Interese strategice…

Rahat!

Rămîn aici, pînă ăştia prăduiesc tot.

Churchill a pierdut partida. Yankeii se joacă în Pacific…

Hai să ne căcăm pe noi.

Ruşii sunt nişte slugi, funcţionari umili, soldăţoi beţi. Nu lua în seamă proştii ieşiţi la bariera Pantelimon cu flori…

Curvele, vesele…

Meseriaşe, date în Paşte.

La Bucureşti s-a futut totdeauna bine. Ce dever, aşa dintr-odată! Ocupaţia e o fericire. Nici în vis nu dădea aşa norocul peste ele. Atîţia clienţii deodată. Poate se mărită cu vreun ofiţer. Sau îşi deschide un tractir.

Toate se visează curve la Veneţia. Nu le place oraşul ăsta aţipit.

Ce insolenţă!

Un an cu străinul în pat te căpătuieşte. Aşa a fost în 1769 Tincuţa roşcovana, Rozi belita, pistruiata Zoe şi

strănepoatele lor de azi Mitzi, Lola Muista, Fifina, Popeasca. Repetăm gesturile din vechime, neschimbate. Ocupaţiile militare, regimurile, bolile. Nimic nou în istoria valahă. Ne alegem cu zădărnicia, onorabile.

Eh, ce avem? Sărăcie, praf şi plictiseală.

Aha, Valahia sfîntă şi curvă. Duducile au ce să ofere mujicului stors de marşuri lungi prin stepă, idiotizat de cazarmă, de sperietura morţii şi de cnut, de aia cu coasa…

Omagiile mele, Doamnă! E mai tare ca o matroană de bordel, vă asigur. Nu iartă pe nimeni, prostituata absolută.

Ai băut cam mult!

O să ne înghită cu gura ei nesătulă şi neagră. Ca mîine sună la uşă şi, cînd deschizi, haaaaţ, te ia!

Să mori tu dacă minţi?

Uitaţi-vă la voi! Deja v-a semnat actele de deces. Gogule, mă duci cu caii mascaţi, în dricul ăla mare cu lăutari.

Huideooo. Puţiţi a hoit.

Eu, unul, am de gînd să trăiesc. M-am înţeles cu toţi, banul e ban. Fac afaceri cu ruşii, am făcut cu nemţii, cu evreii…

La bolşevici nu contează banul, viaţa nici atît.

Dar ce, suflete?

Şi ei vor s-o ducă bine, sunt fiinţe omeneşti. Nu te lua după ce spun, sunt mai tîlhari ca ăia dinainte.

Cu tîlharii mă înţeleg bine.

Moartea a intrat pînă în măduvă. Mi s-au înnegrit degetele de la picioare. Umbla cu şurubelniţa la inimioară. (*Transcriere T.O., 10 mai 1945, 23,40–0,25, operator Matei*)

Stau înghesuiţi într-un colţ la Picadilly să ghicească un minut mai devreme ce soartă îi aşteaptă. Un bec lungeşte umbrele pe pereţii pivniţei. Gubernia s-a încărcat de zvonuri deşănţate şi perfide ca o uşă întredeschisă. Bete, vomitînd, împleticindu-şi mersul prin ganguri. Sunt aceleaşi zvonuri din 1769, 1806, 1828, 1848, 1878, 1917 şi 1945.

4.

Nazarie a fost luat de la ziar şi cocoţat într-un post important. I-au dat un birou, un telefon, o secretară drăguţă, o maşină neagră. Cartele pentru hrană, haine şi lemne de foc pentru iarna. Cît era ziulica de lungă, citea şi tăia cu creionul roşu ce nu convenea ruşilor. În rest, trăgea vînturi straşnice în biroul Agitprop. Se apropia de tov Smirnă şi împuţea aerul. S-a organizat o pîndă şi a fost prins în flagrant. Şi-a făcut autocritica. În şedinţă i-au tras un perdaf, l-au taxat de troţkist şi lichidatorist, de năpîrcă, omul Siguranţei şi idiot politic. Lupta de clasă se ascuţea la maximum, ca un cuţit pe tocilă. Se făcea vinovat de slăbirea rîndurilor proletariatului. Cînd la Berlin se auzea măreaţa canonadă a artileriei sovietice şi Stalin dădea lovitura de graţie Germaniei hitleriste, Nazarie trăgea băşini. Nu întîmplător proceda aşa. Nutrea gînduri ascunse? Plănuia să emigreze în Palestina? Asta contrazicea linia Partidului — era nevoie de cadre şi aici. La final vorbitorul a ridicat pumnul spre cer şi a exprimat mînia vizavi de Dumnezeu. Punem noi mîna pe tine şi vezi ce păţeşti! Să nu mai minţi că ai făcut şandramaua asta de univers în şapte zile! A cerut să fie semnat un apel pentru

pace. Nazarie a recunoscut totul, asistenţa s-a declarat mulţumită. Şi-a luat angajamentul să lupte neabătut. Ştia că, dacă îl exclud, e ca şi mort. A făcut pe vinovatul, a promis că îşi îndreaptă greşelile. Originea lui mic burgheză stîrnea ravagii în sufletul lui de copil. S-a arătat supus, gata să ia o cîrpă să spele podelele dacă i se făcea onoarea. L-au iertat. Tov Smirnă a rămas cu nasul strîmb multă vreme.

Li s-au trimis măşti de gaze dintr-un depozit părăsit de nemţi în retragere. Toată clădirea se împuţise. S-a făcut un instructaj cu întreg aparatul funcţionăresc. Cuprindea trei persoane de sex feminin aciuite pe lîngă maşinile de scris şi telefoanele de ebonită. Le-a explicat strategia dacă atacă inamicul. Nazarie le-a exemplificat sever, cu aere didactice. Cînd a venit vremea, a strigat din bojoci Adunaaaaa — reeeea şi a scos personalul fuga marş pe scări. Un'doi'tre'patru. Exe-cu-taaaa-rea! Buuum, a zis, se aude întîi un pîrîit. Muşchii abdomenului dau să mişte, proiectilul e gata. Cu cca 30 minute mai devreme, în cantina din subsol, înghiţise două castroane de fasole şi un lighenaş cu murături. A dat asigurări că lumea va sări din ţîţîni. S-a auzit o bubuitură ca salva crucişătorului „Aurora", la Petrograd, cînd s-au vestit zorii lumii noi. Un bigbang! Aşa s-a născut cosmosul şi a apărut, nătăfleţilor, lumea nouă. Grădina Edenului. Cum ne povăţuiesc Marx&Engels. O băşină abisală, cosmică, infinită. Burghezia a sărit în aer, cu parlamentele, regii, partidele şi luxul lor cu tot. Marx a avut dreptate cînd a scris că proletariatul va îngropa lumea veche. Ascultă la mine! a răcnit privit cu respect. Îl sorbeau din priviri. Nu erau mulţi, vreo 11–12, dar orice început e greu. Le-a zis: Dacă vrei să tragi o canonadă de artilerie sovietică şi nu un

scîncet de copil, tre' să te încordezi. Să se audă în ceruri, să participe la acest efort cosmic toţi muşchii. Proletari din toate ţările, uniţi-vă! scrie în pagina întîi a „Scînteii". Sub acest imbold, Nazarie a aliniat personalul în curte. Toţi aşteptau comanda. De pe ziduri, solemni, îi priveau Marx, Engels, Lenin&Stalin. Odată adunaţi, în jurul catargului pe care flutura steagul roşu, a rîgîit vesel. Ai văzut, tovarăşe? Credeai că numai imperialiştii sunt în stare. Se ştia la ce face aluzie: americanii testaseră în acele zile întunecate prima bombă atomică. Dacă Truman hotăra să trimită chestia pe adresa Piaţa Roşie, aleluia cu bolşevismul, vezi Hiroshima şi Nagasaki. S-a umplut de respect şi admiraţie pentru yankei, a trădat revoluţia proletară. A decis să emigreze în America, aşa cum voise ta-su, Nathan.

Iată-l şef la bolşevici, el, nepot de rabini. Se distra bine. A ordonat, cu mutra unui plutonier: Masca pe figură! Atac inamic! A trimis gazele asfixiante spre tovarăşi. Geamurile, aşchii, cioburi, nisip. Totul s-a pus în mişcare. S-au trîntit pe caldarîm, au scos măştile din geantă cf. instrucţiuni. Un-doi-tre'-patru, le-au tras pe cap. Numai părinţii comunismului ştiinţific, Marx, Engels, Lenin şi Stalin au rămas impasibili pe ziduri. Asta e treaba zeilor, să rămînă impasibili. Zăbrelele de la ferestre s-au curbat. S-au colorat pînă la incandescent, au rămas strîmbe. O săptămînă mai tîrziu a trebuit să plătească pagubele. Tov Smirnă i-a imputat zăbrelele la salariu. O fi revoluţie, a zis, dar figurează în registru şi aşa trebuie să rămînă. 132 bucăţi a 67 cm lungime, 5 cm grosime, bare de metal. Tov Smirnă va fi arestat în 11 martie 1949 şi deferit prealuminatului Tribunal al Poporului ca spion american. Altfel, cine ştie ce s-ar fi

întîmplat! Istoria ar fi luat alt curs şi se întorceau pe tronul Valahiei fanarioţii de la Istanbul. Cîinii invadau oraşul, jupuind carnea de pe oasele iubiţilor noştri compatrioţi din acele fericite timpuri. Ţăcănitul scheletelor prin oraş ne-ar fi asurzit. Nazarie a ordonat celor strînşi în curtea largă a secţiei de propagandă să scoată măştile de gaze. Le-a cerut să facă exerciţii de respiraţie. S-a cîntat *Internaţionala*.

Găsea la sediu muieruşti frumuşele şi zîmbăreţe. Stăteau cu genunchii lipiţi la birourile lor, ţăcănind la maşina de scris, ciripind la telefon. Se apleca să-şi lege şireturile, se uita pe sub fuste să le vadă chiloţeii. Pînă într-o zi cînd a observat că una, Bela, purta negri, inexistenţi în comerţ. Aha, marfa occidentală. A dedus isteţ că trăia cu vreun ofiţer din misiunea americană. Trebuia dată afară — era suspectă de spionaj&contrabandă — şi a luat-o la rost. De unde ai chiloţii tovo? Nu port! i-a zis Bela mirată. Seara a verificat povestea în mansarda lui. Ce detectase de Nazarie era o fofoloancă bunuţă, caldă, strîmtă. S-au clătinat pereţii cînd Bela îl ruga hai, hai, hai. Vecinul a bătut cu pumnul, „potoliţi-vă, lua-v-ar dracu', v-aud copiii!" Nazarie a scris în raportul despre Bela: nu se confirmă relaţiile cu străinii. Fata venea la birou goală pe dedesubt. Nu sutien, nu furou, nu chiloţi. Era zăpuşală, vipie. Balaurul fascist tocmai primise lovituri nimicitoare şi se zvîrcolea. Aşa au discutat în celula de partid cînd a fost suspendat din funcţie.

Norocul lui a fost că sediul Agitprop a fost devastat de explozia unei bombe. Ancheta a dezvăluit că în rîndurile noastre s-au strecurat nişte cîini turbaţi, înnebuniţi de ura neîmpăcată împotriva noii orînduiri. Trebuie zdrobiţi cu ciomagul, oriunde ar fi găsiţi.

Nazarie a fost sancţionat cu blam, i s-a promis excluderea. A fost demascat: SSI a descoperit că el detonase în sediu straşnica bombă. Ferestrele au sărit din ţîţîni, acoperişul a căzut într-o rînă şi a blocat bulevardul Elisabeta. Nu îl credeau în stare de o asemenea ispravă. Onoare muncii! Tov Teohari i-a dat ordin să intre-n sediul bandiţilor Maniu şi Brătianu, să producă şi acolo deflagraţia. Ăştia n-au înţeles încotro o ia istoria! Proştii n-au ghicit că vine bolşevismul. Gata cu exploatarea omului de către om! Trecem din imperiul necesităţii în imperiul libertăţii. Chestia a făcut, din păcate, buuuum prematur. Ingeniosul plan a căzut. Ancheta a fost dură, interogatorii nocturne, pîine şi apă. Un isteţ a pretins că Nazarie a făcut-o cu bună ştiinţă ca să distrugă Partidul. O anonimă l-a indicat ca făptaş al odiosului atentat. Atunci s-a apucat şi el să scrie d-astea, n-a rămas unul neîncondeiat. Carnetul roşu o cerea. Să fie împăiat sau să i se ridice o statuie? Mai bine să moară tînăr în slujba proletariatului. Voia să-şi vadă visul cu ochii, anume, să trăiască măcar o zi în comunism. Nu avea chef să rateze utopia despre care auzise la birt. De ce să se bucure alţii? Pozele eroice nu erau pentru el. Lui îi plăceau viaţa, femeile, băutura, un dans, un pokeraş, distracţia. Ce avea el eroic? Nimic. Ştia nişte adrese de bordeluri, nişte cîrciumioare prin Filantropia şi Grant. Metafizica îl îngenunchea.

Tov Smirnă i-a ghicit gîndurile. Îl spiona mai ceva ca Gestapoul. Adevărul e că a mai scăpat cîteva vînturi cînd sediul era plin de lume. Suflul exploziei corespundea unui cutremur de 7,2 pe scara Richter. Uşi smulse din ţîţîni, ferestre sparte, sertare căzute pe podea. Tov Smirnă a dibuit că Nazarie se scăpase în nădragi cînd se aplecase să

vadă negreala dintre pulpele frumoasei Bela. Abia a scăpat de consecinţele faptei lui. A plătit o pereche de pantofi italieneşti şi un costum de haine din gabardină procurate de Gogu. Dacă îi făcea raport ajungea pe drumuri, izgonit de tovarăşi tocmai cînd începea balul. Se anunţau zile măreţe. Ar fi păcat să piardă trenul vieţii. La marea şedinţă, onest, plin de abnegaţie revoluţionară, cu un trecut de persecuţii şi lagăr, a tăcut. Ca un cadru de nădejde pe care partidul se putea baza. A constatat că poza de semizeu îl prinde. Să supravieţuieşti — o datorie de onoare. Era nevoie de el pentru a alunga burghezia. În ziua cea mare va fi prezent printre steagurile roşii. Victoria se apropie cu paşi mari, a zis tov Stalin. Nazarie nu o putea rata.

5.

Oraşul nimănui, o hazna. Armata Roşie, stăpînă peste periferii şi bulevarde, prăvălii mizere şi magazine de lux. Peste foşgăiala de lupanar şi şantan. Umbra bravului soldat rus la colţul străzii, un zeu al acestui crepuscul sîngeros. Noaptea era perforată de rafale pîrrrpîrrrpîrrr. Sună ca un bandoneon, tango, la „Picadilly". Se pierdeau în generosul întuneric bucureştean, o ascunzătoare de basm. Pentru zei şi şobolani, pentru şuţi, traficanţi de cadavre, cerşetori&curve. Intimidînd, secerînd poliţişti şi pungaşi. Pînă la amănuntele morţii cotidiene, să privim în altă parte. Au început brusc să dispară unul cîte unul. Hruba lui Refec se depopula. Clienţii vechi nu mai veneau să vadă spectacolul de tango, să halească momiţe şi să bea vin cu sifon la

gheaţă. Aflai întîmplător că unul zace într-un gang. Alţii se volatilizau ca într-un număr de iluzionism într-o baracă de circ. Ridicaţi noaptea de civili în haine de piele, vîrîţi într-o maşină neagră, duşi într-o direcţie necunoscută. Sunai la telefon, nu-ţi răspundea nimeni. Aşa, gaşca noastră a văzut într-o seară că masa lui Bibi Guşatu n-o mai ocupa nimeni. El venea, dacă-ţi aminteşti, cu paţachina aia cît girafa, Popeasca. Nazarie a povestit că reporterul Ginel Lupu pare să nu fi scris nicicînd la gazetă, chiar dacă vineri semnase în pagina 3. Poliţia a zis că trebuie să fie un pseudonim, nu o persoană în carne şi oase. Nefericitul avea trei copii. Atunci, de ce dracu' a scris în numărul din 15 sept. a.c. că am ajuns o biată gubernie? Trebuia să se gîndească la copii mai întîi. Ei bine, acel ziarist, a zis generalul Bubnov, n-a existat. Nu a lucrat 6 ani în redacţie, nu l-a văzut nimeni. Oficial, detesta fiţuicile reacţionare. Văd că nu vă învăţaţi minte! Scrieţi numai tîmpenii. Cît despre cel dispărut, o fi fugit cu vreo damă, să nu ne alarmăm. Bucureşteanul are acest talent: dispare fără să-şi prevină şefii şi rudele.

Cei rămaşi în circuit o luau seara de la capăt la „Picadilly". Se lăsau în voia muzicii, cînta Ochialbi ceva de speriat. Cînd apărea „Trio Tango", clinchenitul paharelor şi zumzetul conversaţiilor încetau. Ceva religios. Larisa şi Katia erau zeiţele templului. Nazarie, Refec, Gogu, Mişu Banu&Buză&Cairo,Vasea opreau taclaua. Chestie care ţinea şi de apariţia lui Grişa Schwartz la masa lor. Avea căpăţîna înflorită, cîteva fire de liliac îi atîrnau din urechi. Scîrţiia straşnic. Aranja paharele şi împăturea şerveţelele. Domnii doreau o damă? Le strecura cîteva foto şi tarifele notate cu creionul pe verso. Să-mi spuneţi

preferinţa şi sunteţi satisfăcuţi la minut. Avem camere sus, nu trebuie să căutaţi alt local. Mustăţile lui — nişte şopîrle verzi fosforescente. Ochii nu i se vedeau. Purta ochelari fumurii ca într-un film de serie B. Se şoptea că-şi dăduse haina la-ntors — şi servea ca agent ruşilor. D-aia dădea băutura proastă, botezată şi fura la porţii? Avea protecţie! Consumau un vin roşu, gros, cam dulceag. Îi durea capul, la ţanc, să nu observe ce se întîmplă. Te lovea temporar orbirea. Puteai să admiri gemenele, pe partenerul lor, elegantul Pedro Ruiz y Rocha, în ultimele spectacole. Contractul lor înceta. Nu se ştia unde vor dansa în continuare. Se deschideau grădinile şi terasele. Era greu de presupus, scria „Jurnalul de dimineaţă“, pe ce scenă vor apărea vara asta. „Cortina“ ştia că doreşte să le angajeze „Alhambra“. Patronul le-ar fi invitat să trateze. Duduile nu s-au dus, prea ocupate cu treburile. Onorau recepţii oficiale şi cocktailuri restrînse cu diplomaţi, jurnalişti, rechini, celebrităţi, spionii marilor puteri, piţifelnici, amante şi manechine încărcate de blănuri&bijuterii. Casa de discuri Columbia le-a oferit, prin intermediul lui Jean Moscopol, un contract. Impresarul lor, Gogu Vrabete, a respins deocamdată oferta pentru un potpuri de cîntece cerut insistent la garnizoană. Balalaici, armonice, corul bisericii ruse. „Bis“ ataca un domn Georgel Vrabete, zis Gogu, zis Tango. Sugera că e peştele lor şi chiar că s-ar ocupa de afaceri cu carne vie. Ar fi un veros personaj al lumii interlope. Scria că jongla cu dolăraşi, penicilină, lemne pentru iarnă şi fusese cioclu. Mai scria că a făcut afaceri cu trupuri sfîrtecate pe vremea mareşalului — fiind un sinistru colaboraţionist. Ar trebui deferit Tribunalului poporului şi condamnat la ocnă.

6.

Cînd a căzut atomica pe Hiroshima, Gogu, ce făceai?

Căutam un pisoar să-mi golesc vezica.

Profitaţi cît damele n-au trecut la kolhoz, vinuţul e cît de cît. Mulţumiţi-vă cu puţin!

Valahia a mai trecut prin asta. Istoria…

Care istorie, bre? Abatorul ăsta numeşti mata istorie?

E bal! Unii cad, alţii se ridică. Nu-l vezi pe Gogu ? Ţi-l aminteşti cînd era un amărît? Uite-l acum, străluceşte. Plin de parale, cu dansatoarea aia superbă de braţ. Ce să mai vrei de la viaţă!

Nu ţine mult, ai să vezi.

Eh, unii se ridică, alţii cad în scîrnă. Mişu Banu, parcă te văd pierzîndu-ţi moşiile… De ce nu pleci?

Unde?

Ca toată lumea, în vest.

D-aia!

Şi ce te faci? Eşti vînat. Închisoarea te aşteaptă…

Nu ar fi prima dată, domnule. Primii Bani au venit în Valahia după ce căpăţînile a vreo cinci dintre ei au privit Bosforul de pe zidurile Istanbulului — retezate de gîde.

Roata lumii se învîrteşte, ţac ţac ţac.

Nu?! Aşa ziceam şi eu.

Se schimbă totul ca să nu se schimbe nimic.

E aceeaşi comedie. În rolul ţarului Alexandru apare tătucul Stalin. Grizeta Fifine e înlocuită de curva Geta Brigadiera.

Puşcăriile sunt pline cu proşti care nu înţeleg cum merg lucrurile. Cînd o veni enkavedeul să te aresteze, prinţe…

Dracu' stă pe streaşină şi rîde.

Ai o singură scăpare… Să fii demn! Să nu cazi în genunchi, să nu bîzîi, să nu fii căcăcios. Mai ales, nu pactiza cu temnicerul tău. Sunt roluri diferite, aşa a vrut Ăl de Sus, şi a ştiut ce face.

Taci, bre!

Du-te demn la glonţ. Dacă ţi se întîmplă, consideră-te norocos. Ai un destin, spre deosebire de anonimii care îşi tîrăsc picioarele prin glod ca sclavii şi mor de bătrîneţe.

Zău. Îi înghite statistica.

Cui îi pasă? Noi să trăim!

Să avem ce pune-n gură, ce să regulăm şi cu ce, şi un' să punem capul.

Nasdarovie! (*Transcriere T.O. 31.08.1945. 21.30–23.05, operator Ioan*)

Discuţia se relua în fiecare seară la nesfîrşit. Replicile, interşanjabile. Cînd ruşii ocupau Bucureştii, se petrecea ceva miraculos, v-am mai zis, începeau să dispară oameni. Povestea cu nea Tilică de la nr. 23, o ştii? Ţinea prăvălia vizavi de „Marna". Purta mustaţa à la Clark Gable, dar nu l-a ajutat prea mult cînd au venit să-l înhaţe. N-a mai apărut în prag să răspundă trecătorilor la bună ziua. A fost găsit pe cîmp sfîrtecat de cîini. Guţă Pamfil a fost ridicat de pe stradă. I s-a cerut să predea inventarul şi l-au dus între baionete la garnizoană. Nu s-a mai întors din cauza unei amnezii căpătate la beci, care l-a împiedicat, cînd l-au scos pe poarta arestului Rahova, să urce în tramvaiul care îi trebuia. Cu Moni Refec a fost altfel: i-au cerut să expună în faţa unei comisii de savanţi sovietici experienţele sale de levitaţie. Le-a zis că îi venea aşa, nu ştia să spună cum. A fost bătut la tălpi cu vergeaua. Cînd s-a întors în mahala, n-a mai reuşit să zboare.

Scopul Academiei de Ştiinţe din Moscova a fost atins. Textul despre levitaţie (litera L, p. 345) din marea enciclopedie s-a îmbogăţit cu un paragraf. Un exemplu luat din Valahia. Dacă n-a mai reuşit să se înalţe, a trebuit să suporte asalturile repetate ale nevestei care îşi cerea drepturile de femeie tînără. Bobi Pazvante, un telal din hala Matache, a ajuns la morgă după ce fierul de călcat l-a ars. Întîi l-a stropit cu apa rece amantul doamnei, un maior NKVD. Safta era soră de caritate. Îngrijise piloţii americani&englezi. Tipii în haine de piele au descins în camera de gardă, unde femeia năştea, dar n-a fost o problemă — au aruncat fătul pe geam, pe mamă au sufocat-o cu perna. Pentru că nu mai respira, au dus-o la crematoriu, unde a fost arsă în numai cîteva minute. Istoria e o cacialma. Crupierii veneau de la Moscova. Jucătorii — nişte trişori, escroci, falsificatori. Gogu a fost ridicat într-o noapte cu un Zil negru.

Capitolul 8

1.

Extrase din presa epocii găsite-n pod: *„Noua epocă eroică.“ „Ochii orbilor încep să vadă.“ „Lista prizonierilor repatriaţi din URSS la 15 noiembrie“ „În cursul acestei luni se distribuie zahăr, ulei, orez şi marmeladă.“ „Întregul popor salută lupta Uniunii Sovietice pentru consolidarea păcii.“ „Începe controlul cetăţenilor străini.“ „Clubul miliardarilor. O bandă de afacerişti.“ „Răspunsurile generalissimului I.V. Stalin la întrebările puse de United Press.“„Gărzi înarmate apără capitala.“ „Lupta necruţătoare pentru nimicirea speculei.“ „Ceremonie la Palat.“ „Atacuri banditeşti la periferia oraşului. Schimb de focuri cu poliţia.“ „Secolul omului de jos. Tragica moarte a unui funcţionar.“ „Alteţa Sa Măcelarul.“ „Cînd se vor desfiinţa cartelele.“„Sabotajul speculanţilor de bursă neagră.“ „123 ofiţeri sovietici au fost decoraţi cu ordine româneşti. Printre ei, generalul Maxim Bubnov.“ „Să se facă dreptate poporului.“ „Capitala invadată de vagabonzi şi cerşetori.“ „Tribunalul popular începe să judece.“ „Aflăm de la Prefectura Poliţiei Capitalei. 6.ll.a.c. Comisar şef adj, Bazil Ţepeluş, raportează că la orele 21,30, în restaurantul*

„Picadilly“ din Calea Griviţei 78, mai mulţi ofiţeri sovietici în stare de ebrietate provoacă scandal. La plecare, maiorul Filatov a furat un acordeon. Patrula trimisă cu un interpret aflat la faţa locului, dl Gogu Vrabete, să aplaneze scandalul, l-a arestat pe maior. Adnotare cu creionul albastru „Cenzurat“// 7 02. a.c. În ziua de 6 februarie, ora 21, la Comisariatul 31 Poliţie au fost conduşi de către o patrulă mixtă sovieto-română cinci ofiţeri ruşi în stare de ebrietate care aflîndu-se în restaurantul „Picadilly“ au provocat scandal refuzînd să plătească. Au fost predaţi la Comandamentul rus. Adnotare cu creionul albastru „Cenzurat.“ „Declaraţiile generalissismului Stalin şi România.“ „Sentinţa în procesul criminalilor de război. O victorie hotărîtoare a democraţiei asupra reacţiunii.“ „Se caută o nouă elită.“

2.

La 9 mai, steaguri americane, ruseşti, britanice atîrnă pe faţade, ca nişte spînzuraţi. Plouă al dracului. Gogu Vrabete împărţea cîştigul cu generalul Buză cu care se asociase. Mişu Banu stabilea cu bolidul său Hispano-Suiza, cf. „Gazeta sporturilor“, un nou record în cursa de coastă de la Sinaia. La Tribunalul Poporului se judeca procesul lui Antonescu şi al complicilor lui. Viaţa sentimentală a lui Marcel Nazarie era ruptă între Raşela Weiss şi sor-sa, Bela. Ziarul „Scînteia“ publica, sub semnătura lui, „*O noapte la «Picadilly*». Text, pe două coloane, 8 quadraţi. „*Deşi ploua cu găleata, localul era plin. La ora 22,00 muşteriii erau siliţi să-şi caute aiurea locuri de desfătare. Prin faţa mesei mele trece patronul, dl. Akim. Se grăbeşte să primească un oaspete marcant: un domn înalt, elegant, cu o*

privire arogantă. E prinţul Mişu Banu, răsfăţatul lumii bune bucureştene. A luptat în Rusia, ca pilot de vînătoare. În civilie e sportsman şi mare crai. E însoţit de o femeie foarte tînără, cu o brăţară lată de aur la încheietura mîinii şi un lănţug subţire la gleznă. Poartă o blană foarte grea. În spatele meu aud: «Tu l'a connue, sa nouvelle maîtresse! Il l'a denichée dans un chantant.» La o masă, o doamnă cu alură ţipătoare îşi striveşte soţul cu o privire dispreţuitoare, zicînd: «Capa de nurci face două sute de milioane.» Soţul e nervos. E un proaspăt îmbogăţit, misit pe piaţa de gros. La bar, văd nişte domni veniţi să se distreze. Lîngă ei, femei cu părul vopsit, violent fardate, cu pleoapele albastre, cu linii drepte trase cu dermatograful în locul sprîncenelor. Sunt artistele localului, Mura Xeni, Sida Macarie, Larisa&Katia Olşevsky. Trebuie să-i întreţină pe clienţi, să-i facă să consume. Se lasă invitate la dans, apoi la masă, şi în sfîrşit, dacă dl. client o doreşte, se retrag într-o cameră de la etaj. De ce nu merg vizavi la bordelul «Maria Teresa» (apropo, cînd se închide acest focar de infecţie?). Însoţiţi de oberul îndoit ca echerul, cîţiva nouveniţi se aşază într-un separeu. Privesc spre cei din jur cu figuri blazate. Li se aduc baterii la gheaţă, nisetru la grătar, pateu fois gras. Totul pe platouri de argint. După terminarea numărului, o artistă, care tocmai terminase un dans havaian, pe trei sferturi goală, se lipeşte de prinţul Mişu Banu. La un semn se aduce o măsuţă şi scaune pentru doi domni, şi dînşii vechi clienţi. E generalul Rudolf Buză, dat afară din Armată, avînd un dosar la Parchet pentru «faptele sale de arme» din Crimeea. Aşteaptă să fie judecat de Tribunal. Sperăm că se bucură de ultimele zile de libertate. Cine se aseamănă se adună! Generalul conversează cu un agent de bursă neagră notoriu, Gogu Vrabete. Li se aduce şampanie scumpă, Pommery. Dar ce contează banii, cînd se cîştigă aşa uşor?!

E suficient sa ai o afacere cu penicilină. L-am văzut pe acest domn lăsînd la orchestră 70 000 lei, leafa pe două luni a unui universitar. Aşa cum privesc impasibili pe dansatoarele Larisa&Katia, tot aşa au privit ieri cum era împrăştiată demonstraţia muncitorilor. Pe tavan sunt oglinzi ce răsfrîng lumina, iar treptele ce duc la podium sunt de sticlă şi dedesubt sunt becuri aprinse. E atîta lumină la «Picadilly», dar atîta beznă în sufletul celor de la mese! Ce dacă e întuneric în bordeiele celor săraci?! Întunericul, foamea şi moartea pîndesc, dar aici se destupă sticle de şampanie franţuzească, se înjură Guvernul şi se achită la o singură masă sume cu care s-ar putea hrăni sute de orfani. Ce le pasă clienţilor de la «Picadilly» de trenurile foamei din Moldova! Aceşti băutori frenetici de şampanie, dansatori de tango, cu limuzine exorbitante la trotuar n-au muncit niciodată! Iată-l pe tînărul în smoking aplecîndu-se către amicul din dreapta: Ştii că am fost la ea — dă numele unei cocote de lux — trei sute de mii m-au costat numai florile în două zile. Mi-a venit în gînd că un matriţer de la Malaxa cîştigă mai nimic.

Chelnerii în fracuri impecabile aleargă de la o masă la alta. Jazzul lui Sergiu Malagamba cîntă fără întrerupere. Pe podium perechile de dansatori se învîrtesc, se izbesc, azvîrl picioarele. Aerul e îmbîcsit de tutun şi de tot felul de parfumuri, de acordurile muzicii stridente. Cum să nu-ţi vină în minte amărîţii acestei lumi? La «Picadilly» clienţii privesc pereţii pe care sunt pictate femei din Hawaii, tangoiste din Argentina şi dansatoare de flamenco din Spania sîngerosului Franco. Dovada grijii de a-i face pe boieri să se simtă bine. Cînd am plecat, terminase «Duo Extaz» şi cînta un diseur, Bubu Felix, pe care ziarele l-au dat dispărut la 4 aprilie '944, dar e-n viaţă. Urmau Larisa&Katia Olşevsky." Semnat, Marcel Nazarie.

Crezi că l-au dat afară cu şuturi în cur? Că i-au pus rahat în porţia de antricot, că s-au pişat în vinul lui? Ei aş! Eşti la Bucureşti, inima Valahiei, bre! Închipuie-ţi, că le-a citit năzbîtiile astea chiar el, la „Picadilly". Totul era o glumă. Era de la sine înţeles că situaţia era albastră. Ştia şi un copil că va reveni la normal. Va fi ca înainte să hăcuiască Polonia Hitler şi Stalin. Pînă cînd se reglau conturile în Europa, juca fiecare cîte un mic rol într-o comedie.. Era un joc de societate cu fiinţe superioare. Nazarie făcea pe gazetarul care demasca racilele lumii burgheze. Gogu Vrabete arăta ca Diavolul, şchiop, el făcea pe detestatul îmbogăţit de război. La masa din colţ se găsea generalul Buză. De teama turnătorilor nu povestea nimic din Rusia. Zeul pivniţei era Mişu Banu. Providenţa îl distribuise şi pe el într-un rol. Cairo făcea pe gangsterul, rol bun. Apărea şi dispărea cînd nu te aşteptai. Cînd nu se mai vedea prin zonă aflai că undeva s-a dat o lovitură şi poliţia era pe urmele lui. Bazil Ţepeluş făcea pe poliţistul. Şi Vasea aparţinea acestei lumi, ca rus emigrant, cu aceleaşi nostalgii ca şi generalul. Refec e un patron tipic din acest colţ de lume, unde istoria Europei se consuma numai în detalii. Cu ochiul dilatat pe chelneri, măsurînd expert muşteriii. Nişte figuranţi inocenţi ai poveştii. Ce lume complicată totuşi!... D-aia, cînd Nazarie le-a citit articolul din „Scînteia", s-au prăpădit de rîs. Cine-l lua în serios? Nimeni. Vorbe goale la Porţile Orientului. A dat de băut şi gata. Dacă ar fi ştiut ce urma să li se întîmple, le-ar fi îngheţat zîmbetul pe buze. Asta chiar dacă erau o gaşcă veselă şi indestructibilă. Hai, tango!

Distinsul gazetar ignora că „marii eroii ai proletariatului", Dej, Luca, Teohari, Chivu Stoica, Ioşca Chişinevski,

veneau la selectul local „Picadilly“ noaptea tîrziu, după ce oboseau să combată duşmanii de clasă. Îşi clăteau ochii cu fetele. Băteau darabana cu degetele lor îngroşate în atelierele puşcăriilor, pătate de tutun, cu unghiile negre. Se dregeau cu şampanie Pommery, fois gras, nisetru la tigaie. Dej — pervers, privire cenuşie, surîs slugarnic, şef mafiot. Teohari era poliţaiul Valahiei. Ioşca Chişinevski (avea obrajii scobiţi, urît cu Draci). Luca, scandalagiu, fudul, pitic guşat. Voiau să vadă pe viu cum se distrează burghezia putrefactă. Tocmai se pregăteau să umple puşcăriile şi era treaba multă de făcut. Să ştii că aveau o părere bună despre fetiţele dezbrăcate de pe scenă. Cum să n-aibă, cînd Grişa Schwartz le pasa discret cheia camerei să urce la etaj cu oricare dintre ele, pe alese. Dădea şi informaţii confidenţiale de ultimă oră. O plăcere — se petrecea bine la „Picadilly“! Cînd tovii la sfîrşit se chinuiau să găsească bişta-rii prin nădragi, apărea Moni Refec şi refuza jignit, numai plecăciuni. Merita să vezi scena. Se poaaateee? Tovii nu insistau. Ascundeau portofelele în hainele alea croite din stofă englezească. Să nu zică vreun renegat că risipesc banii poporului pe femei uşoare, caviar şi şampanie. Se codeau inutil, banii erau din casieria Kremlinului. Dar, mă rog, aşa era gubernia asta. Păcătoasă. Epocă plină de făţărnicii, de prejudecăţi şi servituţi. Desigur, Nazarie nu scria nimic. Politica ziarului era să mobilizeze masele, nu să-i arate pe şefii legendari petrecînd într-un local de lux ca nişte burghezi în loc să fie în tranşee, ţintind monştrii apocaliptici ai capitalismului. Moni Refec i-a zis lui Nazarie: Bă, la voi în partid vă parfumaţi? Şefii tăi miros ca o drogherie. Bre, put. Ascund de năsucurile muritorilor mirosul de nespălat, de otravă de şoareci, de puşcărie, de dezinfectant, de urină?! Eh, vorbele astea au fost notate fidel şi raportate

sus. Un amploiat i-a pus la intrare un anunţ ÎNCHIS! Vei auzi cum se termină povestea, mai e ceva timp pînă atunci. Istoria îşi are cadenţa ei, nu poţi nici s-o grăbeşti, nici s-o faci să meargă mai încet.

3.

Rudolf Buză a primit un plic. Era anunţaţ că i s-a retras gradul de general de divizie. Va fi înregistrat în continuare la comisariatul teritorial ca soldat. În 24 de ore de la primirea acestei adrese vă prezentaţi la sediul nostru din str. cutare să depuneţi decoraţiile primite, uniforma şi restul efectelor. În consecinţă, dreptul la pensie a suferit aceeaşi transformare, ss indescifrabil. A semnat de primire. Curierul a salutat cu degetele la bonetă. Nu purta chipiu, a observat. Prilej pentru general să aprecieze cum cade uniforma Armatei Roşii pe ţăranul valah. A identificat semnătura stîngace, B. Un plutonier de la el din divizie, Fănuţă B. — dezertor făcut colonel peste noapte. Fusese argat pe moşie pînă plecase la oraş să-şi deschidă o tutungerie. Apoi îmbrăcase cămaşa verde a lui Zelea; după rebeliune, mareşalul l-a trimis în prima linie să-i combată pe bolşevici. Aşa a nimerit sub comanda generalului. S-a prezentat la raport să-i înfăţişeze cazul lui de băiat sărac. L-a făcut ordonanţa lui. Într-o noapte a dezertat la ruşi, se auzise că le dă uniforme călduroase şi o masă caldă la popotă. Decembrie '42. A trădat şi uite-l colonel. Spirit ostăşesc, servesc patria. Cam ţeapăn generalul nostru, este?! Nu îndeajuns de suplu pentru marile evenimente de la jumătatea secolului XX! Nu are priceperea supravieţuirii atît de necesară la gurile Dunării. A

trăit prea mult prin tranşee, prin cazărmi, pe cîmpuri de bătălie. Asta costă. Te dezarmează pentru viaţă şi mai ales pentru istorie. Ce să faci printre civili? E o plictiseală soră cu moartea.

Să fi ştiut ce dosar gros cu numele lui se păstra într-un sertar, zîmbetul i-ar fi îngheţat. Cîteva tone de denunţuri, sosite pe adresa colonelului Felix Petrovici. Excelenţa sa le citea singur, răbdător, subliniind cu creioane colorate. Multe le arunca în sobă. Ce abjecţii! medita. Cineva trebuia să-i civilizeze pe aceşti valahi nărăvaşi, lunateci şi fricoşi. Nu scriu denunţurile cf. standardelor. Le lipseşte Siberia. Trebuie deprinşi cu tipicul. Imperiul are o lungă experienţă, aşa că avea ce să-i înveţe. Fantomaticul Felix Petrovici punea grămezi de înscrisuri anonime într-un sertar. Lipea o etichetă pe dosar, întindea cleiul cu limbuţa lui lungă şi subţire, încolăcită la vîrf. Îi plăcea cleiul, era dulce. Fierea o găseai înăuntru, în schimb hîrtia era plăcută la gust. Citea noaptea, sorta, punea la păstrare într-un clasor. Prefera să doarmă pe lumină cu nişte ochelari negri de pînză. Colecţiona abjecţia umană atît de folositoare imperiilor. Hîrtiuţele stăteau într-un dulap Fischet din biroul lui. Era însărcinat să-i ţină cuminţi pe supuşi. Supraveghea atent corpul ofiţeresc, gazetarii, foştii, guralivii. Oricînd putea să scoată din sertar una dintre hîrtiuţe şi s-o folosească împotriva ta. Era rîndul generalului Rudolf Buză. „Bravos, parcă avea nevoie de nişte denunţuri ca să te prigonească!“

După scena cu curierul, generalul l-a întîlnit pe Felix Petrovici la Cercul militar. Degradarea unui general era o procedură complicată. Nu s-a mirat, rusul apărea pretutindeni din senin — avea ceva supranatural. L-a invitat să-i facă o vizită. Nimic de zis, politicos. Recurgea

la protocol, reverenţe, subînţelesuri. L-a fixat cu privirea aia spălăcită, şi-a dus palma în dreptul inimii. S-o scoată din piept şi s-o ofere în semn de preţuire. Buză i-a întors-o. „Păi, mai e cazul?“ „Ce are a face, domnule general? Veteranii se preţuiesc între ei.“ „Sunt un simplu soldat.“ „Ca să vă citez: «Păi»! Tocmai d'aia!“

A intrat direct în subiect peste cîteva zile, cînd Buză, în civil, a păşit în birou. L-a poftit să se aşeze la o masă lungă, încărcată cu dosare. A luat cîteva şi i le-a întins amabil. „Vă doresc o lectură plăcută. Înainte de a vă delecta cu cititul, vreau să vă spun că omenia dumneavoastră pe front n-a trecut neobservată. La Kremlin se ştie. Eh, vă las. Dacă aveţi nevoie de ceva, cu clopoţelul cling/cling şi apare ordonanţa. Apropo, vorbiţi rusa minunat.“ Dosarele conţineau rapoartele de operaţii ale diviziei pe care o comandase. Liste: ofiţerii de stat major, solde, cantităţile de alimente pentru magazie, situaţia combustibilului, decoraţiile primite de soldaţi, subofiţeri şi ofiţeri, permisiile, soldele. Descrise prin ordine, hărţi, planuri, avea luptele în care fusese implicat, atîta vreme cît luptase în Est. „Vezi, domnule general, ştim tot!“ i-a spus Felix Petrovici apărînd din întuneric. Buză citea plimbînd monoclul deasupra paginii, sub lumina unei veioze.“ Asta e partea cavalerească a lucrurilor. Cruciada împotriva bolşevismului dusă sub semnul crucii. Europa împotriva barbariei! Aşa suna propaganda voastră. Nobil! Unul ca dumneavoastră, ca prinţul Mişu Banu… Oh, sfîntă Valahie! Cine dracu' a aşezat-o la gurile Dunării, în drumul nostru spre Strîmtori? Daţi-mi voie, generale, să vă spun: Jocurile sunt făcute. Generale, treci de partea noastră. Nu aştept un răspuns azi-mîine. Nu vă grăbesc. O mulţime stau pe la uşi şi-şi oferă serviciile.“ „Şi ce

aşteptaţi?“ „Luăm pe alese, elita. Selectăm. Nu vrem vagabonzi, fripturişti, colaboraţionişti. Ăştia schimbă taberele mai des decît cămăşile.“ „V-aţi gîndit la mine. Onorat.“ „Nu uitaţi că vă apreciem. Aveţi aici încă un rînd de dosare. Înainte de a-mi respinge oferta, citiţi.“

Felix Petrovici a dispărut, lăsîndu-l în încăperea cufundată în întuneric. Doar veioza lucea. A citit un rechizitoriu care îl acuza de crime de război, una sută file cf. proces-verbal, cu interogatoriile unor martori care declarau că generalul Rudolf Buză a ordonat masacre, a ucis cu mîna lui evrei pe drumul Sevastopolului, că în peninsula Prikop ceruse să fie executaţi prizonieri ruşi ca represalii pentru incendierea unui sat, că la Odessa ceruse etc… „O confuzie. E vorba despre altcineva, nu despre mine. Tre’ să fie o greşeală.“ Urma alt dosar, violet, dificil de parcurs. Hîrtii mîzgălite de mînă, denunţuri, zeci. Unul scria că „n-ar trebui să ne bucurăm cînd Europa serbează victoria cu focuri de artificii alături de acest măcelar din solda lui Hitler, cu crucea de fier la gît. Pentru ce fapte a primit-o? Aflaţi că a ordonat masacrul a mii de sovietici paşnici care se opuneau eroic invaziei fasciste. Aveau doar vina că îşi apărau patria sfîntă, Rusia. E bine să se cunoască aceste odioase fapte, ca să ştim cu cine mergem mai departe spre o viaţă nouă. Armata română are nevoie de cadre noi şi curate, nu de cei cu mîinile murdare de sînge nevinovat.“

4.

Extrase din presa epocii găsite în pod: *„Tîlharul Cairo şi complicii lui, Amza Argintaru&Titi Oagăru, după ce au*

dat mai multe lovituri în diverse cartiere, Lipscani, Cotroceni, Parcul Jianu (unde au devalizat locuinţa ministrului de Interne dl. Teohari Georgescu), au reuşit să dispară. La comisariatul circumscripţiei a 13-a s-a aflat că banda chefuieşte la «Picadilly». Cînd poliţistii s-au deplasat la faţa locului, gangsterul dispăruse, lăsînd pălăria şi paltonul în cuier. Complicii la fel, duşi au fost. Poliţia a primit informaţia că se afla într-o casă din piaţa Gemeni, la tăinuitoarea Lilans B, exprostituată la bordelul «Casanova». E cu curva aia, Katia Olşevsky? a întrebat denunţătoarea, dar comisarul Ţepeluş n-a dorit să răspundă acestei chestiuni iscată de gelozie. Gangsterii au fost surprinşi pe cînd împărţeau prada, poliţia a făcut somaţiile. A urmat o urmărire ca-n filme pînă la Hala Traian. După un schimb de focuri, Titi Oagăru a fost rănit. A fost ridicat de brancardieri şi depus la spital sub pază poliţienească. Cairo&Amza Argintaru au fost înconjuraţi de oamenii domnului comisar Ţepeluş. Un gardian a pătruns în casă, Cairo şi-a dat seama de primejdie, a sărit pe acoperiş şi a tras, zice o vecină, casnică. Gardianul n-a avut nici măcar timp să se apere. A fost împuşcat pe la spate de celălalt bandit, ascuns în garaj, cum zice un martor, sau de un poliţist, cum a zis un comersant de gaz lampant. După comiterea acestei fapte, banditul a reuşit să dispară la adăpostul întunericului, acoperit de rafalele trase de complicele său, Amza Argintaru, care apoi a sărit gardul şi a fugit prin grădini fără a fi prins. Poliţia n-a putut interveni, aşteptînd întăriri." „Generalul Eisenhower va asista la citirea verdictului procesului de la Nürnberg." „S-a descoperit un trişeur de mare clasă care atrăgea diverşi la jocuri de cărţi despuindu-i de tot ce aveau. Jocurile se făceau la cea mai mare locantă din oraş, «Picadilly», barul „Fu Chang", şi la grădina «Aro». E depus în arest pentru a fi cercetat." „Tripou clandestin

într-o casă mare. Într-o vilă , în urma unui binevoitor denunţ, urmat de pîndă şi filaj îndelungat, mai multe binecunoscute personaje din high-life care se dedau la baccara, chemin-de-fer, ruleta la mai multe mese. Printre jucătorii surprinşi, general Rudolf Buză, proprietarul de local Em. Akim, zis Moni Refec, industriaşul Raul Mavromihali, doamnele Felicia Scrot şi Jeana Haşiaş, rentiere, binecunoscute printre mondenităţile autohtone, Bubu Felix, dizeur. A fost confiscată o mare sumă de bani. Organizatorii acestui casino clandestin în cel mai select cartier al capitalei au fost reţinuţi pentru cercetări. Patima jocului a lovit Bucureştiul de la vulg, care preferă barbutul şi cărţile de joc, pînă la elită, care preferă tot ce vine de la Monte Carlo, Deauville şi Biaritz.“ „Brigada criminală condusă de dl. comisar Ţepeluş a arestat în şase luni 1 246 hoţi, iar 12 au fost ucişi. Au mai fost prinşi 86 tăinuitori, 65 escroci, 350 hoţi de buzunare. Valoarea furturilor descoperite de brigada poliţiei este de 9. 305 580 lei. Au fost trimişi în judecată 225 răufăcători, autori a 65 de crime. 42 de bandiţi au fost omorîţi în luptele cu brigada. 3 comisari au fost omorîţi şi 8 informatori. 6 comisari şi 12 detectivi au fost răniţi.“

5.

„Tovarăşă Ana,

Subsemnata RAŞELA WEISS, în calitate de femeie, mă adresez Dv., ce sunteţi prima femeie a Partidului nostru, cu rugămintea de a cerceta cele ce urmează:

Aflîndu-mă în lagărul de la Vapniarka din anul 1942, sept. 21, am cunoscut pe tovul Marcel Nazarie, pe numele lui adevărat Şmil Neuman, cu care am trăit fericiţi în concubinaj

cît am rămas acolo ca victimă nevinovată deportată de călăul Antonescu şi banda lui odioasă care aşteaptă astăzi o pedeapsă justă la tribunal. În ultimul timp am observat că tovul — trecut de partea noastră abia după ce Armata Roşie a venit să ne elibereze — s-a îndepărtat de mine, el avînd legături cu nişte stricate fără conştiinţă de clasă, iar în ultimele zile vrea să se însoare cu soră-mea Bela, divorţată, fostă Guttman. Cu toate că în momentul începerii convieţuirii noastre el mi-a spus aşa: căsătoria, fiind un act burghez, n-are importanţă pentru soarta şi sufletul unui om. Amintesc, tovă Ana, că în acea vreme antisemită, nu se puteau oficia căsătorii între creştini şi evrei. Concubinul meu îşi ascundea adevărata sa origine trecînd drept creştin, deşi e născut dintr-un haham şi o jidoavcă de-a noastră, Jeana Weinberg, mult mai tînără ca bărbată-su, care vindea haine vechi la Taica Lazăr pînă să se apuce de remaiat ciorapi la Galeriile Lafayette. Prezint că Şmil Neuman alias Nazarie M. a fost dat înapoi din lagăr febr '44 pentru că a prezentat acte false de român get-beget obţinute de maică-sa, remaieza care trăia cu şeful ei, director la Galeriile Lafayette, proprietar de cai care a intervenit zicînd că e o greşeală. Mă întreb ce se ascunde în spatele acestei trebi, colaboraţionism sau ce. Aşa a ajuns la Bucureşti unde vechiul regim agoniza sub bombardamentele anglo-americane şi ofensiva sovietică. Dictatura care a distrus ţara îşi trăia ultimele zile fără ca Nazarie al meu să aducă vreun aport. A trebuit să mă lupt singură. Concubinul meu a uitat de mine, trăgînd chefuri cu dame la un local fascist, „Benito". Abia după măreţul 23 August l-am atras pentru cauză, pînă atunci nici nu voia să audă.

În toamna anului trecut am rechiziţionat un apartament două camere pe un holişor, care urma să devină căminul nostru. Vă informez că a adus în acest mic apartament pe Bela.

Pentru a lămuri acest lucru m-am dus ieri, 13 Mai a.c., la adresă, dar din păcate nu l-am găsit acasă pe cel care mă înşela. Am găsit în schimb otreapa care s-a introdus fraudulos în casa mea. I-am spus că doresc să vorbesc cu tov Marcel, amantul meu, şi m-a poftit să aştept afară. După aceea au sosit nişte persoane care nu s-au legitimat firesc cum era cazul cf. legii stării de asediu şi au tăbărît pe mine bătîndu-mă într-un hal de nedescris. M-au umplut de sînge — pe care l-au spălat de pe mine pentru a nu lăsa probe. Mi-a pătat totuşi puloverul cu guler rulat, mov şi fusta plisată grej. După plecarea bătăuşilor, proprietara imobilului, d-na Moţ fostă general Vasiliade, a chemat pe doctor Hirsch, care a constatat vînătăile şi echimozele, că am fost bătută, după cum reiese din certificatul pe care-l anexez. La 10 seara a venit şi Marcel. Era beat, însoţit de numitul Vrabete, complicele care îl învăţa numai de rău, şi a reînceput lupta de clasă, cu toate că eu în acele momente stăteam în pat cu comprese şi în furou din cauza căldurii şi a rănilor cauzate. În afară de faptul că un astfel de lucru este inadmisibil din punct de vedere uman, faptul este şi mai grav întrucît Marcel este membru de partid, ca şi Bela, care vrea să mi-l fure. Faptul acesta este inadmisibil pentru tovi, care în afară de doctrina pe care o au şi care este împotriva unor astfel de procedee, dar creează şi o stare de spirit contrarie propagandei noastre — dna Moţ a întrebat cum e posibil ca oameni care se intitulează actuali conducători ai ţării să se dedea la astfel de fapte josnice.

Tovarăşă Ana Pauker,

în D-Voastră mi-am pus speranţa de a lămuri aceste fapte grave. Nu aş vrea să fiu iar torturată de aceşti sadici. Proprietara şi trei locatari, precum şi medicul care m-a consultat, Hirsch Iosif, pot să dea relaţii. Întrebaţi-l şi pe tov Nazarie Marcel care mi-a spus dîndu-mă cu capul de pereţi: „Aşa

sunteţi voi evreii, murdari aţi fost şi murdari sunteţi“, completînd fraza cu injurii nedemne pentru un bolşevic fiind de faţă străini. Cred că din partea unui comunist şi evreu, care este un îndrumător de mase, asemenea cuvinte sunt mai condamnabile decît dacă le pronunţa un reacţionar. Cu mult respect vă rog să dispuneţi cercetarea amănunţită a acestor adevăruri şi să dispuneţi sancţionarea lui Nazarie Marcel/Şmil Neuman de la «Scînteia», cît şi a complicei sale, Bela Weiss, care n-a luat poziţie. Mai era şi Gogu Vrabete care rîdea parcă era la vodevilul lui Tănase. Cer reabilitarea mea faţă de tovarăşii noştri pentru că nu mă pot adresa Parchetului, spre a nu compromite Partidul. Cu mult respect, Raşela Weiss.

Actualmente în Str. Witting 36, luptăm ptr pace!“ (ANIC, Fd CC al PCR, cadre, D 431 p. 82–3)

6.

DECLARAŢIE

„În anul 1942, am fost internat în Transnistria după o epurare din presă în regimul trecut de tristă amintire care a făcut multe victime printre care am fost şi eu. Am cunoscut-o pe Raşela Weiss, locuind (se mutase din Witting 36) în cartierul Hala Traian, vis-a-vis de farmacia lui Beno Zissu la etaj, cu care am aflat mai tîrziu că întreţinea relaţii intime scutind-o de chirie. De la început, această internată mi-a făcut mie şi celorlalţi prizonieri greutăţi ca leşinuri, accese de panică, plînsete — mai ales în ziua cînd îi venea rîndul la gospodărie şi chiar a refuzat de a duce tineta, ceea ce ne-a arătat cine e această tovă. Asta a scăzut moralul nostru. Mai aveam rămăşiţe burgheze în sufletul meu needucat ideologic. Tovarăşa Weiss a preferat să ignore acest aspect, deşi am

aşteptat să mă ajute cu educaţie marxist-leninistă. Am căutat să mi-o apropii făcîndu-i rost de diverse lucruri de strictă necesitate, tampoane, săpun, rimel, sutien, chiloţi, procurate de camaradul meu Vrabete, care ajuta unii deţinuţi trimiţînd scrisori, pachete şi bani de la rude. După toate astea s-a legat între mine şi Raşela o prietenie strînsă, care a culminat cu anunţul făcut tovarăşilor că la eliberare vom sta împreună. Aceasta a durat şapte luni. Directorul lagărului, o bestie hitleristă, dorind să înfrîngă rezistenţa noastră, m-a transferat în baraca 4, separîndu-ne cu sîrmă ghimpată. În acest timp Raşela s-a aranjat cu diverşi. La o întrevedere prin gard, păzit de zbiri, i-am spus că iubirea noastră s-a sfîrşit. Pierduse orice simţ moral, întinzîndu-se cu bărbaţi la spălătorie în spatele barăcii nr. 6. Amănunte pot da mai mulţi internaţi, anexez lista. La eliberare febr. '44 Raşela a plecat la braţ cu un internat bătrîn pentru a-i face viaţa mai uşoară. Eliberîndu-mă, odată cu dînsa, ne-am văzut abia după trei luni. Un tov mi-a zis că Raşela n-are cele necesare şi n-ar strica s-o ajuţi cu ceva. Am căutat s-o întîlnesc. Am găsit-o la magazinul unde lucra „Mosorul&papiota". Am început să am iar legături intime cu dînsa. A fost o greşeală, recunosc, dar întîlnirile noastre au fost rare. Legătura era compromiţătoare pentru mine din cauza purtării ei nedemne din lagăr. Am căutat s-o încurajez. Mai ales de cînd ne bombardau americanii, am adus-o la mine acasă. Ea rămînînd fără posibilităţi de existenţă pentru că magazinul ei, plasat lîngă gară, a fost făcut praf. Am ascuns-o la mine să n-o găsească zbirii antonescieni. M-a ajutat şi un cunoscut, Vrabete, care, deşi are o origine modestă din Grant, şi-a pierdut conştiinţa de clasă, fiind traficant de bursă neagră. A ţinut-o la el, uneori, cînd eu eram la şedinţa de celulă. Odată, întorcîndu-mă devreme din Chitila, i-am găsit în pat cam netovărăşeşte. Dar am trecut peste

asta, cunoscînd bine din lagăr ce obiceiuri proaste avea, neputîndu-se abţine. Mi-am zis că a avut nevoie de căldură umană cînd de sus cădeau bombe incendiare făcînd prăpăd!

Totuşi pînă cînd am întors armele, această convieţuire într-o locuinţă conspirativă a fost ca de plumb. Mereu plana purtarea ei din lagăr cînd lipseam în misiuni de luptă încredinţate de partid. După ce Armata Roşie a intrat prin Colentina&Pantelimon unde am fost cu flori să scandez Stalin Stalin, am judecat mai adînc lucrurile. Am continuat legătura intimă cu dînsa. Tovii mă ironizau din cauza ei. Am hotărît să îndrept viaţa mea intimă. Am părit-o cu Raşela. Am vrut să termin cu o iubire care nu-mi făcea cinste dînd dovadă de lipsă de pregătire revoluţionară, deşi citisem între timp din Lenin. Îl ignoram pe Stalin şi de aici mi s-a tras. Într-o seară ploioasă am fost vizitat la sediu de numita Raşela Weiss spunîndu-mi că mă aşteaptă cu masa duminică. Pe la ora şase, în loc de cinci, că-mi stătuse ceasul, am bătut la uşa ei şi a ieşit cu părul pe moaţe şi în capot, în rest goală, spunîndu-mi că e puţin ocupată. Am plecat cu amărăciune. Am aruncat florile, nu şi sticla pe care am băut-o singur de necaz. Mi-am zis că de data asta n-o mai iert. După un timp, cînd n-am mai auzit nimic despre ea, s-a îmbolnăvit. Mi-a cerut să-i procur medicamente. Am făcut rost crezînd că n-are cine s-o ajute, fiind la pat. Dînsa a luat aceasta ca o slăbiciune. De Crăciun, aveam bal la Cercul Militar şi am fost chemat cu sarcina să însoţesc nişte tovarăşe. Se încerca reeducarea lor, fiind adunate din Crucea de Piatră&Gramont. Mă pomenesc cu dînsa făcînd scandal că de ce stau de vorbă cu prostituatele! Tovii abia au reuşit s-o scoată afară din bal. Am căutat să mă însor, să pun ordine în viaţa mea. Să nu îmi mai facă nimeni insinuări la morală. Am comunicat sus, în scris, ce am hotărît. Am cerut să mi se caute o tovă potrivită

prin resortul de Cadre. Avînd asentimentul PCR şi ştiind că tova Bela este în divorţ cu soţul ei, am început să locuim împreună. Aceasta la 7 nov 1945 a fost parada din Piaţa Roşie transmisă la radio, cînd s-a înfiripat sentimentul nostru. A doua zi au ieşit şi monarhiştii în piaţa Palatului. Rolul meu a fost modest, nu-mi dau aere ca alţi tovi. Am scris pentru Agitprop că reacţionarii scot iar capul din bîrlog şi vor fi nimiciţi, istoria nu face concesii! I-am caftit la grămadă pe cei care purtau portretul suveranului. În ziua aia m-am dus la noul domiciliu cu Bela. Pe modesta locuinţă a părinţilor mei a căzut o bombă USA distrugînd jumate de stradă. Făcusem cerere încă din septembrie serviciului de rechiziţie pentru a obţine un acoperiş modest. Am scris-o împreună cu fosta mea concubină Raşela, ameţit de jurăminte mincinoase. Zicea că o să îmi fie fidelă, ea avînd o vechime mai mare în partid. Susnumita a ocupat în numele meu ca sinistrat şi lăgărist, două camere pe hol, în comun. Voiam să asigur o educaţie copiilor la care deja mă gîndeam, revoluţia avînd nevoie de cadre cu origine sănătoasă. Am convieţuit aici de la Crăciun cu Bela, secretară la cabinet tov Teohari.

Într-o dimineaţă mă pomenesc cu Bela la Trib. Poporului, unde eram trimis la procesul Antonescu. Deşi luam notiţe, m-a invitat afară tocmai cînd depunea mareşalul despre masacrul de la Odessa. În hol m-a informat că a intrat în ap. femeia Weiss Raşela cu un vardist, i-a luat cheile, insultînd-o, a dat-o afară. M-am deplasat împreună cu colocatarul Vrabete pentru a lua măsuri. Ajungînd acasă, am întrebat-o ce caută în pijama cu ţigara aprinsă în pat? Mi-a răspuns că vrea să vorbească doar cu mine. Aşa a fost, am vorbit. A încercat să întreţină relaţii intime cu mine, dar m-am opus hotărît, inspirat de atmosfera de la procesul criminalilor de război. Am plecat înapoi la tribunal şi în sală am strigat „La

moarte!". Pe la ora 14 am trimes pe Vrabete s-o convingă să părăsească ap. nr 5, că dacă vin şi o mai găsesc acolo, fac prăpăd. Raşela nu a vrut să plece că se sinucide şi o s-o am pe conştiinţă. Vrabete a găsit broasca demontată, bătînd în uşă nu i s-a răspuns. La ora 18 am trimis-o pe Bela să stea de vorbă şi a o lămuri că totul s-a sfîrşit. La ora 20 am ajuns acasă cu taxi 431-B. Am găsit pe Raşela şi 2 prietene ale ei stînd în uşă ca ocupaţia germană. Geamurile sparte, o fotografie ruptă, clanţa scoasă. Pe acele necunoscute le-am dat afară. Raşela mi-a strigat că sunt un trădător al clasei muncitoare şi beau şampanie cu prostituate. La această discuţie au asistat şi Vrabete şi Bela. În urma unor discuţii neprincipiale purtate pînă a doua zi neîntrerupt, am stabilit fiecare să-şi vadă de treaba lui. Sunt vinovat că n-am terminat cu dînsa mai devreme şi am amestecat-o şi pe Bela. Îmi pare rău că nu mi-am pus ordine în viaţă. Voi avea tăria să suport orice sancţiune. Ştiu că mă va întări pentru a lichida lipsurile pe care le am contra duşmanului nostru înverşunat, burghezia. Cred că prin viaţa dusă cu această Weiss Raşela am facut un rău P. nostru. E timpul să mă căsătoresc oficial, pentru a curma vorbele din jurul meu şi pentru a nu compromite cu nimic cauza. Pe Bela o consider adevărata mea tovă de viaţă. 27.V.946

Ss.Marcel Nazarie, ziarist Scînteia. (ANIC, idem, p. 98–9)

7.

R E F E R A T

Referitor la scrisoarea adresată de Weiss Raşela tovei Pauker Ana la Secretariat.

Se constată că:

Tov Nazarie a trăit în atmosfera cartierului Văcăreşti, un adevărat ghettou din trecutul negru. Aici el a asistat la pogromuri, magazine devastate, bătăi şi batjocuri etc., de unde influenţa asupra temperamentului său. A luptat apoi cu tovarăşii în clandestinitate să doboare regimul mareşalului. A fost deportat în Transnistria. Provenind din presă are nivel, dar adaug că în acelaşi timp prezintă o mare slăbiciune şi anume aceea de a se complace în rolul de Don Juan. Ştie să se facă iubit de femei. Le face să sufere din cauza lui. Ştie să se poarte drăgăstos şi are relaţii cu două, chiar trei în acelaşi timp. Le face promisiuni pe care nu le respectă. Aşa ceva morala Partidului nu permite, mai ales pentru cei care au suferit în lagăre şi puşcării şi acum ar trebui să dea exemplu. Tovul, pus în discuţie de tovarăşi din org., şi-a făcut autocritica, arătînd gravitatea faptelor. Să înceteze familiarismul, dăunează muncii! a spus. Şi tocmai el a călcat aceste sarcini! Prin purtarea sa a dat posibilitatea reacţiunii să speculeze slăbiciunile noastre, avînd în vedere că faptele s-au petrecut public. Despre tova Raşela Weiss — se înjoseşte faţă de acest bărbat. Crede că trebuie să fie femeie şi apoi o tovarăşă. S-a adresat în scris tovei Pauker Ana. Dacă nu se rezolvă, a zis că vrea proces cu răsunet, chiar să scrie ziarele. L-a ameninţat pe concubin că îi trage o revoluţie clasa întîi! Această tovarăşă se lasă dusă de mahalagism şi de un spirit defetist mic-burghez. Lui tov Nazarie i s-a pus în vedere să întrerupă prietenia cu individul Vrabete Gogu, cunoscut interlop. În banda de la „Picadilly" e şi un general reacţionar, Rudolf Buză, vîndut anglo-americanilor, şi un anume Cairo, gangster, frate de cruce cu Vrabete. Să nu uit de Mişu Banu, mare moşier împotriva căruia luptăm cu toate armele. Mai e şi un albgardist, Vasea, habotnic, care cîntă în strana bisericii ruse. A mai

fost şi Prafu Jumară, ucis de reacţiune, vezi „Scînteia" din 7 febr. a.c. Iată mediul toxic în care se complace tov Nazarie Marcel. Raşelei i-a dat sîngele pe nas cauzat de un dos de palmă. Aşa ne bătea, fă, la Siguranţă! i-a zis. Ca să n-o vadă cineva murdară de sînge, a tras-o la cişmea în curte şi a spălat-o, continuînd cu jignirile. I s-a aliat numitul Vrabete. Proprietăreasa a sărit şi dînsa. Nici tova Bela nu s-a potolit golind şifonerul, amenînţînd că pleacă. Ori eu, ori ea! Amîndouă au luat parte la bătaie dovedind lipsuri. Tova Bela mai are vina că s-a introdus în viaţa tov avînd situaţia civilă neclară, fiind în divorţ de soţul Guttman. Proprietăreasa Lizica Moţ are o vină mai mică mulţumindu-se a o trage de păr pe Raşela să nu o lovească Bela cu făcăleţul cu care întindea foaia de plăcintă. E vinovat Nazarie, că n-a reuşit să aplaneze conflictul dintre cele două surori Weiss, făcînd jocul reacţiunii. Luînd în considerare gravitatea faptelor propunem să fie sancţionat cu blam şi scos din Aparat, avînd carenţe mari. Ss indescifrabil. (ANIC, idem p. 111–1)

8.

Mişu Banu locuia în casa bătrînească zidită pe un teren dăruit de regele Carol lui Maxenţiu Banu, bunicu-său după tată, după ce luptase cu bravură în 1877 în sudul Dunării contra otomanilor. Fugise într-un elan tineresc în Sicilia să se alăture lui Garibaldi să-l convingă să vină cu voluntarii lui să elibereze Ardealul. A venit la Bucureşti, murise tas-su Barbu, şi trebuia să se ocupe de moşie. A mai făcut o campanie, pe frontul din Balcani. Lui Maxenţiu Banu, ajuns colonel, i-a fost camarad de stat major un anume colonel Olşevski din regimentul de

gardă, făcea legătura cu Cartierul general. Au jucat stos, tabinet, s-au bătut împreună, au curtat damele din Vidin şi Silistra. Întors acasă, a zidit corpul de case, cel vechi, de lîngă Cişmigiu, într-o alee care dă şi azi în Schitu Măgureanu, colt cu Sfîntul Constantin. O casă sub oţetari şi glicină, cu un mezanin la care ajungi pe o scară în melc; grajdul pentru trăsură şi patru cai a fost transformat în garaj pe la 1908. E şi o seră în fundul curţii. Casa are ferestre după moda franţuzească şi acoperiş din tablă, rotunjit peste o mansardă înaltă.

Ai văzut filmul cu vizita ţarului Nicolae în 1914 august la Constanţa cu yahtul imperial „Standard"? A poposit puţin înainte de prînz, a ridicat ancora pe seară. Atît merita Valahia din partea ţarului tuturor Rusiilor, cîteva ceasuri în port. În fotografie familia regală, Carol îmbătrînit, Elisabeta în alb, prinţesa Maria cu trei luni înainte să fie regină, frumoasă de pică, şi pe Ferdinand. Ţarul a venit cu nevasta şi toţi copiii după el. Ministrul de Externe Sazonov, Ionel Brătianu, înalt. Printre aceste umbre vezi un aghiotant mustăcios salutînd ţeapăn, la chipiu. Nu e Maxenţiu cum cred unii, e frati-su vitreg. Singura imagine filmată cu el. Există fotografii, nu peliculă. Acest Gonzalv Banu, mai tînăr (tutorele lui Mişu după ce s-a prăpădit Maxenţiu), a lărgit casa cu aripa din stînga şi a ridicat sera, după ce s-a întors la Bucureşti în 1918 cu suita regală de la Iaşi, unde se retrăsese cu regimentul lui, doi ani în urmă lovit puternic din flanc de Mackensen. S-a întors la pasiunea lui, a uitat repede războiul. A naturalizat plante exotice, aduse de prin expediţiile lui la tropice. Călătorise în Etiopia, Sudan, Kenia. Fusese în Nepal şi Tibet… Află că uneori primea vizita lui Ferdinand, mare amator de botanică. Eudoxia îşi amintea

perfect cînd cobora din Rolls Royce. Şoferul, un albinos cu şapcă şi vestă din piele, îl flanca ţeapăn. Regele apărea în civil, venea de la Cotroceni, neavînd aerul unui rege, ci al unui grădinar. Îşi amintea perfect cînd am întrebat-o cum se retrăgeau cei doi în seră. Rămîneau să şuşotească ceasuri întregi. Rugau să nu fie deranjaţi. Ea le lăsa biscuiţi făcuţi în casă şi un samovar plin cu apă fierbinte. Ferdinand aducea nişte plicuri de ceai, marca lui favorită. Totul fără protocol. Săruta, pînă să ajungă în sera luminoasă, mînuşiţele cucoanelor şi domnişoarelor ieşite ca nebunele să-l vadă pe rege de aproape. Iscodea copiii despre lecţii, întreba dacă băieţii fac sporturi să ajungă gentlemani.

Mişu era întîiul născut în familie şi singurul de sex masculin. Primul lui orăcăit s-a auzit în ziua cînd conacul era luat cu asalt. Fusese o recoltă proastă, dăunătorii atacaseră viţa, secetă, grîul ajunsese o scumpătură, nu te apropiai. Ţăranii au luat furcile şi-au venit în gloată să spargă magaziile de la moşia văduvei. Să fi fost doi ani de cînd murise generalul Maxenţiu Banu. Credeau că dacă este o femeie singură e fără apărare. Le-a fost de ajuns că au zărit-o pe verandă cu puşca. Arma era a răposatului de pe vremea cînd luptase să cucerească Neapole. O primise de la Garibaldi personal „pentru acte de mare vitejie“. Văduva credea că avea puteri magice şi nimic nu i se putea întîmpla. Ţăranii, odată ajunşi în parcul conacului, au văzut-o cu arma strînsă în umăr. Ochea ţeapănă în căruciorul cu rotile. Paralizase de la talie în jos după un accident de călărie. O ridicau servitorii şi o duceau la masă, în dormitor, o aşezau pe oala de noapte… Iată cine îi înfrunta. I-a aşteptat pe verandă, gata să doboare pe oricare ar îndrăzni să se apropie. În casă se găsea nora-sa,

Domnica. În acea noapte l-a născut pe Mişu. Prea fericită, cf. anunţului din ziarul „Universul". Un cadou de la Sfînta Fecioară, singura bucurie după nenorocirea pierderii soţului iubit, respectiv a fiului, Dimitrie (Mituş) Banu, răsturnat undeva în Balcani, într-o prăpastie, cu automobilul Daimler cu care concura la raliul Istanbul-Paris. În acea zi de duminică, ţăranii au bătut în retragere. Ea le-a împărţit a doua zi magaziile cu provizii.

Cînd Mackensen a ocupat valea, în decembrie 1916, ţăranii, argaţii, slugile, rîndaşii ei s-au purtat perfect. Nu şi la moşia din vecini, a dumnealui Şerban Buză, tatăl lui Rudolf Buză, la Podul Pitarului. Aici se găsea o moşie mare şi frumoasă, cu eleşteie, livezi de piersici, plantaţii de cînepă şi tutun. O exploatare modernă, lucrată cu maşini agricole din Bavaria, cu canale de irigaţii şi ingineri nemţi. Ei bine, cînd au văzut că boierul s-a retras cu armata în Moldova, s-au pus pe jaf. Au cărat cercevele, cărămizi, uşi, candelabre, mobile. Au distrus grădinile, au tăiat trandafirii, numai esenţe rare, pomii din parc, pentru lemne de foc. Au fărîmat tot, ca revanşă. Mdeh, bre, stăpînul Şerban Buză plecase la război să apere Valahia. Asta-i trebuia lui! Să fi stat la moşie, să-l ştie ţăranii de stăpîn. Cei rămaşi acasă de capul lor, ambuscaţii, dezertorii, invalizii, puturoşii, laşii, vagabonzii din vale, la atît i-a dus mintea: să distrugă. Cine să-i oprească? Nu s-a întîmplat şi la moşia Tînganu unde ţăranii îşi aminteau bine scena cu coana Eudoxia. Cum îi ţinuse la respect de pe verandă cu puşca răposatului Maxenţiu Banu, primită de la Garibaldi. Erau convinşi că dacă ar fi ieşit careva din rînduri primea un glonţ în frunte. Ştia să mînuiască o armă şi rămăsese o femeie aprigă. Cît fusese pe picioarele ei, îşi însoţea bărbatul la vînătoare şi adesea îi lua de

sub nas vînatul, spre hazul lui. Şi după ce a ajuns în cărucior, mai mergea la un pasaj de mistreţi sau căprior, să nu uite cum se trage şi să asculte hăitaşii gonind iepurii…

Prinţul Banu şi-a amintit brusc de bunică-sa Eudoxia. Ea venea în casa de lîngă Cişmigiu, reşedinţa Banilor din oraş, iarna. Acum, trebuia s-o evacueze în 24 de ore. Va fi ocupată de un înalt oficial sovietic, nimeni altul decît excelenţa sa Felix Petrovici, vechea noastră cunoştinţă.

9.

Extrase din presa epocii găsite în pod: *„Orbii îngheaţă pe străzile Capitalei.“ „Un furgon cu bonuri de tezaur atacat banditeşte pe şoseaua Chitila. Este o nouă ispravă a bandei lui Cairo. Comisarul Bazil Ţepeluş ne-a dat asigurări că e pe urmele făptaşilor. Revenim cu amănunte în ediţia de mîine.“ „Mare contrabandă de penicilină şi sulfamide descoperită într-un depozit militar din fosta închisoare Malmaison. Se fac verificări. Proprietarul engros-ului, Gogu Vrabete, e de negăsit.“ „De ce este înfometat Bucureştiul? Sustrageri la moara Otto Gagel. Traficanţii vînd făina la suprapreţ. Lumea stă la coadă noaptea şi nu primeşte nimic chiar dacă prezintă cartele.“ „76 prostituate au dispărut din spitalul de boli venerice. Poliţia le-a căutat zadarnic în cartierele rău famate. Au fost rechiziţionate în contul datoriei de război de Frontul 4 Ucrainean. Generalul Bubnov a considerat că, servind pe nemţi pînă la 23 august ’44, prostituatele sunt bunuri germane şi ca atare revin cf. Armistiţiu părţii sovietice. Despărţirea pe peronul Gării de Nord, cu fanfara regimentului de gardă şi*

corul liceului ‚Mihai Viteazu'. Au vorbit tovii Teohari şi Smirnă din partea Partidului. Au participat oficiali sovietici. I-am recunoscut în civil, pe general din cauza mustăţii impozante şi pe tov colonel Felix Petrovici A. fără mustăţi, dar ras în cap. Dînşii au primit onorul din partea gărzii de onoare. A fost o defilare reuşită. Prostituatele au fost duse spre vest să servească pe frontul antifascist glorioasa Armată Roşie în clipele cînd nu combate pe viaţă şi moarte bestia fascistă." „Flota a 12-a SUA nu părăseşte apele Mediteranei." „Capitala poate dormi liniştită. Anunţăm măsurile luate de dl. ministru de Interne. Jandarmii şi poliţia vor patrula pe străzi noaptea." „'Picadilly' fieful bursei negre şi zvonurilor. Se impune o curăţenie din partea autorităţilor. Din galeria marilor afacerişti. Gogu Vrabete şi învîrtelile lui suspecte. Colaboraţionist sub vechiul regim, s-a adaptat vremurilor noi şi afacerile lui prosperă nepermis. Îmbogăţit de război, sfidează proletariatul prin luxul afişat." „Sfînta mare mizerie." „Pariul austriac a fost cîştigat de Culiţă Afanei, singurul care a ghicit caii cîştigători în toate cursele ieri la hipodromul Băneasa desfăşurate în prezenţa unui numeros public." „Dramă pasională în Grant. O femeie toarnă gaz peste ea şi-şi dă foc. Cauza: a fost părăsită de concubin." „Capitala este invadată de vagabonzi şi cerşetori. Aşteptăm măsuri." „Arestări la bursa neagră. S-au confiscat mari sume de dolari şi lire turceşti. Stocuri de monede de aur şi argint dosite în ghereta portarului." „Tripou clandestin descoperit pe str. Popa Tatu, colţ cu Berthelot nr. 33. Era ţinut de un refugiat basarabean bănuit de spionaj. Aici se organizau jocuri de ruletă pentru caizii speculei din hala de carne." „Plaga borfaşilor." „Pilotului Mişu Banu, fost comandant de escadră, i s-a interzis să zboare pînă cînd cercetările în dosarul privind perioada 1941/44 va fi închis. Autorităţile sovietice au cerut o anchetă serioasă pentru a lămuri misiunile

avute de Mişu Banu pe frontul din Est în timpul campaniei din 1941, cînd aviatorul a fost o prezenţă remarcată datorită isprăvilor sale. Se cercetează de asemenea participarea sa la campania din primăvara/vara anului 1942, la ordinele lui Hitler, cînd oraşele şi satele sovietice erau bestial bombardate. A durat pînă la Stalingrad, cînd eroica Armată Roşie a întors soarta războiului. Vinovaţii trebuie să plătească, ei nu se mai pot ascunde. Vor fi găsiţi şi în gaură de şarpe de unde vor fi scoşi şi arătaţi opiniei publice, cu mutrele lor hîde de asasini. Procesul de la Nürnberg e un exemplu care trebuie urmat. Nu scapă nimeni de pedeapsa dreaptă a istoriei. Căutat de un redactor, dl. Mişu Banu nu a fost găsit la domiciliul său cunoscut de lîngă Cişmigiu, unde altădată se dădeau baluri pentru protipendadă. Garajul era gol, ferestrele întunecate. Majordomul ne-a comunicat că se găseşte la moşie pentru o partidă de vînătoare cu invitaţii săi, excelenţele lor domnii B.G şi G.H. de la ambasadele SUA şi Marii Britanii. Mai participă de asemenea diplomaţi turci, egipteni şi suedezi. Se aşteaptă întoarcerea sa la Bucureşti, înaintea sărbătorii Paştelui. Vom reveni în altă ediţie.“

Capitolul 9

1.

A fost pîndit la ieşirea actorilor. A auzit lătratul în clipa cînd Pedro Ruiz y Rocha a tras cuţitul. Să-i scoată inima din piept, s-o arunce cîinelui. A rămas ţeapăn. La el e un reflex condiţionat. Bref, nu l-a atacat pe dansator, cum s-a spus. Dimpotrivă, el a fost atacat. Străinul e cunoscut ca un cuţitar versat. În ţara lui a fost acuzat de asasinarea unui rival într-o tavernă. Amantul tipei făcea pe gigolo-ul pînă a fost tăiat între omoplaţi. Pedro Ruiz y Rocha, învinuit de crimă, a dispărut. Mai circula o versiune: dansatorul a venit la Bucureşti de la Barcelona, cînd falăngile lui Franco au cucerit oraşul. Să se verifice, a pus apostila Felix Petrovici. Gogu şi Pedro şi-ar fi adresat cuvintele: otreapă, vagabond, şuţ, peşte! Te fac bucăţi, îţi tai beregata! Mori! Ultimii clienţi au văzut scena. Nimeni însă n-a dorit să furnizeze detalii poliţiei, din cauza întunericului n-au văzut nimic. Cf. depoziţie la dosar 434/b nu s-a văzut decît luciul cuţitului. Aşteptau pata roşie pe cămaşa albă a lui Gogu Vrabete. Au intervenit Diana acordeonista şi toboşarul Malagamba. Martori au

declarat că cei doi sunt în conflict. Unul s-a petrecut în seara zilei de 8 nov. 1945, cînd cetăţeanul Vrabete Gogu a întrerupt repetiţia trupei „Trio Tango“. Faptul a dus la rănirea dansatorului, la gingiile pline de sînge, plus picioare în fund şi haina ruptă. Nu a putut apărea 5 zile în program. A fost cerut de publicul plătitor. Dl. Akim, în calitate de proprietar, a refuzat să depună plîngere. Onorabilul Felix Petrovici a vrut să cunoască în detaliu programul suspectului Vrabete în legătură cu mitingul din Piaţa Palatului, cînd manifestanţii, studenţi mai ales, au scandat trăiască regele! Forţele de ordine au intervenit în forţă. S-au operat arestări, dar pe lista celor reţinuţi, Gogu Vrabete, liber profesionist n-apărea. Ar fi fost un alibi. Nu îl atacase pe dansator, fiind în arestul Poliţiei. Alt martor a declarat că s-au înfruntat şase luni mai târziu cu pumnii şi s-au ameninţat cu moartea în holul hotelului „Astoria“ unde locuieşte numita Larisa Olşevski, o refugiată din URSS cf. buletin, profesia dansatoare, lucrînd cu contract provizoriu în numitul local. Era însoţită de Katia la braţ în hol de un interlop, gangsterul Cairo. Cele două perechi s-au întîlnit la lift. Recepţionerul dormea contrar regulamentului, n-a văzut detalii. A raportat că Gogu Vrabete a fost lovit cu un sifon în cap. Liftul a venit şi mortul a baricadat uşa. Sursa s-a gîndit să nu coboare pînă cînd nu vede dacă e plin de sînge. A scos pistolul şi l-a ameninţat la tîmplă. Să lase în pace pe Larisa că îl găureşte cu glonţul de pe ţeavă, a zis. Să îşi vadă de dansul lui, atît! Sîngera, deoarece avea capul spart în urma loviturii cu sifonul. În cabina liftului rămasă între etaje, o voce femeiască a strigat: Eu sunt, Larisa! Domnişoara care cobora în fugă scările era aşadar Katia. E imposibil să le deosebeşti. Ceea ce, probabil, nedezmeticit de la lovitura

în moalele capului, dl. Vrabete a suferit o afecţiune la auz&văz. Cert este că s-a rezemat de îngerul de gips care străjuieşte respectabilul hotel „Astoria“ intrare pe stînga. S-a şters la nas cu perdeaua, pentru că sîngera abundent. Una din dame i-a spus: ce ai păţit, puişor? L-a agresat nepermis cu poşeta şi un pantof pe clientul nostru, onorabilul Pedro Ruiz y Rocha. La recepţie, rezemaţi pe coate, încărcaţi de bagaje, se găseau nişte domni din gară care insistau să le dau o cameră, aşa că nu m-am mai putut ocupa să observ scandalul. Dacă permiteţi, atît am văzut şi contrasemnez. Luptăm pentru pace.“ Chestionat Vrabete Gogu de către dom' comisar, a refuzat să depună plîngere, declarînd că s-a lovit la cap din cauza pardoselei date cu ceară, nu uitaţi dizabilităţile sale motorii, se sprijină în baston. Din nefericire a alunecat. A asigurat că e valid şi poate să-şi administreze îngrijiri medicale. Dr. Weiss urmînd a-l lua sub observaţie în cabinetul său din strada Witting. În concluzie, Petro Ruiz y Rocha, dansator cu contract la „Picadilly“, fost „Benito“ a fost găsit mort a doua zi. Gogu Vrabete a fost reţinut în calitate de suspect.

Dansatorul Pedro Ruiz y Rocha a fost găsit în curtea interioară a hotelului „Astoria“. Arşiţa i-a înfierbîntat minţile şi l-a împins la gestul fatal. Dacă nu cumva cocorii, trecînd înceeet pe cer, i-au dat iluzia că ar putea să zboare spre sud. Fapt contrazis de primele constatări ale Poliţiei. Drama s-a întîmplat în zori, victima a ales moartea îmbrăcat în costumul de scenă, cravată verde închis, cămaşa neagră, vestă roşie, pantaloni strînşi pe pulpe. A fost împins în gol, a hotărît comisarul. Motivul n-a fost jaful. Portofelul doldora, pantofii cu placheuri şi şpiţ de

aur ar fi dispărut. Indiferenţa vecinilor cocoţaţi la ferestre se explică prin obişnuinţa acelor vremuri violente ca un tango. Mai văzuseră trupuri sfîrtecate, capete zdrobite, cadavre. Nu s-au emoţionat nici cînd găinile au ciugulit creierul risipit pe caldarîm. A fost oare împins de o mînă asasină sau s-a aruncat singur? Părea să fie vorba de o tipică sinucidere provocată de o dramă sentimentală. Pînă şi Felix Petrovici, chemat ca reprezentant al glorioasei magistraturi sovietice, a refuzat să se pronunţe. A cerut un plus de anchetă. S-a aflat că victima este în vîrstă de ani 26, fără semne particulare, apatrid, stabilit în Bucureşti în 1939, aprilie, 16, cum rezulta din actele Ministerului de Interne. În arhive figura originea lui umilă. Provenea dintr-o ţigancă şi un evreu din Rahova, fugit în Palestina. Cine ştia acest secret i-a curmat zilele. Şi povestea cu Spania? Dosarele minţeau va să zică, dar cine nu minţea la jumătatea secolului XX?

Cercul suspecţilor. S-a zis în mahala că vinovat e Cairo. Nu ar fi fost prima dată cînd lua viaţa cuiva. Motivul? I s-o fi părut că îi face ochi dulci lu' Katia. Altul ar fi Moni Akim-Refec. Mortul conspira să ducă gemenele Olşevsky în turneu la Istanbul&Alexandria după Paşte a.c., cînd expira contractul. A oferit în contrapartidă 145 de apariţii la „Picadilly" pentru 80 000 lei, pînă în iarnă. A primit un refuz, s-a răzbunat. Îl pierdea pe dansator, dar rămînea cu gemenele. Generalul Rudolf Buză părea de asemenea să fie făptaşul. Dat afară din armată, civil, fără pensie, se băgase în combinaţii financiare perdante. Luase de la dansator bani cu camătă, cu ei a cumpărat din pasajul Macca cocoşei/aur; falşi, din cupru. N-avea cum să îi dea înapoi. Dansatorul a trimis mardeiaşi să-l atîrne cu capul în jos de Podul Grant. L-au ţinut aşa pînă i-a

căzut mărunţişul din buzunare. Scăpat cu sperietura, generalul s-a invitat la hotel să-i aducă împrumutul, l-a împins în gol. Nici Mişu Banu n-a scăpat de bănuieli. Dansatorul avea nişte fotografii unde prinţul apărea cu nişte dame din alea, mă înţelegi. L-a ameninţat că le împrăştie prin gubernie. L-a estorcat şi de nişte parale (vezi chitanţe), cu promisiunea că îi dă rolfilmul — ceea ce tangoistul n-a făcut. N-a uitat să-i ceară mereu bani pentru o mamă oarbă. Ajuns la fundul sacului — după ce bolşevicii l-au expropriat de 4 000 ha pădure, eleşteu, trei conace, 17 800 vite cornute, 11 mii oi&capre, moşiile Teiu, Praviţa şi Pasărea — i-a dat să bea în noaptea fatală, ştiind că nu rezistă decît la un pahar. S-a oferit apoi să-l ducă cu maşina. Cînd a ajuns la hotel, l-a cărat în spinare cf. mărturie recepţioner. Trecînd peste pasarela de la etajul 6, cum ieşi din lift, i-a făcut vînt peste balustradă. Un chiriaş fără somn a văzut corpul în dreptul ferestrei şi nu era un vampir, cert. A ieşit în pijama pe palier să strige isteric. A fost umflat de Poliţie pentru atitudine lipsită de respect faţă de autorităţi. Pretindea că prin hotel levitau necunoscuţi, ceea ce, ştiinţific vorbind, e fals. Cenzura avea grijă să nu se răspîndească asemenea ştiri cu efect greu de controlat printre superstiţioşii locuitori ai Valahiei. Niciunul dintre suspecţi n-avea alibi. Aşa trăia lumea aia naivă şi paradisiacă. Ce vremuri! Un alibi este lucrul esenţial în viaţă. Dacă n-ai unul, oricînd poţi fi călcat de maşină, atîrnat în ştreang, găurit de glonţ. Este un adevăr pe care l-am învăţat în tot secolul. Ne-am bucurat. Un străin, un infect, un turnător, un poponar, martor incomod al turpitudinilor şi matrapazlîcurilor de la „Picadilly“. Cîţi n-au răsuflat uşuraţi că a crăpat dansatorul!

Larisa&Katia au purtat doliu după Pedro Ruiz y Rocha. I-au plîns sufletul rătăcitor într-o biserică cu turla lovită de bombe. S-au înfăţişat evlavioase la icoana Sf. Serapion să le ierte păcatele, că numai el, săracu', mai avea grijă de curve. În genunchi, plînse, au lovit pardoseala cu fruntea, s-au rugat să fie auzite. S-au speriat rău la vederea cadavrului. Coşciugul dansatorului fusese dus la groapă deschis. Jelit de vădane, fetişcane, de dame cu pretenţii. A fost mai ceva ca la Rudolf Valentino, şi-a amintit Gogu. Văzuse *Cei 4 cavaleri ai Apocalipsului* pînă se plictisise. De la Valentino învăţase tango. Nazarie a scris la gazetă că nimeni n-a fost atît de regretat ca Pedro Ruiz y Rocha. Noroc că războiul ne-a obişnuit cu morţii, asta a tăiat fervoarea plînsetelor. Gogu Vrabete s-a ocupat de funeralii — cu un ochi a plîns, cu celălalt a rîs. Nu se vindecase de bănuiala, ca un cuţit întors în rană, că dansatorul le futea pe amîndouă. Ziceţi, le-a întrebat odată, v-a pus-o? Ele au chicotit, hai nene! ce întrebare pui! Au păstrat secretul pentru ele. L-au îngropat pe dansator la cimitirul Sf. Vineri cu dispensă. Se ştia că s-a sinucis ca Iuda, marele păcătos. Ăştia n-au parte decît de un sfert de slujbă, oficiată doar de un preot. Poliţia n-a dezminţit zvonul că se aruncase de la etaj. Popa Manafu şi-a luat paralele oferite de Vrabete&Banu. A slujit mulţumind toată lumea cu glasul lui de miere. Din ziua aia Larisa&Katia n-au mai apărut pe scenă la „Picadilly".

2.

Suspectul numărul unu: Gogu Vrabete. Ins fără ocupaţie, cunoscut agent de bursă neagră. Crimă din amor,

a scris o fiţuică. „Orbit de gelozie, ucigaşul l-a pîndit joi seara spre miezul nopţii. Se ştia de o bătaie pe pasarela din curtea interioară a hotelului «Astoria». Victima şi-a apărat viaţa cu energie. Criminalul l-a aruncat de la etaj, însîngerînd cartierul Gării de Nord. Iată unde duce o tinereţe zvăpăiată, banii prea mulţi, tentaţiile alcoolului şi jocurile de noroc. Îi vom păstra lui Pedro Ruiz y Rocha o suavă amintire. Maestro, aplauze!“ Nişte răuvoitori au văzut cum a fost luat Gogu de pe stradă. Stătea la coadă să-şi cumpere un covrig cu susan şi un pahar de iaurt rece. A fost dus prin mahala la secţia 5 între baionete, privit de o lume indiferentă. Zilnic vedeai asemenea specimene certate cu legea. Era ceva obişnuit, justiţia proletară acţiona. Publicaţia «Bis» a notat cu satisfacţie că un anume Vrabete a fost reţinut în legătură cu omorul suspect din cartierul Gării de Nord. „Despre V. am mai relatat că se ocupă cu afaceri la negru, printre altele impresariind cunoscutul «Trio Tango», de la localul «Picadilly» unde evolua seară de seară nefericitul Pedro Ruiz y Rocha, ucis bestial zilele trecute.“ Multe gazete n-au dat atenţie acestui fapt divers, preferînd subiecte fierbinţi ca *„procesul trădării naţionale“*, *„epurări în rîndul magistraţilor“*, *„vizita mareşalului Tolbuhin“*. Păcat! „Noi, comisar Bazil Ţepeluş am găsit asupra persoanei citate obiecte de uz individual după cum urmează şi care s-au predat biroului intendenţă: foi indigo 2, zmeu de hîrtie 1, piepteni de os 3, pulverizator de gură 1, una pereche ochelari de soare, portofel, un bilet gală de box, un pistol Beretta. Un formular pariuri curse de cai hipodrom, una oglindă portabilă, afiş teatral «Trio Tango». S-au mai găsit în bani: 444 lire englezeşti, 83 pesos, 7 napoleoni, una mie lei, 332 ruble. O parte din monede suspectăm a fi contrafaceri,

rugăm expertiză. Vrabete Georgel zis Gogu, cazier; şase luni pentru speculă, pedeapsa executată în întregime la penitenciarele Jilava şi Văcăreşti, 2 aprilie/eliberat/ 6 septembrie 1942."

Comisarul, cf. declaraţie interogatoriu, ştia că victima şi asasinul se cunoşteau. Au avut conflicte. Cel mai cunoscut este cînd într-o seară, la terminarea spectacolului, decedatul Pedro Ruiz y Rocha l-a atacat cu cuţitul pe numitul Gogu Vrabete la ieşirea din local. S-a terminat prost pentru agresor. Barmanul Grişa Schwartz şi-a amintit episodul, dar a refuzat să răspundă întrebărilor onor d. comisar motivînd starea avansată de ebrietate. Zice că a băut votcă furnizată de un grup de ofiţeri sovietici care au serbat onomastica tov general Maxim Bubnov, să trăiţi. A trebuit să aplaud toasturi, 53. Fiind un party comun cu Comisia Aliată de Control, s-a cinstit de asemenea cu ofiţeri britanici&americani, drept pentru care nu poate da detalii, fiind beat. Grişa Schwartz este cunoscut abstinent, aşa că pentru refuz de a colabora cu ancheta propunem reţinerea sa. Spre dimineaţă cele două grupuri au avut un diferend legat de prezenţele feminine Larisa&Katia aflate pe scenă. S-a strigat pe ruseşte şi americăneşte: Paşol, dans la pielea goală! Sovieticii au cerut să facă un concurs de tir, să ia domnişoarele la ţintă. Tov general a cerut: ruleta rusească, ordin! Un glonţ din şase în încărcător. Cine scapă viu regulează una din domnişoare, pe alese — oricum sunt identice. Americanii au rîs. Nu s-a ajuns la un acord, drept pentru care a izbucnit o altercaţie soldată cu distrugerea a 34 de scaune, 11 mese, 3 canapele, 6 oglinzi, trei bideuri şi 2 chiuvete, 4 pisoare, 2 lămpi de tavan şi 5 aplice de perete. La ora 5,43 au apărut ambulanţele, i-au ridicat

pe răniţi. Patrula militară a efectuat 19 reţineri, inclusiv tov general Bubnov şi 4 colonei, plus 3 USA. Nu au ridicat mîinile în sus, că era dezonorant şi contra regulamentelor militare. Americanii da, şi au rîs. Sunt băieţi veseli, inclusiv comandantul lor, general de infanterie, Fred Bullow. La acea dată cum s-a dovedit, cu martori, Pedro Ruiz y Rocha — „confident pervers al morţii" cum a scris Nazarie în „blocnotes", era încă în viaţă. Cînd militarii străini se băteau, spărgînd scaune şi oglinzi, el dansa imperturbabil cu cele două dame. A smuls aplauze cu figura aia cînd o arunca pe scîndură plin de dispreţ ca pe o zdreanţă. Katia (Larisa?). Larisa (Katia?) se prelingea pe trupul lui... Îl respecta ca pe un cadavru. Îl atingea numai cu creştetul lăsat pe umăr. În vreme ce Pedro privea sumbru în direcţia opusă. Tango! Clasă mare, *elite*, stop cadru, poză cu faţa la public.

Extrase din presa epocii găsite în pod. *„Ce va fi cu România la Conferinţa Păcii." „Capitala în panică." „Atentat cu gaze toxice în sala cinematografului Marna." „Serbarea zilei de 1 Mai. Muncitorimea a ieşit la iarbă verde şi s-a distrat cu orchestre, dizeuri, cremwurşti şi bere, s-a plimbat cu barca pe lacuri. Nu s-au tras focuri de artificii, Comandamentul Sovietic nefiind de acord. S-a dansat în aer liber pînă noaptea tîrziu. Ultimele tramvaie i-au dus acasă pe întîrziaţi." „Sanctuarele hazardului. Plaga tripourilor clandestine din lumea selectă." „Bucureştiul văzut de americani. Interviu cu ziarista Fleyss aflată pentru cîteva zile în capitala noastră." „Viaţa în grădinile de vară. Jazz, orchestre, serviciu prompt. Din cauza penuriei şi cartelării, bucătăria are de suferit." „Miracolele amăgesc doar superstiţioşii. Se ştie că nu există miracole. Sufletele slabe însă le aşteaptă. Ele nu*

vor să accepte realitatea aşa cum este. Nu va salva pe niciunul dintre noi şi nici ţara. Aflaţi la p. 5, cine apelează la ghicitori, vraci, vrăjitoare. Cine umblă pe la icoanele făcătoare de minuni. Bisericile sunt pline de neaveniţi care se roagă. Sf. Mina şi Sf. Dumitru tac deşi sunt protectorii oraşului. Le plac ruşii, suflete evlavioase, milostivi, apărători ai crucii." „Se cer măsuri pentru desfiinţarea comerţului clandestin." „Dragoste cu revolverul. Rămas cu inima zdrobită, îşi împuşcă amanta ca în tangoul lui Gardel «Por un cabeza» dansat de toţi îndrăgostiţii." „Preţul curăţirii haznalelor Bucureştiului." „O descindere a poliţiei la Picadilly." „Prostituţia face ravagii. Cartierul caselor de toleranţă Crucea de Piatră va fi închis." „Operaţiune de curăţire în jurul Gării de Nord ordonată de prefect. Pegra e supusă la represalii." „Demascarea unui impresar Haim Bernstein care pretindea că oferă naivilor contracte la Istanbul, Haiffa&Alexandria. Artistelor le cerea anumite servicii, ca şi domnilor. Are vreo legătură arestarea lui cu asasinarea dansatorului Pedro Ruiz y Rocha? Nimeni n-a dat crezare ipotezei că tînărul şi talentatul dansator s-ar fi sinucis din cauza unui amor nefericit. Avem oare o nouă pistă? Impresarul îi oferise un turneu de spectacole la Istanbul, unde trebuia să apară solo. Se face lumină în această tenebroasă afacere din mahalaua Gării de nord. Era şi timpul, domnule comisar Ţepeluş."

3.

„Să spui iute de ce l-ai aruncat de la etaj. Jaf, gelozie? Treburi politice? Ce ascunzi, *gospodin* Vrabete? Tu nu mori de moarte bună!" „Am înţeles să trăiţi." „O să-ţi laşi oasele pe undeva. Cineva îţi face felul, termini ca Pedro.

Ce-ai avut de împărţit cu el?“ „Cine, eu? Nimic!“ Vrabete era simpatic. Şi-a desfăşurat şarmul în faţa comisarului, aş zice că a reuşit să-l prostească. Ziceai că Poliţia e aşa şi pe dincolo. A descoperit că Ţepeluş nu-i purta sîmbetele. Ce dacă era suspectul nr. 1 în dosarul asasinării lui Pedro Rocha y Ruiz ? Îl duşmănise de moarte pentru că dansa tango, nu era şchiop şi o ţinea în braţe pe Larisa. Dar pînă la crimă mai e mult! Toţi urîm pe cineva, dar nu scoatem cuţitul. Bun, regreta că nu-l omorîse cu mîna lui. După povestea asta, Gogu Vrabete a suferit de mania persecuţiei şi a avut vedenii. I se părea că vede agenţii pe urmele lui. Îl pîndeau din ganguri, după colţ, îl ocheau prin oglinzi. De exemplu, cînd ieşea de la „Picadilly“ unde se vopsea faţada. Akim voia să îl boteze „Kremlin“, în pas cu vremurile. Vedea agenţi cînd tranzacţiona devize în pasajul Macca. O maşină neagră în faţa bordelului „Maria Teresa“ unde Cairo încheia o afacere. O privire fixă îl înţepa în umăr. Îl urmărea ziua întreagă. Învîrtea multe treburi şi găvărea cu destui. Ce te miri că era în vizor! Se învîrtea într-o lume amestecată ca o salată. Bandiţi, diplomaţi, traficanţi, gazetari, impresari&artişti, curve de lux, spioni. Dacă te ţineai după el, întîlneai toată Valahia. Cînd a observat că îl filează, s-a gîndit că e un asasin plătit să-i facă felul. Şi-a amintit zisele comisarului. Ai mulţi duşmani! Păzea! Ar fi fericiţi să te ştie pupat de un glonţ. Nimic personal. Rivalii lui pe piaţă, gata să preia afacerea. Subterana nu e raiul. Dacă nu erai atent dădeai de dracu’ sau de o rudă a lui. Călcai într-un rahat, alunecai pe trotuar şi te găsea careva cu un cuţit în spate. O mierleai una/două. Mai erau şi ăia care ţineau să-şi ia revanşa. Îi păcălise la negustorie, le livrase marfă proastă, îi înşelase la preţ. La Bucureşti trăiau mult prea

multe suflete. Cine să se supere că moare Gogu Vrabete? Caid al bursei negre, îmbuibat fără inimă. Şi aspectul fizic te făcea să-l dispreţuieşti. Ţi se făcea greaţă la vederea lui. Şontîc-şontîc, buah! „Dacă Poliţia nu le vine de hac, bine că se omoară între ei. Orice cadavru găsit în şanţ însemna un jeg mai puţin pe lumea asta. Putem să visăm la o Valahie paşnică şi fericită." Bine scria Nazarie!

Cînd a ajuns acasă, nu a găsit-o pe Larisa. Plecase în grabă, dacă se lua după lucrurile aruncate prin cameră. O vecină, Leanţa, a apărut după uşă păşind pe vîrfuri. L-a privit în tăcere. A simţit că îi aduce veşti proaste. Iar a fugit cu Mişu, s-a gîndit. „Au luat-o, domnule Gogu! Au fost nişte indivizi în balonseide vorbind amestecat româneşte&ruseşte. S-au prezentat la Ilie, portarul. I-au cerut să-i conducă la etaj şi să le deschidă. După un minut au ieşit pe palier cu Larisa şi Katia. Au coborît pe scări, nu cu liftul." „Ţi-au lăsat vreo vorbă pentru mine?" „Nimic, erau speriate." „Ştii unde le-au dus?" O ridicare din umeri. I-a mai zis că doi au rămas să scotocească. Portarul ştia ceva. Ilie, un burtos ciung de mîna dreaptă, mirosind a nespălat şi a ţuică. I-a zis că „erau de la Comandamentul sovietic. Verificau rezidenţii străini. Paşapoarte, vize, dom' Vrabete. Eu ştiu ceva ruseşte, am fost pe front pînă în Crimeea." „Ce ziceau?" a sărit Gogu plătind scurt o sută. „Căutau p-ăia fugiţi de acasă. Pesemne că d-aia le-au înhăţat. Tre' să le ducă în Rusia. E ordin." Vrabete s-a simţit într-o clipă nenorocit şi neputincios. Nu-şi imagina viaţa fără ea. S-a aruncat într-un taxi cu un gest reflex; n-a ştiut ce adresă să dea şoferului. Unde să te duci?! A rămas pe bancheta din spate, cu bărbia în pumni, minute întregi. Cînd, Vasea a băgat capul prin parbriz şi l-a întrebat cu vocea lui de bas: „O cauţi? Ia-ţi adio." Gogu,

fără o vorbă, i-a făcut semn să urce. L-a auzit: „Mîine seară pleacă din Triaj un tren cu ruşi, albgardişti, dezertori, refugiaţi. Direcţia Kiev, Moscova, pînă-n Siberia.“ „Mata cum de nu eşti în tren, Vasea?“ „Sunt naturalizat. A fost razie mare în cartier, au cercetat la gară, în hoteluri, prin cîrciumi. La cinema, „Marna“, „Volta“ şi „Marconi“. În magazine, în staţii. Au triat tot, casă cu casă. Ruşii găsiţi au fost ridicaţi şi duşi. Le-au luat şi pe fetele mele!“ „Larisa… Katia…?“ „Da!“ „Sunt ale matale?“ „Cum zici. Lumina ochilor mei, sufletul meu.“

Au fost cele mai intense ceasuri din viaţa lui Gogu Vrabete, de infarct. La ce uşă n-a bătut, pe cine n-a sunat? A dat bacşişuri cu nemiluita, s-a hlizit la ghişee spre mutre oficiale. A străbătut coridoare, a făcut reverenţe şi plecăciuni, s-a bătut pe burtă cu diverşi. I-a sunat disperat pe Nazarie, pe Mişu Banu, pe Buză, pe Refec. A cărat cutii cu caviar&sticle de votcă, a promis, s-a jelit. Fii fără grijă, n-a ameninţat pe nimeni. A preferat să se îndoaie, să fie slugarnic, să-şi pună cenuşă în cap, să strîngă nodul cravatei, să bată călcîiele, să se gudure pe lîngă stăpîni. Aşa a aflat cum stă treaba. A dat unui conţopist 4 cutii cremă de ghete, un primus, 7–8 ceasuri de mînă şi o blană cam jerpelită. Exista la Comandament o listă cu persoanele care urmau să fie repatriate urgent. În consecinţă acestea fuseseră identificate, găsite adresele. Vinerea trecută venise ordinul: nimeni fără paşaport sovietic nu rămîne pe loc. Rusia îi aşteaptă pe toţi. Pricepi, domnule? Nu e nimic de făcut, i-a zis un maior basarabean. Vestea asta îl costase 7 cartoane de penicilină. Unde sunt, îmi spui? Cu plăcere. Trebuia să meargă la uşa de alături. O oxigenată îl aştepta făcîndu-şi unghiile. Nu prea ştia românește, dar cu ce mai ştia el pe ruseşte, s-au înţeles.

Voia o trusă cosmetică, vopsea de păr, bigudiuri, 12 perechi ciorapi de mătase. Se face, a rînjit Vrabete. Informaţia era că repatriaţii aşteptau în curtea cazărmii regimentului 4 infanterie, în spatele Spitalului Militar. Acolo îi găseşti sub pază. Au făcut vizita medicală în vederea înapoierii în Rusia eternă şi sfîntă. Fac deplasarea numai elementele sănătoase, capabile să ajute patria la refacere după capitularea lui Hitler. Bolnavii rămîn pe loc, după tratament urmînd să fie duşi acasă cu alt tren. Cînd? În octombrie. Aha. (*Raport 71/v/sursa Ioan/DGP*.)

Extrase din presa epocii găsite-n pod: *„Descoperire senzaţională a Poliţiei. Au fost descoperite mărfuri dosite de indivizi crapuloşi în valoare de peste 120 mil. lei. Jos speculanţii! Un important lot de traficanţi şi sabotori înaintaţi Parchetului.“ „Proces la Tribunalul Poporului pentru deţinere frauduloasă bijuterii şi aur, jefuite de la familii evreieşti în timpul rebeliunii din ianuarie ’41 în Cartierul Văcăreşti. Marele ziarist Marcel Nazarie depune mărturie.“ „Situaţia chiriaşilor evacuaţi din imobilele expropriate.“ „Deplasări de trupe anunţate de Comandamentul Sovietic.“ „Şi-a ucis nevasta să se însoare cu concubina.“ „Tipograful Paul F. a murit în tramvai de infarct pe linia 3 în staţia Filantropia, avea trei mere în pungă.“ „Mare furt pe strada General Berthelot vizavi de Radio.“ „Bal la Cercul Militar în beneficiul veteranilor de pe frontul antihitlerist.“ „S-a înfiinţat un birou de reclamaţiuni în legătură cu rechiziţiile de apartamente.“ „Cairo&Amza Argintaru au lovit din nou. Sîmbătă şi duminică au avut loc trei îndrăzneţe spargeri la filialele unor binecunoscute bănci. Poliţia se arată neputincioasă.“ „Bursa neagră şi beneficiarii ei. Afaceri cu bonurile de pîine şi lemne de foc.“ „Panamaua*

de la hipodromul Băneasa. Culiţă Afanei, cunoscut pierde-vară, şi-a jucat ultima şansă. Dacă ar fi cîştigat, îşi refăcea averea. Punînd răul înainte, că pierde, şi-a anunţat moartea în prealabil în ziare, la rubrica Decese. Calul pe care a pariat, April, iapa de 2 ani, a pierdut la potou. A fost găsit într-o baltă de sînge de jockey-ul Aristide. Pariorul şi-a tras un glonţ în gură, chiar dacă nu a crezut nimeni că o va face. Anunţul decesului a apărut în dimineaţa aceleiaşi zile în presă, chiar înainte de a i se găsi cadavrul. Ceasul rău! În anunţ cititorii, rudele, cunoscuţii au fost invitaţi de sinucigaş la incinerarea sa de la crematoriul 'Cenuşa'. Nefericitul parior se găseşte doar azi la Morgă. Cenuşa sa — tot ce i-a mai rămas — va fi îngropată la potou în faţa tribunei unde a suferit atît din cauza pasiunii sale pentru cai. Se va face întocmai mîine la prînz." „Misterul resturilor omeneşti găsite la Groapa lui Ouatu. Era vorba vineri de mai multe mîini, 7 picioare şi intestine. Redacţia a aflat că s-a găsit doar un picior bărbătesc. Cît despre organele reproducătoare s-a constatat că aparţin rasei cabaline. Deşi avea cizmă piciorul nu e al unui general sovietic, cf. indiciului că pantalonul avea vipuşcă roşie. Provenea pur şi simplu din amputarea făcută după toate regulile de dl. medic chirurg, dr. Weiss, căruia i s-a adus de nişte ostaşi un camarad care călcase pe o mină la podul Grant." „Poliţia n-a reuşit pînă azi să-l găsească pe sadicul asasin al dansatorului Pedro Ruiz y Rocha. Comisarul Bazil Ţepeluş, apelat telefonic de gazetarul nostru Marcel Nazarie, a refuzat să dea detalii, spunînd doar că cercetările sunt în curs. Cît trebuie să mai aşteptăm? ne întrebăm legitim. Admiratorii dansatorului aşteaptă un răspuns. Să nu uităm că asasinul e printre noi şi poate face noi victime."

4.

Nasol, gheretă la poartă. Un soldat bătea pasul de se auzea în toată mahalaua. I-a pus baioneta în piept staaaai! Am stat! a făcut mieros Vrabete. A ridicat mîinile ca un prizonier. În palme strîngea pachetul de ţigări preferat de soldatul rus. Să vadă că e neînarmat şi cu gînduri bune. Incidentul n-a dus la despicarea civilului cu baioneta. Dimpotrivă, au fraternizat. Santinela a scos nişte poze cu nevasta şi copiii. Mărinimos, Vrabete i-a oferit nişte timbre, toc şi o călimară cu cerneală, un top de hîrtie, plicuri. Odată apropiaţi, rusul l-a rugat să-l ajute să scrie acasă. Nu ştia carte. Amabil, s-a executat. După ce-a semnat „Serioja" şi l-a pus să pună degetul muiat în sînge din deget, l-a lăsat să intre în curte. Miros de porci printre uluci şi buruieni. O grăsană în camera de gardă l-a apostrofat: unde te crezi, ce umbli aşa? Cum anume? s-a mirat. Aspră femeie! În uniforma ei kaki, cu diagonala peste ţîţe, cu porthartul pe buci, cu pistolul la vedere pe pervazul pe care stătea cu curul. Deschisă la veston să i să vadă sfîrcurile. S-a plîns că fusese de planton, nu dormise un minut. Dacă a venit să ceară ceva, să plece. El s-a uitat lung, unde să se ducă! Ea i-a cerut să-i scoată cizmele. Vrabete a trebuit să se întoarcă cu spatele şi să tragă vîrtos. Ea s-a proptit cu celălalt picior de şezutul lui şi a împins. Normal că a ajuns pe podea. A tras apoi şi de cizma rămasă. Eh, a reuşit şi nici nu s-a strîmbat de damful ciorapilor ei din lînă kaki rupţi la degete. Ea i-a cerut să se apropie. El a bravat, cum văzuse odată pe Clark Gable în *Dragoste pierdută*. Şi-a prins mustaţa între degete, s-a tras de lobul urechii. A schiţat cîţiva paşi de tango, *allegro ma non tropo*. Eşti şovăielnic! i-a zis ea. În Rusia

asta e o crimă. De unde să ştie ea că Vrabete înţepeneşte ca prostul. Aha! A aruncat chiştocul şi l-a strivit de duşumea. Ofiţereasa s-a săturat de tertipuri d-astea. Tango tango, dar cît să-l mai aştepte. L-a tras energică şi l-a lipit de ea. Era să-i înghită omuleţul din fundul gurii, dar n-a reuşit. I-a luat răsuflarea. El s-a salvat în ultima clipă să nu fie rupt în două, lăsîndu-se moale în braţele ei. Chestia a ţinut pînă cînd a simţit degetele ei în prohab. Căutau coaiele şi cocoşelul. Le-a găsit acolo, intacte. Te-am prins, pungaşule, din ăştia-mi eşti! I-a arătat o ţîţă şi i-a ordonat: suge! Vrabete a executat porunca. Avea nişte sfîrcuri mari, mov, cam cît decoraţia jubiliară Carol Întîi, Regatul României, 1906. A înfipt în carnea flască dinţii lui mici şi zimţaţi şi şi-a pus limbuţa la treabă. Ea a scîncit. Brusc s-a transformat din grăsana milităroasă într-o pisicuţă. Ce ahuri, ce oftaturi! Ce mieunat! A ieşit chicotind din veston şi fustă. A dat cu chipiul de perete. Aaah! A rămas în nişte chiloţi pînă la genunchi, maieu şi ciorapi kaki. Drăguţule, hai, apropie-te! i-a zis după ce şi-a vîrît capul într-o cămaşă de noapte. Părea foarte mîndră de culoarea ei nedefinită — mov, roz, gri. De ce şi-o pusese, pentru că i-a apucat poalele şi a ridicat-o iute. Şi i-a arătat petecul de negreaţă dintre craci. Aici, puişor. Hai! Pofta lui Vrabete s-a stins, dacă o avusese cumva. A dat să se înfigă brav acolo cu daravela. Cam bleagă, Gogule! Norocul lui a fost că ea l-a apăsat pe cap. A înţeles ce dorea ofiţereasa. Cînd ajuns la orgasm a ţipat ca o apucată. Ce chiuituri. Să piară fiara hitleristă! cum văzuse Gogu cu o seară înainte la „Marna“. Apoi a luat-o plînsul, amintindu-şi anii cînd era virgină. Războiul ăsta numai nenorociri ne-a adus. Şi-a revenit, şi-a şters lacrimile de la ochişori. A fost rîndul ei să i-o sugă şi n-a fost rău. Partida

trebuia să continue cu un banal futai de cazarmă, el grămadă peste ea. Să dea din cur cîteva minute şi în final aaaaah! s-o audă chiuind ca în tranşee. Pe perete, portretul lui Stalin privea sever dintre petliţele de generalissim. Vrabete s-a speriat, era privit de cel mai mare om din istorie. S-a suit pe ea, i-a desfăcut cracii. Ea a mieunat fericită, haaai odată. Şi n-a urmat nimic. După zece încercări, a renunţat. Nici cu pistolul la tîmplă, repede scos de ofiţereasă, nu s-a dezmeticit. A rostit cîteva cuvinte de dulce despre neamul prost şi bărbăţia valahilor. D-aia aţi pierdut războiul. Vrabete a fost de acord. L-a privit încă o dată pe Stalin şi i-a dat şi lui dreptate. A reuşit să zîmbească, deşi era mort de frică. Dacă grăsana trăgea, nu greşea ţinta. Nu află nimeni că ai mierlit-o, cocoşelule. Nu vei figura pe lista cu morţi, doar la „dispăruţi". Vrabete era pierdut. Ofiţereasa era învăţată să obţină ce dorea. I-a cerut bastonul. Vrabete n-a vrut să i-l dea, dar a revenit la sentimente mai bune cînd l-a mîngîiat pe coiţe şi l-a muşcat de buza de jos. A cedat, neisprăvitul. I-a cerut doar să-l împingă acolo sus, între craci, să-l bage — să-l scoată; uşurel, puiule, uşurel. Ca să vezi! A vrut apoi aceeaşi figură pe la spate. Ea în genunchi, bătînd mătănii la icoana sfintei Filofteia — el stăpîn. Vrabete s-a suit călare pe spinarea ei cea grasă. A mînuit expert bastonul, după ce mai întîi a pleznit-o de i-a învineţit fesele. Ei pesemne i-a plăcut mult; a scos nişte icnete guturale. Vrabete s-a temut să nu spargă uşa soldatul din gheretă ca să năvălească în încăpere să-şi salveze stăpîna. Să-l taie cu baioneta, apoi să-i arunce hoitul la porci. Le-a simţit mirosul în curtea cazărmii. Asta ţi-e soarta, fraiere! Nu s-a petrecut nimic de acest fel. Portretul generalissimului ţinea intruşii la respect. Ruşii respectau protocolul. Ce dacă

ea se dădea de ceasul morţii, ahhh ahhh ahhh! I-a cerut, fornăind pe nas, nu mă lăsa aşa. S-a supus cuminte ordinelor. S-a temut că nu mai scapă viu. Ofiţereasa i-a cerut bastonul ca amintire. Să-l folosească şi altădată. La final s-a declarat mulţumită. Vigilent, Vrabete n-a uitat pentru ce se obosise atît. Ce e cu transportul de repatriaţi care pleacă deseară. Aha, a făcut ea trăgîndu-şi peste cap cămaşa de noapte. Au dezertat! Patria îi vrea înapoi. Ca femeile, simţitoare, a ascultat totuşi o poveste plină de lacrimi despre nişte surori gemene şi tatăl lor care vrea să le mai vadă o dată înainte de a-şi da sufletul. I-a semnat o adeverinţă prin care avea acces la Triaj. A scris citeţ numele cu litere de tipar, Larisa şi Katia Olşevsky. Dacă le găseşte, are voie să le dea jos din tren, să se ducă la spitalul de garnizoană, şi să le interneze la Filaret unde zac ftizicii. Chiar au TBC? Au! Plămînii lor sunt ciuruiţi din cauza sărăciei îndurate în copilărie! Revoluţia va rezolva şi asta! l-a asigurat ofiţereasa. După îngrijiri, vor fi reprogramate pentru transportul spre Rusia din octombrie 25, a.c. Cu amîndouă, tinere? i-a făcut cu ochiul grăsana. Vrabete şi-a băgat ruşinat capul între umeri. D-aia n-ai reuşit să mă fuţi, viteazule. Aveai coaiele goale. Eh, lasă. Ţi se scoală numai la domnişoarele astea! a zis ofiţereasa scuturînd hîrtia să se usuce cerneala.

Pe peron, omor de lume. Vasea la capătul liniei. Un cap mai înalt decît toţi gură-cască şi disperaţii. Vocea lui de bas acoperea pufăitul cazanului de locomotivă, şuşotitul rudelor venite să însoţească nefericiţii. Unii îngenuncheaseră şi-şi făceau cruci. Storcite de ferestre, chipurile celor duşi în Rusia. Cum a terminat de cîntat şi a zis „Aşa să ne ajute Dumnezeu“, forfota s-a dezlănţuit. Nu

s-a mai înţeles nimic. Soldaţii aveau ordin să-i lase să plîngă, să se îmbrăţişeze, să zbiere, să implore. Se ştia doar că la 21,35 se va da semnalul de plecare. Atunci soldaţii vor îndepărta mulţimea, mecanicul va porni trenul spre Est. Simplu. Aveau 3 461 prizonieri, apelul s-a făcut la cazarmă o dată, şi cînd au ajuns la gară încă o dată. Din fericire nu lipsea nimeni — cf. raportului poliţistului Bazil Ţepeluş. El supravghea ca îmbarcarea să se desfăşoare fără incidente. Să fi fost 20,43, cînd a apărut Vrabete cu hîrtiile lui de rahat. Se întreba cui să le arate. Generalul Bubnov în zonă, încruntat, se plimba cu mîinile la spate. Totul trebuia să se deruleze în linişte, discret, fără presă, fără spioni. Îţi dai seama ce şi-a zis cînd l-a văzut pe Gogu Vrabete alergînd pe şină în faţa trenului. Agita în aer un petic de hîrtie. S-a uitat să vadă antetul, semnătura, ştampila. Chestii sacre. Vrabete, la un pas, a urmărit nervos privirea generalului. A silabisit din memorie, cu glas tare, ce scria pe foaie. Generalul s-a enervat: ştiu să citesc! Fireşte, scuzaţi. Ruşii sunt superstiţioşi în privinţa documentelor oficiale. Nu mai puţin un general, omul ordinii. Trebuie să te supui negreşit autorităţii. A poruncit aghiotantului să caute cele două persoane, să le dea jos din tren şi să i le prezinte. S-a înţeles? Uşile fiind blocate, au ieşit pe fereastra vagonului. Plînse, jigărite. Ia, doi soldaţi ajutaţi aici! a ordonat generalul fără tonul milităros dinainte. Părea că ţine să-i fie pe plac lui Vrabete. Nu era oare purtătorul acelei hîrtii care-l obliga să elibereze două persoane aflate în stăpînirea lui? Era! *Connaisseur* la dame. Cînd le-a văzut de aproape, a fost încîntat. Adorabile! L-a privit cu respect pe Vrabete. A meritat să te zbaţi! Ochi mov, buze senzuale, talie subţire… Vrabete a făcut o plecăciune şi a dispărut repede, să nu se răzgîndească

generalul. Pînă n-a ieşit din gară şi nu s-a suit în două taxiuri cu Vasea şi fetele, nu a fost sigur de nimic.

5.

Extrase din presa epocii găsite în pod: *„Incident pe Calea Griviţei. Noaptea trecută la orele 5 comisarul de poliţie Ţepeluş a fost anunţat că o bandă de răufăcători face scandal trăgînd în aer cu pistoale automate. Ajunşi la faţa locului, au găsit persoane îmbrăcate în uniforme sovietice care se distrau la ieşirea din spelunca «Picadilly». Cercetările au dovedit că refuzul unei domnişoare venită să danseze cu logodnicul, a dus la acest incident regretabil. Orchestra nu ştia să cînte Ocii ciorniie şi a preferat să iasă de pe scenă pentru o scurtă pauză. Atunci partea masculină cam ameţită de votcă, avînd amintirea tranşeelor şi a exploziilor de obuz, a reacţionat. Bătaia s-a generalizat, în local fiind şi ofiţeri americani care au apucat de scaune. Agresorii au fost nevoiţi să părăsească localul. S-au oprit pe trotuar, unde lumea ieşise la aer să nu fie lovită de sticle în cap, doamne fereşte. În afară de vitrina şi firma de becuri n-au nimerit nimic. Nu s-au înregistrat morţi sau răniţi chiar dacă soldaţii şi-au golit încărcătoarele, din simplul motiv că au tras în aer înjurînd de mamă şi dumnezei. Fetele de la bordelul «Maria Teresa» s-au refugiat pe acoperiş, crezînd că este un foc de artificii oferit de ziua victoriei. Spectatorii ieşind de la cinema «Marna» aşa le-au văzut — goale cum le-a făcut mă-sa, ţipînd vesele. Asta a durat pînă cînd a intervenit dl. comisar Ţepeluş în apărarea moralei publice şi a legitimat cu răbdare toţi domnii. Pe fete le-a trimis în camere ca să nu mai arunce măscări spre lumea de pe trotuar, spectatorii nevinovaţi care ieşeau de la*

film. A fost spre bucuria lu' madame Puica, o cunoscută matroană din cartier. Se fac cercetări pentru a stabili vinovaţii pentru tulburarea ordinii publice. Dl. comisar, plin de tact, a dat ordin să nu fie reţinut nimeni, fiind vorba de străini." „Razie de mari proporţii prin bombele şi lupanarele din cartierul Matache Măcelaru. Echipele de agenţi au ridicat peste 100 de clandestine infestate de boli venerice şi internate la spital. În cadrul aceleiaşi operaţiuni, poliţia a percheziţionat localul «Picadilly», sediul lumii interlope unde au fost găsite mai multe femei care practicau prostituţia la negru şi dedate la chefuri în compania unor indivizi suspecţi, provocînd scandaluri şi deranjînd vecinii. Au fost ridicate următoarele femei: Fedorenko Mary din bd. Basarab nr. 167 remaieză, Murgoci Anica din str. Carol Knappe, nr. 41, zisă Vaca, Larisa&Katia Olşevski, artiste de varieteu cu domiciliul în hotel «Astoria», Afrodita Popeasca zisă Beleaua, din str. Feroviarilor 23, fără ocupaţie, Rozalia Terci, rentieră, din str. Rozelor 1. S-a dispus închiderea localului de către autorităţi pînă la noi ordine. S-a procedat la trimiterea în judecată a patronului." „Dublu asasinat în Mahalaua Dracului. Mobilul a fost jaful." „Drama din bodega «Pussy» din Chibrit." „Un grup de spărgători jefuiesc un misit în pasajul Macca, chiar vizavi de sediul central al Poliţiei. Dl. Vrabete a depus plîngere la Poliţie ca păgubit." „Violentă luptă între bandiţii lui Cairo şi poliţie. Un poliţist a căzut răpus de tîlhari. Avea doi copii." „Dl. general Bubnov, comandantul capitalei, a dat o recepţie în saloanele Cercului Militar. Cu acest prilej publicăm un interviu acordat redacţiei noastre." „Mare slujbă de pomenirea morţilor la biserica Patriarhiei în prezenţa membrilor guvernului, a corpului diplomatic, a unui numeros public." „La ARLUS a conferenţiat Ilia Ehrenburg, distins scriitor sovietic aflat în vizită la Bucureşti." „Dl. Mişu Banu va face un raid

aviatic pe ruta Băneasa/Istanbul/Odessa cu noul avion IAR pe care îl va supune la încercări în vederea introducerii în fabricaţie în această iarnă." „Descindere. Străzile Popa Tatu şi general Berthelot, Berzei au fost cercetate amănunţit de brigada de moravuri. Poliţia a întreprins noaptea trecută un sever control prin hotelurile şi camerele mobilate din cartier. Razia a durat toată noaptea. Cu acest prilej au fost găsite numeroase femei de moravuri uşoare. Unele dintre ele erau bolnave, arestate acum o săptămînă şi fugite din spital. În total au fost ridicate 234 de persoane şi duse la Prefectura Poliţiei Capitalei. De asemenea au mai fost reţinuţi vagabonzi şi cerşetori, plaga cartierului. După încheierea actelor, vor fi internaţi în colonii de muncă."

6.

Şi-a făcut curaj şi a venit singur, fără Banu, Buză, Cairo, Nazarie. Nu voia să se ştie. Lui Gogu i se zbătea pleoapa, închipuie-ţi! Avea audienţă la generalul Bubnov. Nu l-a găsit la garnizoană, cum cereau uzanţele, ci la madame Puica. Îl admira de cînd rusul îi povestise cum le-o trăgea sub coadă dansatoarelor din ansamblul „Krasnaia Rossia". Una n-am iertat! Bravo! Le ordona ca la cîini: culcat! Dacă nu, de mîine serveşti patria sub focul artileriei inamice. Generalul Bubnov, împodobit cu decoraţii ca un brad de Crăciun, venea de la Vladivostok, înconjurat de vreo 30 de paţachine. Cînd a intrat Gogu în cameră, Luminăţia Sa îşi îngrijea mustăţile. Le stropea cu apă de Colonia dintr-un pulverizator de pe vremea ţarului şi le dădea cu unsoare neagră. Gogu nu ştia ce e; strict secret. Făcea parte din dotare, rezervată ofiţerilor de rang.

Se găsea pe lista substanţelor interzise, ca uraniul 237. Generalul, cochet, a încălcat un consemn dat de Jukov la 3 februarie 1944, cf. căruia numai mareşalii îşi cănesc părţile păroase. Lui Gogu căpăţîna lui Bubnov îi amintea de bila de biliard. Dar mustăţile, ohohooo! Marii comandanţi de armate trebuie să arate făloşi în faţa mujicului ca să inspire respect. Bubnov avea acest aer.

Generalul petrecea cu trei curve. Gogu Vrabete, să trăiţi, eu sunt, a început prin a se lăuda cu funeraliile lui Prafu Jumară. M-a lefterit la biliard şi eu l-am îngropat clasa întîi, ce ziceţi? Brava! Se întreba dacă rusul era dispus să pactizeze cu un vasal, o slugă proastă? Avea rost să-i ceară tam-nesam un paşaport, chiar două? Ce oferea la schimb? Mărfuri de bursă neagră. Ce şi-ar dori? Mobile, whisky, parfumuri, pneuri, conserve, havane. Bijuterii ieftine pentru nevastă sau scumpe pentru amantă. S-a temut să-i facă o ofertă, dacă îl acuză de trădare!? Cum să mărturiseşti, neruşinatule, că vrei să fugi de sub oblăduirea magnifică a generalissimului? Numai dacă ţi-ai pierdut minţile! Şi dacă e aşa, te internăm la ospiciu, te tratăm cu duşuri reci, te băgăm în cămaşă de forţă. Pentru unul ca tine e singurul leac. Uşor de zis, dar avea nevoie de Luminăţia Sa să-l treacă din imperiul necesităţii în cel al libertăţii. Gogu avea întrebări prosteşti. Era influenţat de Nazarie care se instruia în marxism-leninism. A încercat întîi să-l atingă pe general. Nu a avut curaj. Brusc a înţepenit, ştii figura. A bătut călcîiele, a salutat ca un soldat neinstruit. O damă se spăla după paravan în lighenaş la păsărică. La uşă un soldat cu ochii înguşti îl fixa dindărătul baionetei. Era prins în colivie.

L-a întrebat cum reuşea să dea mustăţilor ţinuta făloasă. Nu a insistat, chiar dacă voia sincer să facă o

plăcere stăpînului. Generalul s-a trîntit pe un scaun ginecologic, răscrăcărat, 45 de grade. A oftat privind în oglinjoară şi a ordonat aghiotantului să îi stoarcă coşurile. Avea nişte obraji cărnoşi, pişcaţi de vărsat de vînt. Preţ de un ceas Gogu l-a privit tăcut din colţul camerei, temător să n-ajungă dracu' în arest la Rahova dacă se mişcă. Orice vorbă ar fi stîrnit un curent de aer care ar fi pricinuit daune imense mustăţilor împărăteşti. Abia după ce tov general s-a declarat mulţumit de obraji, părînd pătruns de Duhul Sfînt, a început să le cănească solemn şi demn. Dacă un ceas mai devreme erau pleoştite, acum stăteau în sus. A pulverizat fixativ adus de yankei. Le-a dat la schimb balalaici&votcă. Gogu ştia tot ce se întîmplă pe piaţa neagră, numai americanii aveau marfa. Le-a pasat şi trei dansatoare corp ansamblu, numai pentru o noapte. Mai bine ar fi cerut nişte penicilină. Suferea în mare secret de un sifilis vechi, tratat prost. Gogu, mucles. Ştia că în mîna generalului se aflau viaţa&moartea lui. Ca şi mercurialul din pieţe, lungimea rochiilor, cartelele, ora cînd se stinge lumina în oraş. I s-a lăudat că de nişte dame putea să facă rost. Plus un tren cu cartofi pentru gloriosul lui regiment de gardă. Ar mai fi ceva; umbrele de ploaie, păsări împăiate, bideuri, conserve. Furniza la cerere şi cadavre. Citez: utile, bune să scrii un nume de erou pe crucea de lemn. Sunt atîtea familii îndurerate care ar da oricît; se acordau drepturi pentru cei căzuţi pe front, pensii de urmaş, decoraţii, ajutoare. Gogu s-a înfierbîntat: războiul e o tragedie. Nimeni nu vrea să-i rămînă mormîntul gol. Brava tip!

Generalul a terminat de cănit mustăţile. O chestie mai complicată decît manevra de învăluire de la Stalingrad. A vrut imediat să îmbrace ţinuta de gală. Vin curvele! i-a zis

săltînd energic din sprîncene. L-a bătut pe umeri. Gogu, curajos şi ferm, a rămas în picioare, proptindu-se în baston. S-a retras cu spatele spre uşă. Să nu-i dea generalul un şut în cur. Risca să aducă atingere respectului cuvenit unei mari figuri a cîmpurilor de bătălii europene. Gogu ştia că eroii trebuie preţuiţi. S-a învîrtit ca un cîine pe hol pînă cînd aghiotantul l-a strigat: Paşol! S-a udat pe nădragi de frică. Trăia clipa decisivă a vieţii lui de pîrlit. Ah, vagaboandelor, şuţilor, aschimodiilor, eu sunt Vrabete din Grant! Bubnov îl aştepta cu burdihanul înainte, răscrăcărat şi cu degetele înfipte în centiron. A bătut călcîiele şi a raportat: m-am prezentat la ordin. Da? Şi!?.. a zis generalul belindu-şi ochii. L-a asigurat că a fost şi este un om al ordinii. Cu ce te ocupi mata? Ah, cu nimic! a minţit repede. Nu era prost să-i ceară paşapoarte. Am avut un mort, Prafu Jumară. Care? s-a mirat Bubnov fixînd gîngania din faţa lui. A căzut eroic chiar la intrarea bordelului unde ne aflăm, Luminăţia Voastră. Ah, ăla?... Un nimeni! a zis. Cine? Mortul! Aha, dă-l în pizda mă-sii! Dosar clasat, a zis Bubnov. Pe vremuri, tov general ar fi chemat acordeonistul să le cînte romanţe. Văzîndu-l pe şchiop lipit de uşă, a comandat: să vină fetiţele la instrucţie. Ca întotdeauna cînd era emoţionat, Gogu a înţepenit. Avea acest obicei prost. Se numea, cf. certificat dr. Weiss, „inhibiţie de protecţie“ apărută în urma unui „atac de panică“. Simţea brusc că mîinile îi atîrnau blegi şi înţepenea. Capul se golea de sînge, oasele cuprinse de frig. Văzîndu-l pierit, generalul s-a plîns: Fututul merge de cîtva timp cam greu. Gogu s-a făcut că n-aude. Dacă ordona să-i taie urechile şi limba, ca să nu povestească prin tîrg? Punea tărăşenia pe seama vîrstei. Un vin roşu, o fleică în sînge şi la loc comanda. A pocnit din degete, a

grohăit, a tuşit în pumn. Manierat, şi-a şters faţa cu batista. Madame Puica asculta cu urechiuşa lipită de uşă. Ea slujea fidelă lui Ţepeluş. Generalul a dat un nou ordin de luptă. Hai! Acum ori niciodată! l-a susţinut Gogu. Războiul e o meserie grea. Cînd damele au a intrat în încăpere, le-a dat nume ruseşti. Erau despuiate de minimumul necesar unui trai decent în gubernie. Mitzi Botic a devenit Olguţa. Popeasca din Colentina, Saşa. Lola Muista, Tania. Aghiotantul a rîs. Părea că ştie bancul. Şefului i se scula daravela numai dacă auzea nume ruseşti. La auzul chicotelilor, a scos pistolul din toc şi a sughiţat. Abia acum, Gogu s-a trezit din amorţeală. Avea dureri de şale şi a făcut cîteva exerciţii de respiraţie. Generalul le-a cerut curvelor să îmbrace mîndra uniformă a Armatei Roşii. Aghiotantul le-a aruncat vestoane, chipie, cizme. Să rămînă goale pe dedesubt. Generalul a zornăit din decoraţii. Lui Gogu, numai ochi&urechi, nu i-a scăpat nimic. Se temea să nu tragă asupra lui, aşa, de distracţie. Generalul a uitat că mai e cineva în încăpere. Nu e de mirare, Gogu devenise o cantitate neglijabilă. Îţi trebuia un binoclu să-l vezi transformat în hîrtie de muşte. Putea fi şi pelerina de ploaie din cuier. Generalul nu şi-a pierdut vremea, se vedea că era un ostaş destoinic. A luat la dans una din fete. Gogu a deschis cutia cu plăci. Cadou pentru Luminăţia Sa din partea lui, sluga preaplecată. Carlos Gardel, *„El dia que me quieras“*. Se tînguia tangoul de ţi se înmuiau genunchii. Generalul a strîns fata la piept. Gogu a aplaudat, bravos. S-a ridicat pe vîrful picioarelor să urmărească dansul. Bre, o treabă! Şchiop fiind, avea un regret: dansul era ceva sacru, intangibil. Nu trebuia maimuţărit. Se vedea cîteodată într-un salon de dans, amuţind asistenţa cu graţia lui. Avea de la Dumnezeu un baston şi

o gheată ortopedică. Mitzi Botic, Popeasca, Lola Muista ştiau că Gogu e nebun după tango. L-au denunţat generalului ce mare dansator fusese. Generalul l-a privit cu alţi ochi, i-a cerut să îi dea lecţii. Avea de gînd, cînd va fi lăsat la vatră, să deschidă o şcoală de dans în Arhangelsk. I-a dat un pahar să bea cu el, onor suprem.

Îţi place vreuna din fete?

Nişte paşapoarte aş pofti, Luminăţia Voastră.

Nu îţi place Armata Roşie? Dezertezi?

Nuuu! Doamne fereşte! a sărit înfricoşat Gogu.

Atunci ia-ţi una! Oricare din ele. Astă seară sunt generos.

Hehehe, trebuia să fii nebun să atingi prada de război a unui general rus. Îţi tăia limba şi piciorul şontorog. Îţi băga sîrmă în nas. Îţi punea un cărbune încins în găoz. Luai drumul Siberiei.

Nu, tov general. Raportez: rămîn pe poziţii!

Aşa te vreau! Fii brav!

Gogu s-a ridicat pe vîrful picioarelor. A deschis braţele ca un actor de cinema. A rămas aşa, poză. Înţepenit pentru a treia oară în seara aia de pomină cînd totul i-a mers pe dos.

Îmi eşti simpatic. Te împuşcăm. Îţi fac onoarea să comand eu însumi plutonul! a spus generalul împăciutor. Gogu s-a făcut că nu-l aude, zgribulit de frig. (*Raport 31/g/sursa Luca/D.G.P.*)

7.

Eh, generalul a trecut să facă manevrele ştiute. A întins fata pe covor, i-a scos vestonul. I-a vîrît între ţîţe

capul pătrăţos şi chel. Aia a rîs — o gîdilau mustăţile. Gogu şi-a schimbat greutatea de pe un picior pe altul. Patefonul continua să se învîrtă. Aghiotantul a ieşit chemat de Puica. Gogu a schiţat cîţiva paşi de dans. L-a îngînat pe Carlos Gardel, semn că e fericit. Mă rog, simula şmecherul. Şi-a şters ceafa cu batista. A mozolit bor urile pălăriei cu dinţii lui mici, murdari de tutun. În genunchi, generalul s-a deschis la prohab chiuind. Ahaaaaa, vine moşu! Pentru onooor, prezentaaaaţi aaaarm! Na, vietatea negricioasă atîrna bleagă oricît i-a dat ordin să atace! A ameninţat cu arestul. Nu a ajutat. E clar, inamicul îl sabota. A găsit repede un vinovat: Gogu Vrabete! Suspect de spionaj şi subversiune cu efecte negative asupra moralului corpului ofiţeresc. Pula nu lua poziţia mustăţilor — în sus. Să îl vezi cuprins de plîns pe eroul atîtor mari fapte de arme din epopeea războiului ! Ţi se rupea inima. Fetiţele mai văzuseră d-astea. S-au repezit cu boticurile rujate şi degetele febrile să-l înveselească. Doar nu era să capituleze într-un cartier de prostituate din Bucureşti, după Stalingrad, Kursk&Berlin. Cum să te laşi înfrînt la bordel cu una sub tine?! Au făcut proba măiestriei lor şi minunea s-a înfăptuit. Tov general a reuşit să-şi înfigă semeţia în Lola Muista. Mitzi i-a frecat coiţele pînă i s-au învineţit şi i-a dat sfîrcurile la supt. Popeasca şi-a înfipt limbuţa în urechiuşele lui parfumate şi păroase, i-a şoptit porcărele. Cînd generalul s-a uşurat, au vibrat geamurile. Oh oh ooooh, Luminăţia Sa a mulţumit extaziat Sfintei Fecioare. Tot o curvă şi asta! Ştia de la partid. Totul sub privirea mulţumită a lui Gogu. Văzîndu-l fericit, putea să ceară paşapoartele pentru el, Larisa şi Katia. A rămas lîngă paravan să fredoneze tangoul lui Gardel. Nu avea ce face, generalul a căzut cu braţele în cruce pe

covor. A privit tavanul pictat cu amoraşi. Apoi pantalonii cu vipuşcă roşie. Fetiţele reprezentau bunuri ale ocupantului sovietic, despăgubire de război cf. Armistiţiu art. 8/paragraf b. semnat 12 sept 1944 la Kremlin — pentru pagubele produse de armata romană în campania din Est.

Generalul a bolborosit: Ah, Rusia! Fetiţele l-au acoperit cu pătura. Gureşe&vesele. E mort! a zis Popeasca şi Gogu a îngheţat. Încă un babalîc cu infarct cînd dama îi sugea pula! S-a apropiat cu oglinjoara de buzele lui, l-a gîdilat la tălpi. Generalul a început să cînte în somn. A renunţat să ceară paşapoarte. A scăpat ieftin, nescurtat de nas, gît şi urechi. Damele i-au declarat că îl plac pe general, era un brav. L-au păzit, i-au făcut vînt cu evantaiele. Gogu s-a retras protocolar, neîndrăznind să întoarcă spatele. Undeva în gubernie îl aştepta Larisa. Dacă nu fusese arestată şi nici nu fugise cu Mişu Banu.

Extrase din presa epocii găsite-n pod: *„Captură ieri noaptea. Din declaraţiile cetăţenilor din cartier s-a stabilit că noaptea tîlharii din Mahalaua Dracului înarmaţi cu pistoale şi puşti aţineau calea trecătorilor pe străzile dosnice unde îi jefuiau de tot avutul lor. 4 periculoşi bandiţi răpuşi în schimbul de focuri cu Poliţia. Am fost informaţi că în apropierea Gropii lui Ouatu un tramvai a fost oprit de mai mulţi răufăcători care jefuiesc pe cei ce aşteaptă prin staţii la ore tîrzii. Tramvaiul n-avea număr, traseul său — o enigmă. La depou nimeni n-a ştiut să spună de unde venea. Indivizii au deschis foc de arme automate. „Am ripostat, căutînd să nu nimerim călătorii“ ne-a declarat comisarul. Profitînd de busculadă, bandiţii au încercat să dispară. S-a încins o luptă pe viaţă şi pe moarte. Pe teren au rămas ucişi 4 bandiţi. Titi Jegosu, Bozambo, Anton Grasu', Rică Porcu, în uniformă de*

ofiţer sovietic. Aceştia, constituiţi în bandă, au terorizat cartierele Grant, Chibrit, Bazilescu şi Filantropia. Comisarul ne-a spus că s-a deschis un dosar de cercetare pentru apariţia acestui tramvai care circulă prin oraş noaptea fără vatman şi călători. Incidentul ar fi fost evitat dacă uşile s-ar fi deschis şi lumea ar fi putut să urce în vagoane. Un adevărat pericol, dat fiind aspectul supranatural al situaţiei. „Despre aşa ceva nu se învaţă la Academia de poliţie, unde domneşte raţiunea cea mai strictă." „Continuînd să pună în aplicare dispoziţiile dlui Teohari Georgescu, ministrul Afacerilor Interne, pentru intensificarea acţiunii de stîrpire a banditismului în Capitală, brigada d-lui comisar-şef Ţepeluş a reuşit ieri noapte o spectaculoasă arestare. Doi deţinuţi de la închisoarea Văcăreşti au evadat şi s-au ascuns în oraş. Depistaţi graţie unui informator, brigada s-a deplasat în cartier. Cei doi chefuiau într-o cîrciumă cu prostituate, complicele lor şi trei dezertori, dintre care doi sovietici şi unul neamţ din Wehrmacht. La apariţia poliţiştilor au scos revolverele şi au tras. În schimbul de focuri, militarul neamţ a dispărut, doi bandiţi au fost ucişi, restul fiind duşi în cătuşe cu duba. În cartier s-a aşternut liniştea, viaţa paşnică a cetăţenilor a fost reluată. D. Teohari Georgescu, care urmăreşte îndeaproape situaţia, a primit un raport amănunţit pentru a decide măsurile care se impun. Fenomenul banditismului s-a extins în toate cartierele capitalei." „Aseară a avut loc o importantă razie în restaurantele şi barurile din centrul Bucureştiului pe străzile Lipscani, Şelari, Gabroveni, Doamnei, Smîrdan. Au fost găsiţi numeroşi indivizi fără acte („hotel Kiriazi"), înarmaţi, fără permis de port armă („restaurant Elite Express"). Unul dintre suspecţi avea sub pardesiu o bazooka uitată la garderobă. Au fost transportate la prefectură 40 de persoane cu mandate de arestare. Mai mulţi agenţi de bursă neagră au fost capturaţi şi opriţi să-şi

mai facă afacerile lor murdare. Aveau asupra lor sume echivalente cu salariile a mii de lucrători de la Malaxa şi Lemaître…" „Lupta contra speculei şi parazitismului continuă. Nu înţelegem de ce figuri arhicunoscute ale lumii interlope ca Jean Glonţ-Cairo şi Gogu Vrabete îşi fac mendrele nestingheriţi. Arestînd numai plevuşca, nu va înceta haosul şi dezmăţul."

Capitolul 10

1.

O dubă şi două jeep-uri au oprit cu farurile stinse la trotuar. Era miezul nopţii cînd au năvălit. Fusese descărcat un transport de morun, şalău, icre de Dunăre. Mirosul de fleici şi de cîrnaţi împuţise toată strada. Cred că ruşii veniseră aduşi de miros. Aaaaah, ce vremuri! Refec a vrut să-i îmbrobodească, dar şmecheria n-a ţinut. Nu s-au uitat la bani, aveau oricîţi pofteau, şi cînd rămîneau fără, tipăreau. Domnii poliţai au scris numai prostii în raport. Au făcut liste, au notat ce se trafica în acest local unde pegra, boierii, spionii, curvele se adunau să conspire. Revoluţia nu se va împiedica de o pivniţă de vinuri, de café concert, şi de nişte inşi puşi pe distracţie. Mai curînd invers. „Domnilor, dans, antren!" Refec i-a invitat să se bucure de spectacol. Nu ai să crezi, dar se mai păstra strălucirea de odinioară. Ruşii, cu ochii după cucoane şi dezertori. Ai noştri îşi dădeau importanţă pe lîngă ei. Patronul, un perfect om de lume, i-a anturat cu gesturi prevenitoare. A rîs cu gura pînă la urechi. Se pare că umblau după asasinul lui Pedro Ruiz

y Rocha. Ca-n filmul ăla mişto *Agent secret* văzut la „Marna“ de opt ori.

Felix Petrovici a ordonat: muşteriii să fie daţi afară şi urcaţi în camioane. Duşi la prefectură, cercetaţi amănunţit! După mintea lui, cineva trebuia să ştie de crimă. Să fi fost dansatorul un agent recrutat de KGB în Spania în timpul războiului civil? Aşa s-a zvonit după razie. D-asta s-au ofuscat ruşii şi au mobilizat atîtea forţe, pentru că era omul lor, plantat în acel loc frecventat de tot Bucureştiul. Pe aici se preumblau încă din anii ’30 emigranţii ruşi albi. Votca se servea cu polonicul, ca şi caviarul. Ascultau muzici plini de melancolie. Orchestra, la cerere, executa repertoriu rusesc după miezul nopţii. S-au umplut de parale cu şmecheria asta. Nu ai fi zis că era o cloacă de bolşevici. Mareşalul a trebuit să închidă coşmelia de trei ori. Aşa se lăuda Refec în faţa noilor stăpîni. Făcea pe victima. O acuzaţie de colaboraţionism i-ar fi închis localul. Presa cerea demascarea şi arestarea vinovaţilor. Dădeai de dracu’ dacă te turna careva că ai avut un ofiţer neamţ ca amant. Sau slăvisei la gazetă invincibilitatea Wechrmachtului. Dacă învîrtisei parale în afaceri cu Berlinul. Sau fuseseşi un zelos poliţist — cazul lui Bazil Ţepeluş, trecut cu arme şi bagaje în solda ruşilor. Refec a ars hîrtiile compromiţătoare şi s-a înfipt în capul scării, îndoit de şale. Să trăiţi! Sluga! Bine aţi venit. Era un gest vechi, încă de la străbunică-su, Dumitru, care îl întîmpinase pe generalul Kiseleff venit să petreacă aici pe la 1831. Sluga, boierii dumneavoastră!

Vrabete venise doar s-o ia acasă pe Larisa. L-au înghesuit în remorca unui camion cu prelată kaki. Caldarîmul i-a zdruncinat creierii 40 de minute. A fost debarcat într-o curte vastă, mărginită de ferestre luminate.

Se trudeşte la Poliţie zi şi noapte! a remarcat speriat. A fost împins spre un culoar verde/brun plin de mutre posace şi pus cu faţa la perete. Lăsat să aştepte pînă-n zori. Cum accesul la closet era prohibit, el şi alţii au făcut pe ei. A avut dreptate Felix Petrovici să strîmbe din nas. A sosit pe la zece parfumat, cu batista albă la buzunarul hainei, cu părul pieptănat, cu pantofii strălucind, într-un costum impecabil, la două rînduri, cu cravata gri fer. Gogu ştia să aprecieze. Ce şi-a zis rusul trecînd printre cei înşiraţi de-a lungul pereţilor, care dormiseră toată noaptea în picioare şi puteau a urină? Hm, ce popor! Corect, bre. Asta era menirea eliberatorilor noştri, să ne cizeleze, să ne înveţe să folosim săpunul, apa, bideul, duşul&toaleta, portţigaretul, şanul de pantofi, pieptenele. Interogatoriul i s-a luat lui Vrabete stînd într-un picior, cel şchiop. Cum îl lăsa jos, o joardă îl atingea, niet. Anchetatorul, cunoştinţa lui mai veche, Felix Petrovici, nu era interesat să afle cum o mierlise Pedro Ruiz y Rocha. Dă-l în mă-sa, a găsit ce a căutat! L-a chestionat despre surorile Olşevsky, Larisa&Katia. Tatăl lor, zicea zbirul, fusese albgardist, se bătuse pentru ţar. A dispărut odată cu retragerea lui Wranghel din Crimeea. Existau informaţii că a ajuns la Bucureşti. Aici a activat ca şef în organizaţia conspiraţionistă antistatală „Rusia veşnică". Ştii ceva despre asta? Nu, să trăiţi! Pe ele le-aţi întrebat? Nu le găsim, au dispărut. Tu ştii unde se ascund. Habar n-am! a făcut bătînd călcîiele. Minţi! Ţi-am rezervat un loc la cimitir. Te îngropăm de viu!

Ruşii sunt oameni de cuvînt. Spre seară l-au înghesuit într-un portbagaj. L-au dus la marginea oraşului, l-au aruncat într-un şanţ cu noroi şi i-au lăsat hoitul acolo. Lama unui buldozer a acoperit locul cu un pămînt gras,

plin cu flori de cîmp. Ce frumos mirosea! Asta l-a ţinut în viaţă. Nu avea organ olfactiv de la începutul războiului, cînd fusese atîrnat într-un cîrlig de măcelărie în Hală. Cînd pacea s-a instalat „majestuoasă, surîzătoare, feciorelnică“ (Nazarie. Ce stil!), Gogu Vrabete din Grant a devenit un om normal. Miraculos, a simţit în nări toată duhoarea mahalalei. I-a revenit mirosul. A descoperit din nou carnea stricată, benzina, varza murată, brînza înnegrită în soare, damful pizdei nespălate, apa de colonie, subţiorile transpirate, ploile de vară şi praful. Bucureştiul excela la d-astea. Ţi-am zis că avea baftă.

Mişu Banu&Rudolf Buză au întrebat la Poliţie despre această „inexplicabilă dispariţie a unui brav concetăţean de-al nostru“, citez din memoriul alcătuit de Nazarie în stilul lui flamboaiant. L-a scris, dar n-a dorit să-i însoţească, să n-aibă necazuri. Au primit răspuns oficial, în scris: nu există nimeni cu acest nume în fişierele noastre. Nu ne îndoim, au zis cei doi şi s-au retras. L-au căutat prin spitale, la curve, în bordelul „Casanova“ din Crucea de Piatră, în Gramont, la Gară la „Maria Teresa“. Au scotocit morga. Au găsit unul ciopîrţit de satîr, trei cu plagă împuşcată, unul tăiat în două de tramvai. Pierduseră orice speranţă să-l mai găsească. Măcar să afle cum a murit. L-au plîns ca pe o mare figură a mahalalei. Ar fi fost nevoie de el să-l ducă la cimitirul Sf. Vineri cu dricul şi cai mascaţi, cu fanfara CFR, cu lume plînsă. Funeralii ca el nu făcea nimeni. Gogu îi servise pe toţi şi uite că acum îl jeleau. Prin cîrciumi lăutarii lansaseră un cîntec : „Vrabete, Vrabete/nu merge la fete.//Ruşii l-au înhăţat/şi l-au băgat în căcat./ Ce mare păcat!//.“ S-a cîntat mult în toamna aia prin cafenele, grădini şi terase. Cît să se audă în ceruri şi să se îndure

îngerii cu care făcuse afaceri. Fapt este că a apărut din senin, ca un puşcăriaş care îţi bate într-o noapte la geam. Zău. Şanticler, cu o ramură de liliac în dinţi. Mîinile în buzunarele nădragilor pînă la coate. Cu bastonul subţioară, cu pălăria dată pe ceafă. A spus zîmbind: Mi-e sete! A povestit la o băută cum a fost salvat de nişte chivuţe — căutau haine vechi. O haită de cîini scotocea după oase şi i-a scos la iveală talpa ortopedică. Chivuţele şi-au zis că e un bocanc nemţesc şi i l-au scos din picior, sperînd să cîştige un bănuţ. Bre, dacă nu era şchiop rămînea acolo, ca pămînt de flori. Se reintegra în circuitul naturii unde ajungem toţi; Dumnezeu nu l-a vrut. Rămîne pe altădată.

2.

Gogu Vrabete a făcut ferfeniţă carnetul roşu şi l-a aruncat în ghena de gunoi. A oprit ca amintire numai un afiş cu Marx, Engels, Lenin&Stalin. S-a întors la „Picadilly“. L-au primit cu urale. A fost ultimul mare eveniment al lumii vechi. S-a băut şampanie cîtă a încăput. Au cîntat pînă au răguşit. Lista petrecăreţilor: Gogu Vrabete, Mişu Banu, generalul Buză, gazetarul Nazarie. „Cairo a venit mai tîrziu“ — a notat sîrguincios Grişa Schwartz pentru dl. comisar. Tocmai fusese prins cu un porc sustras de la Abator în ataşul motocicletei. Patrula a zis staaai, cu puşcoacele în burta lui. Unde te duci? La „Picadilly“, să trăiţi. Şutise porcul să aibă ce pune Refec pe masa muşteriilor. Nu se mai găsea nimic de cumpărat. Soldaţii au împărţit corpul delict şi l-au consumat pe marginea drumului după ce au turnat

benzină şi i-au dat foc. Au afumat toată Peninsula Balcanică. L-au înşfăcat şi pe făptaş să-l afume. Au renunţat, fiind beţi. L-au depus cf. regulament la garnizoană. Ca să scape, Grişa Schwartz a povestit cine venea, cît cheltuia, cine se regula cu cine, ce afaceri se învîrteau, cu cine se înhăitase cutare, ce se punea la cale în local. Deşi era pe ştatele de plată ale Poliţiei, avea un rest de onoare. Privea ca pe o ruşine să torni la străini. Viaţa în subterană e mult mai vie decît cea oficială. În Valahia nu se mai întîmpla nimic la vedere după venirea ruşilor. Totul îngheţase. Vitrinele goale, guvernul mort, cocotele la menopauză. „Aha! Iar văgăuna asta de bandiţi&spioni! a exclamat comisarul. O închidem!" Avea şi de ce. Iată ce scria în denunţ — „Toţi clienţii sunt cunoscuţi pentru sentimente antisovietice. Servesc patria cu onor, ss indescifrabil." Adică un escroc, un prinţ scăpătat, un criminal de război, un gazetar mincinos şi un gangster. Un rest al lumii vechi. Fantome ale trecutului. Vor fi striviţi, ştia barmanul. Zona Gării de Nord a fost înconjurată de camioane militare. Soldaţii au luat poziţii în intersecţii, la intrarea imobilelor. Trecătorii au dat explicaţii — ceasul rău — mulţi au fost reţinuţi. Bezmeticii ieşiţi de la cinema, idem. Vezi, dacă mergeam la un film sovietic, nu păţeam nimic! a zis Gogu. Degeaba, tot l-au umflat. Muşteriii de la „Maria Teresa", la auzul cizmelor bocănind pe scări, s-au ridicat de pe dame. S-au căutat în buzunare după acte. În noaptea aia au fost ridicate 144 curve, 51 dezertori, 21 vagabonzi, 34 cerşetori, 152 proşti fără documente, 11 fugiţi de la azilul de nebuni.

S-a scotocit şi la „Picadilly", unde altădată Poliţia nu călca. Erau înţeleşi să închidă ochii. Vremurile s-au

schimbat. Valahia murea în splendoare după ce jumătate din soldaţii ei îşi lăsaseră oasele la Stalingrad. Ruşii îi aliniau în convoaie fără sfîrşit pe drumul nevăzut al Siberiei. Care cădea rămînea acolo să-l sfîrtece lupii. Nu se împuşca decît dacă ieşeai din rînd să faci caca sau să scrii o scrisoare. Mii au îngrăşat pămîntul fără să audă plicticoasele comenzi obligatorii pentru un pluton de execuţie. Mecanicul locomotivei se grăbea să ajungă la drăguţa lui, n-avea timp. Din cauza distanţei imense, poveştile astea ajungeau rar şi tîrziu la Bucureşti. Lui Vrabete i le suflau în urechi nişte îngeri. Vagabondau pînă la Vladivostok şi înapoi. Se lăsau pe acoperişul Gării de Nord să se odihnească, şi vorbeau vrute şi nevrute. Nici nu făceau pauze între cuvinte. Un om obişnuit nu înţelegea nimic. Numai Gogu Vrabete ştia să traducă acel ciripit amestecat cu hohote. Îngerii veneau cu tramvaiul nocturn, ţi-am povestit de el, fără pasageri şi vatman. Cînd vagoanele erau înţesate, să ştii că erau îngerii. De fapt, sufletele celor dispăruţi în Rusia. Căutau un loc să se odihnească. Îi ajunsese oboseala după marşurile lungi din prizonierat. Diagnostic pus de Isidor Weiss, doctor curant. Cam asta era tot, simplu. Altfel nu s-ar fi aflat nimic din ce se petrecuse-n Rusia. Refec s-a dumirit cînd a auzit prima dată huruitul tancurilor şi a ieşit afară să vadă ce dracu' se întîmplă. Nu a reuşit să vadă nimic pentru că se făcuse întuneric în plină zi. Nici gara, nici Hala Matache nu se mai vedeau. A nimerit băftosul în tulumba de praf ridicată de blindate. Chiar dacă a orbit brusc, i-a auzit vorbind ruseşte. A înţeles cum stă treaba. În Valahia poporul e obişnuit să-i intre străinul în casă şi să-i ia tot. Numai cîinilor, li se dă drumul, să afle ei măcar ce e libertatea.

Refec a chemat un vitrinier, Tică Zbanţ, să-i scrie la intrare „Kremlin“ şi să-i deseneze o stea. Meşterul a stropit faţada clădirii din Calea Griviţei 78, cu roşu, preţ de vreo 12 căldări. Se vedea la o depărtare de un kilometru. Beţivii n-aveau cum greşi ţinta. A plasat în vitrine două mari picturi. Una îl înfăţişa pe Stalin ucigînd balaurul hitlerist. A avut ca model o reclamă de plotox — un jet de insecticid care ucidea gîndacii. A adăugat mustăţi, roşu în obraji. Apoi nasturii de metal şi epoleţii de generalissim pe umerii vestonului civil din vechea reclamă. Atît. Semăna bine cu mutra din portretele cărate pe bulevarde cînd se încingea pipota în proletariat. Cealaltă imagine, la fel de naivă, era „Colhoznică veselă ţinînd un snop de spice în braţe“. Fusese înainte tot aici, pe cînd localul îşi zicea „Benito“, în chip de bavareză muncind cîmpul în absenţa bravului soldat german plecat în stepă să înfrunte bolşevismul, duşmanul de moarte al omenirii. În ciuda confuziei ideologice, Moni Refec s-a declarat mulţumit.

A redeschis localul — după ce fusese închis trei luni din ordinul Poliţiei, din cauza unui denunţ care informa „că după miezul nopţii acolo există un tripou, prostituţie clandestină şi bursă neagră. Se ţin discuţii duşmănoase la adresa Guv.“ Afacerea s-a lămurit, Refec a livrat fetiţe, iar unui grangur un săculeţ cu cocoşei. Localul era gata să strălucească la fel ca altădată. Din 1829 nu se schimbase nimic, în afară de firmă. Se găsea în acelaşi loc, indiferent de istorie. A întins feţe de masă roşii. Chelnerii purtau vestoane militare procurate de la magazia regimentului 4. Fuseseră adunate de pe soldaţii găsiţi morţi în tranşee. Sunt mulţi superstiţioşi în Valahia şi se alegea praful dacă se afla. O cusătorească, Didina lu’ nea Mavru

ventrilocul, a reparat găurile făcute de gloanţe. Cînd a deschis, au apărut puşi la punct. Cu tăvile în mînă şi şorţurile albe pe dinainte, cu pantofii cremuiţi. Arătau ca ordonanţele ce serveau la popotă pe generalul Maxim Bubnov. Refec avea geniu! Repertoriul orchestrei a inclus în program romanţe&marşuri ruseşti. A atîrnat portretele perechii imperiale ruse deasupra barului. I le-a dat, secretos, Vasea. Le-a scos pentru prima dată din ascunzătoarea unde le ţinea de 20 de ani pentru cînd o fi. Refec a plătit să le repare, să se vopsească ramele cu bronz. I-a dat ordin lui Grişa Schwartz să nu rămînă un căcat de muscă pe acele chipuri. Să le şteargă în fiecare seară cu apă şi spirt, să dea cu cîrpa uscată. Se căuta un dram de strălucire. Era as în comerţ, scotea bani din nimic. Habar n-avea cine era în tablourile aduse de Vasea. Făceau de un perete! Vicleanul Moni Refec ţintea să flateze noii muşterii, apăruţi într-o amiază toridă pe calea Colentina. S-a gîndit să facă o reverenţă în faţa marii lor istorii şi puteri militare. Mişu Banu a observat gafa. Patroane, ştii cine e acolo? Nu. De ce? E ţarul Nicolae*, prin mila lui Dumnezeu, Împărat şi Autocrat al Întregii Rusii, Ţar al Moscovei, Kievului, Vladimirului, Novgorodului, Astrahanului, Poloniei, Siberiei, Crimeii şi Georgiei*. Şi dama, care te priveşte galeş, ştii cine e? Ţarina! Ai belit-o! a sărit Gogu. Ajungi în Siberia. De ce, mă rog? Păi, e simplu, bolşevicii i-au băgat într-o pivniţă şi i-au ciuruit. Zău? Cu regret pentru cheltuiala făcută, a ordonat să fie scoase în curte, turnat gaz şi dat foc.

Prea tîrziu! Deja cobora pe scări o şleahtă de ofiţeri gălăgioşi. A aruncat cîrpa de vase să acopere nenorocirea. Grişa Schwartz s-a făcut că şterge ramele. Gaşca noastră în păr dădea pe gît şprituri şi halea momiţe.

3.

Cînd au apărut ruşii, făceau pronosticuri. Se paria pe ziua cînd vor veni americanii. Urma să se întîmple cel mai tîrziu pînă la sfîrşitul anului, cert. Aveau informaţii noi şi excitante. BBC a declarat prin vocea lui Churchill că de la Sczecin la Trieste s-a lăsat o cortină de fier. Gata, începe războiul. Gogu, fireşte, cînd se întîmpla ceva în lume, păţea şi el ceva. De data asta, s-a lovit cu fruntea de prag. Efectul — un cucui vineţiu care îi dădea un aspect de Diavol. Va să zică, atunci cînd va ieşi decretul de mobilizare, va fi deja la Buenos Aires. Se gîndea să deschidă un cazino. Cu americanii aici, a observat Banu, ce rost are să emigrezi? Cît au convenit detaliile, locul s-a umplut. Să vezi ce boroboaţă iese de aici! Banu, Vrabete, Cairo, Vasea, Buză&Nazarie se pregăteau s-o şteargă. Pînă nu încep mujicii să tragă în ţar&ţarină. Dumnezeu să ocrotească Rusia! Aşteptau să înceapă răpăiala. Ei, bine, nu! Nu le-a păsat cine îi privea de pe pereţi. Au cerut votcă. Ţarul s-a plictisit tot aşteptînd să-l remarce vreun supus şi să-i prezinte onorul. N-au înţeles nici ce e cu steagul alb/roşu/albastru şi vulturul bicefal. Refec le primise de la Vasea care le păstrase în speranţa că se va întoarce în patria slăvită, după ce bolşevicii vor fi fost lichidaţi. Îl lua plînsul cînd vorbea aşa. Vasea a întins steagul, anume să-l vadă ofiţerimea. Eh, au fost orbi! Amicii noştri, au aşteptat degeaba la masa lor din colţ să-i bage ruşii un glonţ în cap lui Refec. Aveau şi dreptul s-o facă, — vezi *Raport Poliţie/45/b/sursa Marcu/DGP*. Nu erau ei trimişii lui Dumnezeu pe pămînt? Împărţitorii dreptăţii!? Să li se pară numai că nu-ţi place vreo decoraţie cu care se făleau că te puneau s-o lustruieşti cu mîneca şi s-o săruţi umil.

La sfîrşit îţi găureau scăfîrlia. Te lăsau pe trotuar să ia aminte bucureşteanul la ce să se aştepte în viaţa asta. Aşa a păţit Jenică Zamfir — bogătaşul care dădea cu banii de-a azvîrlita. Cadavrul lui a rămas pe trotuar şapte zile încheiate. O santinelă l-a păzit să nu-l sfîşie cîinii. Alături un carton „Aşa păţesc speculanţii!"

Seară de pomină. S-a anunţat vizita luminăţiei sale generalul Maxim Bubnov. Era curios să vadă cele două dansatoare minune. Se dusese vestea pînă la Înaltul Comandament al Frontului 3 Ucrainean. Mareşalii au cerut un raport amănunţit. Trebuia să observe talia, fesele, urechiuşele, genunchii, fineţea încheieturilor. Mai ales ochii, pasiunea ruşilor. Ochii te bagă-n boală. Superstiţioşi, bănuiau că poţi fi vrăjit de o privire. Trebuia să afle dacă mareşalul Tolbuhin putea să se arate la „Kremlin", să privească ţintă spre Larisa&Katia. Prezenta oare această bravură vreun risc pentru geniul militar care nimicise duşmanul în atîtea bătălii? Ce va spune generalissimul Stalin? Ce vor nota agenţii GRU în raportul lor pentru Beria? O iau razna lucrurile la Bucureşti? Generalul trebuia să clarifice aceste aspecte.

Bre, ofiţerii n-au sesizat că ţarul Nicolae&nevastă-sa erau agăţaţi pe pereţi. Nici steagul Rusiei pravoslavnice întins în faţa lor. Veniseră să se îmbete repede, să vorbească tare, să scoată din portofel poza nevestei şi a copiilor, să se încaiere cu nişte americani. Dacă n-aveau un aşa noroc, să-şi care pumni între ei şi să umple în zori arestul garnizoanei. Erau într-o dispoziţie nostalgică. Primiseră ordin să se întoarcă în Rusia. Am aflat asta de la ei cînd au devenit vorbăreţi. Noul contingent va sosi peste o lună. Adio, Europa, unde erau zei! Se duceau acasă să fie sclavi. Numai generalul Maxim Bubnov, vigilent

şi încă treaz, a văzut tărăşenia. L-a salutat discret pe ţar. Ca om de lume, n-a ţinut să strice cheful camarazilor. A preferat să tacă şi să afişeze un surîs enigmatic, de motan care priveşte cu ochii mijiţi nişte şoareci. Misiunea lui era să le vizioneze pe Larisa&Katia. Fusese trimis ca expert. Ai noştri, Banu, Nazarie, Buză, Vrabete (a venit şi Cairo la miezul nopţii) l-au lăsat în plata Domnului. Nu au decît să sufere, să se melancolizeze. Din cînd în cînd, se întorceau temători spre portrete. Bănuiau că ceva nu este în regulă. Privirile ţarului&ţarinei îi fixau mustrător. Nazarie a susţinut ferm: „Bine au făcut că i-au împuşcat! Monarhia e o prostie!“ Mişu Banu a sărit în picioare. L-a provocat la duel, lovindu-l cu mănuşa peste obraz. Rudolf Buză i-a ţinut partea şi s-a constituit martor. Vrabete înclina spre Nazarie. Avea o socoteală veche cu Hohenzollernii. Păţise ce păţise după ce Carol a fugit din ţară cu Orient Expressul. A aruncat la gunoi visul de a ajunge dansator de tango. Dacă nu abdica, norocul nu l-ar fi trădat. Azi ar fi fost cap de afiş la Istanbul sau la Buenos Aires. Pe cînd medita aşa, a început răpăiala.

4.

L-au arestat pe Refec şi i-au cerut să explice cum le-a tranşat pe fete şi le-a servit în meniu clienţilor. Cărniţa dansatoarelor era fragedă şi parfumată. A negat speriat. Atunci, unde dracu’ au dispărut mimozele tale? Care? Gemenele! Aaah! Venalul patron de cîrciumă să spună sincer unde le ascundea. Vrem să vedem numărul de tango. Refec: Tre’ să fie prin Gubernie! Nu zău, unde? Zi preţul! Sunt dispuşi să plătească oricît, a zis Felix Petrovici.

Bazil Ţepeluş, de faţă, a întărit şi el. Dacă spune, se alege cu o sumă frumuşică. Le găsim oricum, nu ne sili să-ţi demolăm coşmelia. Otreapă capitalistă, burghez infect, exploatator odios, vei putrezi la beci. O să te ia igrasia şi răceşti la plămîni, mori de TBC. Te batem cu vergeaua la tălpi, ca pe un mare necuviincios ce eşti! Auzind aceste cuvinte, Refec a avut un déjà-vu. Mai auzise povestea de la bunică-său Iorgu, şi el negustor în intersecţia Buzeşti cu Griviţa. Fusese afumat în cramă laolaltă cu hălcile de porc, puţin înainte de pacea de la San Stefano, cînd ruşii încercau să ia Constantinopolul. L-au considerat spion englez din cauză că avea prăvălia vizavi de gară, pe unde treceau regimentele pravoslavnice spre Dunăre. Iorgu e confundat uneori în istoriile de familie cu Dimitrie, acesta contemporan cu guvernatorul Kiseleff. Se zicea că îi fusese furnizor cît funcţionase la Bucureşti ca guvernator, trimis al ţarului, şi că graţie lui se umpluse de parale. Nu e adevărat — ruşii luau marfa şi uitau să plătească. Cînd a cerut datoria, s-a trezit într-o noapte cu cazacii. L-au dus pînă la Nistru pe jos şi i-au dat drumul după ce a semnat o hîrtie că n-avea nimic de încasat. Trebuia chiar să înapoieze vreo 3 milioane de ruble, plătibili în grîne din recolta pe anul în curs. În loc să le pupe mîinile că îi trecuseră pragul, făcea mofturi. Şi-a mai pierdut încrederea ruşilor, la vremea războiului Crimeii. Ca dovadă, i-au confiscat marfa. Din fericire, s-a întîmplat după ce i-au dat foc la prăvălie şi paguba a fost mică, că nu mai avea nimic — rîdea singur. Aşa a murit, vesel. Mahalaua şi-l aducea aminte stînd pe un scăunel. Orbise numărînd mărunţişul obţinut din cerşit. Abia acum vine episodul cu Iorgu pus la afumătoare. Lumea se vînturase prin

Gara de Nord, trecuseră peste noi şi nişte ocupaţii, molime, dar de schimbat nu se schimbase nimic.

Ce zici? Ne spui unde le-ai ascuns? l-a adus la realitatea anului 1946 vocea lui Felix Petrovici, tradusă de Vrabete — care o rupea binişor ruseşte. Ordinul Sovietului Suprem 4/45 privind fugarii era clar. Toţi cei care părăsiseră URSS după 21 iunie 1941 trebuie să revină acasă în 10 zile. Dacă nu, vor fi consideraţi trădători de patrie şi dezertori, infracţiune aspru pedepsită de Codul penal, între 5 şi 15 ani. Justiţia poporului e aspră, dar dreaptă. Refec a dat din cap că înţelege. Ar fi dat şi din mîini, dar era legat de scaun. Un soldat îl păzea cu o baionetă cît toate zilele. Tot aşa, dăduse din cap şi cu o seară în urmă, cînd l-au suit pe tejghea imobilizat — nu cumva să muşte. Întîi l-au întrebat unde sunt? „Cine?". Eh, zău, las' că ştii! Pentru ele au venit în cîrciuma asta, unde te-ai înhăitat cu Hitler în anii negri ai dictaturii. Colaboraţionist murdar, o să plăteşti scump. Scoate-le de unde ştii! Unde sunt Larisa şi Katia Olşevski de pe afiş? A ridicat din umeri atît cît îi permitea cablul de telefon cu care îi înnodaseră mîinile la spate. Voia să facă şi pipi, avea vezica plină. Şi-a dat drumul în pantaloni. Nu mişca! a auzit exact cînd a început răpăiala. A trebuit să se ascundă de privirile slăvitei perechii imperiale, ţarul Nicolae şi ţarina Alexandra. L-au luat la ţintă pfiu pfiu. Săreau aşchiile din mobiler uite aşa! S-au spart sticlele, pfiu pfiu, frumos aliniate pe rafturi, Henessy, Martel, Clicquot, Courvoisier, Chardonnay, s-a ales praful. Au explodat nişte becuri, atît cît să se lase întunericul, să nu mai vadă nimic. S-a pariat. Ca gaj au pus iubite, neveste, perechi de cizme, decoraţii. Nu ştiu cum s-a întîmplat, dar Refec s-a ales doar cu sperietura. Nu i-au

făcut nicio gaură. Fizicul lui de nemernic, citez, a rămas intact. I-au vîjîit gloanţele pe la urechi şi atît. Cînd s-a încins tărîţa, au apărut nişte şmecheri de la Poliţia Militară sovietică. Era ca-n filmul *Caidul*, a observat Gogu, cinefil împătimit. L-au găsit pe Refec vinovat. Instigare la omor şi nesupunere la ordinele Înaltului Comandament. Aşa că l-au umflat. „Te-ai demascat, eşti un duşman de clasă înrăit! În dubă!" a ordonat şeful patrulei, o femeie. Vrabete s-a speriat. Era tipa de la garnizoană. Cu vestonul plesnind în dreptul ţîţelor, cu buclele vopsite blond, ieşite rebel de sub bonetă, cu gura roşie-roşie desenată ca o inimioară. Gogu a recunoscut-o imediat pe Mae West. Convingerea lui că viaţa repetă poveştile văzute la cinema s-a întărit. Deşi l-a privit adînc în ochi, n-a părut să-şi amintească de el, chiar dacă folosea bastonul lui drept cravaşă. Continuaţi! a zis arătîndu-şi strungăreaţa. A făcut stînga împrejur şi i-a lăsat să petreacă ultima lor seară în gubernia Valahia. A dispărut îndărătul uşii de la intrarea împopoţonată cu becuri colorate, toate aprinse. Ai noştri s-au retras. Lista lor cf. denunţ — Vrabete&Nazarie&Banu&generalul Buză&Cairo. Ruşii au început să tragă ca în poligon. Îşi dădeau găuri să aibă pe unde ieşi băutura.

5.

Ce s-a întîmplat în acea noapte e într-un dosar DGP depus la arhivă, cu flori presate, depoziţii, fişe de identitate, foto&amprente. E un desen din bucăţi. Îndată ce Moni Refec a fost scos cu şuturi în cur, steagul vechii Ruşii a fost sfîşiat cu ghearele de o pisică speriată căzută din

pod. Cine şi-a făcut apariţia pe pianul negru ca ţiganul? Ai ghicit. Larisa&Katia! Te mai miri că ruşii au cîştigat războiul! Se găseau — scrie în raportul Poliţiei — într-o casă folosită de Mişu Banu drept cabană de vînătoare. Spaţiu de taină unde aducea femei. Un loc de perdiţie, de perversiuni, încă un semn al decadenţei clasei suprapuse. Un cuţit s-a răsucit în inima lui Gogu cînd a citit aceste pagini pe care Bazil Ţepeluş i le-a vîrît sub ochi. Vezi, bă, şi tu îl aperi p-ăsta! Ţi-a luat femeia! Ce crezi că s-a petrecut acolo? Nu era o coincidenţă — cum sperase — că gemenele s-au ascuns după ce le eliberaseră din tren la Triaj. Ce şansă avea infirmul, civilul, agentul de bursă neagră, mahalagiul — în faţa eroului care combătuse anticristul pe cîmpul de luptă? Zero. Au rezistat zînele din acest basm rusesc cu căpcăuni şi nătîngi ca Gogu? Zău! Misterul a rămas pînă azi intact. Cert este că dansatoarele au fost cărate sub pază la „Kremlin“ să dea reprezentaţia de gală cerută de generalul Bubnov. Cum s-a aflat unde se găseau divele? Prin fereastra de la biroul comisarului a intrat un porumbel voiajor cu un bileţel în cioc. Pe hîrtia murdară era adresa ascunzătorii şi amprenta unor buze date cu ruj. Nimeni nu poate ţine ascuns un secret dacă ruşii vor să-l afle. S-a ajuns la îngeri şi KGB a ordonat să fie capturaţi. I-au obligat să mărturisească. Ar fi însă prea mult să spui că îngerii au devenit nişte delatori ordinari. I-au aliniat la zid şi le-au ordonat să deschidă guriţa — Aaaa! Le-au atins omuleţii dindărătul limbii cu linguriţa şi i-au frecat cu albastru de metil în gît. I-au pus să întoarcă buzunarele, erau rupte. Aşa se explică de ce nu aveau un sfanţ. Au fost arşi cu lampa de sudură la subţiori. Le-au turnat pe gît ulei de ricin, le-au dat pe la nas cu căcat. I-au ţinut cu capul sub

apă. I-au pus să umble cu tălpile goale pe cărbune aprins. La sfîrşit i-au atîrnat cu capu-n jos în vitrina unei măcelării din hala de carne să-i vadă lumea. În acest fel ocupantul spera să combată obscurantismul. Trotuarul a fost blocat în Săptămîna Luminată din cauza înghesuielii. Toţi voiau să vadă îngerii în cîrlige. Spectacol oferit gratis de Înaltul Comandament sovietic onor public în semn de preţuire. Dincolo de sticlă se zăreau preţurile mîzgălite pe cartoane prinse de picior, ca morţii la morgă. Să recunoaştem, ruşii sunt perfect organizaţi. Felix Petrovici a aflat despre afacerile dubioase ale lui *gospodin* Vrabete şi l-a înghesuit rău. Ca pedeapsă, l-a pus să rămînă zi şi noapte în faţa vitrinei cu îngeri şi să dea explicaţii ateiste curioşilor. S-a achitat onorabil. *Notă informativă 56/ k/sursa Luca /DGP*

6.

Bătrînul Vasea a văzut tot, ascuns în cutia sufleurului. Li s-a ordonat: Hai, cîntaţi! V-o cere generalul Bubnov. Ziceţi-o p-aia cu „Ochi negri nu v-am uitat". S-a înveselit, ofiţerii s-au cuminţit. Au încetat să ochească ferestrele, oglinzile, lămpile. S-a lăsat o linişte insuportabilă. Pînă aici ştim cum s-au petrecut lucrurile. De aici încolo avem numai frînturi, nu şi o versiune completă a faptelor. Raportul oficial descrie sec că la miezul nopţii, Hristos a înviat, trebuia să înceapă showul cf. program. Cum patronul lor, Moni Refec, fusese ridicat şi dus la garnizoană, din cauza emoţiei, fetele au rămas fără glas. Un alt motiv al tăcerii lor ar fi că n-a pocnit nimeni din degete lîngă scenă, aşa cum erau învăţate. Urechiuşele lor

ar fi auzit. Era semnalul la care începeau negreşit să evolueze în faţa publicului strîns la mese. De unde să ştie generalul că exista un declic secret la care ele atacau primele note? Un reflex condiţionat exersat îndelung. Numai aşa glăsciorul lor începea să scoată sunete. Îndată paşii de tango se aşterneau pe scîndură. Eh, o neînţelegere a istoriei. Au rămas mute exact cînd toate uniformele glorioasei Armate Roşii au zornăit din decoraţii. În jur, ifose de învingători. Ochii obişnuiţi cu întinderea nesfîrşită a stepei — aţintiţi asupra lor. Într-o secundă urmau să cînte şi să danseze. Pesemne şi absenţa lui Pedro Ruiz y Rocha, defenestrat deunăzi, le-a inhibat. Nimeni n-a înţeles de ce n-au reuşit să-şi prezinte numărul care încîntase clientela. Au zis că refuză să joace în faţa ocupantului străin? Mda, dacă n-ar fi fost nişte rusoaice nimerite în gubernia asta veselă. A zis cineva că n-au vrut să se umilească în faţa călăilor familiei dispărute la Lubianka? Eh, bravo!

Următorul document ne parvine de la spitalul Polizu, unde două tinere în etate de 21 ani, Olşevsky, Larisa&Katia, au fost aduse în stare de şoc, molestate şi violate într-un local din apropiere, „Kremlin". Aşa e notat în colţul foii de hîrtie, semnată şi parafată, dr. de gardă, Isidor Weiss. Toată lumea ştia ce va să zică „autori necunoscuţi": făptaşii sunt militari sovietici. Interzis să scrii în registrul de internări asemenea nerozie, Siberia te înghite. Mai ieftin e un glonţ în ceafă dacă ai vedenii. Un poliţai, Bazil Ţepeluş, a încercat să afle ce s-a întîmplat, dar victimele aveau guriţa ruptă. N-au putut să urmărească flacăra brichetei cu privirea. Nu au reuşit să sugă felia de pîine muiată în ceai. Au fost aduse mai mult moarte decît vii. Să fi fost ora 4 şi 12 minute după ceasul

doctorului Weiss. Au ajuns la spitalul Polizu cînd întunericul începea să se risipească. Peste acoperişuri, o lună galben/vînătă. Prin faţa spitalului a trecut tramvaiul fantomă, fără vatman, cu vagoanele luminate. Nu a oprit în staţie, deşi cîţiva întîrziaţi, beţivi, curve aşteptau. În zadar au făcut semne. Totuşi Mişu Banu, Nazarie, Gogu Vrabete, Cairo şi Rudolf Buză cf. raport au coborît din acest tramvai, la 5,43. I-a zărit portarul. S-au înfiinţat în salonul nr. 6, unde Larisa şi Katia zăceau prinse în scripeţi şi cabluri. Se auzea o ceartă în camera de gardă. Dr. Dobre a zis să le trimitem la morgă, pentru autopsie. Dr. Weiss s-a opus şi le-a expediat la terapie intensivă et. 2. Aici le-au găsit ai noştri. S-au îngrozit. Au aşteptat să-şi revină în simţiri să afle ce s-a întîmplat. Făptaşii s-au retras în stepa rusească să povestească despre distracţia grozavă la care au participat cu puţin înainte să fie lăsaţi la vatră. Războiul s-a încheiat pentru ei cu un viol în bandă după 4 ani de cenuşă, praf, noroaie, viscol şi sînge. Au depus la magazie uniformele&armele. Au devenit ceva ce uitaseră că sunt. Nişte civili, sclavi supuşi de cnutul stăpînului lor, Stalin. Zeii au îngenucheat Europa, spre gloria Rusiei eterne şi s-au întors acasă.

Cam la două zile au apărut în spital nişte civili. Au căutat fetele. Aveau ordin să le ridice aşa cum sunt. „Vor avea o îngrijire excelentă. Tov general Bubnov se interesează.“ Noroc cu Gogu — stătea pe scăunel într-un colţ, cu bărbia în piept, aţipit. Acolo fusese tot timpul, ţinînd-o de mînă pe Larisa, ştergînd de sudoare fruntea Katiei cu batista… El l-a anunţat pe doctor. Weiss le-a explicat necunoscuţilor: e imposibil să fie debranşate fie şi un minut. De ce? s-a interesat şeful. Ar muri, domnule!

a zis sec Weiss. Şi?! Ce dacă! S-a grăbit să intervină civilul. Sperau să le găsească în salon, să le ia şi să dispară. Chestia era că nu voiau cu martori. S-au retras protocolar, dînd asigurări. S-au lăsat conduşi în stradă de dr. Weiss. La poartă, Gogu i-a salutat cu o plecăciune adîncă. I-a auzit vorbind între ei. Ordinul suna aşa: Ai grijă de astea, să nu scape vie niciuna! S-a-nţeles?". Au făcut cu rîndul, Banu, Nazarie, Buză, Cairo, Gogu. Aşa s-au împăcat Nazarie şi Banu. Au contramandat duelul — la insistenţele lui Cairo. Larisa şi Katia n-au rămas singure o clipă. Cînd şi-au revenit cît de cît — cădea ploaia, prima din toamna aia, zăcuseră toată vara — s-au grăbit să le ascundă, ghici unde? La madame Puica, unde vederea unor ochi învineţiţi nu atrăgea atenţia. Generalul Maxim Bubnov, ce noroc, îşi luase catrafusele de aici, preferase alt bordel, la madame Prejbeanu, în piaţa Rosetti. Condiţii de lux, fete curate, să le bei în pahar, poliglote, şcolite, de familie bună. Se servea şampanie&caviar. Se dansa după ultimele plăci aduse de la Paris şi Londra. Diplomaţi şi străini serveau pizdulice. Era un loc binecuvîntat. Aici se serbau îngenuncherea Valahiei mizere şi onoarea de a fi o gubernie a marelui Imperiu. Vedeai ferestrele luminate, limuzine cu steagul britanic, rusesc, yankeu, la bordură. Oftaturile, rîsetele, grohăielile răzbăteau pînă-n stradă. Numai noaptea înţelegi ceva din haos. Pe lumină, ziua, Valahia arăta ca de obicei în ultima vreme. Lumea trecea, încercînd să se facă invizibilă, de la o adresă la alta. Te înduioşa strădania acestor condamnaţi să arate ca în vremurile bune. Va să zică: nimic nu s-a întîmplat… Ce sfidare la adresa învingătorilor! Undeva, îndărătul zidurilor, totuşi, se făceau liste lungi cu aceia care vor înfunda

puşcăriile, vor fi daţi afară din casele lor. Vor sărăci, vor fi umiliţi, persecutaţi, asasinaţi. Nu era un motiv serios să ne pierdem cumpătul.

Bătrînul Vasea a înnebunit.

7.

Extrase din presa epocii găsite-n pod: *„Evadare senzaţională. Arestul lui Jean Glonţ, zis Cairo, n-a durat decît două săptămîni. Atît a reuşit justiţia să ţină în cătuşe periculosul gangster. Cairo e un aventurier al lumii moderne, invenţia industrialismului de tip american. O lume pe cale de dispariţie. Acest personaj al anilor '30, aşa cum a scris gazeta noastră la vremea respectivă, a fost prins de dl. comisar Bazil Ţepeluş într-un separeu la „Kremlin" înconjurat de acoliţi. Cairo le-a cerut oamenilor lui să nu riposteze şi s-a supus ordinului comisarului de a-l urma la Poliţie. S-a lăsat oare prins? Ar fi putut, profitînd de învălmăşeală, să fugă. A mai făcut-o. De data asta s-a lăsat dus în dubă la sediul Poliţiei din Calea Victoriei. A fost depus luni la închisoarea militară din strada Uranus de pe lîngă Curtea Marţială, în aşteptarea procesului. Urma să fie judecat în procedură de urgenţă. E un client serios al puşcăriilor, cu multe infracţiuni la dosar rămase nepedepsite. Fiind şi recidivist, îl aşteaptă o pedeapsă grea, poate chiar o sentinţă pe viaţă. S-a propus în cotidianul Scînteia ca asemenea elemente irecuperabile să fie trimise plutonului de execuţie, fără procese costisitoare din punga contribuabilului. Şi mai ieftin ar fi venit, să fie împuşcaţi fără somaţie acolo unde sunt găsiţi. Jean Glonţ, zis Cairo, e un bandit extrem de periculos, cum s-a şi dovedit în această împrejurare. Miercuri, înainte de apelul de seară, a ameninţat*

gardianul cu un pistol confecţionat din pîine, văcsuit cu cremă de ghete. I-a ordonat să deschidă uşile celularului. Odată deţinuţii ieşiţi în curte, le-a cerut să părăsească în ordine închisoarea. Gărzile n-au bănuit nimic, văzînd deţinuţii încolonaţi, pînă cînd aceştia n-au forţat poarta şi au ieşit în stradă. Au făcut somaţiile legale prea tîrziu. Deţinuţii s-au risipit prin cartier. Gărzile au tras fără să nimerească vreunul din cauza întunericului. Cf primului bilanţ lipsesc 153 deţinuţi gata să ucidă, să tîlhărească, să dea spargeri. Printre ei sunt cîţiva din capii lumii interlope: Iancu Broitman, Florică Florescu, Ioşca Nebunu, Berilă, Amza Argintaru, Buză de Iepure, Make Leprosu, Haig Ciungu, Gică Albu, Lev Bronstein. Toată noaptea, cartierul Uranus s-a aflat în stare de panică. Locuitorii paşnici au fost treziţi din somn de împuşcături. Luminile au stat aprinse la ferestre. De frică n-a mai dormit nimeni. S-au organizat patrule pentru a-i prinde pe evadaţi. Numai 18 au fost capturaţi pînă la ora închiderii ediţiei."

8.

Generalul Maxim Andreievici Bubnov a fost găsit mort pe un maidan. Sloboda gură bucureşteană zice că era spînzurat pe Şoseaua Kiseleff, vizavi de ambasada sovietică. Aşa ştia Gogu de la un şofer de taxi. Avea o limbă pînă la buric, acoperită de insecte. Mda, ar fi exact, dacă n-ar fi fost ciuruit de o rafală trasă dintr-o maşină neagră pe cînd hrănea nişte porumbei într-un scuar. Alta: după un chef a vrut să se dreagă. Nu a nimerit sticla verde cu bitter, a băut otravă de şoareci. Unii zic că i-o lăsase pe poliţă menajera, o bună patrioată. Buză: generalul a fost tras în ţeapă. Primii trecători şi un cîine au văzut

pe general — rece ca gheaţa. Se pare că trădase marea URSS. Banu: A fost ceva grav dacă l-au executat. Normal era să-l trimită la Lubianka. Nazarie: Nu cred. Ce să facă GRU cu un cadavru? Moni Refec: Generalul Bubnov (cu dansatoarele lui — nişte prostituate de fapt) era un martor prea incomod. A străbătut Rusia şi Europa. Avea la mînă mareşali, generali, comandanţi de armată. Trebuia să dispară. Gogu: Aud că se băgase în afaceri. Învîrtea ceva la bursa neagră. A strîns o avere frumuşică şi a dorit s-o păstreze pentru el. Bolşevismul lui era de faţadă, instinctul de proprietate nu i-a dispărut. I l-au extirpat camarazii cu o funie. S-a mai zis că a delapidat fondurile ansamblului. În casierie nu s-a găsit o kopeikă. Mişu Banu s-a exprimat, raportez: Ce să facă ruşii cu un asemenea personaj? Sub ţari, era în regulă, dar acum?

Bref, episodul s-a produs într-o noapte de pomină la „Kremlin", unde se serba întoarcerea în patrie a contingentului 1941. După o anchetă sumară, l-au băgat în subsol, de unde n-a mai ieşit la lumină. Aşa a aflat Gogu. Ca să-l umilească, i-au azvîrlit cadavrul pe un maidan să-l mănînce cîinii. Că tot îşi dorea funeralii militare, cu salve de tun şi decoraţiile duse pe afet. Cauza: n-a ştiut să răspundă la: 1 — unde se găsea portretul generalissimului Stalin în seara cu pricina? 2 — ce căutau acolo ţarul şi ţarina? Nu îţi trebuie mai mult să ajungi la glonţ. A mai fost şi graba. Urma să fie retras de la Bucureşti. Îl aştepta o garnizoană la marginea Imperiului, în Extremul Orient, loc nemarcat pe hartă. A fost o cursă contracronometru. Generalul îşi făcea bagajele fiind în contact cu agenţi occidentali. Spionii ruşi care-l pîndeau demult l-au înhăţat. GRU i-a dejucat planul ticalos al evadării, ca-n filmul cu Edward G. Robinson, îţi aminteşti? Spionul juca

poker şi apărea blonda aia mişto fumînd cu ţigaretul, îl privea printre genele lungi şi-i şoptea *darling*… Gogu Vrabete a descris perfect scenele, replicile, deznodămîntul.

Rudof Buză: Nu respectă tipicul. Ruşii preferă de obicei să-şi lichideze trădătorii cu un glonţ în ceafă. De ce l-ar fi tras în ţeapă? GRU nu proceda aşa. Primii trecători l-au zărit în acea zi ceţoasă pe Bubnov hlizindu-se peste gard. Cu uniforma sfîşiată, pătată de sînge, cu ochii scoşi din orbite, cu gura căscată. Chipiul la picioare, mantaua aruncată în iarbă. Cîinele lingea balta de sînge. Asta era povestea. Şi dacă totuşi nu era mîna GRU? a zis isteţ Moni Refec turnînd în pahare. Nazarie a opinat că evadaţii de la închisoarea militară Uranus s-au refugiat să fută ceva. Aici l-ar fi surprins pe general prăvălit peste Lola Muista şi l-au supus unei exorcizări, că avea draci în el. Cairo s-ar fi îmbrăcat preoţeşte şi l-ar fi miruit cu crucea. I-a citit moliftele şi i-a zis lu' Dracu': ieşi de acolo, pocitanie! Afară din trup! Ca să te ard! Generalul s-ar fi zbătut, ar fi vorbit în limbi necunoscute — era posedat. Răul sălăşluia în el, îl adusese din Rusia. D-asta a fost imposibil să-l scoată pe Dracul de acolo cît a fost viu. Sălăşluia în cutia toracică sîmbăta şi duminica. În restul zilelor, în cutia craniană. Deşi generalul murise, nu s-au lăsat. L-au împuns cu ţeapa, i-au sfîşiat măruntaiele — ca să piară duhul spurcat, fie ce-o fi. Au căutat Dracul ascuns sub uniforma încărcată de decoraţii. Cînd carnea s-a rupt, ţeapa i-a ieşit prin omoplat. Ce căutau, bre, a apărut în vîrful ţepei. Era ca un făt la naştere, murdar de sînge, cu ochii închişi. Ţipa aşa de tare că le-a spart timpanele.

Un zvon zicea că generalul Bubnov a fost prins la o nevastă. Valahii, în chestiuni de onoare, fac moarte de

om. Soţul încornorat l-a văduvit de pulă şi coaie. I-a scos apoi — pe viu — tot ce avea pe dedesubt. Odată eviscerat, l-a înfipt în antena de radio. O ţeavă de doi ţoli, înaltă de 6 m. Se mumificase deja cînd l-au găsit pe acoperiş. L-au coborît de acolo cu o scară. Au înţeles tîrziu că era o fiinţă omenească, nu un manechin. Au apărut nişte uniforme kaki. Au împrejmuit locul, au ridicat un baraj şi au împins trecătorii vizavi. Degeaba îşi întindeau gîturile să vadă. S-a prezentat şi Felix Petrovici. Presa a tăcut. Gogu Vrabete a certificat în faţa amicilor că aveau de a face cu o secvenţă dintr-un film cu Bela Lugosi. Se relua în detaliu povestea cu vampirul singuratec care se trezea noaptea să sugă sînge. În zori se întorcea în coşciug, nefericit că e nemuritor. Un vampir care răzbuna valahii pentru rahatul înghiţit zilnic, iată ceva nou. Pentru femeile violate prin ganguri, pe stradă, în cazărmi. Pentru jafuri, asasinate, deportări. Generalul Maxim A. Bubnov fiind erou al URSS, i s-a făcut onoarea să fie tras în ţeapă. Pedeapsă rezervată străinilor de rang înalt veniţi cu gînduri rele în Valahia. Mişu Banu, încîntat — vedea aici un nou Ev Mediu. Încă visa la Bizanţ. Burghezia spurcase totul cu un secol în urmă. Iată, mai existau bărbaţi. Valahia nu e o gubernie! Vedea cavaleri gata să apere onoarea femeilor, nedispuşi să ierte ofensa adusă steagului. Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Trecem iar la tăierea limbilor, a urechilor şi a nasurilor. La scoaterea ochilor, arderea pe rug, la trasul pe roată. Întîi, tre' pedepsite cozile de topor! a zis Buză. Ce treabă avem cu străinii? Au năvălit ca lăcustele, au luat pămîntul nostru în copite. Au tăiat cu sabia, au ciuruit, au adus moartea, au ars recolte. Ne înfometează, ucid, tîlhăresc. Nu te aprinde,

bre, aşa! a sărit Cairo. Suntem nişte învinşi. Soarta noastră e să răbdăm cu capul plecat. Aşa e istoria! Zău?! A sărit Refec. Cum e?

Zvonul se desminte. S-au bucurat degeaba. Generalul n-a fost tras în ţeapă de un vampir valah. Evul Mediu nu se întoarce, prinţe. Reproducem extrase din articolul lui Nazarie, 4 quadraţi cu foto, plus titlu, prima pagină. *„Cum a ajuns cadavrul mîncat de cîini la Groapa lui Ouatu. Asasinat în mod sadic în Mahalaua Dracului. O afacere care ţine cu sufletul la gură atenţia cititorilor noştri. După cum am mai anunţat în ediţia de ieri, cîţiva cîini au fost văzuţi devorînd nişte oase de om. În raportul depus după investigaţia efectuată la Institutul medico-legal la cererea domnului comisar şef Bazil Ţepeluş, pentru urgentarea anchetei solicitate de Înaltul Comandament Sovietic, se arată că piciorul drept aparţine unui bărbat de cca 65 de ani, stîngul n-a fost găsit. S-a găsit în schimb un cap chel, cu urechile clăpăuge, nasul borcănat, buze cărnoase. Cine îl recunoaşte este rugat să sune la Poliţie, tel 35.931, vezi foto. Se presupune că victima a fost atacată de o haită pe cînd se întorcea acum trei nopţi acasă în cartierul Domenii unde era încartiruit cf. documente. S-a propus sterilizarea, unii au cerut chiar jbilţul sau mai bine ciomagul. Numărul cîinilor a depăşit după război pe cel al oamenilor. Ne vom ocupa de acest subiect în ediţia de mîine. Senzaţionale dezvăluiri ale hingherului Manole. Cîini oferiţi ca vînat de sezon la restaurantul «Kremlin» cf. unui denunţ anonim înregistrat la Poliţie. Cadavrul ciopîrţit n-a fost identificat. Presupunerile cele mai sumbre ţin treaz cartierul. La cozi se discută intens despre acest subiect care a tulburat liniştea paşnicilor locuitori. Zvonurile s-au înmulţit ca niciodată.“*

9.

Ce oraş, ce noapte, ce cadavru! Motivul odiosului asasinat n-a fost jaful, de vreme ce s-a găsit asupra lui un teanc de ruble. Crimă pasională? Nu, a zis dl. comisar. E o răzbunare cu sînge rece. Ne-am mira ca autorul să fie un element autohton, din cauza cruzimii cu care a fost executată crima. Victima trebuie să fie un provincial venit în capitală, surprins de atacator. Atunci, uniforma rusească de unde provine? De la Teatrul „Odeon", unde se montează *Bătălia Berlinului,* cu figuraţie numeroasă şi fanfara regimentului de gardă. *„S-au găsit şi organele genitale de o mărime neobişnuită. Restul cadavrului a fost devorat de nefericitele animale fără stăpîn. După ce corpul a fost ciopîrţit cu toporul, am aflat, a fost cărat prin oraş cu o sanie. S-a găsit sacul în care au fost înghesuite bucăţile de carne. Nu există nicio plîngere privind dispariţia de la domiciliu a vreunei persoane cu semnalmentele citate. Să fie oare un bătrîn de la azilul din apropiere sau un evadat din spitalul de nebuni surprins de odiosul ucigaş pe acel maidan, sau vreun cerşetor fără adăpost? Cercetările Poliţiei conduse de dl. comisar şef Bazil Ţepeluş sunt abia la început."* Nazarie încheia senzaţionalul său reportaj astfel: *„Poliţia se ocupă cu profesionalism de această tenebroasă afacere. Este vorba despre una dintre cele mai lugubre întîmplări înregistrată în ultimii ani în Bucureşti. Nu ne îndoim că ucigaşul va fi prins."*

Ruşii au luat-o ca pe un afront şi au trecut la represalii. Trenuri pline au plecat într-o săptămînă din Gara de Nord spre Rusia. Întoarcerea în patrie a prizonierilor, capturaţi la Stalingrad, Kerci etc., s-a oprit. Au urmat razii şi arestări, scotociri prin mahalale. Blocau

intrarea unui imobil cu cîteva camioane, soldaţii săreau din remorci, băteau la uşi cu paturile armelor. Ordonau locatarilor să coboare pe trotuar, apoi îi înghesuiau sub prelatele kaki şi ia-ţi adio. Nu îi mai vedea nimeni. Puşcăriile s-au umplut. Asasinarea unui general al Armatei Roşii era de neimaginat. Străzile s-au umplut de patrule puse pe harţă. Aveau ordin să tragă şi să ridice orice suspect. Au adunat mii de fraieri din staţii de tramvai, săli de cinema, din gări şi cîrciumi. În loc să le fie recunoscători că îi eliberaseră de cizma hitleristă, valahii îi ucideau. Jivine fără onoare, sadici laşi. Ruşii au împînzit oraşul cu afişe care anunţau recompensă pentru orice informaţie utilă privind împrejurările morţii generalului Maxim Bubnov, erou al URSS. Au cerut ministrului de Interne Teohari capul vinovatului. Dacă nu, vor supune la cazne mari Bucureştii, haznaua Europei. Oraşul n-avea curaj să se opună pe faţă, să ia arma în mînă, să ridice baricade pe bulevarde. Nici să zică *niet* la ceva. Un protest, nimic. Nu era în firea acestei enigmatice populaţii de corcituri, nevolnici, neisprăviţi şi poltroni îndobitociţi în atîtea secole de supunere. Au stat cuminţi sub fanarioţi, austrieci, otomani şi ruşi. Toţi au trecut pe aici să-şi adape caii în Dunăre. Găseşti aici sperma tuturor neamurilor. D-aia ţi se rînjeşte în faţă, ţi se fac plecăciuni slugarnice. Cineva te ia de braţ să te danseze, îţi arată amabil oraşul, ţi-l oferă pe tavă. Ia-l! La întuneric ies din subterane şi fac asemenea fapte urîte, cum ar fi asasinarea simpaticului general Maxim Andreievici Bubnov. Memoria lui de cuceritor al Europei cere să fie răzbunată.

10.

A înţepenit, vechea lui meteahnă. Plumb în oase, capul fix, ca la lupi. Pînă să se dezmeticească, se găsea cu umerii între doi tipi pe canapeaua maşinii Pobeda. A durat cam un ceas pînă a ajuns într-o încăpere cu dosare burduşite pe rafturi şi un birou nou-nouţ în mijloc. O lampă îl orbea. „În sfîrşit! Iată-te!“ O voce răguşită de tabac.

„L-am adus“ a zis o matahală şi l-a înfipt într-un scaun. „Avem de vorbit.“ Vrabete i-a spus omului invizibil că îi stă la dispoziţie. „Ce ştii de zvonul că un general sovietic ar fi dispărut?“ „A fugit la americani! BBC a zis aseară că un avion IAR a aterizat la Istanbul.“ „Nu face pe prostul.“ Jap jap! a încasat-o. Aşa îi trebuia dacă nu lua în serios autorităţile. „Ce general, dom’ comisar?“ „Amicul dumitale Bubnov. Îl frecventai, îi pasai fetiţe. V-aţi şi îmbătat împreună. Aţi învîrtit afaceri…“ „Mărunţiş.“ „Nu mă întrerupe! Numai cineva care îi ştia obiceiurile putea să-i vină de hac.“ „Corect“. „Tu eşti!“ „Euuuu? Să mor dacă ştiu ceva.“ „Cu moartea ta ne ocupăm noi, n-ai grijă.“ „Ce bine! Şi aşa am destule griji.“ „Cam des la Poliţie!“ „Eh, m-am obişnuit.“ Jap jap! „Fii cuviincios în faţa organelor de anchetă.“ „Încerc. Data trecută m-aţi pus în cătuşe pentru un pîrlit de dansator, acum vorbim de un general! E mai bine.“ „Ai mutră de asasin.“ „Nu sunt eu. Citesc «Scînteia».“ „Mai eşti în partid?“ „M-au exclus.“ „Au aflat cît eşti de pramatie. Un renegat. Ăştia-s cei mai răi. Nu te mai salvează nici Dracu’“ „Poate că ăsta, da. Îi sunt simpatic.“ „Spune adevărul!“ „Pe care îl doriţi? Ştiu o mulţime.“ „Iei asupra ta uciderea generalului Maxim Bubnov!“ „Aoleo. De ce eu?“ „E o mare onoare

care ţi se face. Căutăm un tip curajos.“ „Şi v-aţi gîndit la mine. Ha ha!“ „Ai văzut atîtea filme, vei juca perfect rolul unui ucigaş plătit.“ „Mosfilm!“ „Corespunzi.“ „Nu zău!... Gratis?“ „Ministrul a auzit de tine şi are încredere.“ „Îi sunt îndatorat. Sluga.“

„E nevoie de cineva care să recunoască sincer faptele. Să afle şi sovieticii că suntem devotaţi noii ordini. Trecutul burghez e uitat.“ „Chiar aşa.“ „E o datorie patriotică, Vrabete. Te ştiu băiat isteţ.“ „Ce capăt în schimb, dom' Ţepeluş?“ „Gloria de a-ţi servi patria. Rămîi în istorie.“ „Ca un asasin? Mersi, asta-mi lipsea.“ „Îţi facem un proces. Te aşteaptă pedeapsa capitală.“ „Zău!“ „Tu în cătuşe, adus la Tribunalul Poporului.“ „Ce imagini! La «Marna» s-ar juca cu casa-nchisă.“ „Nu mă întrerupe. Vezi şi tu ce văd eu? Pe scări te va aştepta lumea furioasă, gata să te linşeze. Să nu-ţi fie frică, te apără jandarmii. Presa în jur, blitzurile te orbesc…“ „Aş prefera un tango.“ „Proletarii vor scanda: La moarte! La moarte! Nazarie va scrie că eşti un monstru.“ „Bănuiam…“ „Apoi te cărăm la Jilava, unde sunt executaţi duşmanii ţării.“ „Şi ajung la Bellu!“ „Nu!“ „Eh, aşa nu-mi convine. Toată viaţa am visat să fiu îngropat la Bellu.“ „Îţi oferim ceva mai spectaculos, chiar măreţ. Superproducţie. Te ardem, şi-ţi împrăştiem cenuşa din avion“ „Aha! Bună treabă. Cu Mişu Banu la manşă.“ „Văd că ne înţelegem. Te omenim!“ „Zău!“ „Faci o afacere extra.“ „Cum aşa?“ „De fapt, lumea te va iubi cînd va afla că tu l-ai ucis pe general.“ „Nu l-am ucis eu!“ „Să zicem. Nu te lua după aparenţe. Cei care te vor înfiera, în sufletul lor te admiră.“ „Nu înţeleg. De ce să mă infiereze? Să îmi spună mai bine că mă iubesc.“ „Valahia, bre, ai uitat!“ „Nu zău!“ „Îţi vor ţine poza la icoană.“ „S-o facem cît arăt bine. După o

săptămînă la beci o să am ochii vineţi. Mă şi jigăresc.“ „Vei fi un erou! Vei fi în manualele de istorie.“ „Cînd va fi asta?“ „Dracu’ ştie.“ „Zău?... În ce tiraj? La zece lei bucata înmulţit cu un milion, ies parale bune!“ „Nu te priveşte.“ „Chiar!“ „Vrabete, gîndeşte-te bine.“ „Vreau juma-juma!“ „Cine te crezi?“ „Un fost dansator de tango.“

„Eşti un rahat, un nimeni!“ „Adevărat.“ „O gînganie!“ „Ştiam eu.“ „Te strivim dacă avem chef.“ „De ce nu!“ „Eşti un nenorocit. Traficant la bursa neagră. Un îmbogăţit de război. P-ăştia îi urîm cel mai mult!“ „Bine că ştiu.“ „Să trecem la treabă. Uite ce ai de făcut. Declaraţia e pregătită. Doar să semnezi. Scrie că recunoşti fapta şi o regreţi. Spune cum ai plănuit, cum ai înfăptuit crima. La pagina 3 e descris în amănunt totul. Complicii sunt la pagina 5.“ „Am şi complici?“ „Fireşte!“„Mă rog, pe cine, aş putea să ştiu?“ „Toată gaşca! Mişu Banu, Marcel Nazarie, Jean Glonţ zis Cairo, Vasea Olşevski, Rudolf Buză, Moni Refec.“ „E tare! O semnez. Îmi place.“ „Tu eşti şeful bandei.“ „N-ar fi bine să fie altul? Scap mai ieftin. Nu mă pasionează sentinţa capitală. Zău, sunt mai bun ca figurant, mă pricep la filme. Găsiţi-mi un înlocuitor.“ „Pe cine?“ „Păi, eu ştiu?!... Să zicem Mişu Banu. E prinţ. Actul de acuzaţie ar suna în gura procurorului: «În ura lor neîmpăcată, boierii reacţionari ucid eliberatorii Europei!».“ „Nu eşti prost!“ „Banu are prestanţă, nu e ca mine, un şchiop. Sunt un nimeni, un rahat, cum ai spus şi dumneata. Un ditamai generalul rus nu poate fi ucis decît de un prinţ. Chestie de protocol. Să respectăm rangul!“ „Nu zici rău.“ „Ia-l pe Nazarie şi zi-i să-mi tragă un perdaf în Scînteia. Să mă înfiereze cu mînie proletară. Scrie pamflete bune, ţi se face pielea de găină cînd îţi arată cît eşti de ticălos, de infam, un burghez mizerabil, un

vîndut, un colaboraţionist şi criminal de război.“ „*Niet*, bre. E un bandit ca şi voi! A trădat cauza. Va sta în boxă lîngă tine.“ „Nu, că îi pute gura şi spune bancuri proaste.“ „Te lăsăm să ai o batistă.“ „Nazarie ar fi cel mai bun ca şef de lot. Va străluci în boxă, e elocvent. E deştept, nu ca mine. Cu el, poţi pune pe lista complotiştilor jumate din Bucureşti.“ „*Niet*, e evreu. E nevoie de un român get-beget.“ „Vă trebuie o zdreanţă de om, este?“ „Un ce?…“ „Un prost. Ruşii ne dispreţuiesc. Domnule comisar, aflaţi că nu suntem în stare de nimic. Poliţia vrea să ne transforme în eroi capabili să ucidă un general al Armatei Roşii, stăpînii noştri? Hahahaha! De unde inima aia?!“ „Vrabete, totuşi există un cadavru la dosar!“„Da, dar miroase a Rusia povestea asta. Cineva vrea să dea vina pe noi, ca să treacă la represalii!“ „Gata cu clanţa. Treanca fleanca ce eşti! Să declari sincer cum vă întîlneaţi în scopuri criminale la Refec! Spune cum aţi plănuit mîrşavul asasinat.“ „Aha, bine zici. Puneţi-l şef al conspiraţiei pe Buză Rudolf. General la general trage. Îl prezentaţi la tribunal în uniformă, efectul va fi senzaţional. Implicaţi şi armata. Buză dă bine şi în poze. Eu mic în boxă, estropiat, un infirm, vă fac de rîs. Rînjesc ca Scaraoţchi. Cu Gogu în prim-plan, efectul va fi zero.“ „Numai unul ca tine e în stare de o asemenea crimă. Personajele negative sunt hidoase. Arăţi ca un ucigaş.“ „Buză ar da prestanţă procesului… Sună aşa: «Elementele reacţionare din armată, nemulţumite de noul regim democrat-popular, au trecut la atac. Pe aceşti generali care au invadat Rusia alături de Hitler, şi au săvîrşit masacre împotriva populaţiei paşnice, ca la Odessa, îi aşteaptă pedeapsa meritată. Pentru că nu se împacă cu soarta, au început să ucidă eroii Armatei Roşii.»“ „Aha! «Firele complotului duc pînă la

Palat. Un grup de ofiţeri pregătea să arunce ţara în haosul unui război civil.»“ „E tare! Presa occidentală va înnebuni de plăcere.“ „Zău! N-ar fi rău!“ „Să vezi tiraje! Te alegi şi mata cu o decoraţie. Poate ajungi secretar de stat. Ministru nu, că e Teohari.“ „Nu eşti prost.“ „Cine a zis c-aş fi ?!...“ „Un complot pus la cale de civili e nimic. Cu militarii însă e ceva serios.“ „Nu?!...“ „Armata respectă înţelegerile de la Yalta şi Postdam.“ „Toţi sunt cu un rahat mare în pantaloni de frica ruşilor. Siberia îi înghite dacă mişcă în front.“ „Generalii vor un singur lucru, pensia....Vrabete, nu ţine bancul.“ „Dar Moni Refec? Ăsta şef! Să vezi cum struneşte chelnerii, bucătarii, muzicanţii! Are o privire de stăpîn mai ceva ca Stalin. Eu plătesc consumaţia, atît. Sunt un oarecare, dar capul conspiraţiei el e. În tinereţe trecea noaptea Dunărea îngheţată în Rusia, aducea votcă şi refugiaţi. Are un dosar nasol!“ „Vezi tu un bandit ucigînd un general sovietic? Pare o crimă pasională, un caft la birt, nimic de anvergură. Or, nouă ne trebuie ceva măreţ, de tragedie antică, să impresioneze poporul şi Europa! Gogu, începe vremuri noi!“ „Cît ţine distracţia asta?“ „Moscova zice că o mie de ani.“ „Cel puţin!“ „Detaliile nu contează.“ „Şi ce?“ „Tu eşti mai convenabil. Zi mersi.“ „Eu? Un dansator de tango?“ „Fost.“ „Halal Poliţie!“

11.

Fără să bănuiască, gaşca se întîlnea ultima dată în separeul de la „Kremlin“. Au vărsat întîi vin pe podea pentru Prafu Jumară, primul dus dintre ei. Gogu Vrabete, generalul Buză, Jean Glonţ zis Cairo, Moni Refec,

Mişu Banu, Vasea, maestrul de ceremonii, şi Nazarie. Am văzut chipurile traversate de umbre şi nu le-am uitat, deşi a trecut o jumătate de secol. Unde sunt vremurile cînd petreceau pînă se lumina! Pacea în emisfera estică nu era ce îţi imaginezi. Deja scăpătaseră, erau hăituiţi şi confuzi. Se întrebau ce se va întîmpla cu ei? Fostul general Rudolf Buză făcuse invitaţiile. „Ce sărbătorim?" Gogu stătea cu ochii spre uşă să n-apară patrula să-l aresteze. Ce s-ar face Larisa fără el? Nu era singurul sufocat de teamă. Pivniţa părea populată doar cu asemenea priviri. Unii mascau mai bine, alţii mai prost. Eh, noutăţi? Coane Banu, cum o duci? Mulţumesc, prost! Nu ţi-ar fi spus, Doamne fereşte, că avea necazuri. Şi avea o mulţime. A fost interzis de la zbor. I-au confiscat avionul cu care făcuse înconjurul lumii. Nazarie îşi amintea perfect, pentru că debutase în presă scriind despre raidul Istanbul, Caraci, Bangkok, Saigon, Tokio. Îmbarcat pe un pachebot, avionul „Valahia" fusese remontat la San Francisco, zburase Detroit, New-York. Venise apoi peste Atlantic, Londra, Paris, Bucureşti. Primire triumfală pe aeroportul Băneasa. În acea seară, numărul de levitaţie executat de Moni Refec n-a avut succes. Pesemne se aflase: Mişu Banu a fost dat afară din aviaţie. „Nu ne trebuie d-ăştia!" a zis un consilier sovietic. Zborul era viaţa lui. Ce faci acum? Bine, mulţumesc, nu se plîngea. De ce ar face-o, ar ajuta la ceva? Pînă se termină cu arestările avea de gînd să stea ascuns — ca fiecare. Cei avuţi, cu sau fără sînge albastru, erau ridicaţi, din plapumă, de pe stradă, strînşi la marginea oraşului într-un ţarc supraaglomerat, fără hrană şi apă, fără schimburi. După o carantină, 2–3 săptămîni, timp în care dormeau sub cerul liber, era o vreme ploioasă, erau vărsaţi într-un lagăr din Bărăgan.

Oraşul se umpluse de maşini negre. Noaptea îţi băteau la uşă şi te duceau habar n-aveai unde şi de ce. Aveau o listă neagră şi bifau om cu om.

Refec: „Cum de nu te-au luat pînă azi?“ Mişu Banu a ridicat din umeri. Nazarie: „E prea cunoscut. Toate ziarele din lume au scris despre raid. Să arestezi un mare pilot, erou de război, e un risc pe care nu vor să şi-l ia.“ „Deocamdată!“ Buză: „Nu au chef să irite opinia publică...“ „Îi doare în cur de... Cum îi zice?“ „Ruşii vor să se înţeleagă cu americanii. Mor de foame...“, a explicat doct Nazarie. „Azi, că mîine nu ştim ce va fi!“, a replicat Vrabete. Cairo a zis că îi aşteaptă cu akaemu'. Are încărcătorul plin. Pacpacpacpac. „Îmi rezerv ultimul cartuş.“ „Ce egoism!“ Vasea: „Ce te faci, coane Mişule?“ Mişu Banu a rîs amuzat. „M-am angajat mecanic.“ „Matale, prinţe? Rîzi de noi. Ia arată palmele!“ „Unde?“ „În cinematografie. Simulez nişte zboruri într-un film rusesc. Ghici pe ce aparat?“ Buză: „Cel din în raid.“ Nazarie: „Nu. S-a fărîmat la Saigon.“ „Domnilor, chiar IAR-ul cu care am zburat în campania din Est!“ „Cîte ai doborît?“ „Cine le-a numărat?“ „Ruşii te caută să te împuşte!“ „Au şi de ce!“ „Mi-am găsit avionul demontat.“ Refec: „L-au făcut fărîme să se răzbune. De ce pe aparat şi nu pe dumneata?“ „Te găsesc şi te împuşcă în stradă ca pe un cîine.“ „Ce te miri?!“ Buză: „Unde e aparatul?“„Pe cîmp, părăsit. E o tristeţe. M-am apucat să-l repar. N-am piese, n-am...“ „D-asta te-ai lăsat de dame, coane!“ „Ce minunăţie a fost! Acum îi plîngi de milă. Îi dreg motorul, pun aripile la loc, trenul de aterizaj. Închipuiţi-vă, e folosit ca maşină de vînt. Cînd trebuie să se fleandure hainele pe actori, pornesc elicea. Se face un curent de le zboară pă-

lăriile, cade şi decorul. Viscolesc zăpada, ridic frunzele...“ „Halal! face Cairo. Ce ascunzătoare ţi-ai găsit!“ „Cum intră poliţia, faci rost de cătuşe“, cobeşte Refec. „Cu toţii am ajuns nişte paria la noi acasă!“ „Prinţe, cît mai stai ascuns?“ „Cît dă Domnul. Dorm în cort, cîmpul e departe. Nimeni nu cere documente. Ce lume s-a strîns acolo! Desperados, aventurieri, boemi, beţivi, declasaţi, vagabonzi, foşti. Toţi se ascund. Fiecare fuge de ceva.“ Nazarie: „Nu e chiar o gaură de şobolan. În cîmp deschis poţi să dispari dacă hăitaşii se apropie.“ „Trebuie să ai o ocupaţie. Dacă nu ai , te bagă la zdup.“ „La Odessa bolşevicii îi vînau pe străzi!“, a explicat Vasea cu vocea lui de bas care făcea să zăngăne geamurile la Biserica rusă.“ „Totul e pe cartelă.“ „Şi sufletul!“ „Eşti condamnat cu numele ăsta, Banu! Nu treci neobservat!“, face haz Vrabete. Avea un dinte contra lui Mişu. I se trăgea de la Larisa. Ştia că ea se gîndeşte încă la prinţ.

„Coane, nu scapi. Acum te iartă, le eşti de folos...“ „Fugi în lume!“ „M-am gîndit. E greu. Ai mei sunt în Valahia de vreo de 500 de ani. Nu visez să mă refugiez la Buenos Aires ca Gogu. Să las de izbelişte mormintele noastre, moşiile, oasele alor mei.“ „Bre, glasul sîngelui!“ sare Cairo. „Cei din neamul meu mor la ocnă, sunt descăpăţînaţi, merg în fruntea oştirii. Domnesc, stau în scaunul patriarhal şi păstoresc. Cînd vine primejdia, norodul îşi îndreaptă spre ei nădejdea. Şi mai ales, sunt cei care plătesc cu viaţa lor. Îşi trimit copiii la moarte ca Brîncoveanu, stră-stră-străunchiul meu. Sunt lanţuri nevăzute, dar puternice. De cînd au intrat ruşii, a început şi masacrul clasei mele. Mi-a venit rîndul.“ Vasea: „O să te împuşte un recrut pentru două

zile de permisie. Bolşevicii nu iartă. Am mai trecut prin asta la Odessa. Lupta de clasă. Dacă ai un nume, haţ, şbilţul de gît. O să pieriţi pînă la unul, ca nişte cîini." „Şi dumneata, Vasea! Eşti rus, alb. Ai luptat sub comanda lui Vranghel. O să ai de-a face în curînd cu ei. Eşti pe lista lor." „Mi-am scris testamentul, m-am spovedit, m-am împărtăşit. Am o socoteală veche. E scris! Sunt bătrîn, mi-am trăit traiul. Mata eşti tînăr, în putere, ai un nume mare."„Istoria e o afacere de familie." „Şi aştepţi să te pună la zid?" „Gogu, ce faci, pleci ?" a sărit Refec. „Du-te! Nu mai e de trăit!" „Ce laşi în urmă?" „Păcatele mele, ce să las? Nişte zdrenţe. Nu i-am cunoscut p-ăia bătrîni. Eu vin de nicăieri. Cînd m-a fătat mama, s-a retras sărăcuţa într-un gang şi mi-a dat drumul în lume. Şi-a tăiat singură cordonul ombilical. S-a lepădat de mine şi a dispărut prin mahala să-şi facă meseria. Era curvă cu condicuţă, avea onoarea ei, nu era clandestină ca altele, îmi zicea ea mîndră. A murit tînără, alcoolică, infestată de boli. Tata? Mama nu ştia cine a fecundat-o. Acosta ceferişti în gară. Tot ce am e Larisa." „Fugi cu ea, ce aştepţi! Ai bijuterii, valută, cocoşei." „Nu fac cît o zi de libertate." „O ho ho ho! Nu te ştiam patetic."

S-a lăsat tăcerea. Ce să-şi mai spună? *Les jeux sont faits, messieurs*. Mişu Banu ştia că e condamnat. Cînd ruşii termină filmul, nu trece o zi şi ajunge în beciul lui Felix Petrovici. Încă se filma povestea cu extraordinarii piloţi cu steaua roşie pe fuselaj. Scena cea mai tare era cînd, după un looping acrobatic, cădea doborît. Aşa îşi imaginase scenaristul de la Mosfilm. Nazarie — trimis să facă un reportaj — a scris că e un *„film de mare montare, aspru şi bărbătesc, despre curajul piloţilor sovietici,*

probat cu strălucire în apărarea eroică a patriei lor, invadată de năpîrcile străine". „Uite că Mişu Banu trăieşte. O să plăteşti scump!" „Se aude că expropriază cîrciumile, sălile de cinema, prăvăliile. Ştii ceva, dom' Refec?" „E un zvon. Ar fi prea de tot!" „Vrabete, ai auzit ceva? Ţie de ce nu-ţi consfiscă afacerile? Ce secret ai?" „Dracu' nu e aşa de negru. Au mai năvălit peste noi, şi nu numai ruşii. Au stat ce au stat, au plecat. Trebuie să supravieţuieşti pînă sună retragerea." „Se fac afaceri bune cu ruşii dacă le înţelegi sufletul.", face Vrabete. „Visaţi degeaba ca vin americanii. THE END. KONIEC." Vasea: „Partea asta de lume a fost adjudecată de Stalin, nu vă e limpede?" „Şi Majestatea Sa, regele?" „N-are zile multe." „Aşa zici tu?" „Ce i-ar împiedica să-i facă felul?" s-a mirat Cairo. „Pe rege îl aşteaptă Siberia." „Zău?" „Aşa zic." „Cairo, mai visezi Mediterana?" „Păi cum?..." „Ce aştepţi?" „Mai dau o lovitură, să fac rost de parale şi plec. Nu mai e de trăit."

S-au despărţit abia după miezul nopţii. Niciunul n-ar fi plecat. Se simţeau apăraţi cît stăteau împreună. Străzile — extrem de periculoase. Oricînd putea să apară un echipaj să-i ridice. La Bucureşti nu închidea nimeni un ochi peste noapte. Generalul s-a uitat la ceas, se făcuse tîrziu! Chelnerii răsturnau scaunele pe mese. Orchestra a strîns instrumentele şi a dispărut să prindă ultimul tramvai. Cîrciumile aveau orar fix — cf. ucaz 54/b/'947. S-au fofilat afară şi s-au despărţit.

A fost descoperit în zori. Rudolf Buză a preferat moartea. Invitase gaşca să-şi ia adio. Cauza gestului său? Onoarea. Urma 1 — să compară într-un proces pentru crime de război sau 2 — să se sinucidă! Favoarea acordată de ocupant generalului era pentru „umanismul din

timpul campaniei din Crimeea, cînd i-a tratat bine pe ruşii prizonieri, partizanii capturaţi laolaltă cu civili. Nu vi se pot imputa fapte reprobabile.“ „De ce mi se face proces pentru crime de război atunci?“ Felix Petrovici: „Eşti un erou. Lumea te admiră. Ne trebuie capul dumitale. Aşa e politica, generale. Murdară!“

Capitolul 11

1.

Vasea l-a asasinat pe generalul Bubnov. Nu şi pe Pedro Ruiz Y Rocha. Dansatorul a fost ştrangulat de amantul lui, Grişa Schwartz. Dansatorul îl părăsise pentru impresarul Bernstein, care îi oferise un contract la Istanbul, de unde n-avea de gînd să se mai întoarcă. Dacă nu eu, atunci nimeni! i-ar fi strigat înainte să-l azvîrle de la etaj. Comisarul Ţepeluş a prins şpilul, dar cum barmanul era informatorul lui, l-a lăsat în pace. Dansatorul îşi merita soarta. Era amestecat cu toate serviciile secrete din Balcani. Se prostitua. Printre clienţii lui se numărau nişte tovi care deprinseseră urîţenii la Doftana. Să nu mai vorbim despre acest personaj episodic, am spus şi aşa prea multe.

Despre Vasea acum. Din cuşca sufleurului, asistase la violarea fiicelor sale. A albit. Este o dramă între ruşi. Se dezminte că generalul Bubnov a fost tras în ţeapă de nişte localnici furioşi. A fost ucis şi dezmembrat cu toporul. Bucăţile de carne au fost transportate cu sania de provizii. Vasea le-a aruncat pe maidanul de lîngă Mahalaua

Dracului. Vizavi era un depozit de var, o fabrica de lumînări şi o cîrciumă populată cu calfe şi ucenici de la atelierele din jur. Pe colţ, o agenţie de pariuri hipice cu becuri colorate. I-a făcut generalului, după crimă, slujbă de pomenire la biserica din cartier. Era o iarnă geroasă, zăpada atingea streaşina casei. Şi-a plătit datoriile, a spus adio cunoscuţilor. S-a îmbrăţişat cu ei, a băut un ultim pahar, fără să spună ce avea de gînd să facă. A telefonat comisarului Ţepeluş. Comisarul era nervos, ruşii îi cereau insistent făptaşul. Dacă nu reuşea să îl găsească, să se aştepte la ce e mai rău! i-a zis Felix Petrovici. Şi, a sunat telefonul. O voce bas l-a întrebat dacă se ocupă de dosarul asasinării lui Bubnov. Se aude...? a repetat din cauza tăcerii de la capătul firului. I-a confirmat, se auzea perfect. Domnule Comisar, ţi-l dau pe ucigaşul generalului." „Cu cine vorbesc?" a întrebat Ţepeluş. „Chiar cu el." „Dacă te ţii de farse, nu e momentul." „Domnule Comisar, găseşti restul cadavrului lîngă depozitul de var într-un sac de hîrtie. Capul e pe latura sudică, lîngă statuia infanteristului. Dacă desenezi o stea, vei vedea că am pus cîte o ciozvîrtă din general în fiecare colţ." „Vrei să te predai? De ce, mă rog?" „Ai în arest nişte fiinţe dragi mie." „Pe cine?" „Dacă mă predau dumitale, ai puterea să eliberezi nişte prizonieri?" „Cîţi?" „Doi." „Încearcă-mă!" i-a zis. „Ce garanţii am?" a auzit. „Cuvîntul meu." „Puţin." „Alta n-am!" O tăcere lungă în aparat. „...Bine." „Domnule comisar, ne cunoaştem." „Cred că ştiu cine eşti." „Sunt Vasil Sergheevici Olşevski, supus al majestăţilor lor Nicolae şi Alexandra Romanov, ucişi la Ekaterinburg de bolşevici." „Înţeleg că i-ai răzbunat?" „Te întreb încă o dată, poţi elibera nişte prizonieri?" „Dacă sunt deţinuţi de ruşi, nu." „Sunt în custodia dumitale pînă joi. Vor fi duşi de

la Malmaison la Triaj, unde se pregăteşte un tren cu repatriaţi. Dacă fetele mele vor fi duse în Rusia, înţelegerea cade.“ „Care?“ „Eu în schimbul lor! Îţi trebuie ucigaşul generalului.“ „Mi-ar prinde bine, nu zic nu.“

Ţepeluş calcula. Dacă povestea se adeverea, punea mîna pe ucigaş. Mai avea o şansă să-şi scape pielea. Trecutul atîrna greu la dosar. Îl slugărea azi pe unul ca Felix Petrovici. Mîine nu se ştie pe cine. Laţul se strîngea repede pentru foşti. Le făcea servicii ruşilor. Îl foloseau, îl storceau de informaţii. L-au citit că voia să se salveze cu orice preţ. Dădea onoare, ruşine, orice. Ruşii se pricep la oameni. Un succes l-ar menţine în Poliţie. Îşi făcea iluzii, dar aşa a gîndit atunci. Nu îi cunoştea pe ruşi. Din ce îi serveşti, din aia eşti mai în pericol. Comisarul se lua după zîmbete, lacrimi, strîngeri de mînă, îmbrăţişări, pupături pe obraji. „Ce pot face pentru dumneata?“ l-a întrebat pe Vasea Olşevski. „Lăsaţi-mi fetele în pace. Au fost reţinute marţea trecută de agenţii dumitale de la madame Puica din ascunzătoare. Ce joc faci, comisare? Vrei să-ţi răscumperi păcatele? Pentru bolşevici, eu valorez mult mai mult. Lasă-mi fetele!“ Bre, cine ciripise? Iscoadele forfoteau. Românii se înghesuiau la ghişee. Strecurau zeloşi scrisorele pe sub uşile ministerelor, comandamentului sovietic, secţiilor de poliţie, ziarelor. Le semnau numai cînd erau siguri că nu vor fi pedepsiţi, vor încasa o recompensă. Denunţau frustrări, mizerii, jigniri, spaime. Se puneau bine cu stăpînul. Valahii îşi trădau firea lor adîncă, de a fi servitori de casă mare, prin birturi sordide, oriunde oricui. Secolele cînd au trudit ca argaţi, hăitaşi de vînătoare, slugi preaplecate au creat acest personaj niciodată om întreg care şoptise comisarului unde se ascundeau gemenele lui Vasea. Voia să le prezinte ca un trofeu de vînătoare

lui Felix Petrovici. Cînd, nesperat, îi pica-n mînă şansa carierei lui. Poate se salva.

Vasea nu a căutat complici. Întîi, era numai treaba lui. Secundo, n-ar fi găsit pe nimeni. Bucureştenii erau paralizaţi de frică. Pîndeau noaptea la ferestre maşinile negre. Îi vedea ziua cu ochii umflaţi, cu genunchii moi, cu obrajii cenuşii, cu bărbia în piept. Nişte spectre. Restul se gudurau pe lîngă stăpîni. Umpleau sălile de şedinţe, defilau din ordin pe bulevarde, scandînd contra americanilor şi armei atomice. Vasea îi citise pe valahi şi nu trăgea nicio nădejde. A făcut totul de unul singur. L-a pîndit pe general la dame, hotel „Kiriazi", unde se ducea să fută vinerea. I-a rupt gîtul dintr-o mişcare, curva a dat să ţipe. I-a pus mîna la gură, i-a făcut semn să tacă. Cînd ea a dat din cap că a înţeles, a eliberat-o. „Du-te cu Dumnezeu!" A tras cadavrul pe fereastră, a ieşit pe acoperiş. I-a dat drumul ca pe togoban în curtea interioară. L-a suit pe sanie şi l-a dus la „Kremlin" în pivniţă, unde avea scule, topor, buturugă, saci de pînză. Nu i-a luat cine ştie ce timp. Cînd a terminat, a pus sacii sub un morman de lemne cu un acordeon deasupra. Dacă îl oprea patrula, era pregătit să spună că venea de la o nuntă. Diii huooo! Caii s-au întins la drum. Bătrînului Vasea nu-i convenea noaptea luminoasă. Zăpada scînteia, întunericul era ca ziua, se vedea la o staţie de tramvai. De ce ţi-e frică nu scapi. O patrulă i-a poruncit să arate ce duce în sanie. Vorbeau ruseşte. Au mirosit, carne! Vasea a rîs prietenos, le-a întins sticla de votcă. Au cerut jumate din ce avea în saci ca să-l lase în pace. Le-a dat, oftînd, ce era să facă? Aşa se explică de ce cadavrul descoperit la groapa lui Ouatu n-a fost complet. Bucăţile lipsă fuseseră confiscate pentru nevoi de hrană. Soldaţii ziceau că se duc la popotă şi

fac un grătar. Pe un aşa frig, 15 grade sub zero, bocnă, de înţeles. Vasea a trebuit să le cedeze.

Comisarul Ţepeluş le-a scos pe gemene din arest şi le-a dat jos din dubă la Bariera Vergului. Aici aşteptau Gogu Vrabete zis Tango şi Jean Glonţ zis Cairo. În aceeaşi seară, generalul Vasea Olşevski i-a dat telefon lui Ţepeluş să-i spună să vină singur, cînd se închide programul la „Kremlin". I se va preda numai lui. Zis şi făcut. Chelnerii puneau scaunele pe mese sub ochiul vigilent al patronului. Muzicanţii strîngeau instrumentele. A apărut Ţepeluş. Vasea a măsurat ultima dată locul. S-au privit în tăcere. Garderobiera a izbucnit în plîns. Refec s-a întors cu spatele, sentimental. Grişa Schwartz a lăsat cîrpa cu care freca zincul şi a ieşit de la bar să-l îmbrăţişeze. Vasea a făcut semn că nu. Fără să spună nimic, a urcat treptele. Ajuns afară, s-a suit în duba oprită la trotuar. Cînd a ajuns la Poliţie, ofiţerul de gardă a ieşit din gheretă şi, înainte să-i pună cătuşele, l-a salutat pocnindu-şi călcîielile. A dus degetele la chipiu. Părea să ştie cine e şi ce a făcut.

Comisarul Bazil Ţepeluş l-a predat ruşilor cam la o săptămînă după ce-l interogase să-şi facă o părere. Mai mult timp nu putea să îl ţină în custodie. Felix Petrovici l-a pupat pe obraji, bucuros. I-a prins şi o tinichea la rever, într-o ceremonie scurtă şi solemnă. Comisarul a sărutat steagul, a mulţumit. Felix Petrovici a anunţat la final trecerea în rezervă a comisarului şi i-a mulţumit. Ţepeluş nu a aflat niciodată soarta faptaşului. Era o afacere între ruşi. A fost ultimul lui dosar, cel mai mare succes al lungii lui cariere de poliţist. Vasili Olşevski a fost terminat de brigada specială, cea mai calificată să elimine duşmanii poporului. L-au ţinut prizonier pe Şoseaua

Nordului, la km 12, unde GRU avea un sediu. L-au răstignit, l-au ars la tălpi, i-au rupt degetele în balamaua uşii. Să ştie oricine că o asemenea faptă aduce chinuri groaznice şi, în final, moartea. Au încercat să-l facă să le spună unde sunt gemenele. Ar fi vrut să le tortureze sub ochii lui. Numai aşa l-ar fi făcut să sufere şi să-şi piardă moralul. A rezistat îngînînd cîntece ostăşeşti din tinereţea lui, cînd fusese ofiţer în regimentul de gardă al ţarului. Cînd a ajuns o zdreanţă, l-au tîrît în şosea. L-au lăsat să cadă în genunchi. Nu i-au tras un glonţ în ceafă cum spera. Îl pregătiseră pentru suferinţe mai mari de atît. Imaginaţia, cînd e vorba de rău, n-are limite. L-au întins pe caldarîm şi l-au legat de pari. „Ai crucea pe care ţi-ai dorit-o, renegatule." Bătrînul Vasea şi-a dat seama ce avea să i se întîmple cînd a văzut ca prin ceaţă venind spre el un rulou compresor. E sfîrşitul! şi-a spus. A încercat, cu memoria lui distrusă de torturi, să-şi amintească o clipă chipul gemenelor lui, Larisa&Katia. Să ştii că a reuşit. A zîmbit, cu buzele rupte, cu ochii zdreliţi, cu obrajii însîngeraţi. Apoi chipul mamei lor. Maşa a ieşit pe uliţă, să vadă ce se întîmplă… A auzit ropotul cailor, a văzut ceva orbitor. Clipa cînd un cazac a tăiat-o cu sabia… Era ultima imagine a ei pe care o avea Vasea. Cînd ruloul compresor s-a rostogolit spre trupul bătrînului întins pe caldarîm, a început să cînte imnul vechii Rusii.

Cei care au organizat execuţia s-au declarat mulţumiţi. Le-a plăcut patosul clipei. S-a lucrat curat, nu s-au produs incidente care ar fi trebuit apoi raportate superiorilor. De aici ies belele, medita Felix Petrovici, privind cîinii care, excitaţi de mirosul cărnii, ieşiseră din tufişuri. A rămas un minut să-i privească, meditînd. „Ce este omul?… Nimic!" Compresorul dădea înainte şi înapoi,

spre iritarea cîinilor. Lătrau vehement, ferindu-se, atacînd ce părea să le încalce teritoriul. Felix Petrovici a rîs. Însoţitorii lui s-au bucurat că şeful e în toane bune. Nu va ploua cu pedepse. Cea mai grea era să fie trimişi în Rusia. Cîinii şi-au făcut bine treaba — au curăţat locul. Într-un sfert de oră nu se mai cunoştea nimic. Inspecţia a fost mulţumită. Totuşi s-a adus o stropitoare să ude asfaltul. S-a lucrat cu metodă, igienic. Poliţia a fost instruită să declare că numitul Vasili Sergheievici Olşevsky nu era cunoscut în registrele de stare civilă.

2.

La moşia Tînganu s-a trimis, cf. ordin 45/b, un camion cu proletari culeşi de la Malaxa. Care vrei să fii liber, lasă strungul! a zis şeful expediţiei, sindicalistul Nelu Boboc. S-a primit de la cantină cîte o sticlă de ţuică de om s-o bea pînă ajung. Au mai dus cu ei nişte puşti ZB. Numai Nelu Boboc avea în buzunarul din spatele nădragilor un Nagan rusesc, o vechitură, pentru impresie. S-a văzut umflătura cînd s-a aşezat pe vine în remorcă. L-a scos şi l-a aşezat între picioare, privit de ceilalţi cu religiozitate. Puştile erau toate strînse în cabina şoferului, în custodia unui tov important pe care îl vedeau prima dată. Şapcă, haină de piele trei sferturi, bocanci buni, noi. A rămas acolo tot drumul fără să-i bage în seamă. A vorbit doar cu Nelu Boboc, la un popas unde s-au oprit, s-au aliniat pe marginea şanţului să se pişe. Tovul i-a zis şefului că trebuie să schimbe o vorbă. Să-i spună ce aveau de făcut. În rest, nimic de semnalat. Au jucat barbut şi popa prostul în remorcă pînă cînd au ieşit în şosea. Cît au

traversat cîteva sate din Bărăgan, i-a luat cîntatul. Era să iasă nasol pentru că repertoriul lor era cules din Rusia unde luptaseră contra Armatei Roşii. Tovarăşul a cerut prompt să audă ceva din popor, ce suntem noi? Anarhişti, troţkişti, fascişti? Un proletar cu conştiinţă de clasă cîntă *Internaţionala*. Le-a distribuit textul pe nişte foi de ambalaj mirosind a brînză şi a ceapă şi i-a învăţat melodia. Asta s-a întîmplat cînd au ajuns în capul satului, la pod, acoperiţi de praf. Au oprit să-şi tragă sufletul şi să discute planul de acţiune. Au repetat în şoaptă imnul celor exploataţi în întreaga lume. Zicea că sclavii vor rupe lanţurile într-o zi.

Aşa au intrat în Tînganu, ca un detaşament proletar călit. O imagine vie a revoluţiei în marş. Ce dacă pe uliţă ţăranii, ca nişte vestigii ale trecutului, fugeau din calea lor?! Cele 11 prăvălii şi 4 cîrciumi au tras obloanele. Au rulat cu camionul lor de la oraş, cf. instrucţiuni, în mare viteză. Au împrăştiat cîrdurile de raţe şi gîşte. Gospodinele şi-au tras copiii în curte. Toţi cîinii satului s-au luat după camionul lor. Ce hărmălaie! Praful s-a ridicat pînă sus. După garduri s-a auzit Huoooo! Au arborat steagul roşu ca sîngele vărsat pentru libertate. Au scandat „URSS — Bastion al păcii e!“ „Să plece moşierii!“ „Moarte burgheziei!“. A fost un moment Agitprop de mare clasă.

La conac trăia doar bătrîna Eudoxia. Mai existau doi argaţi, Ion, surd, şi Fane, un grăjdar de-o vîrstă cu gara satului, n. 1881. Domnica, nora Eudoxiei, nu mai trăia în 1947. În 1913, după naşterea lui Mişu, se închisese la mănăstire nemaisuportînd lumea, după moartea soţului ei. Ţi-aminteşti, în Alpi, cu Hispano-Suiza, căzuse într-o prăpăstie. La mănăstirea Ghighiu, maica Dorina, fosta

doamnă Banu, a fost găsită degerată în chilia ei, refuza să facă focul. Aşa se face că Mişu Banu a crescut printre grădinari, vizitii, argaţi, grăjdari, servitoare, bucătărese… Eudoxia rămăsese singură la conac. Femeile o pieptănau, îi schimbau desuurile croite după moda de la începutul secolului. Scoteau zilnic aşternuturile la aer. Făcea noaptea pipi în pat şi mirosea de trăznea. Îi dădeau să bea ceai şi să sugă pîine înmuiată în supă. O desfătau cu Balzac, simpatiul bătrînei în arta romanului. Ea asculta cu ochii închişi. Îi deschidea numai cînd o certa pe Veta, fata care-i citea pe franţuzeşte. O învăţa să rostească cu intonaţia potrivită. Îi cerea cu un glas care n-accepta nicio rezistenţă sau întîrziere: dragă, aşa se citeşte! şi o punea să repete după ea. Cînd se declara mulţumită, se lăsa pe speteaza fotoliului-balansoar şi închidea ochii să asculte. Avea alături un patefon cu vechi tangouri. După o vreme, constatau că a adormit. Se aşteptau ca odată — cînd puneau s-o legene şi verificau dacă mai răsuflă — s-o găsească moartă în somn. Nu se întîmplase, deşi cîteva spaime au tras.

Fericirea ei cea mai mare era cînd venea nepotă-su Mişu, s-o vadă. Nu rămăsese mai nimic din fala de altădată a conacului. Moşia fusese împărţită ţăranilor, dar bătrîna nu aflase. Toţi încercau să-i ascundă tristul adevăr. Mişu Banu, el însuşi hăituit, sărăcit, autorizase asta. Mai întîi, a insistat s-o ia la Bucureşti s-o îngrijească. A refuzat. Sunteţi nebuni! cum să plec de lîngă Michiduţă (soţul ei, Maxenţiu, îngropat sub fereastra de unde ea privea lunca). Mai mult nu s-a putut face. Orice schimbare ar fi ucis-o. Faptul că „baba“ trăia la conac era privit de autorităţi ca o sfidare. O încălcare gravă a legii 5/46, „Monitorul Oficial“. Urma aşadar să se procedeze la evacuarea

susnumitei şi punerea în posesie a primăriei, cu clădirea, inventarul agricol şi toate acareturile. La conac va fi un cămin cultural unde se va desfăta sărăcimea. Lumina trebuie să pătrundă pretutindeni, a zis Stalin. Se vor ţine cursuri de alfabetizare cu învăţători. Să nu mai domnească ignoranţa! i-a lămurit tovul într-o şedinţă fulger la Tînganu, ţinută sub şopronul cîrciumii „La Cotul Donului". Un mutilat de război stătea rezemat de cîrjă în uşă. Înăuntru n-au putut pătrunde, odiosul patron trăgînd obloanele o clipă mai devreme să coboare ei din camion. O sticlă de apă nu le-a dat! A urmat o corecţie din partea proletariatului. L-au călcat în picioare, l-au umplut de sînge, cf. ordin tov. Îl ascultau orbeşte. I-au golit apoi rafturile de băutură. S-au dres cu cîrnaţi, mămăligă şi fasole… Careva a scăpat o rafală în aer. S-a lăsat tăcere, cîteva curci au cîrîit. Atît. Tovul a cerut să urce în camion. Au dispărut cum au venit, într-un nor de praf care i-a ascuns repede privirilor. S-au îndreptat spre conac.

Au aruncat-o de pe verandă pe coana Eudoxia, fără multă vorbă. Se mirau şi ei cît de simplu a fost. Cineva îi prevenise la sediu că baba avea o fire violentă şi s-ar putea să-i întîmpine cu o puşcă. Să pună argaţii şi rîndaşii să-i fugărească pe nepoftiţi. Să dea drumul la cîini, avea o haită, care o adorau. Ei bine, nu. Timpul nu stătuse în loc. Erau 40 de ani de la marea scenă povestită prin sat. Boieroaica n-a opus rezistenţă. Căruciorul s-a rostogolit pe scări. A căzut ca o păpuşă stricată. Nu s-a înghesuit nimeni s-o ridice. Au făcut haz ca la o comedie burlescă. Nu rămăsese cu ea decît Veta, care plîngea într-un colţ. A încercat s-o apere, dar Nelu Boboc a lovit-o cu tocul pistolului. Era mîndru de poza lui fioroasă care „proba ura de clasă împotriva exploatatorilor. Această infectă

burghezo-moşierime trebuie să dispară. Iată, sub ochii voştri, aveţi un exemplar tipic al trecutului! Priviţi pe chipul ei descompunerea morală!“ a recitat. Tovul a părut mulţumit. Uite, în fabrici încă se păstrează spiritul proletar. Se felicita că l-a ales să-l însoţească. Se gîndea chiar să-l promoveze în Aparat dacă lucrurile se sfîrşeau cu bine.

S-au amuzat bîntuind prin încăperi. Au sfîşiat perdelele, au spart vitrinele cu cristale. Au tăiat tablourile înfăţişînd familia Banu, unele lucrate la Veneţia şi Florenţa în secolul XVIII. Uite bă, fanarioţii! a zis tovul, băiat şcolit. A cerut să se adune totul pe verandă. Să vadă baba cu ochii ei! Prea tîrziu, coana Eudoxia murise. Îi apuca rîsul cînd treceau pe lîngă cadavrul ei, răsturnat pe trepte într-o poză caraghioasă, cu gura deschisă larg, ochii ieşiţi din orbite. Răscrăcărată, cu fustele ridicate deasupra pulpelor descărnate. Ce privelişte! Au lovit cu bocancii uşile, au sărit cu picioarele pe pianul din salon. Care ştii, bă, să cînţi? Unul ştirb, cu o şapcă de seminarist a zis că ştie la acordeon. A însăilat cîteva note. S-au prins la dans, s-au auzit aplauze. Au izbit geamurile cu paturile armelor. Trecutul trebuie să dispară! a zis tovul. A dat ordin să se pună foc. Aşa au văzut că ţăranii erau adunaţi în curte. Să fi fost 80–100 de suflete. Priveau ce se întîmplă prin ferestre, prin uşile date de pereţi. Perdelele sfîşiate fluturau. Căzuse întunericul, duceau făclii şi felinare. Planul tovului fusese să vină după ce satul adormea, ca să nu iasă zarvă. Răpăiturile au izbucnit imediat — vezi proces-verbal de constatare. Sindicalistul Nelu Boboc, simţind că revoluţia e în primejdie, s-a rezemat de pervaz şi a tras cu Naganul de care era mîndru. Restul s-a petrecut repede şi în tăcere. Niciunul dintre orăşeni n-a scăpat viu.

A doua zi sătenii au ascultat slujba şi clopotele bătînd în dungă. Boieroaica le ţinuse copiii la şcoli, înzestrase tinerii căsătoriţi, îi năşise bucuroasă. O ţineau minte, aşa cum apăruse neînfricată pe veranda conacului cîndva — cu puşca la ochi. Au îngropat-o în parc lîngă Maxenţiu Banu. Ancheta n-a descoperit cine a participat la odiosul asasinat. Nici cine a instigat la omor. Întrebarea era: Cine v-a învăţat, bă, să omorîţi comunişti? Fiecare a luat vina asupra lui. Părea o sfidare, dar nu era. Fiecare dintre săteni a doborît cîte un venetic venit de la oraş să le strice rînduiala veche şi bună după care trăiau ei şi morţii lor din cimitir. Tot Valahia, bre! Au tăcut îndărătnici. Ultimul reportaj scris de Nazarie, la Tînganu a fost. Din păcate a fost cenzurat. Sătenii au fost duşi pe jos între baionete vreo 30 de km. Au fost înghesuiţi în sala posomorîtă a unui tribunal într-o zi toridă. Dunărea — colea, o vedeai prin geam. Pedepsiţi exemplar, s-a spus. Într-o lună erau deportaţi, duşi pe cîmp, unde nu existau apă, electrică, drumuri şi lăsaţi acolo să moară cu zile. Os rău, au supravieţuit. Dintr-o sută, vreo 3–4. Ei au povestit mai tîrziu. Satul a fost ras de pe hartă cu tancuri de la garnizoana Bucureşti. Operaţie desfăşurată sub supravegherea lui Felix Petrovici şi a ministrului Teohari. Un sat Tînganu şi o moşiereasă Eudoxia Banu n-au existat vreodată. Ce se spunea pe la colţuri, în cîrciumi, la piaţă, nu erau decît vorbe de clacă, şi mincinoşilor li se taie limba.

3.

Nazarie scria în secret cronica acelor vremuri. După hîrtiile lui, o jumătate de secol mai tîrziu, reconstituim

întîmplările care au adus pierzania lui şi a celorlalţi. Au fost uitate-ntr-un pod, lîngă Gara de nord. Au fost găsite sub luminator cu ocazia demolării imobilului. Trebuia să devină în trei luni un parking. Aici locuise cu chirie în perioada lui cea mai neagră, '47–48 aprilie, cînd a fost arestat. Zilierii s-au grăbit să vîndă hîrţoagele unui bătrînel din colţul străzii cu o rulotă burduşită cu hîrtie, care a acceptat să preia totul la kg. A cîntărit caietele dictando, ziarele îngălbenite, registrele cu coperţi bleu. Documente cu semnături, parafe, ştampile şi antete ciudate. Le-a dat cît să bea nişte beri. Apoi bătrînelul a vîndut tot la bucată unui anticar. Acesta la rîndul lui le-a vîndut subsemnatului. Am făcut tîrgul contra unui telefon mobil şi a unui bilet de avion dus/întors, Viena. M-am apucat să citesc chiar în seara aia. Hîrtia se pulveriza între degete la o simplă atingere. Mi-au trebuit o pensetă, o lupă, şi mai ales, răbdare. Nazarie a mîzgălit în jurnal, pe carnete blocnotes, uneori a redactat grăbit, neglijent. Se vede după mulţimea prescurtărilor, iniţialelor, parantezelor, săgeţilor colorate şi a ştersăturilor. Presimţea că nu va avea timp să-şi aştearnă toată povestea, şi n-a avut. A lăsat 270 de pagini faţă/verso acoperite cu un scris mărunt. Am procedat cu metodă. Greu am reuşit să pun pe curat nişte lucruri atît de disparate şi să întregesc acest puzzle. Lipseau destule episoade şi personaje, existau locuri goale care ar fi trebuit întregite din alte surse. Am citit tăieturile culese de el din presa timpului. Nimeni nu s-a ocupat de aceste figuri uitate, nişte petrecăreţi care s-au strîns ani de zile într-un local din care azi nici clădirea nu mai există. Am căutat urmaşi, martori, fotografii, scrisori, anecdote. Am telefonat, am scris la Haiffa unde trăiesc surorile Weiss, la Odessa. La Istanbul, Cairo&Alexandria,

pe urmele unui gangster faimos cîndva în Mediterana. În toate punctele cardinale pe unde s-au risipit eroii mei, spulberaţi de viscolul Siberiei rostogolit peste Valahia.

Nazarie a început să scrie după ce a fost dat afară de la „Scînteia", citez, „pentru matrapazlîcuri, lipsă de sinceritate faţă de tovarăşi şi viaţă imorală". Mai fusese concediat din presă şi în fostul regim, era obişnuit. Există lucruri mai rele. Tot ca atunci a fost expediat în lagăr — de data asta în condiţii infinit mai dure. Se aştepta. Îşi pregătise valiza cu lucruri după uşă, în hol. Oraşul se jigărise, lumea îşi pierduse cheful de viaţă şi uitase să rîdă. S-a aciuat la o gazetă efemeră, publica fleacuri ca să fie ocupat, să nu se gîndească la lucruri negre. Se făceau razii, trebuia să arăţi acte că lucrezi undeva. Cenzura mîrîia ofensată şi ţăcănea din foarfeci. Dacă Nazarie ar fi ştiut că era sortit pieirii, ce-ar fi făcut? Emigra în Palestina? Trecea Dunărea înot? Lui îi plăceau nimicnicia şi zoaiele Bucureştilor. Era fericit să stea la taifas. Să privească forfota străzii. Să-i miroasă a mici, a femei încinse, a tei şi a liliac. A bere trezită, a bălegar, a varză murată, a praf, a gaze de eşapament. Era iremediabil priponit cu un lanţ scurt. Valahia, cu farmecul ei morbid, îl ţinea în loc. Bordelul, decadenţa, putregaiul, damful. Pînă cînd a fost arestat, cîteva luni mai tîrziu, a privit singuratec dispariţia lumii lui, memorînd ultimele ei poveşti. Aparenţele erau încă aceleaşi. Se ducea la gară, unde pîndea melancolic trenurile. Nota cîte ceva, nişte prostii. Nazarie era un ratat care rîvnea să devină cronicarul mahalalei. Cam atunci a fost acuzat în presă de colaboraţionism. Ar fi scris ticălosu' despre eroismul soldatului nostru în campania din Est. Patronul i-a arătat uşa, explicîndu-i că n-avea poftă să-i supere pe stăpîni. Nazarie, nu te-ai orientat

just! De data asta nu i-a mai dat nimeni de lucru, era ciumat. Apărea pe o listă neagră. Cum se înfăţişa la un ghişeu sau deschidea o uşă, cineva scotea un registru, verifica o listă şi îl refuza. A umblat în toată această perioadă cu mîinile la spate, meditînd. Se holba la vitrine, saluta trecătorii. Destui cunoscuţi se făceau că nu-l văd. Ca să trăiască a vîndut din casă. Nu fusese prevăzător, aşa că nu găseai mai nimic în mansarda lui. Rămăsese sărac după ce învîrtise multe în lumea românească de la jumătatea secolului. Îşi petrecea nopţile fixînd istorii ştiute pe pagina dactilo, la lumina lămpii cu gaz. Avea grijă să umble pe străzi luminate. Nu te scăpa nimeni dacă te ciocneai de o patrulă. Cartierul ajunsese ca o groapă de gunoi. Îngerii lui Vrabete nu mai salvau pe nimeni. Şi Vrabete dispăruse. Habar n-avea unde se găsea. Se fofila oare prin subterană cu Larisa lui? Lumea se schimbase. Atmosfera din Valahia nu mai era ce a fost. Nimic nu mai amintea trecutul. Dacă nu erai un supravieţuitor din vechime, nici nu observai schimbarea. Credeai că aşa a fost dintotdeauna. Rareori îl mai oprea cineva să schimbe o vorbă. Nu mai cunoştea pe nimeni. Cînd l-au arestat, a privit cătuşele cu uşurare.

A fost trimis într-o zonă fără adresă, o rezervaţie secretă a Diavolului. Să-l îngenunche, să bată cu fruntea podeaua, să-l lovească cu cizma în coaie, să-l lase să moară sub arşiţă. Să sufere de sete, să turbeze ca un cîine atins de streche. A căzut carnea de pe el ca la leproşi. L-au stors de toate lacrimile din lume. I-au luat viaţa într-un sfîrşit, după ce ajunsese o bucată de carne fără oase şi fără privire. S-a întîmplat cînd Nazarie Marcel a simţit că nu mai poate. S-a dus pe urmele halucinaţiei lui. Vedea soarele lăsîndu-se peste ţara promisă. Plaja începea la marginea

lagărului. Într-acolo a luat-o. Cînd a simţit apa pînă la genunchi, a fost secerat de o rafală. Deţinuţii se uitau tăcuţi de după gardul de sîrmă ghimpată. A fost ucis cf. regulament. Soldatul a primit permisie duminică la Constanţa, plus un bilet la film. Poza lui a fost pusă la panoul de onoare al unităţii. A fost citat pe ordin de zi la regimentul de grăniceri ss indescifrabil. Foştii colegi de celulă i-au săpat groapa pe plajă. Au scrijelit numărul pe care-l avea tatuat pe antebraţ. În loc de cruce, un ciot de lemn scos dintr-o corabie naufragiată în acel golf. După un an, locul a dispărut cuprins de ape, barăcile lagărului au fost demolate. Aşa că azi Nazarie îşi doarme somnul de veci pe fundul mării, într-un loc neştiut de nimeni. Dacă măsurăm curenţii marini, viteza şi direcţia de deplasare, ar trebui să fi ajuns undeva în Bosfor, pregătindu-se să treacă în Mediterana.

4.

Cairo a căzut de Sfînta Maria. Consemn să tragă fără somaţie. Dacă se preda, trebuia împuşcat pentru „fugă de sub escortă". Se jurase să nu cadă viu în mîinile poliţiei. Dacă ar fi fost rănit, păstra ultimul să-şi ia zilele. A ieşit de la cinema, rula *Dillinger*. Şi în film se sfîrşea prost. Un al şaselea simţ, al celui învăţat cu pericolul, l-a sîcîit tot timpul. A ieşit la pisoar să vadă dacă în hol apăruse ceva suspect. S-a fîţîit la bufet, a citit afişele, nimic. S-a întors în sală pe întuneric, tocmai cînd dama îl trăda pe tip. Gogu i-a şoptit: Prea e ca în filme. Viaţa e altfel! Cairo n-a vrut să iasă la film, dar a insistat Vrabete: Hai la „Marna", au băgat unul american, mişto. Teama lui că se

schimbă povestea nu s-a adeverit. Lumina s-a aprins, lumea s-a ridicat. Au trecut din ficţiune — printre umbre şi şoapte — în realitate. Cairo se grăbea, complicele lui Amza Argintaru ieşise din ascunzătoare să împartă cu el un rest de la ultima lovitură. Locul de rendez-vous la „Kremlin", într-un separeu — aşa ştia Gogu. Cairo a fost încîntat de povestea lui Dillinger, minus deznodămîntul. Curvele te trădează pentru biştari şi nădragi, i-a zis încet, să n-audă Katia&Larisa. Povestea se petrecea la Chicago, gangsterul — singur şi hăituit — e răpus de agenţi cînd iese dintr-o sală de cinema. Tot într-o seară de duminică. Agenţii, instruiţi să tragă cînd apărea o femeie în roşu. Paf paf paf! Gangsterul se prăbuşeşte sub ochii trecătorilor. Numai cu moartea ta îţi plăteşti viaţa! Pînă la urmă cineva te trădează! a tuşit în batistă Cairo, sub firma luminoasă MARNA. Poliţia — lipsită de imaginaţie cum o ştim — a copiat tot scenariul. Agenţii au ajuns în cartier şi au intrat în dispozitiv. Cînd Cairo s-a uitat stînga-dreapta, a văzut că îl aşteptau să-l ciuruiască, exact ca în film. Reflex, şi-a ridicat gulerul. Povestea de pe ecran i-a dat o stare proastă. Aşa sfîrşesc gangsterii. Nu moare niciunul în patul lui. Nu sunt ei ultimii cruciaţi? Gogu a zis trebuie să ajung cu Larisa&Katia să facem poze pentru paşaport. Mergi cu Dumnezeu! L-a îmbrăţişat a făcut stînga împrejur, a intrat în mulţime. Cairo, lîngă semafor, adus de spate, înalt. Aştepta verde să treacă vizavi. Katia s-a smuls de lîngă Larisa. Eu rămîn cu el! S-a întors la Cairo. Voi duceţi-vă. A citit cineva în ochii lui Gogu? Ce spuneau ei? Nimic. Sufletul? Dacă întrebi, sufletul i-a îngheţat brusc, înainte de orice.

Ziarele despre marele succes al poliţiei. *„Jean Glonţ — zis Cairo — ucis într-un schimb de focuri! Surprins de comisarul*

Ţepeluş şi brigada sa. Periculosul gangster, a scris Nazarie, a fost înconjurat la ieşirea de la cinematograful „Marna". Ne amintim că Jean Glonţ zis Cairo a bîntuit ani de zile estul Mediteranei. La Istanbul a atacat un convoi cu lingouri de aur. A fost prins din cauza unei trădări şi condamnat pe viaţă. A evadat din duba care îl ducea la puşcărie. S-a refugiat în Egipt unde a devalizat prăvălii de lux, a jefuit englezi bogaţi. De unde porecla Cairo. I se dusese buhul că era un bandit galanton. Poftea politicos doamnele să deschidă poşeta, să scoată cerceii şi brăţările. În vremea asta îl controla pe bărbătuş cu ţeava pistolului. Schemă simplă. Tîlhărea cît să nu uite meseria. Vremuri fericite. Cînd a văzut atîta armată prin '41 în Egipt s-a întors acasă, nu voia să moară printre străini. A fost arestat la Constanţa cum a coborît de pe vas. Avea o condamnare de cînd intrase în cazinoul Sinaia în 1938. A devalizat casa, a şterpelit bijuteriile, a sărit pe geam. Jos îl aştepta o maşină. Dimineaţa ajunsese deja la Sofia, seara la Istanbul. Acesta e personajul încolţit de poliţie într-o mahala din Bucureşti, în august 15, 1947."

Pe acel trotuar, ultimul din viaţa lui, cu firme din becuri aprinse, i-a văzut dintr-o privire pe agenţii care pîndeau să-l ucidă. Rătăciţi printre cititorii de ziare, gură cască, rezemaţi de pomi, aşezaţi picior peste picior cu pistolul sub haină, la o bere pe terasă. Şi-a văzut într-o clipă sfîrşitul. A citit încet ce scria pe afişe. Voia să le ţină minte în iad. Mi-a sunat ceasul, şi-a spus sub impresia filmului. Cairo l-a zărit pe Amza Argintaru în uşă la „Kremlin". Îi făcea semne că e înconjurat. I-a zis Katiei: „Du-te! O să mor." „Nu plec nicăieri!" a zis ea astupîndu-i gura cu palma. Cairo a traversat intersecţia Buzeşti-Griviţa cu Katia la braţ. Aşa îl vedem într-o fotografie apărută în gazetă. Alta îl arată mort, căzut cu

braţele în cruce. Capcana s-a închis. S-a îndreptat spre „Kremlin“, exact cum se aştepta comisarul Ţepeluş. Dacă e să se termine povestea, Cairo prefera într-un loc unde avea amintiri. Era sentimental, păcătosul. Comisarul intuise corect, îl cunoştea bine. Acolo a pus capcana. Cairo a intrat melancolic la „Kremlin“, ştiind că jocul s-a sfîrşit.

„Dă-te prins ! Eşti înconjurat! Nu încerca nimic, tragem fără somaţie!“ a strigat comisarul în pîlnia de tablă. Amza Argintaru a dat perdeaua la o parte. Trecătorii s-au retras după colţ, în ganguri. Din ferestre cîteva căpăţîni priveau spectacolul. Amza: „Zic să ieşim prin vitrină. Ne rostogolim pînă la maşină. O vezi? E trasă la bordură. Pînă să se prindă poliţaii, am dispărut!“ Cairo privea obosit, cuprins de o lene veche. „Şi ea!?“ a zis arătînd spre Katia.“ Noi doi, să zicem că scăpăm. Şi ea? E sufletul meu.“ „De ce ai adus-o?“ „Eu am vrut să vin!“ a sărit Katia. De probă, Cairo a azvîrlit pălăria în aer. A urmat o rafală de pistol automat. Sticlele din rafturi, vitrina — cioburi. „Trebuie să fie o ieşire! Am scăpat din situaţii mai grele. Patroane!“. Amza s-a repezit spre Moni Refec. „Ai o uşă care dă în spate?“ „Da, dar nu v-aş sfătui. Agenţii sunt de dimineaţă în curte.“ „Cîţi?“ „O duzină. Ei cred că veţi forţa ieşirea p-acolo. Vă aşteaptă.“ „Nu te mai agita, Amzo. Pînă aici ne-a fost! Sunt ordinele lui Teohari, îl cunosc. O să ne lase hoiturile să putrezească pe trotuar. O să-ţi scrie pe piept: «Cine face ca el, păţeşte la fel!» Cum eşti tu aşa frumos, n-ai grijă! Se găseşte una să te acopere cu un batic.“ Amza nu l-a mai ascultat. A dat uşa de perete şi s-a năpustit afară. A luat o gură de aer, atîta apucat. A căzut lat pe pardoseala acoperită cu apă şi sînge. Abia se tăiase un viţel şi nu se spălase pe jos.

„Uite cum facem, Katia. Ies eu singur. Cu tine n-au nimic. Viaţa mea le ajunge.“ „Vin cu tine.“ Atît a auzit din conversaţie Moni Refec. A ieşit lăsîndu-i în plata Domnului. S-a oprit vizavi să vadă sfîrşitul. Comisarul, răscrăcărat în intersecţie agitînd portavocea, a strigat că vine înăuntru să-l ia. „Cairo, predă-te. Aruncă arma şi ieşi cu braţele ridicate.“ S-a lăsat o linişte cum nu mai fusese niciodată în mahala. Şi surzii au auzit. Agenţii s-au apropiat de felinare, de gang, de chioşcul de ziare. Şi nicio reacţie. Linişte absolută la „Kremlin“. Două împuşcături, atît. Comisarul a găsit corpurile în fundul sălii pe scenă. Ciudat, se auzea un gramofon. Comisarul a ridicat acul să nu mai audă muzica. A luat placa, Carlos Gardel, *Mano a mano*... Ţepeluş se aşteptase ca totul să decurgă cf. planului. A dat chix. Cairo şi-a aranjat sfîrşitul cum a vrut el. Bun regizor, cam macabru, dar meseriaş. A dansat ultimul Gardel cu Katia. Strînşi unu-ntr-altul printre scaunele cocoţate pe mese. S-au împuşcat în acelaşi timp. S-au înţeles să nu-i despartă nici moartea. Cairo a avut mai multă imaginaţie decît scenaristul, Teohari şi Ţepeluş, luaţi împreună. Şi-a ales singur moartea. Katia a ţinut să-l însoţească. Decît Rusia, mai bine aşa. În felul lui, Cairo a învins. A doua zi, un amploiat a completat certificatele de deces pentru Jean Glonţ, zis Cairo şi Katia Vasilievna Olşevsky. Aşa va rămîne pe veci. E ultima lor imagine — îmbrăţişaţi într-un nesfîrşit tango.

Melodrama a umezit ochii mahalagiilor. Cairo era idolul lor. A avut o moarte măreaţă, aşa cum şi-a dorit mereu. Tînăr, de glonţ. Teohari a urmărit întreaga operaţie din spatele unei ferestre. Gogu, înainte să plece, a ridicat privirea fără să vrea. Ştia că e acolo.

5.

Vînzarea se aranjase într-un separeu la „Kremlin". „Acest domn e dispus să ni-l dea pe Cairo." a zis Ţepeluş. Teohari a alungat dama de pe genunchi cu un gest de stăpîn. Unde dracu' l-a învăţat? s-a întrebat Gogu Vrabete. Era fiul unui băcan din Chitila, om al puşcăriilor, o piticanie cu obraji roşii. Strecura o bomboană între buziţele damei. L-a privit lung, în tăcere. Gogu ţeapăn, din cauza emoţiei. Avea de a face cu Dracul gol. De ajuns să îndrepte arătătorul spre tine şi îţi găseau hoitul în şanţ. Venise pentru ceva anume. Numai asta îi mai dădea curaj. O flacără mică-mică îi pîlpîia în cutia toracică. Nu l-a poftit să se aşeze. Şi comisarul a rămas în picioare, cu mîinile pe lîngă corp. „Nimic nu e gratis pe lumea asta. Ai un preţ?" „Am." „Cît?" „Nu vreau bani" „Ce?" „Trei paşapoarte." „Plecarea?" „Din Constanţa cu vaporul." „Unde te duci?" „La Buenos Aires. Nu mai auziţi de mine." „Nu e rău. Ştii ce vrei." „Să zicem." „Îmi placi. Vino mîine seară aici." Teohari i-a făcut semn din vîrful degetelor să plece.

S-a întors la „Kremlin" vineri. În separeu, ministrul cu Felix Petrovici. Cu tipi ca el e bine să nu dai a înţelege că v-aţi fi cunoscut. Îţi pui o mască pe figură şi aştepţi. „Iată-l! El e omul!" a zis Teohari. „Cum ar veni, Ecce homo!" a zis amuzat celălalt. Vrabete şi-a lăţit zîmbetul pînă la urechi. După chipurile lor, a înţeles că e de bine. S-a rîs. A rîs şi el. Ce îl costa? Instinctul lui de slugă s-a dezmeticit repede. Dacă nu observi iute cine e stăpînul, în Valahia te cureţi. Teohari juca rolul secundar. Isteţ Vrabete. Teohari i-a făcut elogiul. Rezulta că se devotase cîndva cauzei, fiind închis sub dictatură. Urechile lui

Gogu fremătau doar cînd prin aer circula cuvîntul „paşaport".

La plural, se înţelege. Singur, prefera să rămînă la Bucureşti, să împărtăşească soarta maidanezilor. Îi ştia pe toţi după nume. Nu trecea zi să nu fie unul otrăvit, storcit de o maşină, lovit cu ciomagul în cap. Este exact ce îl aştepta dacă nu-şi făcea valizele. Totul se scumpise în zonă, mai puţin moartea. „Te mai ocupi cu bursa neagră?" „Mi-am închis afacerile." „Bine ai făcut, înseamnă că nu ne mai eşti duşman. Te-am şters de pe lista neagră. Lupta de clasă se ascute." „Ştiu." i-a asigurat Gogu. „De unde?" „Citesc «Scînteia!»" „Bravo. Istoria i-a condamnat. Noi suntem uneltele ei implacabile." „Uneltele cui? nu vă supăraţi..." s-a interesat curios Vrabete. „Ale Istoriei!" „Aha, înţeleg, Felix Petrovici." Gogu i-a silabisit rusului numele cu o teamă religioasă. „Mata de ce parte a baricadei eşti?" „A învingătorilor." „De ce?" „Nu îmi place să pierd! Unii cu foloasele, alţii cu ponoasele." a zis Gogu. „Noi am eliberat omul. Revoluţia nu se va opri nicicînd." „Aşa gîndesc şi eu. Ce ziceţi de oferta mea?" „Care?" „Trei paşapoarte în schimbul lui Cairo." Filosofia îl lăsa rece, tot la glonţ se ajunge. Interesul excelenţei sale Felix Petrovici era o conversaţie abstractă. Pe Gogu îl pierdeai cu aşa ceva. În afară de cuvîntul „paşaport" n-auzea nimic. D-aia se arăta deschis, chiar slugarnic — de ce nu? Grija lui era să nu-i dispară zîmbetul. Ceva între Clark Gable şi Douglas Fairbanks, deşi yankeii erau duşmanii URSS. Vrabete încerca să cîştige timp. „*Gospodin* Vrabete, dacă te bag la beci spui tot. Dă-l pe Cairo şi vom vedea cum te răsplătim. Tovarăşul Stalin e generos. Ce zici?" „Nimic. Mă gîndeam să-i fac o vizită doctorului Weiss pentru pastile de memorie." „Hai că-mi placi.

Ai curaj.“ Ce să facă, n-avea încotro! Şansa lui, au apărut muzicanţii. Au scos instrumentele să le acordeze. Gogu devenise neinteresant — balerinele îşi trăgeau ciorapii şi-şi aranjau corsajul. Felix Petrovici: „Bine, ne-am înţeles“. Teohari: „Detaliile le stabileşti cu domnul comisar.“ A apărut Ţepeluş. Părea o arestare, n-a fost. Ministrul şi-a exercitat dreptul de a-l alunga din vîrful degetelor. Totuşi Vrabete a făcut o gafă. A revenit în separeu după doar trei paşi. A repetat: „Paşapoartele să fie pe numele Stein.“ Nu a apucat să audă răspunsul, că orchestra a atacat un potpuri de tangouri.

S-a dus luni să ia paşapoartele. Ziarele anunţau moartea lui Cairo şi a iubitei sale Katia Olşevsky. Ţepeluş şi-a întors buzunarele pe dos: „Nu am.“ „Ai promis!“ „Da, şi ce? Lucrurile s-au schimbat.“ S-a dus la Interne să ceară audienţă — a fost alungat de agenţii de pază. L-a aşteptat pe Teohari în faţa vilei (i-o arătase cîndva Cairo, mîndru, „şi p-asta am spart-o!“). Cînd limuzina a oprit la bordură, în ciuda opoziţiei gărzii de corp, l-a acostat pe Teohari: „Lasă-l. Zi!“ Cînd i-a amintit respectuos de paşapoarte, i-a rîs în nas. „Credeai că te lăsăm să pleci? Ce să cauţi în Occident? Ne interesează fiecare suflet. Te salvăm. Grija faţă de om e mai presus de orice. Să nu încerci ceva! Suntem cu ochii pe tine!“ Apoi, la capătul străzii, s-au pus bariere. La telefon secretara n-a mai răspuns. Gogu, te-au prostit. Eşti de vină, ţi-ai pierdut instinctele. Prostule! L-ai vîndut pe frati-tu de cruce pe nimic. Îngerul — stînd cu curul pe bordură — i-a spus că va plăti scump. „Ai păcătuit, nu scapi! Nu te mai zbate aşa! Prea dai din mîini, vorbeşti tare. Acceptă-ţi soarta!“ „Şi care ar fi ea?“ Îngerul n-a răspuns. S-a grăbit să-i întoarcă spatele şi iată-l pe Gogu Vrabete singur, lăsat de izbelişte. Să se

ducă cu jalba la autorităţi? Dacă insistă, îl curăţă. Trebuia să dispară urgent din Valahia. De cînd Vasea îl ciopîrţise pe general, lui Gogu îi mergea prost. La ruşi contează pe cine ai! El avea numai nişte amintiri cu îngeri. Or, îngerii s-au retras din lume înfricoşaţi şi scîrbiţi. Chefuiau pesemne în smîrcuri prin Tibet sau pe deasupra Mediteranei. Dacă emigrează, îi va întîlni la Buenos Aires dansînd tango.

Vrabete bîntuia, încercînd să găsească o ieşire din capcana în care căzuse singur. Ştia că nu mai are timp. Pesemne ordinul de arestare pe numele lui era deja semnat de Ţepeluş. Vîntura scenarii fabuloase. S-a întîlnit cu Goju contrabandistul. De la el cumpărase vagoane de marfă. Ai lui, cîţi mai erau liberi, trăiau ascunşi sub pămînt, sub ape, în cer, să nu li se simtă respiraţia. L-a refuzat. Pe graniţă se trage în tot ce mişcă. Poliţia umbla să-i pună în lanţuri şi îi era teamă. Tre' să dai stăpînilor impresia că nu exişti, dacă ţii să supravieţuieşti. Slabă nădejde, să-l scoată din ţară. Să falsifice nişte acte! s-a gîndit. Ştia toţi tipii care se ocupau în Bucureşti de treaba asta. S-a zbătut degeaba, a pierdut vremea. Clipă de clipă se gîndea numai sa fugă. Graniţa, închisă. Singur ar fi reuşit să se strecoare. Cu Larisa de mînă, povestea se schimba. În doliu după Katia, i-a spus: „Pleacă tu, apoi mă scoţi şi pe mine. E mai uşor." A refuzat. „Dacă rămînem aici şi ne închid pe amîndoi, este mai bine?" Gogu n-o mai asculta. Depărtarea de ea l-ar fi ucis. Să o ştie, singură, fără nimeni, la cheremul bolşevicilor — de neimaginat. După tragedia cu Katia, Larisa se închisese în camera ei de la hotel cu perdelele trase. Au ajuns în scurt timp nişte spectre. Vorbeau în şoaptă să nu-i audă nimeni. Nu schimbau mai mult de zece cuvinte pe zi.

6.

Mişu Banu ieşea de la Cuibul cu barză, biserica unde aprinsese o lumînare pentru coana Eudoxia. Gogu nu ţi-ar fi intrat în biserică nici să-l pici cu ceară. Era nespovedit din copilărie, tot de atunci nu se mai rugase. Gogu o însoţea pe Larisa. Ea voia să se roage Sfintei Fecioare pentru sufletele tatălui ei, Vasea Olşevski, şi al Katiei. Bărbaţii s-au retras în birtul din colţ să schimbe o vorbă. „Ce e pe la «Kremlin», mai ştii ceva?“ „Nu mă mai duc. Seară de seară razii. E plin de ruşi...“ „Ce faci?“ „Aştept să mă înhaţe, mi-a venit rîndul să înfund puşcăria!“ „Zău! De ce?“ „Aşa e scris. Suntem în Valahia, nu uita o clipă.“ „Nu uit.“ „Asta nu e o ţară.“ „Nu? Dar ce?“ „O haltă, un popas, o benzinărie. Nici nu e trecută pe hartă.“ „D-asta n-ai fugit pînă acum?“ „Să-ţi spun drept, m-a ţinut bătrîna! Cît a trăit… Acum, că mi-au ucis-o, ar fi timpul. Sunt ultimul în viaţă…“ „Păi, fugi ! Neamul tău tre’ să rămînă de sămînţă pe undeva. Încap trei în avionul dumitale, prinţe?“ Nu şi-au spus mai multe. De la un punct încolo al conversaţiei lor neprevăzute, lucrurile au mers repede. Pînă să apară Larisa, au stabilit detaliile. „Doamne, frumoasă mai e!“ a remarcat Mişu. Gogu a încuviinţat. Ea i-a găsit cu capetele deasupra mesei, bîzîiţi de muşte. Acolo au urzit totul, folosind şerveţele, solniţe, pahare, scobitori. Au turnat sare şi piper pe faţa de masă. Totul a durat preţ de 2–3 săptămîni. Aveau nevoie de ceva timp. Mişu Banu să lase vecinului pe cockerul Max. Gogu să închidă prăvălia. Au ţinut să facă o vizită de curtoazie la „Maria Teresa“, la „Kiriazi“. Să dea de băut, să petreacă, să piardă vremea tăifăsuind. Mai ales să îşi ascundă gîndurile.

Larisa vizita cimitirele Bucureştiului să descopere mormîntul Katiei, rămas secret. Îngenunchea la fiecare cruce proaspătă, fără nume. Se interesa cînd a fost adus sicriul. Se încăpăţîna. Ştia că nu va pleca pînă cînd nu îl găseşte. Se jurase. Poliţia îl ascundea, ca să nu devină un loc de pelerinaj. Moartea atît de romantică în braţele lui Cairo a făcut vîlvă. Se trezea devreme şi pornea în căutare. Mereu singură. Mişu Banu şi Gogu Vrabete prin oraş. Făceau ce făceau de obicei ca să nu dea de bănuit că pregătesc ceva. Spionii erau la fel de numeroşi ca gîndacii de bucătărie. Nu trebuia să-i trădeze un tremur al glasului. Un gest prea patetic, o aluzie. S-au imitat pe ei înşişi, cei de altădată, ca nişte actori de duzină. Au mimat nepăsarea, au citit „Scînteia" în văzul muşteriilor. Au defilat de 1 Mai, au scandat slogane, pînă au răguşit. Păreau chiar nesimţit de entuziaşti şi veseli în lumea aia care se prăbuşea. Într-un sfîrşit, Larisa a descoperit ce căuta. Ruşii făcuseră scrum la crematoriu trupul Katiei şi i-au împrăştiat cenuşa pe cîmp. Laolaltă cu a lui Cairo, pe motiv că nu i se cunoştea numele adevărat. Ce rost ar fi avut să vină lumea la mormînt să provoace busculadă? Să plece acasă confuză, încercată de frică, nostalgie, îndoială şi ură. Cînd totul a fost gata, s-au hotărît să încerce.

Raport: *„În cauza cercetată, apare că cei trei fugari şi-au stabilit ca loc de întîlnire cf. notă informativă la «Kremlin», înainte să comită mîrşava lor faptă, pedepsită de Cod Penal, art 38, punct 3, între 8 şi 20 ani închisoare. Suspect, în aceeaşi seară localul din Calea Griviţei nr. 78 a luat foc. Cauza pare să fie un circuit electric prost izolat care a produs scîntei într-o încăpere plină de gaz metan scurs de la aragaz. Explozia s-a produs instantaneu distrugînd totul pe o rază de*

50 m. Din fericire, dată fiind grădina care separa localul de clădiririle din jur, acestea au suferit pagube sumare. Publicul a fost informat. Adevărul este, domnule comisar, că lucrurile s-au petrecut diferit. Emanuel (Moni) Akim, zis Refec, cunoscut din cazier, vezi dosar indice 23/v, şi-a incendiat propriului local, ca urmare a atitudinii sale de împotrivire şi ură neîmpăcată faţă de regimul nostru. Numai să nu treacă în posesia statului, cu întregul inventar mobil şi imobil, acest loc de întîlnire al lumii interlope şi a tot felul de suspecţi căutaţi de Poliţie, inşi fără căpătîi, spioni şi declasaţi. Aici îşi dădea întîlnire în vremuri din fericire apuse pegra bucureşteană. Arăt că organele noastre au deschis dosar de urmărire informativă repectivului la 8 martie 1945. Localul a fost închis de mai multe ori în 1941, 1944 şi 1946, pe motiv că a ascuns evrei în pod, pentru trafic de devize, organizare de jocuri de noroc şi prostituţie clandestină, mari cantităţi de alimente în magazie în vederea speculei, propagandă duşmănoasă. Locul e supravegheat pentru chestiuni grave care ţin de siguranţa publică. În acest sens s-a adunat o cantitate de informaţii îndestulătoare pentru a trage concluzii preliminare în legătură cu tentativa avionului IAR 80. Localul devenise în ultima vreme un cuib al revanşismului, al aţîţătorilor la război, de unde se răspîndeau zvonuri contra guvern; un cuib de renegaţi care pregăteau acte contrarevoluţionare. Statul a hotărît prin autoritatea pe care o are, vezi decizia 443/f aflată la dosar, să-l exproprieze în vederea transformării într-o cantină cerută de ceferiştii din Gara de Nord. Ceea ce acesta, mă refer la Moni Refec, n-a vrut cu niciun chip, preferînd să distrugă localul, bun al întregului popor, aşa cum am văzut. Din păcate pedeapsa meritată de acest răufăcător nu poate fi administrată, autorul faptei pierind în flăcări. Domnule comisar, vă informez că numitul a fost insistent căutat de pompieri în

timpul incendiului. Barmanul Grişa Schwartz, agentul nostru, a intrat în foc, scotocind printre ruine să-l scoată afară. Patronul a refuzat să iasă. Salvatorul a fost obligat să se refugieze în afara pericolului. O clipă mai tîrziu scara s-a prăbuşit cauzînd moartea patronului. Dl. Schwartz a intrat din nou în foc şi l-a scos făcut scrum. Barmanul prezintă arsuri pe 80% din corp şi a fost dus la Spitalul Polizu unde se află sub îngrijire medicală. Nu sunt speranţe că va supravieţui. Cadavrul lui Refec a fost trimis cf. procedură la Institutul medico-legal pentru a se elibera certificat de deces.

Domnule comisar, doresc în încheiere să vă semnalez un fapt. Pe cînd pompierii se pregăteau să plece, iar mulţimea începea să se risipească, a apărut în intersecţia Buzeşti–Griviţa, din direcţia Gării de Nord, ora 23,14, un tramvai fără număr şi însemne. Vagoanele erau luminate şi am putut să observ că nu ducea pasageri. Absurd, dar n-avea nici vatman în cabină. Propun măsuri urgente de supraveghere a zonei. Nu este exclus să se petreacă şi alte fenomene care ar putea aduce grave deservicii statului nostru. Tramvaiul a oprit în staţie. Suspecţii, Gogu Vrabete, traficant la bursa neagră, şi o damă, dansatoare la fostul «Kremlin», numită Larisa Olşevski, au urcat. Semnalmente: Dl. — pălărie, palton cafeniu, guler negru de blană, baston, talie medie, mustaţă, fular alb. Obs.: şchiopătează. D-na: talie înaltă, subţire, parfumată, elegantă, fără semne particulare. Poşetă şi pantofi la culoare, părul blond — nu ştiu dacă vopsit sau nu — capul înfăşurat în batic. Foto în anexă. Am încercat să urc în tramvai pentru a continua filajul cf. ordinului. A fost imposibil. Uşile n-au cedat insistenţelor mele repetate. Am scos fluierul şi am suflat. Am chemat şi alţi agenţi, fără rezultat. Tramvaiul a pornit din staţie numai cu cei doi în vagonul 1. S-au aşezat pe scaunele duble, rezervate invalizilor. Nu cred că m-au văzut, filajul n-a fost deconspirat.

Ca probă, arăt că trecătorii care au asistat la stingerea incendiului — au fost ca orbii. Nu au văzut nimic, tramvai sau altceva. Serviciu credincios. ss indescifrabil."

O fugă este ca o înmormîntare. Nu ai timp să plîngi pentru că eşti asaltat de urgenţe. Cînd au terminat, au dat o raită prin cartier. Au fixat imagini, colţuri de stradă, ferestre, ganguri şi curţi, obraze şi priviri. Un rest din tot ce a fost. Melancolie sfîşietoare, Gogu s-a purtat mai prost, era slab. A lăcrimat. Larisa mai tare. Au intrat la „Marna" să vadă iar *Casablanca*, cu Bogart în rolul lui Rick şi Ingrid Bergman în Ilsa. S-au ţinut de mînă cît a durat filmul, ea a stat cu capul pe umărul lui. N-au scos o vorbă. La ieşire au întrebat-o pe casieră de Iţic Fischer. Casiera s-a uitat descumpănită. „Nu aţi fost de mult la noi. Domnul Fischer a plecat din ţară. Nu se mai întoarce." „Şi n-a zis nimic? Secretos!" „Ştiţi cum e, te temi şi de umbra ta. Ne-a scris, e la Haiffa." „Şi sala?" „A luat-o statul." „A plecat la timp." S-au strecurat în stradă orbecăind. Becurile abia pîlpîiau, ca şi pulsul lor. „Ţi-aminteşti cînd ne-a întins pe jos patrula rusească? Aici a fost!" „Cine mai ştie?" Au dat să treacă strada la „Kremlin", voiau să îşi ia adio. Pierduţi în mulţime, au privit în tăcere. S-au uitat la pompieri, la flăcări, la jeturile de apă izbind cu zgomot faţada roşie. Dispărea salonul „Akim", unde fusese cîndva cel mai tare dansator de tango. I s-au înmuiat genunchii. Noroc că Larisa se lipise de el. I-a evocat, privind flăcările, lumea aia. Maestrul de ceremonii Vasea, muzicanţii, Muştiuc saxofonisul, Diana acodeonista, Malagamba, Bubu Felix diseurul, Dinţirupţi. Saloniştii, mirosul de ceară de parchet, de briantină şi apă de colonie, de pudră de talc. Concursurile de dans, bufetul

cu sifon la gheaţă. Cafturile dintre cavaleri, grija cu care se costumau. Gogu vorbăreţ, ce jalnic. Noroc că a venit tramvaiul. S-a depărtat de acele bolnăvicioase nostalgii nedemne de un bărbat. Larisa a observat că un agent îi măsura şi s-a speriat. Să i se fi părut ? Au oprit tramvaiul în poarta cimitirului, sub podul Grant. El tot cu chef de vorbă, parcă îi era frică să tacă. Dacă s-ar fi lăsat o clipă liniştea între ei, s-ar fi întors acasă. I-a povestit înfrigurat cum defila înaintea dricului tras de cai...

Gogu Vrabete a urcat podul Grant pentru o privire. Ea i-a arătat cadranul ceasului. De pe pasarelă, a măsurat acoperişurile, crucile de la Sfînta Vineri năpădite de iarba înaltă , gara rămasă în urmă. Luciul şinelor dincolo de Triaj — o locomotivă făcea manevre. Un ţipăt în tăcerea absolută. I s-a făcut frig. Ea s-a temut că întîrzie. Au coborît. Dacă mai stăteam un minut, nu mai plecam niciodată! a recunoscut, odată îmbrăţişaţi într-un colţ al vagonului. A fost ultima dată cînd acel tramvai a fost văzut, dar nu aveau de unde să ştie. Mişu Banu ajunsese deja la locul convenit. Ţinea farurile stinse. Era cu un jeep militar folosit în film. I-au povestit pe drum *Casablanca*; nu-l văzuse, aşa că a avut ce să audă. I-au povestit incendiul de la „Kremlin“. Chiar dacă ar fi vrut, nu mai aveau la ce să se întoarcă. Le-a luat cam 40 de minute să ajungă la aerodrom. Au ieşit de pe şosea, cam unde se văd şi azi cîteva clădiri vechi părăsite.

7.

Raport

„În ziua de 31 febr. ora 3,56 a.m. a decolat fără aprobare de zbor aparatul IAR 80 de pe terenul aferent aerodromului

Chitila, închiriat pentru o producţie Mosfilm, Aripi pe cer cf. anexă/contract. Menţionez că avionul era într-o stare nefuncţională, fiind demontat la ordinul personal dat de tov comandant Vranţev, nov. trecut, cînd s-a trecut la dezarmarea unităţii de luptă româneşti nr. 1. Cu acea ocazie s-a scos trenul de aterizare, s-au demontat ambele aripi, aşa cum arăta dosarul de revizie al Comisiei Aliate de Control 47/y, p. 34/5. Acest fapt a făcut ca supravegherea condiţiilor de zbor şi pază să fie minime. Mai ales asupra acestui aparat lăsat pe cîmp, deoarece era folosit de tovii artişti sovietici. Neglijenţa aceasta a favorizat infracţiunea, ea trebuie analizată şi cei găsiţi vinovaţi pedepsiţi exemplar. Din declaraţiile mai multor martori — militari şi civili — am reconstituit faptele. Ele se înfăţişează astfel. Trei necunoscuţi au coborît în toiul nopţii dintr-un Jeep cu nr. 147/B, vopsit de camuflaj, după cum urmează 1 — Banu Mihai, comandor de aviaţie 2 — Vrabete Georgel, fără ocupaţie, 3 — Olşevski Larisa artistă de varieteu. Cei trei s-au îndreptat spre hangarul 4, unde se afla parcat aparatul IAR 80 menţionat mai sus părînd să aibă intenţii paşnice. În întîmpinarea lor a ieşit regulamentar paznicul Filaret Ilie, invalid, înarmat cu o puşcă de care însă nu a făcut uz. Nici nu ar fi putut, raportez cu supunere, întrucît sovieticii nu au încredere în personalul autohton şi refuză dotarea corespunzătoare. Menţionez că la cca 400 metri distanţă, în clădirea comandamentului cu tovii în efectiv complet — s-a organizat un chef cu echipa de filmare, departe de oraş, fiind vorba de dame şi beţie, că omul e rău de la natură, după cum ştiţi şi dvs. Ni s-a spus la intructaj să fim vigilenţi. A fost sărbătorit colonelul Felix Petrovici care a făcut o frumoasă vîrstă. Nu am aflat cîţi întrucît la ruşi totul e ţinut secret. Cert este că urmează să se întoarcă la Moscova fiind avansat şef de departament. Permiteţi o părere, chiar dacă ar fi fost

treji aceşti tovi, nu ar fi fost de niciun folos în dosarul nostru. Vizibilitatea era redusă din cauza ceţii şi a poziţiei hangarului, aflat dincolo de raza vizuală chiar şi a unui soldat dotat cu binoclu. Iniţiatorul complotului, pilot experimentat, a cunoscut aceste amănunte. Paznicul a declarat la interogatoriu că a primit de la magazie doar una puşcă de lemn folosită în scenele de luptă din film, întrucît se ştia că are sub pază un avion stricat. Cînd cei trei infractori s-au apropiat, luaţi la întrebări, au zis că fac pregătiri. Se va turna scena confruntării pe viaţă şi pe moarte între invadatorii barbari şi eroicii apărători sovietici mereu gata de sacrificiu. Paznicul Filaret Ilie e chior. I-a întîmpinat respectuos cu să trăiţi şi le-a permis să treacă. Citez: «Mi s-a părut normal, mai ales că îl cunoşteam bine pe numitul Banu Mihai. Celălalt părea un figurant, mecanic ceva, iar femeia era frumoasă de pica, mai ceva ca o artistă.» Aparenţele corespundeau şi nu a cerut acte. I-a ajutat personal să deschidă porţile hangarului, operaţie care necesita mai mulţi bărbaţi. I-a lăsat să intre fără să bănuiască ce puneau la cale vizitatorii săi nocturni. Că erau nişte fugari care se pregăteau să părăsească definitiv ţara, nişte trădători. A primit un bacşiş, a mulţumit şi s-a retras în ghereta lui. A se investiga şi acest aspect. Aparatul IAR 80 căpătase între timp aripi şi fusese vopsit de camuflaj. Interogat, numitul Filaret Ilie a răspuns că a crezut că era gata de filmare, de vreme ce arăta nou-nouţ. Din declaraţii martori, rezultă că numitul Banu Mihai a venit la lucru mai multe zile la rînd. Chiar a dormit în hangar. A reconstituit aparatul ajutat de 2 mecanici sovietici şi 1 român, dar fără să le devoaleze intenţiile lui criminale de duşman de clasă. Nimeni nu a ştiut nimic. A întregit aparatul, lucrînd fără pauză. Lumea era bucuroasă că scenele de lupte aeriene Mosfilm se vor termina la termen. Ruşii sunt nostalgici,

a declarat de faţă cu martori tov comandant aeroport Vranţev. Voiau să se întoarcă acasă la Moscova cît mai repede. Arăt că într-un depozit s-au găsit aripile şi trenul de aterizaj. Au fost montate şi s-au făcut probe la sol. În seara care a precedat fuga, ne-a spus Filaret Ilie, aparatul a rulat în jurul pistei, fără să decoleze sau să facă alte exerciţii. Infractorul Banu Mihai s-a declarat mulţumit, spunînd că, citez, „deocamdată ajunge!"

În noaptea cu pricina paznicul a observat că se petrece ceva cînd avionul IAR 80 a început să ruleze spre a ieşi pe cîmp. Pilotul i-a cerut să aprindă luminile de semnalizare de pe pistă. Filaret Ilie, cf. instructajului, s-a întrebat ce nevoie avea de ele. Dacă se făcea repetiţie, nu le trebuiau atîtea lumini. Aplicînd regulamentul a fixat patul puştii în umăr, a ochit carlinga cu ochiul valid şi a strigat cu prezenţă de spirit: Stooop! Daţi-vă jos! A fost prea tîrziu că elicea pornise să se învîrtă. A trebuit să fugă din calea aparatului să nu fie călcat şi omorît, după cum a mărturisit în declaraţie. E clar, la bord s-a ştiut că puşca e din lemn, altfel ar fi oprit la somaţie. Văzînd aşa, paznicul a dat alarma. Chefliii din clădirea comandamentului fiind într-o stare avansată de ebrietate — vă spun confidenţial — nu au auzit. Un minut mai tîrziu au apărut peste cîmp trei maşini de la Bucureşti. Erau ale Poliţiei Capitalei. I-au urmărit pe cei trei fugari din oraş. Arăt că s-a organizat filaj cu 5 agenţi şi interceptarea convorbirilor telefonice ale suspecţilor încă din august. De asemenea, cf. dosar p. 43–6, rezultă că s-au primit rapoarte de la informatori avizaţi, unde se arată cu dovezi că respectivii se pregătesc din martie să trădeze ţara, părăsind în mod infam teritoriul fără paşaport sau alt document legal. Alergînd spre nou-veniţi, paznicul a cerut ajutor şi a explicat ce s-a întîmplat. Că avionul are doi pasageri la bord, nu are autorizaţie de zbor,

iar la manşă se găseşte pilotul Banu. A salutat bucuros agenţii şi s-a gudurat. Avea o privire de cîine, raportez. E inutilizabil pentru serviciile noastre. Filaret Ilie are obiceiul prost să cerşească. Mai fură — chilipiruri. Cînd se îmbată vorbeşte prostii. Să fie cercetat de Organe. Pentru lămurirea în continuare a faptelor nu ne este de niciun folos. Propun să fie lăsat în viaţă; dacă mîine ar fi găsit mort, nu i-ar revendica nimeni cadavrul şi ar trebui îngropat pe cheltuiala statului. Vine cam scump.

Cum am notat mai sus, apararul IAR 80 a pornit în vederea ieşirii din hangar, dar nu înainte ca noi să observăm mişcare la avion. Carlinga s-a deschis. Mai multe nu am văzut. Avionul a rulat aproximativ 50 m. Elicea se învîrtea cu putere, chiar vîjîia. Zgomotul ne-a asurzit acolo unde ne aflam vigilenţi, la datorie, gata să-i oprim cu orice preţ, cu viaţa noastră dacă e cazul. Cînd avionul se pregătea să vireze spre pista de decolare, s-au aprins luminile, demascîndu-le poziţia. Maşinile au tăiat energic calea fugarilor. Ne-am întrebat, pilotul va opri sau va rupe barajul? ştiind că sunt hotărîţi să treacă urgent la fapte şi sunt extrem de periculoşi. În acest caz, dacă reuşeam să le barăm calea, şansele IAR-ului de a decola erau egale cu zero. Avem de-a face cu nişte sinucigaşi? Dracu' ştie! dacă permiteţi acest ton mai familiar într-un raport poliţienesc care se impune a fi neutru şi sec, fără comentarii personale. În acea clipă a apărut brusc din stînga hangarului jeep-ul cu care veniseră cei trei fugari. A trecut razant de barajul nostru. Mi-am spus că fugarii s-au răzgîndit odată ce au văzut prezenţa noastră descurajantă şi tentativa mîrşavă de a fura avionul a eşuat din cauza vigilenţei Organelor. Nici nu le venea să se predea şi să recunoască cinstit faptele. Ca să nu înfrunte tribunalul, au încercat să scape peste cîmp cu jeepul. Dl. comisar Ţepeluş a ordonat:

trageţi! Ne-am împrăştiat în dispozitiv de luptă. L-am hăituit pe şoferul jeep-ului ca pe vînat. Goana a reuşit, raportez. S-a tras cu tot armamentul din dotare. Numitul Vrabete Georgel a fost găsit după o căutare cu cîinii, în apropierea şoselei, răsturnat în şanţ.

Raportez: După primele cercetări, rezultă că glonţul extras din trupul victimei nu provine din armele noastre, pistol Carpaţi de fabricaţie românească, ci din arme de provenienţă sovietică aflate în clădirea comandamentului, de unde s-au tras la întîmplare salve de salut în onoarea sărbătoritului, Felix Petrovici, nasdarovie! Căutarea celorlalte cadavre — încă două — la lumina lanternelor şi cîini dresaţi, nefiind condiţii propice, a durat ceva. Din păcate, în această situaţie neprevăzută şi în haosul care s-a creat, aparatul pilotat de Mişu Banu, a decolat avînd la bord încă o persoană, pe numita Olşevsky Larisa. S-a întîmplat fără a prinde de veste, santinela fiind prea departe să poată împiedica decolarea. Agenţii noştri se aflau în partea cealaltă a aerodromului, ocupîndu-ne de nefericitul Vrabete Georgel care a servit de momeală pentru fuga celor doi.

Un IAR 80 a fost observat de grăniceri trecînd Dunărea pe direcţia nord-sud în dreptul comunei Mănăstirea. Zborul s-a efectuat la joasă înălţime pentru a nu fi detectat de radar. Ancheta declanşată la primele ore ale dimineţii nu a dat rezultatele aşteptate, întrucît chefliii din clădirea Comandamentului, pomeniţi mai sus, nu au auzit şi nu au văzut nimic. Chiar s-au mirat că s-a putut întîmpla asemenea faptă urîtă. Raportez că operaţiunea de contracarare a fost condusă de domnul comisar Bazil Ţepeluş şi vizată personal de ministrul de resort, tov Teohari. Mi-a dat prin cap, scuzaţi licenţa, că în carlingă încăpînd doar două persoane, una trebuia oricum să renunţe pentru ca aparatul să se ridice de

la sol. Existau paşapoarte numai pe numele dl&d-na Stein şi astea false. Cine a renunţat nu ştiam, puteam doar să presupun. A şofat Jeepul, expre să atragă agenţii departe de pistă de unde va decola. Numitul Vrabete Georgel l-a lăsat pe Mişu Banu singur cu numita Larisa Olşevsky. S-a sacrificat pentru femeia iubită. Ce romanţă ieftină! Ce, e Casablanca? Noi suntem oamenii ordinii, nu filosofi, şi nici moralişti. Ceva despre partea sovietică, recte, colonelul Felix Petrovici. Acesta nu a părut afectat de evadare, deşi povestea a făcut vîlvă, apărînd o mulţime de articole defăimătoare în presa din Occident. Permiteţi un ultim detaliu cu privire la această afacere nelămurită sub toate aspectele ei pînă azi. Comisarul Bazil Ţepeluş a fost trecut în rezervă şi arestat a doua zi pentru, citez «favorizarea infractorilor şi complicitate cu inamicul». Acuzaţii grave, dar bine probate. S-a apreciat că dacă ar fi vrut, ar fi putut să îi captureze pe fugari. Comisarul a simulat că îi prinde, în realitate i-a ajutat să scape. Uciderea fugarului Vrabete a fost pură întîmplare, din cauza unui glonţ rătăcit. Cf. denunţ, anexă la dosar, p. 143, se află sub anchetă în arestul din str. Vămii şi i s-a întocmit dosar penal la data scrierii acestui raport. Va fi depus în curînd la închisoarea Aiud. Personal tov Teohari s-a interesat de caz. Luptăm pentru pace!" ss indescifrabil.

Cînd l-a nimerit glonţul în piept înroşindu-i cămaşa, Gogu Vrabete se vedea într-un salon de dans. Toate privirile aţintite asupra lui. Pereţii acoperiţi de oglinzi, chipurile încordate. Siluetele din sala puternic luminată, multiplicate la infinit. Miros de trupuri încinse. Prin ferestrele deschise intra mireasmă de liliac şi tei. Gogu încerca să vadă chipul perechii lui. Îi simţea trupul felin şi mişcarea coapselor. Auzea zgomotul tocurilor ţăcănind

pe parchet. În nări avea parfumul ei. Cu cine conversa? Pe cine strîngea de talie? „Cine eşti, minune?“ „Eu sunt! Te miri? Ţi-am spus că vin negreşit, să mă aştepţi. Ai uitat?“ îi picura vocea în ureche. „Nu înţeleg.“ „Ghici. Vin doar o dată. Nu eşti Gogu Vrabete, dansatorul de tango?“ „El!“ „Ştiam.“ „Nu pari a fi de la «Maria Teresa». Te-aş fi recunoscut.“ „Nu sunt!“ „Aha, lucrezi la «Casanova», în Crucea de Piatră. Acolo te-am zărit. Este?“ „N-ai ghicit.“ „La «Kiriazi»?“ „Te-ai plîns că n-ai găsit perechea potrivită la dans. Sper să îţi placă de data asta. E ultima ta încercare.“ „Te-am căutat toată viaţa.“ „Iată-mă.“ „Dansăm perfect!“ „Ha ha, m-ai călcat pe bombeu.“ „Ne-am mai întîlnit? De unde vii?“ „Păi, eu ştiu?! Cînd se termină dansul, facem o plimbare.“ „Eşti un înger?!“ „Da, sunt îngerul morţii. Te voi lua cu mine.“

Într-o clipă se face întuneric. Se aud sirenele urlînd pe acoperişul Gării de Nord. Vrabete ţîşneşte afară, cerul e acoperit de avioane Liberator. Le recunoaşte după bîzîit. Mahalaua a luat foc, zidurile cad. Îngerul îi porunceşte să plece de acolo. El — înţepenit de spaimă. Salonul de dans nu mai există. L-a pulverizat explozia. Peisajul a dispărut. El şi îngerul privesc întinderea de moloz, vagoanele răsturnate, copacii carbonizaţi, cadavrele sfîrtecate. „Ţi-am mulţumit. Ai uitat.“ „N-am uitat.“, îi spune îngerul. Nu-i desluşeşte chipul, i-l acoperă vălul.“ „Te superi dacă ţi-l ridic?“ „Ţii neapărat?“ „Să văd cum arăţi!“ Îngerul rîde aşa cum stă între braţele lui, cu spatele de zid. Vrabete se apleacă să-şi lase buzele uscate peste gura străină. Brusc îngerul dispare, ca şi cum nu ar fi fost. Fireşte, dacă a existat. Are în urechi ţăcănitul tocurilor pe parchetul sălii de dans. Atît a rămas din înger, un sunet. A intrat într-o curte interioară. Din balcoane,

tîrfele îl invitau să urce la etaj. Strigau vesele ce plăceri oferă. Şi deodată, imaginea se rupe ca-ntr-o sală de cinema. Ei doi coboară pasarela pachebotului „Crucea Sudului" în portul Buenos Aires. Salută impresarii, admiratorii isterici, fotografii cu căpăţînile în blitzuri. Observă îndată panoul cît faţada unui bloc care anunţă spectacolul de gală. „Ziceai că n-ai să ajungi aici niciodată. Vezi, te-ai înşelat. Lumea e la picioarele tale. Eşti iubit ca un zeu. Tangoul e o religie. Europa e departe. Bucură-te!". Imaginea a dispărut, se găseau într-un loc sordid din zona Gării de Nord. Prin fereastră firma din becuri colorate „Astoria" lumina intermitent trupurile lor goale pe patul dublu. „Aici găsiţi camere ieftine!" anunţa glasul fonf în portavoce. Au făcut dragoste şi acum el fuma cu o mînă sub cap, privind tavanul . „Ţi-a plăcut?" Vrabete tace, urmărind rotocolul de fum. „Să mai vii! îi spune ea. Eşti un amant teribil." El se întoarce spre ea, dă s-o sărute. Filmul se rupe. Brusc, ecranul se umple cu zgomote, peliculă arsă, chipuri stîlcite, peisaje motolite. Se aprinde lumina şi apare proiecţionistul cu cozorocul pe frunte, ochelari negri, mînecuţe negre pînă la cot. Molfăie nervos un trabuc şi zice: Rămîneţi pe scaunele voastre. „Va dura puţin." „Cît?" „Ce întrebare! Cît un dans. Ai uitat, domnul meu, că nu există timp." Dispare în cabina de proiecţie să lipească pelicula. O face aşa cum îi vine, la întîmplare, şi strică tot. Toată viaţa Vrabete l-a bănuit că trişează. Mergea la cinema sperînd să-l prindă în flagrant. Le-a prezentat filme care nu s-au făcut vreodată. Amesteca personajele, epocile, decorurile, scenariile. Încurca bobinele, punea cap la cap filme diferite. Rîdea de ei! Îi auzea hohotele în întunericul sălii. El şi femeia cu chipul Larisei se priveau în tăcere. Oh, dar iată-l pe marele,

inegalabilul dansator de tango Gogu Vrabete! Se desprinde de partenera lui din ultima secvenţă. Oh, rămîi! Ea îşi retrage palma dintr-a lui. E încălţat cu pantofii miraculoşi. Vesta neagră lucioasă, părul dat cu briantină, cămaşa imaculată. Solo, cît să primească un glonţ în inimă. Tot ecranul se înroşeşte de la sîngele lui. E fericit s-o ştie departe. Noapte rece. A căzut cu braţele-n cruce în iarba înaltă, mirosind a kerosen şi a nori de ploaie. Îngerii nu mai sunt prin preajmă. Cînd degetele străine îi coboară pleoapele, încă priveşte în secret cerul. EXIT.

SFÎRŞIT